

Digitized by the Internet Archive
in 2012 with funding from
Research Library, The Getty Research Institute

WILHEM DE III,
door
L. ROTCANS.

WILHEM DE DERDE,

door Gods genade,

KONING VAN

ENGELAND, SCHOTLAND,
VRANKRYK EN IERLAND,

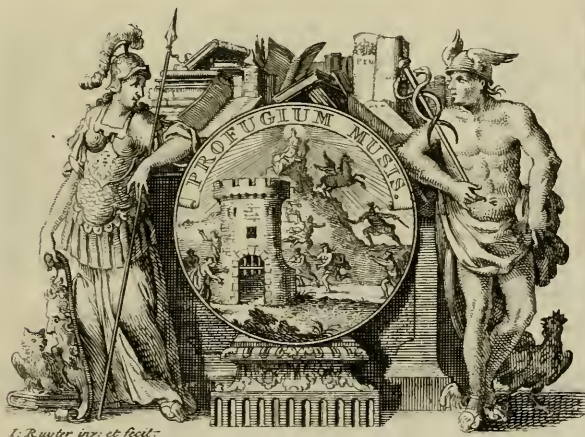
BESCHERMER DES GELOOFS, ENZ. ENZ. ENZ.

In Heldendicht beschreven

Door L. ROTGANS.

I. D E E L.

Tweede Druk.

TE AMSTELDAM;

By ANTONI SCHOONENBURG, 1735.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS 309

LECTURE 10

1962-1963

O P D R A G T

AAN DEN HOOG-EDELEN WELGEBOREN
HEER

DIDERIK van VELDHUIZEN,

HEERE VAN HEEMSTEDÉ, WILLISKOP, KORT-
HEESWYK, ENZ. ENZ. KANONIK TEN DOM, GE-
ELIGEEERDE RAAD TER VERGADERINGE VAN
D'EDELMOGENDE HEEREN STAATEN 'S LANDS
VAN UTRECHT, EN HUNNE ORDINARIS GEDE-
PUTEERDE, HOOGHEEMRAAD DES LEKKEN-
DYKS BOVENS DAMS, ENZ. ENZ.

Yn Zangheldin, bestuwt met krygsba-
nieren,

Met helm en speer en beukelaar be-
kleed,

Gehult om't hoofd met WILHEMS veld-
laurieren,

Bromt moedig, daar zy 't krygstoneel betreed:

Maar schoon zy dus met mannelijke schreden

Te veld stapt, en geharnast zich vertoont;

O P D R A G T.

De Nyd heeft vaak der Dichtren roem bestreden ;
En niemant blyft van 't wangedrogt verschoont.
Tracht dan , o Nimf, een Schermheer op te zoeken ;
Wiens hoog gezag , van groot en klein geviert ,
Verheerlykt in een ry van Letterkloeken ,
De tanden breek' van 't woedende ongediert.
VELDHUIZENS Naam verftrekke uw borst een wapen :
Een Naam , door 't Sticht en Nederland vermaart.
Een Wachter , op wiens wacht het volk mag slaapen ,
En rusten , schoon 't geweld veel onrust baart.
Een kloeke Loots , die 't Schip der Nederlanden ,
In 't midden van 't verbolgen krygsgety ,
Helpt ftuuren , en de Kiel behoed voor 't stranden ;
Gezeten aan het roer van Staatvoogdy.
Die 't Staatenhuis , beroemt door Stichtfche Vaders ,
Met zorg bewaakt , en slaaft ten dienft van 't land ;
Gevoed met room uit Pallas heilige aders :
Dat tuig' 's Mans deugd en onbevlekt verftand.
Die in zyn hert den Stamboom van Oranje
Gewortelt houd , en 't overoud Geflacht ,

Dat

O P D R A G T.

Dat Neêrlands recht beschermde in spyt van Spanje ,
Gelyk 't betaamt , om zyn verdiensten acht.
Dat toont zyn Hof, de bloem der Landjuweelen ,
Daar 't Vorstendom, naar 't leven afgebeeld
In marmer, en geplaatst in lustprieelen ,
't Nieuwsgierig oog, en 't hert der volken streelt.
Zo tracht hy, in 't aanschouwen , ons te leerèn ,
De diensten van dien wydberoemden Stam
t'Erkennen, en steeds dankbaar te waardeeren
Het Bloed, waar uit myn Vorst zyn oorsprongk nam.
Als zulk een Heer myn Zangnimf zal verweeren ,
En dekken met zyn vlerken, wytgespreid ;
Durft zy den Nyd in 't aangezigt braveeren ,
En spotten met haar haters onbescheid.
Laat Momus vry zyn bitsche tanden wetten ,
En slaan den klaauw in 't merg van myn gedicht ;
Ik zal geruſt Vorst WILHEMS lof trompetten :
Een Vorst, een Held, voor wien d'aaloutheid zwicht.
Door u beschermt, volg ik de legervaanen ,
O HEEMSTEE, van dien grooten Oorlogsheld ,
Die

O P D R A G T.

Die't volk verlost, en Neêrlands onderdaanen,
Geloof en recht kloekmoedig heeft herstelt.
Zo stuift, myn Heer, myn magt van oorlogsvlooten,
Met zyn beleid gewapent, door de zee;
En blaakt de lucht met felle donderklooten,
Of pleit op 't zout voor Neêrlands rust en vree.
Zoo moet uw gunst myn huwlykstogt geleijen,
(Een hoofdstof, daar myn Heldendicht op speelt)
Daar Godsdienst, en de Deugden 't bruidsbed spreijen,
Waar op de Prins Vorst Jakobs Dochter streelt:
Terwyl het Hof, en Grooten van Britanje,
Op 't hooge feest, daar Karels rykdom praalt,
Verlangen naar de daaden van Oranje;
Die, op hun beê, zyn Gunsteling verhaalt.
Zo tracht myn Nimf van verre na te streeven
Virgyl, beroemt door Vorst Anchizes Zoon,
En vinding van Eneas heerlyk leven;
Zo net versiert, als hoog van wyze en toon.
Maar moet myn zang de vlag voor Maro stryken;
(Wie zal hem ooit in Heldenpoëzy,

O P D R A G T.

In ſchikking , taal en oorlogsſtyl gelyken ?)

De waarheid zet myn Dicht weer luifter by.

Ook gaat myn Held den Trooiſchen Held te boven ,

Zo ver myn toon voor Maroos toonen buigt.

Myn Veldheer ruimt geen vaderland noch hoven ;

Als Trojes puin van Venus Zoon getuigt.

Laat Lodewyk zyn Franſchen Sinon zenden ,

Die , heet op moord , op roof en oorlogsbuit ,

De ſteden door de vlammen trachtte ſchenden ;

Hy bluſt het vuur , hy dooft de krygstoorts uit.

Eneas zwerve als balling op de baaren ,

Van vaderland , van have en erf ontbloot.

Myn WILHEM heerſcht voor Gods vervolgte Schaaren.

Hy voed en queekt den balling in zyn ſchoot.

Eneas minne , in Maroos Heldendichten ,

Lavinia , door Jupiters beſluit ;

Om Latium aan 's Tybers boord te ſtichten ,

En vechte in 't veld met Turnus om de Bruid.

Myn WILHEM huuwt aan 't Pronkjuweel der Vrouwen ,

Door 't nootlot van den waaren God bepaalt ,

* *

Om

O P D R A G T.

Om Jezus Kerk noch hooger op te bouwen ;
Hy ftryd voor 't recht van 't volk , en zegepraalt.
Zo ftapt myn Held op Stuarts hooge troonen ,
Met Jakobs Telg , zyn groote Gemaalin ,
Verheerlykt met drie Koninklyke kroonen ,
Begroet van 't volk , den raad , en 't hofgefin.
O Mantuaan , zo hoog door kunft verheven !
Gy had uw vlyt voor WILHEM aangewend ,
Had u de tyd vergunt met hem te leeven ;
En uw Trojaan waar heden onbekend.
Ook was myn Held alleen voor u geboren ,
Voor uwe pen , ô Roem van Helikon !
Nu heeft myn Nimf dat ruime veld verkoren ;
Schoon fchaars gelaaft uit Pegaas Hengftebron.
Veel waage ik , door 't vermetel onderwinden
Van zulk een werk , een heldenftuk , zo zwaar.
Ik fteeke in zee , maar zal veel klippen vinden ,
En ftrand de kiel , myn Zangnimf loopt gevaar.
De Dichters ftaan alreê met my verlegen.
Ik word beklaagt van Hollands Hoofdpoët ;

Zyn

O P D R A G T.

Zyn vriendschap wenscht my op den togt veel zegen,
Doch 't minzaam hert vreeft schipbreuk, schroomt myn
leet.

Maar neen ik dwaal. wat droome ik van de baaren,
En 't zeilen met een zwakke kiel door 't zout?

Myn yver doet my dwaas ten hemel vaaren,
Met hem, dien eer de dagkoets wierd betrouwt.

Maar vliegt myn Nimf om hoog, om laag te daalen,
Met Dedaals zoon, en voerman Faëton:

Al word haar oog gebliksemt door de straalen;
Geen nood: zy zengt haar vlerken aan de Zon.

Ik word genoopt, geprest, en vlieg dan heene.

Bespot my niet, ô Dichters in dien nood;

Betreurt my, volgt de dochters van Klimene,
Die's broeders val beweenden, en zyn dood.

En gy, dien ik myn Heldenzangen wye,

VELDHUISEN, door beleefdheid wyd vermaard,

De liefde van de Stichtsche burgerye

Wel dubbeld door verdienste en deugden waard;

Ai laat uw gunst en heuschheid, my gebleken,

Den hoogmoed van myn trotse Zangheldin,

O P D R A G T.

Haar onmagt, met haar feilen en gebreken
Verschoonen, uit een toegenegen zin.
En zo myn Nimf uw oor ooit kon behaagen;
Het zy ze sloeg in 't veld een oorlogstoon:
Of midden in 't gejuich den zegewagen,
Geleidde van God Mavors grootsten Zoon:
Het zy ze treurde en mengde met haar traanen
De lykafsch van de Britsche Koningin:
Of vrolyk zong in HEEMSTEE'S groene laanen;
Daar Filomeel, weleer door Tereus min
Onteed, den hoon van 't schandelyk omhelzen,
't Schoffeeren van den dwingeland vergeet;
Ja, queelende op de kruin der ryzende elzen,
Voor vrolykheid verwisselt al haar leet:
Noch eens, kon ooit myn zang uw oor bekooren,
VELDHUISEN, leg een wyl uw staatzorg af,
Om heldendeugd en dapperheid te hooren;
En volg met my Oranjes legerstaf.
De Dichtkunst kon myn zinnen lang vermaaken,
Ontstak myn geest met heilig vuur, myn Heer.
d'Aal-

O P D R A G T.

d'Aaloudheid nam die goddelyke zaaken
Ter herte, en schreef in dicht, met roem en eer:
Dat tuigen ons de Grieken en Latynen;
Daar Latium en 't wydberoemde Atheen,
Dat helder licht zag uit haar muuren schynen,
En klimmen naar de wolken van beneên.
Nu kan Euroope ook schrandre Mannen queeken,
Zelf van Apol op Pindus top geteelt;
Die aan dat licht hun' vluggen geest ontsteeken;
Wier zuivre toon de ziel der Goden streelt.
In Neêrland heeft ook stof om hoog te draaven
Op Dichters, door hun zangen wyd vermaard;
Wier lof en eer zal blyven onbegraaven,
Zo lang de Zon haar straalen schiet op d'aard'.
Ik zie een ry geletterde Poëeten
Ten zangberg treên, naar 't heilig offerkoor;
Die voor 't altaar, als Febus Priesters, zweeten;
En, ben ik 't waard, ik streeve op 't zelve spoor.
Ik volg van ver die kloeke Letterhelden,
(Schoon d'onmagt en myn kunstgebrek my smert)

O P D R A G T.

Die voor myn toon hun schelle snaaren stelden;
Ik eer die bloem der Dichters in myn hert:
En u, myn Heer, dien, met uw welbehaagen,
Myn Zangeres haar zangen op mag draagen.

Hoog Edele wel geboren Heer,

*Uw Hoog Ed. gehoorzaamste en
verpligste Dienaar*

L. R O T G A N S.

Aan

Aan den Lezer.

*I*K hebbe my verftout de wondere daaden van dien grooten Koning, WILHEM DEN DERDEN, (fchoon deze hooge stoffe de penne van een ervaren Dichter vereifcht) in Heldendicht te befchryven. Eenige Grieken en Latynen, bedienden zich eertyds van verdichtfelen, om de Helden op 't krygstoneel te voeren. Maar ik hebbe deze waarachtige gefchiedeniffe, zo vol ongehoorde dapperheden, kloekmoedige herftellingen van Vryheid en Godsdienft, en wonderbaare gevallen, die het geloof van den nakomeling in twyfel zullen ftellen, tot het voorwerp van myne bezigheden uigekeert.

De liefde tot dien wytberoemden Vorft, de hooge achting van des zelfs ongemeene hoedanigheden, en tedere zuchten voor myn Vaderland, door zyne wapenen in de vorige jaaren vrygevochten, en het geweld van den Franschen Koning Lodewyk den XIV, ontrukkt, hebben my aangemoedigt. Voeg hier by de gedachteniffe van die nooitvolpreze Vorftin, MARIA DE TWEEDE; wier zalige ziel zich in d'eewigdurende vreugde verluftigt; terwyl de gansche waereld, in rou, haar lykafch met traanen befproeit.

Om nu deze ongemeene stoffe niet op een gemeene wyze, en als een Rymkronyk, te verhandelen, hebbe ik, naar myn vermogen, de regels van een Heldendicht gevolgt; daarom begint myngezang niet met de geboorte van den Held, maar ik voere den verliefde Veldheer eerst naar de kust van Engeland, om Prinfes MARIA ten huwelyk te verzoeken; daar de Teemsgodin, op 't prachtigft verfiert, den Vorft tracht te verwelkomen, maar vind den zelven fleepende, en verhaalt ondertuffchen aan haaren Waterftoet de zeegevechten onder zyn beleid voorgevallen. Ook hebbe ik my van voorzeggingen, het Heldendicht eigen, bedient; zo word Neptunus van my fprekende ingevoert, die de Vrede met Engeland, de zeeftagen, tuffchen de Hollanders en de Franschen by Mefline, en de dood van den

A A N D E N L E S E R.

den *Admiraal de Ruiter* spelt. En om niet *historischer wyze* en *vervolgens* te gaan, worden in het tweede boek, na de *huuwlyksplegtigheden* op het *vorstelyke bruyloftsfeest*, de *gevallen van de voorige jaaren*, de *Heldendaaden van den Zegenpraalenden WILHEM*, en *zyn geboorte* opgehaalt.

Indien *krygsbeleid* en *dapperheid* myn *Heldendicht* luister byzetten, niet *min heerlyk* vertoont zich de *Huwlyksliefde*, de *hoofdstoffe* van myn *Heldendicht*; een *huwelyk*, op de *deugden* gebout: een *huwelyk*, dat den *waaren Godsdienst* tegens 't *geweld* der *vyanden* verzekert. Nooit heeft de *bruiloftstoorts* der *Ouden* met *groo-ter glans* gescheenen, als deze, die alle *nevelen* van *vervolgingen*, *zwarigheden* en *elenden*, den *Belyders* van den *Her-vormden Godsdienst* beschoren, doet *verdwynen*.

Indien, o *gunstige lezer*, myne *wapenklanken* en *krygstrompetten*, op den *rookenden Oceaen*, of in 't *midden* van het *bloedig oorlogsveld* gesteecken, uwe *ooren* verveelen: indien de *blikfems* der *veldkortouwen* te *fel* in uwe *oogen* schitteren; zie de *Vredeson* met *heerlyker glans* uit een *zee* van *heldenbloed* verryzen, en haar *vruchtbaare stralen* door *gansch Nederland* verspreijen. Zie de *vuur-tonneelen*, door de *geslaakte steden* van 't *Vaderland* ontsteeken, en de *vreugdevlammen* de *burgerlyke traanen*, by *gansche beeken* onder 't *juk* van *Vrankryk* uitgestort, van de *straaten* opdroogen. A

Verlustig u ook met de *zoete toonen* der *liefde*, zie den *Held*, die *yder* overwint, door de *schoonheid*, en *deugden* van *Prin-ses MARIA* veroveret. Gelei het *Vorstelyke paar* naar den *tempel*, daar zelf de *Godsdienst* het *heilig offervuur* op 't *echtaltaar* ontsteekt.

Volg *MARIA* met uwe *gedachten*, daar zy den *zegenpralenden Held*, na zo veel *krygsgevaren* uit den *Veldslag* wederkeerende, te *gemoet* treed, omhelst, ontwapent, en *zyn kruin* met een *krans*, van *vredepalmen* gevlochten, *versiert*. *Verwonder* u ook over d'*edelmoedigheid* van deze *onvergelijkelyke Amazoone*; die, al
zuch-

AAN DEN LEZER.

zuchtende, den dapperen Echtgenoot tot bescherminge van 't hervormde geloof aanmoedigt, den helm op 't hoofd zet, en 't barnas, met haare traanen bevochtigt, aan de leden gespt.

Laat de vroomheid, en Godvruchtigheid van dit Koninklyke Paar u leeren, het zelve spoor te volgen, en nacht en dag voor Gods Heiligdom te waaken. MARIA slaafde in haar leven, met de kroon op 't hoofd, voor de vryheid van Gods kerk. Vorst WILHEM vergezelschapte haar; en volherd noch dagelyks in die Godsdienstige bezigheden. Wat kan u meer opwekken, als het voorbeeld van deze groote Personagien? maar ik laate deze pligt van vermaaningden Leeraaren aan bevolen; en spoede my om in weinige woorden u myn oogmerk te verklaaren.

Ik hebbe het leven van dien Grootmagtigsten Vorst, voor zo veel d'omstandigheden my bewust zyn, in dit eerste deel tot des zelfs kroninge toe beschreven. Nu is myn voornemen in een tweede deel, onder Gods zegen, de banieren van den Koninklyken Veldheer te volgen; en myne oorlogstoonen met de Vrede, die alrede met een vriendelyk gelaat Europe toelacht, te besluiten. Neem genoeg; en vaar wel.

I N

G V L I E L M E I D A

Nobilissimi Viri

D. L U C Æ R O T G A N S.

Temporis ingrati domitrix ROTGANSIA Clio
Æternum nitido pectine pangit epos.
Ferte, Deæ, violas, & lilia ferte, Sorores:
Accendit Clarium spiritus iste nemus.
Qualis in herois exurgit Musa cothurnis!

Quantus in attonita pectoris arce sonor!

Terra vale. Mens alta novo subvecta volatu

Lucida Pegasea tendit ad astra via.

Et major vulgi invidia, sæclique veneno,

Purpureo rapidum lumine signat iter.

Ringere, Livor iner, linguæque tonitrua doctæ

Despice: gannitus, despicit illa tuos.

Fulminibus nimirum opus est, ac voce Deorum,

Fortia cui magni Principis arma labor.

JANUS BROUKHUSIUS:

Ad

Ad Virum Nobilissimum & Terfissimum,

LUCAM ROTGANS,

Cum æterni operis carmine heroico Belgica Ejus Musa

GULIELMUM III.

BRITANNICUM, PRINCIPEM OPTIMUM celebraret.

OTGANSI Vatum Princeps, quos Belgica Clio
Æternis meritos vexit ad astra modis:

*Qui primus patrium ad Vechtam deducere Musas
Ausus, & heroæ condere vocis epos:*

Quam bene purpureis tua stat subnixæ cothurnis

Clio, & regificis intonat arma sonis!

Hic stupeo REGIS GULIELMI maxima gesta,

Bella tot, & forti parta tropæa manu:

Ut veniat, videat, vincat; reddatque saluti

Regna, Urbes, Populos, Fædera, Jura, Sacra.

Ut Bovinda Illi submisso flumine ripas,

Ac Thamefis pronas gurgite præstet aquas:

Utque tot auspiciis per plurima gesta secundis

Foedifragas Galli conterat acer opes.

Hic comes it Magno REGI Prudentia, Virtus,

Et sancta constans cum Pietate Fides.

AURIACUM legimus mansurum in sæcula Nomen,

Heroas veteres, Semideumque Genus:

Fulget inextinctum sidus REGINA MARIA,

Cui pietate parem Sæcula nulla dabunt.

Has verax laudes DIVÆ, REGIque merenti,

Æternis cantas Arma Virumque modis.

Augusta, fateor, Tibi dextra Phæbus Apollo,

ROTGANSI, Aonias ipse ministrat aquas:

*** 2

Quin

Quin etiam Musis lucem addit Regia Virtus,
 Ut decus a gemma bacca nitente capit.
 Nec Tibi nugatrix mendacis fabula sæcli,
 Ilias aut Dido nec repetenda fuit.
 Candida Simplicitas veri Tua Carmina sacrat,
 Carmina, quæ quondam Dique Deæque canent.
 Hæc tamen ut vere cantes, tersissime Vatum,
 ROTGANSI, Musæ dulce decus Patriæ:
 Lector utroque Tuos laudet vel pollice versus,
 Mistaque purpureis aurea mala rosis:
 Pace Tua dicam, GULIELMI carmina dextræ
 Æmula fulmineæ nulla Thalia canet.
 Ille decus Regum est, quo nil augustius uno
 Vel fuit, aut olim, qua patet Orbis, erit.
 Non possunt claro lucem addere lumina Phæbo,
 Maxima nec versu crescere Fama potest.
 Hæc Magni laus est GULIELMI maxima, quod cum
 Carmina Eum celebrent plurima, nulla satis.
 Rite tamen cantas; ROTGANSI candide, REGEM;
 Sola decet Musas Purpura sacra Tuas.
 Pro jure & meritis REX Regum maximus Ille est,
 Dignus ab æterna posteritate cani:
 Belgarum merito Vatum Tu maximus audis,
 Dignus ab æterna Posteritate legi.

Honori & Meritis Nobilissimi
 Auctoris faciebat

HENR. CHR. DE HENNIN,
 D. & in Elect. Athenæo, quod
 Duisburgi Cliviorum floret,
 Artium salubrium & Humanior.
 Prof. Publ.

In Nobilissimi Pœtæ

LUCÆ ROTGANSII
GULIELMUM III.

Carmine heroico expressum

Elgica se dudum magno jactabat Alumno,
Lætaque erat tantum se genuisse Ducem.
Pellæum Juvenem quid, mendax Græcia, dixit,
Roma quid invicti Cæsaris arma crepas?
Inclytus Auriaco prognatus sanguine Princeps
Verior est Batavi gloria lausque soli.
Hic unus veterum Regum monumenta Ducumque
Vincit, & hos ipsos post sua terga videt:
Assensere omnes: & toti, qua patet, orbi
Belgica tam claro visa beata Duce.
Unica res deerat; Vates, qui Principis acta
Conderet, in magnos sufficeretque fonos.
Qui pede Mæonio Mavortia facta referret,
Virgiliique modis grande moveret epos.
Sensit; & erubuit; digno præcone quod orba,
Qui caneret tanti Principis arma, foret.
Et mihi materiem cum det GULIELMUS opimam,
Non deerit Patriæ laus, ait, ista meæ.

*** 3

Sed

Sed neque de medio (nam nulla hinc gloria) vates,
 Qui caneret tenui carmine bella, placet.
Lassaret rerum communes turba Poëtas,
 Frangeret infirmas farcina tanta manus.
ROTGANSI Clio (nam sufficit illa labori)
 Principis indomiti fortia gesta canat.
Illi Pegasides sublimia carmina dictant,
 Auratamque dedit flavus Apollo lyram.
Jamque opus aggreditur magni ROTGANSIUS oris,
 Nec premit impositum nobile pectus onus.
Belgica tolle caput; gemino præsignis honore,
 Auriaci cunis nobilitata Ducis.
Nec minus ingenio sublimis clara Poëtæ,
 Belgica fidereum tolle, superba, caput.

PETRUS BURMANNUS.

O P

K O N I N G

WILLEM DEN DERDEN,

IN NEDERDUITSCH HELDENDICHT VERTOONT

DOOR DEN HEER

L U K A S R O T G A N S.

Eximiae laudis succensus amore.

*At hore ik? ROTGANS geest, van hoger drift nu
zwanger,*

*Beloofst eerlang ons in hoogdravend heldendicht
Een groter werkstuk, dan de grootste heldenzanger
Voor Neêrduitsche oren zong, of ergens bragt in
't licht.*

*De derde WILLEM uit den huize van Oranje,
Die 't Neêrlantsch Staatschip redde in onweêr, nooit zo zwaar,
De derde van dien naam ten ryxtroon van Brittanje
Gestegen, om al 't ryk te bergen in gevaar;
Dat wonder van onze eeuw, die spiegel aller vorsten,
Uitdeler van veel gunst der hemelsche oppermagt,
Bedwinger van geweld, ten afgront uitgeborsten,
Beschermer van wat God en 't menschedom dierbaarst acht;
Hersteller van Euroop, der helden schoonste voorbeeld,
Der volken vryburg by de Kzaarsche majesteit
Bezoek en verre reize uit Muskou waart geoordeelt;
Is d' eerstof, daar zyn brein zo ruim en breet in weit.*

Wat

Wat raat? wie staat met u, ô ROTGANS, niet beladen?

Met volle zeilen steekt uw schip af van de ree.

Is 't hier niet al te zwak; en kruystge wel beraden,

Voor klip noch bank beducht, dees grondeloze zee?

Wat kragt is tegens zulk een kunstwerk opgewassen?

Dit zou de schoudren van een Maro, of Homeer
Alleen, of beide, in een gesmolten, naulyx passen;

Al kroont d'aaloutheid hen met meer dan menschlyke eer.

Achilles wrok mag op veel moort en neerlaag roemen,

Ulysses dwaaltogt, en Eneas heldenwerk

Te lande en ook ter zee: 't is by geen heldt te noemen,

Die Christus ryk bevryt, verlosser van zyn kerk.

Wie durft zyn snaaren op zo hoog een' zangtoon zetten?

Zie, ROTGANS, zie wel toe. De nooit vermoeide Faam,

Die vlugge postbodin der werelt, mag trompetten:

Zy blaast met al haar magt, bazuint zich uit den aâm.

Verschrikt de val u niet van hem, die toom en teugels

Der goude zonnekoets durft menmen zonder schroom,

Noch Ikarus, daar hy de zon met wasse vleugels

Te na komt, en zyn ramp vernoemt den zouten stroom?

Hoe? raze ik, van den geest der Poëzy bezeten,

Die dichters buiten 't spoor, als redenloos, vervoert?

Of drome ik op Parnas, den dichtberg der poëten,

Door ydle vreze en zorg in mynen droom beroert?

Broekhuizens, Burmans, en Hennynen, brave renners

In 't renperk van Apol, verlichten, stellen my

Gerust, met Monens, en met Branden, klokke kenners,

Grootmeesters in de kunst der eedle poëzy.

Zy moedigen uw' geest, ô ROTGANS, die zo vierig

Ten zangberg opstreeft, van dien arbeit nimmer moë:

Uw lofzucht lovenze, als met ere ook zelfs eergierig,

En juichen u om stryt, ô heldendichter, toe.

Vaar

*Vaar voort dan, vaar dus voort; en laat u niet verdrieten
 In zulk een eerperk, als Romein noch Griek ooit zag,
 Daar elk te kort schiet, naar zo schoon een wit te schieten.
 Breng groten WILLEM, zelf dus groter, aan den dag.
 Styg uit de laagte om hoog door scherpe en steile rotfen.
 Zo baant Amilkars zoon door d' Alpen zich een baan.
 Ikaar en Faeton, die zon en hemel trotsen,
 Ontbreekt al heel geen prys, terwylze iets groots bestaan.
 Al wacht hier Neérlant gansch volkomen geen gelykheit
 Van zang en zangstof, elk verheft uw eêl vernuft,
 Dat in zo ryk een stof, met onuitputbre rykheit
 Van kunst en vonden, nooit verlegen staat, noch sust.
 'k Zie u ten dichter van den grootsten vorst geheiligt
 Door Klios milde gunst; een dichtspoor u betreên,
 Op WILLEMS helden spoor, voor u alleen geveiligt,
 Daar 't niemant anders waagt, of na u, of voorheen.
 Gy leeft, waar WILLEM leeft en zweeft op alle tongen,
 Onsterfelyk met uw' naam: gy blinkt met 's konings glans:
 Uw lof wort met zyn' lof op Helikon gezongen.
 Hem eert Minerve en Mars, u Febus met zyn' krans.*

J. VOLLENHOVE.

* * * *

Aan

Aan den Heer

L. R O T G A N S,

op zyn Nederduitsch Heldendicht,

WILLEM DEN DERDEN.

B Eleefde ROTGANS, die 't Aartsbisshoplyke Sticht
Verheerlykt met de bloem der duitsche poëzye,
Wanneer uw vlugge geest, bestraalt van hemelsch licht,
Te speelen vaert, en 't hantgeklap der burgerye
Door heldenzangen wekt, ik volge uw Kallioop,
Die, over zee, vol moets, met 's Prinssen vloot getogen,
Den grooten WILHEM, gansch Europes steun en hoop,
Ter rykstede invoert door ontelbre zegeboogen.
Britanje, een werelt op zich zelf, door Oceaen
En ruime stranden van al 't Christenryk gescheiden,
Schreide, als een krygslavin, den hoogen hemel aen,
En scheen een' heilant uit den hemel te verbeiden.
Die daegde ook op, toen zy, aen d' Albionsche rots
Met boei en ketens om den blanken arm geklonken,
Een' draek ten doelwit stond, die, Roomsch of bastert Gotsch
Van afkomst, rook en vlam en gloet van felle vonken
Ter snuite uit waessende, uit zyne golven vaert
Met spitse hoornen, of de zee by gansche stroomen
Ter keele uitbraekt, en met den scherpen slingerstaert
De baren geesselt om dees treurige op te koomen.
Dit staet 's lants Perseus niet (of heet hy Herkules?)
Te lyden: van den noot, den hoogsten noot gedaghvaerd,

Redt

Redt hy, gezetelt op zyn zeepaart, de Prinsses,
 En taiftert reis op reis met zyn onquetsbaar slagzwaert
 Het ondiert op de huid, vol plaeten, dat het kraek'
 En, uit de barning hem met gloeiende oogenblikken
 Aenspuwend, bloet en gal en ingewanden braek'.
 De Britsche Andromeda, dus vry van dootlyk schrikken,
 En van haere yzre boei ontkluijftert, eert den helt
 Op vrye voeten, en gezint zyn deugt te loonen,
 Een deugt, naer heur verdienste op geen en prys gestelt,
 Biedt hem heur' haerbant aan en 't recht van twee paar kroonen.
 Uw zangeres geleidt 's ryks heilant, toegejuicht
 En bly gewellekoomt van duizent duizent monden,
 Waer hy, den Godt gelyk, voor wien zich Oostlant buigt,
 Verschynt in 't vrye ryk, naer 't zegevierend Londen.
 De ryksraet, meester, toen gekroonde dwinglandy
 Haer hof ter middernacht had met een flank verlaeten,
 Kroont op Westmunsters koor met WILLEM zyn MARY,
 Zyne Aertsvorstin, den bant van Britsche en duitche Staeten,
 't Schenkaedje en onderpant des hemels, hem van Godt
 Geschonken op 't gejuich van Londens burgerye,
 Toen Neêrlants Herkules de wieken had geknot,
 Den haviksklauw gekort van Vrankryks staetharpye;
 En, van den oorlogslast te torssen half vermoeit,
 In d' eerst ontloke beemt van leliën en roozen,
 Die op MARYES wang, vol dau, vol geuren, bloeit
 En blooft, zyn' arbeit met genoegen quam verpoozen.
 Maer och! wat is de vreugt van 't menschedom kort en kleen!
 Wat heeft de luister der onsterffelyke vonken,
 Die uit twee oogen al den aardkloot over scheen,
 Met licht en leven, och! te haestig uitgeblonken!
 Gy sterft, MARY, of leeft oneindig door de doot;
 En 't hof zit stom, of smelt in ongeveinsde traenen,

Terwyl uw Vorst, des doots grimmassen staeg te groot,
 Waer zy met vier en stael door dichte ruitervaenen
 En regementen spookt, bezwymt op 't ledekant.
 Nu ziet ook Londen met zyn volgeproppte straeten
 Uit andere oogen, dan, toen zy, door WILHEMS brant
 In vlam gestoken, en in blyfchap uitgelaeten,
 Met Karel, Karels zoon, de jeugdige erfvorstin
 Der Britsche sluierkroone, op 't spoor der Godsvrucht leidden
 Naer 't kuifche bruitsbed, dat de deugden, eens van zin,
 Den trougenooten in de ruime hofzael spreiden.
 Uw dappre dichtheldin, o ROTGANS, die de streek
 Der Mantuaensche zwaen geleeraert is te houden
 In haer verheven vlucht, die nergens ooit bezweek,
 Geleidt ons door den helt, den Aertshelt, dien d' aelouden,
 Waer hun het zalig lot van onzen tyt te beurt
 Gevallen, kranften met onsterflyke laurieren,
 Van zyne wieg, die vroeg in vorstflyk lamper treurt.
 Gy meldt ons WILHEMS jeugt, en staetstaf, en banieren
 En kruisstandaarden, die, voor 't Keulsche keurhof Bon
 Na Naerdens winst geplant, of uit zyn torentranffen
 Afwaeiende, den ren van Luidwyks oorlogszon
 Dwarsboomden en haer licht verduisterden en glanssen.
 Gy voert den veltheer, die 't geweld ten lande uit preft
 (Terwyl hy, ver van huis, met zyne benden tovert)
 En zonder slag of stoot al 't overheert gewest
 Met steên en vestingen op eenen sprong veroverst,
 In 't bloedigh oorlogsveld van 't Henegousch Senef,
 Dat met Kondé getuigt, hoe hy zy op gewassen,
 (Gunt d' Almagt dat dit hoeft nooit loot noch kogel treff')
 Om slag op slag Bourbon met kracht 't ontharrenassen.
 Gy zingt ons, hoe de Graef, het rykste plonderneft
 Van omgekocht geschut, den vyant zy ontwongen;

Hoe by d' aeloude Abdy en Bergens hooge vest
De Lutsenburger van Oranje braef besprongen.

Hier deift nu d' overmoet, die dertel aen den difch
Den Helt beschimpte; hier verstuift, hoe juist geregelt,

Hoe dapper, 's vyants maght in ruigte en wildernis,
En laet het vréverbont met heldenbloet bezegelt.

Vaer voort, o ROTGANS; voer met uwen heldentrant
Den tweeden Konftantyn, den Britfchen Alexander,

Gestreekt van weêr en wint naer d' Iersche zeekuft; plant
Op d' oevers van de Boine Oranjes leeuweflander,

En triomfeer met hem, van edel stof begruift,
Die, naer zyn grootvaers wys, de froomen door durft waeden,

Den vyant stort op 't lyf en afmaakt voor de vuift,
En kroon hem te Dublin met groenende eikebladen.

Verzel zyn rykstriomf met uwen Stichtfchen Graaf,
Met Lymerik, het hoofd der Iersche nachtgedrogten,

Door Godarts kling en tong, in ieder even braef,
Tot WILHEMS hulde en trou manhaftigh afgevochten.

Ook zinge uw Kallioop, hoe Namens blaeu arduin
Als wasch smelt' voor zyn vier en kogels en kortouwen;

Hoe d' onherwinbre rots met neêrgeboge kruin
't Verwaten poortschrift stae wilvaerdigh uit te houwen.

Zy zinge, hoe de helt, van 't gruwzaam vloekgespan
Geveiligt door Godt zelf en d' englelyfwachtbende,

Den kryg zyn afscheit geeve in Christenryk, en van
Verwoede menschenmoort maeke een gezegent ende,

En gun' twee werelden te schryven in haer rust:
Door WILHEMS arm herbloeit de heileeu van Auguft.

A. MOONEN.

WILLEM DEN DERDEN,

Koning van Groot Britanje , Vrankryk
en Yrlandt , Beschermmer des Geloofs,

enz.

In Heldendicht beschreven door den HEERE

L U K A S R O T G A N S.

— *Famam qui terminat astris.*

*Is nu vry hooger, dan uw Domkerk met haar tooren,
O Utrecht! op den lof van uwen ingeboren,
Uw Zoon, Apolloos Zoon, die door zyn Neêrduitsch
dicht*

*Uw Stadt en Statenhof oneindig heeft verplicht.
Hoe bleef haar aandagt vaak als opgetogen hangen
Aan zyn beroemde Lier-zyn Zege-en Herders-zangen!
't Zy hy de dapperheit geleidt in 't oorlogsvelt,
Of op het lantvermaak zyn zachte snaaren stelt,
Of helpt de Ryksvorstin bedrukt naar 't graf geleien,
Een halve weereit met haar volken aan het schreien,
Niet uitgelaaten wilt als 't ongestuimig ryk
Van zoo veel dichters, maar zich zelven steeds gelyk;*

Zoo vloeiende als de gladgekemde Vechterstroomen,
 Daar in hun kristallyn zich spiegelen de boomen.
 Men ziet dan endlyk noch zyn uitgewrochte werk,
 De driefte onwetenheid en boozen nyd te sterk.
 Nu zweeft de Sticksche Zwaan, best aan zyn wiek te kennen,
 Veel hooger dan voorheen op zyn vergulde penne:
 Hy zuivert, daar hy met zyn vlerken klapt, de lucht;
 En naakt de zon zelf als een arent in zyn vlucht.
 De wakkre dichter is ter goeder uur geboren,
 Die zynen toon, op u gestelt, alom laat hooren
 O Grootte WILLEM! die alle eeuwen door, uw naam
 Verspreide, en stof' verschafte aan d'onverzaadbre Faam.
 Zyn edle zang zal uw bedryf en leven melden,
 U eeren als 't jurweel van oude en nieuwe helden.
 't Zy hy in eene beemt van deugden weiden gaat,
 Of uwe srydtbre kruin met lauren overlaat.
 Zyn zangheldin volgt zelfs in Irlant uw banieren,
 Terwyl uw vyant vlucht langs 't velt van zyn papieren,
 Van schrik benepen: daar in 't heetste van dien gloet
 De BOYNE zelf zich ziet bepurpert met uw bloet;
 En gy in 't open velt den tegenstrever dagvaart,
 Die ziddrend wegdruipt op het zwaaien van uw slagzwaart.
 Gy koost dan deeze stof zoo waardig voor uw dicht
 O ROTGANS! om uw licht t'ontsteeken aan dat licht,
 En vielt met lust aan 't werk, om 's Konings krygsbedryven
 Door uwe Fenixveer in louter gout te schryven;
 Den Heldt naar 't leven, ruim zoo duurzaam als in prent,
 Net af te schilderen op eeuwig perkement.
 Dit hoofstwerk tart den nydt en 't roesten van de jaaren.
 Al wat uw geest en vlyt van langer handt kon gaaren,
 Uw keurig out en nieu, een onwaardeerbre schat,
 Ontdekt zich ylinks in het opslaan van uw blad.

Een ander oordeel vry, dit raakt kunstkenners nader.
 Hier vloeit een bron, hier springt een onuitputbare ader.
 k Verneem het puikstuk hier van Neêrlants Poëzy.
 Een ander lyme aan een veel hondert regels vry;
 Als was'er zelf een prys op Helikon te winnen
 Ten koste van den naam der Helden en Heldinnen,
 Gelyk hier af, helaas! getuigen kan de tydt;
 Uw werk blyft duurzaam werk en d'euwigheid gewyt.
 't Is waar, veel waagt gy, die in zee u durft begeeven,
 In zulk een zee, daar gy zoo groot een Konings leven
 Als een Arion op uw zuivre snaren speelt,
 Op welke klank de vis zich roert, de vogel queelt;
 Maar, kon men ergens den bequamen dichter vinden,
 Gy waart alleen het die 't u zelf most onderwinden.
 Wy zien hierop, hoe fel een Scyll' van afgunst bernt,
 Eerlang uw harp om hoog ophangen in 't gesternt;
 Terwyl uw glori by den Nareef wort voldongen,
 Die d' Agrippynsche Zwaan zoo groots hebt nagezongen,
 Dat elk by zulk een stof ook roemt de taal en styl.
 Zoo leeft ENEAS door de puikschacht van VIRGYL.

JOANNES BRAND.

Aan den Heere
LUKAS ROTGANS;
wanneer zyn Ed. het Leven van
WILLEM DEN DERDEN
In Heldendicht uitgaf.

Uzwigte elk een die tragt op maat in 't duits te schryven;
Hier ziet gy een Tafreel van WILLEMS krygsbedryven.
O Dichters, roemd met my dit weêrgâloze werk!
Doorziet, doorleefd het vry. Geen tyd noch nyd zoo sterk
Zal ooit dit Proefftuk van de Dichtkunft kunnen fchaaden.
De Dichter leefd hier door, als WILLEM door zyn' daaden.
Zyn roem zal eeuwig zyn in Nederland bekend;
Zo lang Latonaas Zoon zyn gouden wagen mend,
En rondom 't Aardryk doet zyn vlugge paarden rennen,
Zo word des Dichters Lof verbreid door Fenixpennen.
Geen wonder dat hy lang beroemd was door de Faam:
Want wie is tot zo groot een vorstlyk werk bekwaam?
Mogt Maroos pen alleen Enéas togt verhaalen,
En moest Apéls penceel Vorst Alexander maalen.
Gewis 't komt ROTGANS toe te zingen WILLEMS daàn;
Mids wy Hem eeren als den duitfen Mantuaan.

O ROTGANS, 'k ben verrukt door uwe Heldenzangen!
Uw' Vechtnimf houd myn' Ziel en ooren als gevangen.
Vaar voort met d'iever, die vol luifter in U blaakt.
Uw Dichttafreel, zo fchoon, zo heerlyk, zo volmaakt
En keurlyk gefchakeerd, doet heel de waereld blyken,
Dat Neêrlands Dichtrenrei voor U de vlag moet ftryken.
De Dichters zyn verplicht te roemen neevens my,
Eerbiedig eindeloos uw Heldenpoëzy.

S. VANDER HEIDEN.

Op

Op het Leven

V A N

WILLEM DEN DERDEN.

In Heldendicht beschreven door den

H E E R

L. R O T G A N S,

*Et Britsche Ryksgebied, van Thetis zoute baaren
Rondom bespoelt, gekust, en dat het Godendom
Van Nereus woeste ryk de kroon zette op de haaren,
Waar door zyn heerlykheid tot aan de starren klom;
Is menigwerf geschokt door felle burgerkrygen,
Waar door het, half ontzielt, moest naar zyn adem hygen.*

*Wat heeft dat Ryk niet tot een moordtooneel verstrekt
Van doller woeden, daar de felle Roofharpyen
Haar rolle op speelden? hoe is niet de grond bevekt
Met Vorstenbloed, door wraak, geplengt aan allen zyen
Van muytelingen, dien de rykskroon stak in 't oog,
Waarop hun moorders hert zyn giftig zwadder spoo?*

*Maar zoo het Koningdom ten doel stont van verraders,
Die, ver van hunnen plicht, der Vorsten hoog gezag
Vertraden; en van 't ryk de zenurwen en aders
Affneden: hoe wierd ook niet vaak de heldre dag
Der Britten, door een drom heerschzuchtige aartschtierammen,
Ontschapen in een nacht, en uit het ryk verbannen!*

De Roomsche Heuvelstadt, van 't Priesterschap beheert,
Die d'armen haars gebieds in alle heerschappyen
Der waereld slaat, en 't al door vuur en staal verteert,
Wat niet, op haaren wenk, eerbiedig zig wil vlyen
Slaafs onder haar gezag en oppermogentheit;
Heeft vaak ook 's Ryks verderf en ondergang bereid.

Hoe heuglyk mag dan 't Ryk d' ontrolde zegevaanen
Nu steeken op de spits van kerk- en torentrans!
Naardien d' Oranjezon zyn troon en onderdaanen
Zo lieffelyk bestraalt met haaren gouden glans;
Dat WILLEM HENDRIKS arm 't geslaakt heeft uit de banden,
Toen zyne jongste dag en doodsnoed scheen voorhanden.

Dit is de dappre Vorst, die, met zyne oorlogsmagt,
By 't guure winterty dorst bruischen door de baaren
Van Vader Oceaan, in spyt van Eools kracht,
Op dat hy Brittenland, als Schermheer, zou bewaaren
Voor wettenschennis en verhaatte d'winglandy,
En 't Ryk ontkluiserde uit gevloekte slaverny.

Praal dan, o Engeland, met recht op zulk een Koning,
Die zich in 't harnas stak, om uwen veegen Staat
Te redden. Wat gy hem kond schenken tot belooning
Houd nimmer d'evenaar van die doorluchte daad.
Wil dan ontrent den Vorst getrouw en dankbaar blyven,
En met uw goed en bloedt zyn Koningszetel styven.

Hy is die Heldt, die Prins, uit Keizersbloet geteelt,
Wiens dapperheit en deugd klinkt door de bruine wolken;
Die door geen pen volmaakt kan worden uitgebeeld.
De Grootte WILHEM, 't heil, de vreugd van zoo veel volken,
Wiens naam eeuwwe in eeuwwe uit alom zal zyn geëert,
By elk die vorstendeugd en kloek bedryf waardeert.

*Wien nu ontsteekt de lust, om WILHEMS wieg en leven,
In zuiver Nederduitsch, op vader Vondels trant
Te zien! hy lees dit werk, zoo meesterlyk geschreven,
Door ROTGANS fenixveër, als of 't Apelles hand
Naar 't leven had gemaakt: dat niet behoeft te zwigten
Voor Maroos en Homeers beroemde heldendichten.*

*O Dichter van het Sticht! ô groote Apolloos zoon!
Parnas lang toegewyt, en van de Zanggodinnen
Zoo hoog geacht, bemint, om uw volmaakten toon:
Kon Orpheus d'aandacht, door zyn zang en snaartuig, winnen
Van 't woudgedierte; uw zang wekt rots en marmersteen,
En blaast hem 't leven in die half verstorven scheen.*

*Hoe wonderlyk schakeert gy uwe keur van zangen!
Hoe wel past elks verhaal op d'uitgekipte zaak,
En in des spreekers mond! hoe weet gy 't hert te vangen,
Door zoo verscheide stoff, zoo nut, zoo vol vermaak!
't Werk is zich zelf gelyk, of 't klinkt op oorlogsgalmen,
Dan of de liefde prykt met haare zegepalmen.*

*Doet gy de Zeenimf aan haar watermaagdenstoet
Verhaalen, hoe het pronk van Hollandsch Admiraalen,
De dappre Michael, verft Thetis schoot door 't bloet
Zyns vyands; en zyn arm de zege kon behaalen,
Op Fransche en Britsche vloot: wie schrikt niet voor 't gewecht?
Maar wie die d'eerkrans niet om 's Dichters haaren vlecht?*

*Daar schokt de waereld uit haare assen, door het donderen
Van 't zwangere metaal, zoo vreeslyk door zyn kracht.
De hemel kraakt. de kolk des afgronds gaapt van onderen,
En toond den vlooteling hoe 't zoute graf hem wacht.
O ROTGANS, gy voert ons met Neerlandsch Waterhelden,
In 't heetste van den slag op Nereus pekelvelden!*

Maar

Maar als gy, moè van kryg, de minnewimpel steekt
Op 's Vorsten steng, en doet uw zangnimf hem geleiden
Door 't zout, naar Karels hof: hoe ziet men daar gequeekt
De zuivre kuische min, van tochten afgescheiden,
In WILLEMS hert! hoe teèr streelt dan u heldendicht
Het oor! 't oog spiegelt zich in 't aangenaam gezigt.

Doet ge ons de huuwlykspraal en 't bruiloftsfeest beschouwen.
Des Vorsten; wat is hier al Koningklyke pracht!
Hoe ryft uw heldentoon by 't Vorstelyke trouwen!
Wy voelen ons met U in Withals zaal gebragt:
Wy zien Prins WILLEM en MARIA in den tempel,
Daar 't blyde heilgeschal klinkt over trans en drempel.

Maar als gy, in den nacht van 's Vorsten Bruiloftsmaal,
Den braven Bening doet den droeven staat vermelden
Van Nederland: wie schrikt, wie yst niet voor 't verhaal?
Hoe gilt de naare kreet noch over stroom en velden!
Wiens oog herschept gy in geen brakke traanenvloed,
Daar 't droevig tafereel noch rookt van 't lauwe bloet!

Als gy dan WILHEM weèr met zyne veldbanieren
Vertoont, daar hy een vest of sterke stad bespingt;
Of daar zyn heldenvuist behaalt de krygslaurieren,
Als hy op 't brieschend ros door 's vyandt benden dringt;
Wat slaat uw Zangnimf dan geen hooge Marvorstoonen,
En ciert des Vorsten kruin met groene zeegekroonen!

Wanneer uw Klio, na d'orkaanen, 't zonnelicht
Van vrede voor ons oog zoo gloeiende op doet daagen:
Hoe vleit die zuivre glans, door 't lujsterryk gezigt
Ons oog, thans vrygemaakt van oorlogsgloet en plaagen!
Hoe schel, hoe lieffelyk klinkt uwe vreëbazuin
Door alle kreitzen van den Nederlandschen tuin!

Maar als ge uw' toon verheft, Cieraad van Neêrlands Dichters;
Dat gy den grooten Vorst ter hooger rykstroon voert;
Dan bralt gy uit den lof van Brittens vryheidsstichters,
En geesselt hem, die 't ryk in banden had gesnoert.
Hoe klinkt Prins WILHEMS lof tot 's hemels hoogste boogen,
Als wy hem door uw zang zien op den throon verhoogen!

O ROTGANS, Utrechts pronk, door hoogbegaaft verstand!
Wierdt held Achill geacht van Koningk Alexander
Gelukkig, dat Homeer met zyne vlugge hand
Beschreven had den roem van zynen zegestander,
En leven: 't baart gewis ook in des Koningks hert
Genoegen, dat zyn lof door u gezongen werd.

Dat dan de Hemel u, ô Dichter, spaare in 't leven,
En gy, langs 't eige spoor, 't bedryf van Brittens Vorst,
Des Grooten Koningks, ook aan Nederland moogt geeven,
Daar zynen heldenarm de zwaare rykslast torst:
Terwyl zyn eerbazuin klinkt boven lucht en wolken,
En hy den ryksstaf zwaait in spyt van d'afgrondskolken.

Maar wyl Europe nu, door 't oorlog afgestreên,
Den glans der Vredeson weêr op haar kim ziet straalen,
Moogt gy fluks anderwerf op 't groote schouwburg treên,
En door uw zwaneveêr den heldenlof afmaalen
Der Britsche Majesteit, van daar hy stygt ten troon;
Tot daar ge uw rol besluit met ryswyks Vreedetoon.

F. HALMA.

KLINK-

K L I N K D I C H T,

Op het Leven van

WILLEM DEN DERDEN,

In HELDENDICHT beschreven door den Heere

L U K A S R O T G A N S.

Ik zal een kroon voor 't hoofd des Groten WILHEMS
vlechten

Een Kroon, die waardig is het brein van sulck een
Vorst;

Die, swoegende, al de sorg van gansch EUROPE torst,
Om haar verwoesten stant uit puin wêer op te rechten:
't Zy met de Twist door 't staal heldhaftig te beslechten,

Die overal haar grond met edel bloet bemorst;

Of liever door de Vree, waar na sy hygt en dorst,

De breuk, schier hopeloos, weer dicht aan een te hechten?

't Is Neêrland, dat hem 't eerst ontving in synen schoot,

En 't Britse Ryk, door hem verwekt als van de dood,

Gepaart met al den stoet der trouwe Bondgenoten:

Dees schaffen, elk om sryd, het flonkrend kroonsieraad,

Wiens glans, den tyd ten duur, hier snel en tintlend staat;

Wyl 't ROTGANS in dit werk heeft als in gout besloten.

D. SMOUT.

VER-

V E R K L A R I N G

Van de PRINT voor 't I BOEK.

PRINS WILHEM HENDRIK geeft, als bruidegom, zyn hand
Aan Britlands Ryksprinses, MARIA, d'eer der vrouwen.
De Godsvrucht ziet om hoog, om 's hemels troon't aanschouwen,
Voor 't heilig offervuur dat op Gods altaar brand.
Kloekmoedigheid, bekleed met prachtige sieraaden,
Met ster en scepter, strekt een lyfwacht aan den Held.
De zuiverheid, zo kuisch gelyk haar duif, verzelt
De schoone bruid, en pronkt met zedige gewaaden.
's Land Algemeene Vreugd word door een vrou verbeeld:
Zy heeft een bloemkrans en een scheepsroer in haar handen,
Een kroon op 't hoofd, en juicht om 't heil van zeen en landen.
De * Ryksbeschermergod draagt de vrucht die 't aardryk teelt,
Door Overvloed gestort in Acheloüs horen:
Hy heeft een offerschaal in zyne vuist gelaân.
De blyde Hymen ziet de plechtigheden aan.
Gods Alvoorzienigheid kan hier 't gezigt bekooren:
De zon versiert haar borst; een oog blinkt op haar staf;
Zy wylt op 't vorstlyk Paar, en slaat haare oogen neder:
Zy preest de Luchtbodin van boven op haar veder:
Die daalt, op 't hoog bevel, van haaren wolktrou af.
Hier ziet men aan den disch het vrolyk troufeest vieren,
Terwyl de deugden, in 't verschiet, de bruidskoets sieren.

* Genius Angliæ.

WIL-

WILHEM DE III.

E E R S T E B O E K .

Y lust een wapentoon te zetten op myn *Inleiding.*
 snaaren ,
 D'ontrolde legervaan, door duizend krygs-
 gevaaren ,
 Op 't roeren van de trom, te volgen, en
 den Held

Te voeren in triomf uit Mavors oorlogsveld.
 My lust een zeeklaroen te steeken, en de kiel
 En watertorens, die van zeefoldaten kiel
 Te voeren door het zout op 't waaijen van de vlag.

Gy Oorlogsgoden, die God Mavors ryksgezag
 Met uw vermogen styft, en streeft als lyfstaffieren,
 Voor 's Opperkonings oog met vliegende banieren,

*Aanre-
 ping.*

A

En

En ſchraagt de krygs-as van de moedige Belloon',
 Helpt, helptme zingen en geleid myn heldentoon.
 Leert my den Oorlogsman afinalen op myn bladen,
 Die 't land van 't ſlaafs geweld verloſte door zyn' daaden:
 Die voor den Godsdienſt ſtryd op 't briefſchende oorlogſpaard,
 En gantsch Europa in nood verdedigt door zyn zwaard.

*Aan-
 ſpraak
 aan de
 doorluſchte
 Voor-
 vaders
 van den
 Held.*

Doorluſchte Vader, en Grootvaders van myn grooten
 Verwinnaar, ſchoon de dood uwe oogen houd geſlooten,
 En 't lichhaam, afgeſlooft door 't oorlog, ſlaapt in 't ſtof,
 Terwyl de ziel, om hoog by God in 't Hemelſhof
 Verheerlykt, gaat ten rei by duizend Cherubynen;
 Uw roem zal in myn Held weêr uit uw grafzerk ſchynen,
 En ſtraalen ſchieten door de gantsche waereld heen.

*Hunnen
 lof,*

Zo veel verwinningen, en ſterkbemuurde ſteên,
 Den vyand afgeperſt, op zo veel zegetogten
 De krygslaurieren, om de ſtrydbre kruin gevlochten,
 In 't Spaanſche bloed geverft: de Vryheyd op haar ſtoel
 Verheven met haar ſpeer; maar eertyds 't wit en doel

*in Neêr-
 lands
 ſlaaking
 van 't
 Spaanſch
 geweld.*

Van Albaas razerny: den Godsdienſt op d'altaaren
 Beveſtigt in 't gezigt van zielsgeweldenaaren:
 Geboeide ſlaaven uit de ketenen geſlaakt:
 De ziel des martelaars, op 't moordſchavot geblaakt,
 Gehangen, of onthalt, bevredigt onder 't wreeken:
 De bloedplakkaaten met de vlammen aangefteeken,
 En zo veel heil ten dienſt van Nederland verricht;
 Zal nooit de Batavier vergeeten in zyn plicht.

Maar

Maar al die zaaken, hoe geviert en aangebeden,
 Zyn minder, als myn Held te teelen uit uw leden:
 Ja al uw krygstrofeen, cerzuilen, hemelhoog
 Uit's vyands puin gesticht, hoe heerelyk in't oog,
 Min waardig, (schoon de Faam alom hun lof zal melden)

*Dat ken
 echter tot
 minder
 eer strekt,
 dan dat
 Vorst Wil-
 hem de
 III. hun-
 nen zoon
 is.*

Als dat gy Vaders zyt van zulk een Zoone, ô Helden!
 * Heeft Nazo met dien toon Augustus oor gevleit;
 Mijn Zangheldin, verliest op eere en dapperheid,
 En zo veel deugden, kan haar yver niet bedwingen,
 Om zulk een lofzang voor uw Nazaat na te zingen.
 Beroemde Vorsten steekt nu 't hoofd ten grafftede uit,
 Verheerlykt met uw gunst myn vrolyk kryggeluid.
 't Gaat wel, ô Helden, 'k heb u naauyls aangesproken,
 Of voel myne aders van een edel vuur ontstoken:
 Noch eens 't gaat wel, uw gunst ontsteekt myn ingewand.
 Vaar voort dan, Zangheldin, maar laat de minnebrand
 Uw baak verstreken om die heirbaan op te streeven;
 Maar geen onkuifche vlam, als eer de Grieken schreven,
 Ontsteeken in de borst van Paris, zal myn blad
 Bezoedelen met puin van troon of koningsstad.
 Een kuifche minnedrift, gebout op zuivre gronden,
 Gekoestert van de deugd, om zo veel helse vonden
 In hun geboortensuur te smooren, en het quaad
 Te keeren, voed myn pen, en stuurt myn Heldenmaat.

*Vorst Wil-
 hems min
 als de
 grondslag
 van dit
 helden-
 dicht;*

*hoe ze, na
 't eindi-
 gen der
 veldtocht,*

Het guure Herfftsaizoen, bevrucht van wintervlaagen,
 Verloste een korten tyd het land van d'oorlogsplaagen,

A 2

En

* Ovidius in't laatste boek van de Herscheppinge.

*zyn hert
onsfonkt,
nader
beschre-
ven.*

En dwong den legerknaap te wyken uit het ve'd,
In't heetste van het woën; als Neêrlands Oorlogsheld,
De derde WILHEM, uit het zegeryke Oranje
Gesprooten, en den echt van 't Koninklyk Britanje,
De minnevonken queekt in't edelnoedig bloed:
Een zoete hertstogt prangt het vorstelyk gemoed,
En doct zyn hert, noch nooit verwonnen, nu bezwyken.
Hy had, niet lang geleên, in d'overzeefche ryken
Zyn oog verlustigt met het aangenaam gezigt

*Valt op
Maria
Hartog
Jakobs
Kochter,
en nicht
van
Konink
Karel
den II.*

Van Hartog Jakobs telg, Britanjes Konings nicht:
De tweede Karel was de broeder van haar vader.
Maria Stuarts roem ontvonkt Vorst WILHEMS ader.
Hoe, zegt hy: zal de min, in't heetst' van d'oorlogsgloed,
Die land en steden mest met dierbaar heldenbloed,
Nu van de togten van myn boezem zegepraalen,
En doen myn krygsdeugd voor haar heerschappyen daalen?
Weg lasse liefde, ik ban u eeuwig uit myn zin.
Maar niet te hoog! ik voel een ongeneesbre min
Myne aders quetsen, en een goddelyk vermogen
My dwingen de Prinses te groeten met myne oogen.
Vaar wel dan voor een tyd verlegen Nederland;
Zo dra de fakkell van myn huwlyk heeft gebrand,
En my gelukt tot bruid dat Ryksjuweel t'onttangen;
Zal ik, geprikkeld van het uiterste verlangen,
Weërkeeren tot uw hulp, om Vrankryks kryggeweld!
Te stuiten, en uw zaak bepleiten in het veld.

Zo

Zo spreekt de Vorst, en doet den vloteling beveelen
 Zich reê te maaken tot den togt; zyn zeekasteelen
 De watervleugels aan te binden, om het zout
 Te klooven: elk verricht den last hem aanbetrouwt,
 En yvert om't bevel met arbeid na te komen.
 De Goden van den Staat, van blydschap ingenomen
 Om 't opzet van den Held, genaaken hem om stryd.
 Elk heeft een gunstig hert zyn oogmerk toegewyd,
 En vergezelschap met heilwenshende gedachten
 Den minnaar naar de kust, daar hem de schepen wachten:
 De Hemel, spreekende, geleide u over zee,
 En voere u veilig, Prins, aan Konings Stuarts ree;
 Wil van Mariaas hert, als d'onze, zegepraalen.

*De Vorst
 bereid
 zich, om
 't voltrek-
 ken zyns
 huwelyks,
 naar Bri-
 tanje over
 te steeken.*

Terstont gebied de Vorst de zeilen op te haalen,
 Eool, de koning van de winden, plaatst zyn stoet
 In't oosten, en de kiel bruiſt veilig door den vloed.
 De doeken zwellen, en de gladgekemde baaren
 Bereiden hem den weg. Neptuin, met waterschaaren
 Omsingeld, dobbert op zyn schulpkaros voor uit.
 De Nymfen naaken, als God Triton't schor geluid
 Doet klinken over zee uit zynen krommen horen.
 De schone Galaré, uit Doris schoot geboren,
 Voert, borlende uit den grond, de Zeegodinnen aan;
 Zy ziet, in't zwemmen om de kiel, de minnevaan
 Door d'oostewind gestreeld, op mast en stengen pronken.
 Zy leeft uit WILHEMS oog een hert vol minnevonken:

*Begeeft
 zich op
 zee, en
 word van
 't zeego-
 dendom
 op zyne
 reis be-
 gunstigt.*

*in van
 Galaré.*

Wy volgen, zingtze, den verliefden Minnaar na,
 En zullen u, ô Vorst, geleiden vroeg en spâ,
 Ja vlytig dragen op onze armen door de stroomen,
 Ik weet een minnedrift valt pynlyk in te toomen.
 'k Heb ook in myne jeugd een minnewond gevoed;
 En quynde in 't midden van de golven aan dien gloed,
 Niet uit te bluffen als door 't oog van myn verwinnaar.
 De zoon van Faunus en Simetis was myn minnaar,
 De stranden, daar wy vaak liefkoosden zy aan zy,
 Zyn noch getuigen van ons aangenaam gevry:
 Myn beeltenis stond diep in Acis borst geschreven.
 Maar Polifemus, door een minnenyd gedreven,
 (O doodlyk opzet!) verft zyn klauwen, gantsch verwoed,
 En razende van spyt, in myn bemindes bloed.
 Myn vader Nereus, die de tomelooze baaren
 Met zynen drytand kemt, en Doris, die de jaaren
 Van zyne jeugd zo trou kon koestren met haar min,
 Beweenden myn verlies met een verflagen zin.
 Myn onheil wierd beschreit van alle waterryen.
 'k Wensche u een beter lot, verliefde Prins, in 't vryen:
 Nooit meng' zo bittre gal uw zoete minnevrucht
 Aanschouwt, myn' zusters, hoe die groote Veldheer zucht,
 En 't ingewand verlangt, om 't Pronkjuweel der vrouwen,
 Het voorwerp van zyn min, in Karels hof t'aanschouwen.
 Dryf, gryze Vader, dryf uw winden sneller voort.
 De kielen stuiven door de golven op dat woord,

*die hare
 ongeluk-
 kige vry-
 aadje
 zingt,*

*en den
 Prins een
 beter lot
 wenscht.*

En

En ankren veilig aan de Brittenlandſe ſtranden.
 De witte Krytberg groet de ſchepen onder 't landen;
 En zietze vrolyk, want de kryg heeft uitgewoed,
 Niet meer als vyand, maar als vrienden in 't gemoet.

De Teemsvoogdes, beluſt den Veldheer met haare oogen *De Teems-*
 Te naaken, had een rok van purper aangetogen: *vorſſin, op*
 De blonde haarvlecht, die zo ſierlyk ſpeeit en krult *'t eier-*
 Langs borſt en ſchouders, met een krans van wier gehult; *lykſt ge-*
 Begeerig met haar ſtoet den Minnaar op te wachten. *rooit,*
 Maar WILHEM, afgemat door teedre minneklagten, *komt*
 Verpoofde door den ſlaap de togten van ſijn hert. *den Vorſt*

Ik zal, zo ſpreekt de Nimf, ſchoon my 't geheugen ſmert,
 O watermaagden, 't geen ik heb gezien voor dezen
 Verhaalen; WILHEMS komt, een Vorſt by elk geprezen,
 Errinnert my de zaak, zyn oog onſluit myn mond.
 De Nimfen zitten om haar wagen neêr in 't rond:

Ik ken, zo vaartze voort, dien roem der Oorlogshelden.
 Ik heb de Faam voorheen' zyn daaden hooren melden.
 De Britſe Kroon, helaas, door droevig misverſtand,
 In kryg gewikkeld met den Staat van Nederland,
 Kreeg kontſchap in 't begin van al deze oorlogsplaagen,
 Dat hem de zeefſtaf en 't gebied was opgedraagen
 Van Neêrlands vlooten, om, in 't bloedig zeegevecht,
 Door krygskunde en beleid, te ſtryden voor het recht.
 'k Zag vierwerf achtereen de hooge zeekafteelen,
 Drie vlooten, op het zout een felle krygsrol ſpeelen:

Verhaalt
onderruſ-
ſchen de
Zeege-
vechten
van de
jaaren
1672 en
1673.

Want

Want Vrankryk styfde, trots op't hooge zeegezag,
 (De zaak is u bekend) de Brittenlandse vlag.
 Ik dreef myn stroomgespan in 't midden van de baaren ;
 Beluft den stryd van ver t'aanschouwen, en de maaren,
 Indien de zegen ons begunstigde in den slag,
 Te draagen naar den Teems op dien gewenschten dag.
 De dubble Koningsmagt daagt op van alle kanten,
 Beluft de Britse Roos in Neêrlands Tuin te planten,
 Of Franse Leliën te zaaijen door het veld ;
 Maar Hollands Leeuw bewaakt zyn erf in 't zeegeweld.
 Prins Jakob leid vol moed zyns broeders oorlogsvlooten
 Als Admiraal, bestuurt van Edelliën en Grooten,
 Pilaaren van het ryk, siraaden van het hof :
 Elk strekt een Watergod, en vlamt op eere en lof ;
 Ja wenscht de zegekroon te drukken op zyn haaren,
 Of eeuwig na de dood te leeven in de blaâren,
 En heldentchriften, die nooit nyd of tyd verslind.
 De roode Vlag vertoont het hoogste zeebewind.
 De rechter vleugel, daar de witte scheepsstandaarden,
 Door eedt en krygsverbond, met onze vaanen paarden,
 Word door het Frans bevel geleid van Graaf d'Estre.
 De dappre Sandwich voert de slinker aan in zee.
 Maar 't is onnodig al de Helden op te noemen,
 Gy hebt de naamen door hun daaden hooren roemen.
 De Staat van Neêrland zend den grooten Michaël
 Met zyne vlooten af (hy had noch 't zeebevel

*Jakob,
 Hartog
 van York
 had toen
 't hoofd-
 gezagh
 over de
 Eng-
 sche,*

*gelyk de
 Grave
 d'Estre
 over de
 Fransche
 vloot.*

*De Rui-
 ter, heeft*

Ter

Ter dezer uure niet uit WILHEMS mond ontfangen.)
 De Hoofden, wederzyds ten ftryd geruft, verlangen
 En dorften om het bloed te zwelgen onder 't slaan.
 De ftryd begint. 't metaal barft los; en d'Ocean,
 Verftrekt een moordtoncel. ja beide d'Admiraalen,
 Beluft met doodlyk loot elkanderen t'onthaalen,
 Staan pal als leeuwen met een onverschrokken moed.
 De golf van Sowlsbay rookt van 't verfhgeplengde bloed.
 De braaven sneuvelen, en moeten 't leven laaten.
 De ftrydbre Montagu, de roem der zeefoldaaten,
 Die eeuwig slaafde voor Vorft Karels ryksgezag,
 Die dubble Troonzuil in den raad en kryg, (o flag,
 Die Londen eeuwig zal beweenen en beklagen!)
 Word met zyn zoon, helaas! te deerelyk verflaagen:
 De vlammen weiden in zyn waterflot; de nood
 Vermaant den Graaf zyn heil te zoeken in de boot;
 Matroos en zeeman volgt, om 't leven te bewaaren,
 Maar smoort, voor 't vuur bevreesft, in 't midden van de baaren.
 O deerlyk einde van Britanjes Watergod!
 Maar Hollands Admiraal ontmoet geen beter lot.
 Ik zag een doodlyk loot zyne ingewanden fcheuren;
 En moest den braaven Gent, myn vyand zelf, betreuren.
 De kaaken van de Faam gezwollen van 's mans lof,
 Trompetten lang zyn deugd in Koning Karels hof.
 Rochefter zag voorheen', door onze nederlaagen,
 Dat ftrydbaar waterhoofd de zeelaurieren dragen,

*het gebied
 over de
 Neder-
 landse
 zeemagt.*

*Schrikke-
 lykheid
 des ge-
 vechts.*

*Montagu,
 wiens lof
 word op-
 gehaalt,
 sneuvelt
 met zyn
 zoon.*

*De Baron
 van Gent
 word ge-
 fchooten.*

zyn lof.

En wondren doen, zo kloek door Ruiter aangevoert:
 Dat moet ik melden; schoon 't verhaal myn hert ontroert,
 En 't schaadlyk oorlogsvuur noch bliksemt in myne oogen.
 't Algierse roofgespuis bezuurde 's mans vermogen.
 De Turke Maan bezweek voor zulk een Waterzon.
 Nu legt hy neêrgevelt die andren overwon.
 ô Britten staat my toe dat ik den held mag eeren:
 Het is een deugd de deugd zyns vyands te waardeeren.
 De srydgroeit vreeslyk aan, men moord, men blaakt, men woed.
 Prins Jakob, in 't gevaar van 't Godendom behoed,
 Verlaat zyn zeekasteel, doorboort aan alle kanten;
 Hy doet zyn hoofdbanier en konings standaardt planten
 Op 't zeeflot, dat zyn naam naar Karels ryksstad draagt.
 Held Herman, Schout by nacht, in 't krygsvuur onvertzaagt,
 Door 't bloedig schuim gevolgt van dappre Brittenlanders,
 Bestookt den Admiraal van Holland met zyn' standers;
 Die wacht den aanval van dien grooten Waterheld
 Op zynen fabel af, en trotst het zeegeweld.
 Men ziet de vyantschap hun beide in d'oogen blaaken;
 Zy grimmen tegen een. men lost de koopere kaaken,
 Die scheuren 't stroomgevaarte, en booren door de kiel.
 Hier word matroos gewond, zygt neêr, en braakt de ziel.
 De leden vliegen langs 't verdek, door donderklooten,
 Van buskruit voortgepreft, den zeeman afgeschooten.
 Men kruist van wederzyds met branders door de vloot.
 Daar storten mast en steng, getroffen door het loot,

*De Hertog
 van York
 gaat over
 op 't schip
 Londen.*

*Gevecht
 tusschen
 Herman
 en de
 Ruiter.*

*Verdere
 beschry-
 ving van
 den slag.*

Met

Met vreesfelyk gekraak, en spoelen op de baaren
 De zwavelvlammen af. een heir van waterchaaren
 Dryft zieleloos op 't zout, en verft de zee met bloed.
 Daar ziet men 't oorlogfchip verdrinken in den vloed.
 Hier zengt de kiel de lucht, verrast door brandgaljooten.
 Een fchrikkelyk gekerm verryft uit bei de vlooten.
 De doodelyke pyn onfluit den bleeken mond
 Van 't volk, door bouten, fchroot, of splinters zwaar gewond.
 Dat onweêr daverde vervaarlyk in myne ooren.
 Ik treurde om 't droevig lot den vloteling befchoren,
 En zag de zon met bloed in d'oogen ondergaan.
 De nacht voerde eindelyk de donkre fchimmen aan,
 En bruine fchaduwten, terwyl de helden ftreden.
 De fchepen zakken af in orde en in geleden.
 Elk voegt zich op zyn poft, en volgt zyn zeevoogds vlag.
 Zo fcheid de vloot van een op 't fcheiden van den dag.
 Men doet van wederzyds de reddelooze fchepen,
 Van 't barftende metaal doornagelt, binnen fleepen.
 Men zend de dooden en gequetften naar het land,
 En loft dat laftig pak. de vlooten houden ftand
 Elkandren in 't gezigt: een yder vlamt op voordeel,
 En ftyft zyn dapperheid met krygsbeleid en oordeel.
 Zo kruift men heene en weêr een lange wyl op zee.
 De guure winter naakt en voert de ftormen meê,
 En dwingt den vloteling te zeilen naar de kusten,
 En van zyn arbeid in de havens uit te ruften.

*De nachts
fcheidt
het ge-
wecht.*

*De vlooten
ver-
laaten de
zee.*

*Aan-
spraak
aan de
zeelieden.*

Nu zegt Matroos verheugt: vaar wel, ô scheepsgebou,
Ik slaap veel veiliger in d'armen van myn vrou.
Ja zeil vry heen', verhaal uw vriend en bloedverwanten
Het onweêr, dat u dreigde aan boort van alle kanten;
Maar wil uw blydschap wat bepaalen met de dood
Der helden, die ge in 't bloed zaagt wentlen op de vloot,
En sneuvlen aan uw zy: betrou geen aardsche zaaken:
Hun nootlot is voorby, en 't uwe zal genaaken.
De weiflende oorlogskans, vol wisselvalligheid,
Heeft yders uur getelt, en elk zyn deel bereid.
Zoo spreek ik, en gelei de schepen met myn oogen.

Men had de vyandschap te diep in 't hert gezoogen;
Dat dodelyk venyn, door merg en ingewand
Gekroopen, liet geen rust, maar stookte brand op brand.
De koude winter kon dien oorlogsgloed niet blussen.
Het schrandre krygsbeleid sliep nimmer. ondertussen
Roept koning Karel, in den aanvang van het jaar,
Den Raad van 't ryk by een: hier bleek de haatlust klaar:
Men moet, zo spreekenze, Karthago nu verdelgen,
En 't weêrpartydig bloed der Nederlanden zwelgen:
Zy waren ceuwen lang de vyanden van 't ryk,
Uit eige neigingen en voordeel te gelyk.

*Het Par-
lement by
een geroe-
pen.
Rede van
den Gra-
ve van
Schafsbu-
ry, Kan-
selier van
Engeland.*

Men vischt naar middelen, om schatten uit te vinden:

*Wakker-
heid van
de Staa-
gen en den
prinsse*

Een sterke zenuw, om het oorlog aan te binden.
Geen minder vlyt betoont de Staat van Nederland;
d'Oranjeboom, zo verlich in dezen hof geplant,

Be-

Begon in 't midden van den winter schoon te bloeijen ;
 Men zag zelf op de zee zyn eedle vruchten groeijen
 Van zorg en wakkerheid, en in dien krygsorkaan,
 Het land beschaduw't door zyn lommer, veilig staan.
 Elk ziet op WILHEMS arm, geschraagt door Gods vermogen.

*van
Oranje.*

De maan had zevenmaal haar horens ront geboogen.

De blyde zomerson steeg hoog aan 's hemels trans,
 En streelde 't aardryk met een aangenaamer glans :
 Wanneer de golven weêr van zeekasteelen krielen ;
 In overvloed bemant met onvertsagde zielen.

*De vloot
ten komen
weder in
zee.*

Ik hoor hoe Nederland, op voordeel afgerecht,
 En zeevaart uitgeleert, myn stroomen laagen legt ;
 En tracht de monden van myn havens toe te sluiten

*Toeleg op
den Tiens 3*

Met ballastfchepen, en heel diepgeladen fluiten,
 En 't grove zinkgevaart te booren in myn grond :
 Maar wakkerheid belet dien dodelyken vond.

*word voor
gekomen.*

Brittanje doet als rook zyns vyands list verdwynen ;
 'k Had anders aan dien brok wel eeuwig mogen quynen
 In d'ingewanden, was deeze aanslag niet gestuit.

Maar 't is myn oogmerk niet elks poging en besluit,
 Zo schrand' uitgedacht, te melden in 't byzonder.

Ik zeg alleen: ik moest dien fellen oorlogsdonder
 Verdraagen in myn oor noch driemaal achtereen.

Driewerven wierde op zee vervaarelyk gestreên.

Driewerven dekte Apol zyne oogen op zyn wagen.

Prins Robbert leid de vloot ; 't was Karels welbehagen

*Drie zee-
slagen in
de zomer.*

*Prins Rob-
bert ge-*

*bied als
Admiraal*

Hem 't hooge zeegezag te schenken op dien tyd.

De Brittenlander was verzekert van zyn vlyt.

*Spreekt
zyne vlo-
telingen
aan,*

Ik hoor hem schreeuwen: vecht ô helden voor de kroonen;

De koning zal uw moed in overvloed beloonen;

Ik zie voor u bereid een ryken buit en schat.

Dat niemand nu zyn deugd door laffê vrees beklad':

Wy hebben minder magt en kleinder vyand tegen;

De krygskans lacht ons toe en vleit ons met den zegen.

Men zal den Batavier bestooken op zyn kust.

Zo spreekt hy; en zyn woord vult elk met heldenlust.

Men zegt de Ruiters teeg op 't hooge scheepskampanje;

*en de Rui-
ter de
zyne.*

Hy zwaait den waterstaf ter eere van Oranje,

En voert, al sprekende, matroos en zeeman aan:

Ik zie de vyanden bereiden zich tot slaan,

De dubbele magten van twee Koningen gezonden;

Myn zoonen toont uw moed ten trots van Seine en Londen:

Weid met uwe oogen in d'Oranje zeebanier.

En gy, ô Hoofden, volgt uw eed en plicht, zo dier

Gezwooren aan dien Held; helpt my zyn krygsbevelen,

Terwyl de Vorst aan land zyne oorlogsrol zal spelen,

Uitvoeren op de zee. vecht voor het vaderland,

Voor vrou en kindren en 't geloof, ons waardste pand:

De Lelikonig zou dat kerkjuweel belaagen.

Laat eeuwig Neêrlands speer den hoed van vryheid draagen

Door uwe dapperheid. Zo moedigt Michaël

De Hoofden van zyn vloot, zoldaat en zeegezel.

Daar

Daar gaat het dondren aan; daar barsten d'yzere keelen.
 De kogels weiden in den buik der zeeaksteelen.
 De stranden daveren door 't vreeslyk zeekrakkeel.
 De witte vlag ontsluit het bloedige toneel,
 Met Tromp (een Oorlogsmans in 't zeebewind ervaren,
 Wiens naam, ons lang bekend, zal zweeven op de baaren,
 Zo lang Neptunus vuist den waterschepter zwaait)
 Hier ziet men hoe de kiel om voordeel wend en draait,
 Dan by de wind, dan oost- dan noord- dan zuidwaart heenen.
 Zo dra Prins Robbert, en held Sprag in 't perk verscheenen,
 Bereiden Michaël, en Bankert zich ten stryd.
 Geen leeuwen vchten ooit verwoeder; yder quyt
 Zich dapper voor zyn heer, zyn vaderland en erven;
 En tracht te winnen, of op 't bed van eer te sterven.
 Prins Robbert schreeuwt: vecht, vecht voor Karels ryksgezag.
 De Ruiters galmt hem na: stryd voor d'Oranje vlag.
 Held Bankert zoekt met kracht te booren door de vlooten,
 Maar ziet zyn voorsteng en grootmarszeil afgeschooten;
 Doch Michaël stuift met zyn vlugge kiel gezwind
 Hem na, gelyk een pyl begunstigt van den wind;
 En red den krygsgezel in 't midden van de branders.
 Hier gloeit het oorlogsvuur der dappre Nederlanders.
 Daar praalt het zeebeleid van Stuarts landgenoot.
 Hier sticht het zee-toneel, in 't aanzien van de dood,
 Een zetel voor de trou, die heerlicht, in 't bloedig vechten,
 Op 't edelmoedig hert van zo veel waterknechten:

*'t Gewecht
 begint met
 d'Esfire en
 Tromp,*

*en Prins
 Robbert
 en Sprag
 tegen de
 Ruiters en
 Bankert;*

*die in nood
 van de
 Ruiters
 ontzet
 word.*

*Getrou-
 heid van
 de zee-
 hoofden
 en ma-
 troozen.*

Elk

Elk arbeid om zyn vriend te rukken uit den nood,
In 't barsten van 't kanon, in 't gieren van het loot.

*de nacht
scheidt het
gevecht.*

Zo vecht men tot de nacht, ter westkimme opgevloogen,
De lucht met zwart bekleed, en dekt god Febus oogen.

Men werpt het anker uit, steekt tekenvuuren aan,
Om yders magt by een te zamelen na 't slaan.

Hoe lag de zee bezaait met wrakken, masten, sprieten,
En wandt en stengen, fel gerabraakt onder 't schieten,
En door een donderkloot gebonst van 't waterslot!

Zo dwaalt de holle romp, door 't nydig oorlogslot
Berooft van leden, op de golven heene en weder;
Of zinkt, te diep in 't hert geboort, ten afgrond neder.

Door zo veel vyandschap hervat men 't zeegevecht
Noch tweemaal achter een. Elk oorlooft voor zyn recht.
De haat ontsteekt den moed, en arbeid op de zielen:

Dat tuig' de jongste slag, door moorden en vernielen.

*Beschry-
ving van
de twee
laatste
slagen.*

't Schynt of de vuurberg op d'ontruste golven blaakt,

Als 't zwangere metaal salpeterdampen braakt,

En blikemt over 't zout. de rook bekleed de wolken.

Verbaafde Thetis, in het diepste van haar kolken

Gedooken, denkt niet meer, gedoodverft door 't metaal,

Om 't minnekoozen van held Peleus, haar gemaal.

Neptuin ontzinkt de moed terwyl zyn zaalen branden.

De scherpe zeevork ploft tot driemaal uit zyn handen.

De waterbliksem smeult en zengt zyn gryzen baart.

*De Ninf
verhaalt*

Ik hoor hem schreeuwen met een schorren toon: bedaart

O geef.

*Neptunus
rede;*

O Geeffels van de zee, die, razende van toren,
 Zo wreet elkander tracht in 't laauwe bloed te smooren.
 Breekt af, ô broeders en nabuuren, maakt een endt
 Van bloed te mengen met myn waterclement.
 Laat af, ô Karel, wil in vrede uw fchepter zwaaijen;
 Gy zult een ryker oogft, ô Vorft, van vruchten maaijen.
 En gy, ô Lodewyk, al lang genoeg gewoed;
 Verlaat den Oceaan: verfchoon 't onnozel bloed.
 Hou op, ô Nederland, hou op, en laat uw fchepen
 Uitheemsche koopmanschap voor uwe paalen fleepen,
 In plaats van doden en verminkten, door het loot
 Getroffen, droef betreurt van krooft en bedgenoot.
 Ik hoor, ik hoor alreë de droeve weduw kermen.
 Ik zie de zuigeling 't mishandelt lyk omarmen
 Van die hem 't leven gaf, en mengen door geweën
 (O deerlyk fchoufpiel!) bloed en traanen onder een.
 De bleeke bruid beweent haar minnaar; en de moeder
 Den zoon met finert geteelt. de fufter mist haar broeder.
 Noch eens, ô helden, ftaakt uw woeden, laat u raân.
 Maar al mijn poogen is vergeefs; ô nacht breek aan,
 En rol den aardkloot in uw' bruine en donkre vlerken,
 Dek met uw' fchaduwē de bloedige oorlogfperken,
 En fprei de duifternis weêr over 't marmer heen!
 't Gaat wel de nacht ftygt op, en Febus daalt beneên;
 En dwingt die leeuwen om hun woeden af te breeken.
 Men grypt de zeeklaroen, en laat den aftogt fteeken.

C

O Brit,

O Brit, ó Nederland hoe is uw haat zo groot?
 Bestrydte uw vriend uw broêr en uw geloofsgenoot?
 Wat hebtge helden voor myne oogen neêrgeflaagen!
 Helpt, Zeegodinnen, helpt. help, Thetis, helpme klaagen;
 Beween de zoonen van God Mavors, zo beroemd
 Gesneuveld op het bed van glori, waard genoemd
 Van heldendichters, om hunne oorlogstof te sieren.
 Zy kochten voor hun dood onsterflyke laurieren.
 Besproci de wonden, die noch gaapen, met een vloed
 Van traanen: Ridder Sprag, vereeuwigt door zyn moed,
 Dryft zonder leven in zyn zeeflot op de baaren:
 Maar eeuwig is zyn ziel ten sterren in gevaaren,
 Van Smithe en Litleton zo deerelyk verzelt.
 Hier leggen Fowles, Finch en Worden neêrgevelt.
 'k Zag Heyman, Reves en de Neve 't leven laten.
 Al' paerels aan myn Kroon, beroemde zeefoldaaten:
 Die Karels hoog gezag handhaafden in den ftryd.
 Zy leeven na de dood als wondren van hun' tyd.
 En gy, ó Nederland, wil Schram en Vlug beweenen,
 Die Lichten zyn te vroeg, met Liefde en Zweers verdweenen,
 En Visser, Zwerius, en Gelder, d'eerfte spruit
 Van haar, die Michaël wel eer omhelsde als bruid.
 Ik zie dien ouden Held, met traanen op de wangen,
 Besturven aan het lyk van zyn Behoudzoon hangen.
 Maar 't is te laat beweent; hy sterft, vol roem en eer,
 Gelyk een zeefoldaat, in 't midden van 't geweer,

*Hy be-
 klaagt
 de gesneu-
 veldde be-
 velheb-
 bers van
 de Engel-
 sen,*

*als ook
 van de
 Hollan-
 ders.*

Met

Met zo veel helden , die , tot oorlogsramp geboren ,
 De ziel , maar nimmermeer hun' grooten naam , verlooren.
 Rust , rust in eeuwigheid , na zo veel stryd en leet ,
 Vermaarde mannen , daar ge om hoog op wolken treed ;
 En in een heldenrei , beroemd door ooreloogen ,
 Als heldre sterren blinkt , en schittert in myne oogen.
 En gy , door 't nootlot meer begunstigt , die 't gevaar
 Ontworstelt zyt , hoort toe ; ik zal u naakt en klaar
 't Geheim ontvouwen , in den hoogen Raad beslooten :

*Hy voor-
 zegt de
 vrede met
 Eng-
 land.*

Verlaat , ô Engeland , met uw geblaakte vlooten
 Myn stroomen , want ik zie de vredezon alreê ,
 Met herelyker glans , verryzen uit de zee ;
 En alle nevelen van vyandschap verdwynen
 Voor 't heldre vrêlicht , dat van Hollands strand zal schynen
 In Koning Karels hof. maar gy , ô Batavier ,
 Hebt noch te stryden met de Fransche zeebanier ;
 Gy zult myn' golven door uw' wapens weêr ontroeren ,
 En naar een andre kust de zeekortouwen voeren.
 Hou moed ; u staat noch meer te stryden ; 'k zal myn vloed ,
 Van lyken opgepropt , zien zwellen door uw bloed.
 En gy , ô Watervoogd , ô roem der Admiraaalen ,
 De zon uws levens zal verdwynen met haar straalen.
 Ja beef vry , Ruiters , want het nootlot is gespelt ,
 En 't vonnis van uw dood alrede om hoog gevelt.

*ook de
 zeeslagen
 tusschen de
 Hollanders
 en de
 Franssen ,*

*en de dood
 van de
 Ruiters.*

Een eiland ryft'er uit de Middellandsche baaren ,
 Trinakrie , voorheên door woedende oorlogschaaren

Zo menigmaal ontroert; gy zult, ô Michaël,
 D'Oranje vlaggen, door Vorst WILHEMS zeebevel,
 Daar hene voeren, om den Spanjaard by te springen;
 En Vrankryks roofgefpuis, zo't mooglyk was, te dwingen
 Mefline, tegen recht verover't en verkracht,
 Te ruimen; en die plaats te leevren in de magt
 Van haaren Opperheer, tot fchrik der muitgedrogten.
 Gy zult de Lelivloot, op twee verſcheide togten,
 Beſtooken, in 't gezigt van Etnaas zwavelkoik:
 Die vreeslyk flikkert in het oog van 't watervolk.
 Gy zult, (myn zeggen is gegrond) in 't zegepraalen,
 Uw jongſte zeetriomf daar met uw dood betaalen.
 't Iönifch pekelt, dat Meflines boorden lekt,
 Zal ſchaamrood blyven, door uw dierbaar bloed bevlekt.
 De lucht zal weenen, en de golven zullen ſchreijen.
 Een algemeene rou zal 't lyk naar 't graf geleijen.
 Uw Opperwaterhoofd, en Neêrlands Oorlogsgod
 Zal beeven op 't gerucht van uw rampzalig lot;
 Hy zal uw grafgewelf met zegetekens kroonen.
 Een Heldendichter zal aan 't Y met Roomſche toonen
 Uw dood uitgalmen van de hooge plaats in 't oor
 Der Batavieren, en elk moedigen uw ſpoor
 'Te volgen, om vol vuur die heirbaan op te ſtreeven;
 En baanen hen dien weg door 't voorbeeld van uw leven,
 En braave daaden, vry van ſmette en laſterschuld.

*beſluit van
 Neptunus
 rede.*

Hier zweeg Neptunus; en 't Orakel is vervult:

Na

Na zo veel zwaarigheên van woeden en verdelgen,
 Vermoorden, blaaken, en onnozel bloed te zwelgen,
 Verzoent de gulde Vreê, gestegen van haar troon,
 Den Staat van Nederland met Koning Stuarts kroon.
 Maar Ruiter sneuvelde op de Middelandse plassen.
 Men zag een doodlyk loot den Admiraal verrassen.
 De dood kroop langzaam door een voetwonde in zyn hert;
 Een dood diê Neêrland en de grootste Vorsten smert.

*De vrede
 met Engeland
 word
 geslooten,
 en de Rui-
 ter sneu-
 velte.*

Terwyl de Teemsvoogdes van haaren glazen wagen
 Neptunus godspraak meldde, en tweepaar waterlagen,
 En streelde d'ooren van de Nimfen door't verhaal;
 Ontwaakt de Vorst. zy groet den Held, en zegt: ô praal,
 En luister van deze eeuw, zyt welkom aan myn stroomen:
 Ik had de tyding van uwe aankomst niet vernomen,
 Of schoot uit plechtigheid myn purpren zeerok aan,
 En laste myn gespan in't stroomgareel te slaan,
 Om u te groeten met ontsag en nedrigheden.
 Ik merke d'oorzaak van uw komste en weet de reden.
 Uw oogmerk en besluit is op de min gegrond.
 Prins Jakobs Dochter heeft uw ingewand gewond.
 Gy tracht Mariaas hand als bruidegom t'ontfangen.
 Gezegende echt! gy zyt ons uiterste verlangen.
 Wat zal uw bruilofsknoop, ô Prins, een vasten band
 Van vriendichap vlechten met ons Ryk en Nederland!
 Die broeders zullen dan elkandren niet bestooken,
 Noch doen de golven door hunne oorlogsbliksems rooken:

*De Teems-
 nimf ein-
 digt haar
 verhaal,*

*en ver-
 welkomt
 den Prins.*

Dan blyft het woedend zwaard gezegelt in de ſcheê,
 En ik in eeuwigheid verbonden aan de vreê.
 Wy zullen dan niet meer, door vuur van wraak aan 't blaaken,
 De fakkels flingeren in uwê riete daken,
 En viſſers hutten en gehuchten, die, geruſt,
 Geen vyand wachten, meer verwoeſten aan uw kuſt.
 Noch Neêrlands Hektor zal, met toortſlicht in zyn' handen,
 Myn' havens naaken, en myn' zeegevaarten branden.
 Een gloed van vriendschap zal, ontſteeken door deeze echt,
 De herten wederzyds ontvonken. yders recht
 Zal ongeſchonden op de woefte golven bloeijen,
 Dan zal de zeevaart door de koopmanſchappen groeijen.
 Vaarwel doorluchte Prins, omhels de Ryksprinſes;
 Ontdek uw minnebrand. hier zweeg de Teemsvoogdes;
 En WILHEM groet haar met een oog vol dankbaarheden.
 De liefde midlerwyl kroop dieper door zyn leden.
 't Verlangen om zyn ziel t'aanſchouwen noopt zyn reis.
 Hy ziet de kruinen van het Koninklyk paleis,
 Ten hemel opgebouwt van verre met zyne oogen,
 En 't prachtig Londen, ryk van aanzien en vermogen.
 Hy naakt de Koningſtad, en ſtreeft ter hofpoorte in,
 Verwelkomt van den Raad, en Karels hofgezin.
 De Britſe Koning zelf onfangt hem in zyn' zaalen,
 Beveelt den onderdaan den jongen Vorſt t'onthaalen
 Met alle waardigheên; gelyk zo groot een gaſt
 Een Prins, een Bloedverwant, en Neêrlands Veldheer paſt.

Men

*die haar
bedankt,*

*en zyn reis
verwor-
dert.*

*Komt
binnen
Londen.*

*Word van
het hof en
daar na
van den
Koning
ontfan-
gen.*

Men spreit de tafels in de marmre galleryen.
 Het sierlyk hofbanket, gedifcht aan alle zyen,
 Verluftigde den fmaak. de hofknaap fchenkt den wyn.
 De nektar gloeide in 't goud, of fpeelde in 't kristallyn.
 Men ziet de vrolykheid door 't dierbaar nat ontvonken.
 De Koning grypt een kroes ter kimmen vol gefchonken :
 Zyt welkom, zegt hy, in myu ryken, braave Zoon
 Van Stuarts dochter, eer de luft van vaders kroon.
 Myn fusters beeltenis herleeft weer in uw wezen.
 Uw vaders dapperheid is in uw hert verrezen.
 Zo spreekt de Britfè Vorft en drinkt den beker uit.
 De kamers zwellen van een vrolyk feestgeluit.
 Elk volgt den Koning na, en leegt de gulde fchaalen.
 D'Oranje Veldheer flaat zyne oogen door de zaalen;
 Hy ziet een ryk getal van beelden in 't verfchiet,
 En vraagt wie dat ze zyn. d'afbeeldfels die gy ziet,
 Zo antwoord Karel hem, zyn Koningen, voor dezen
 Beheerfchers van den troon. dit kunstwerk word geprezen,
 Van 't allerkeurigft oog, voor groot en ongemeen.
 Gy ziet hier Vorften en Vorftinnen onder een.
 Daar pronkt Elizabet, myn neef, aanfchou haar wezen;
 Gy zult den Godsdienst uit haar heilige oogen leezen.
 Die Goddelyke Vrou, en groote Kruisheldin
 Gaf wetten aan het volk, als Britlands Koningin,
 Een lange reeks van viermaal tien en tweepaar jaaren;
 En flaafde oncindig voor Gods tempels en altaaren.

*Vorftelyk
 onthaal.*

*De Prins
 ziet eeni-
 ge beel-
 den,*

*Daar on-
 der Konin-
 gin Eli-
 zabet,
 voorftan-
 dereffe,*

't Her-

't Hervormde kruisgeloof was haar begeerte en lust.
 Haar zetel was gesticht op vaste vrede en rust.
 Haar wysheid gong den aard der vrouwen ver te boven.
 De gansche waereld moest haar liefde en vriendschap looven.
 De dood van die Vorstin sleepte yders vreugde in 't graf.

En Jakob den Jes- den, voor- stander van den hervorm- den Gods- dienst, Den selden Jakob wierd in haare plaats de staf,
 Door wettig erfrecht, van het Britse ryk gegeven.
 Gy ziet dien vroomen Vorst daar afgebeeld naar 't leven.
 Hy had de deugden van zyn groote Voorzaatin,
 En heerschte vreedzaam met dien zelve geest en zin.

Hy kon de paalen van zyn heerschappy vergrooten,
 En ploegde 't pekkel met zyn rykbemande vlooten;
 Maar niet om oorlogsvuur t'ontsteeken op de zee.
 Hy plant zyn onderdaan op d'Indiaansche ree,
 En sticht zyn ryksgrens op d'Amerikaansche stranden.
 De Roos wascht weelig door zyn vlyt in vreemde landen.
 Maar 't is onnodig al de Vorsten, zy aan zy,
 Zo kunstig afgemaakt in beeld of schildery,
 Te melden; want gy hebt hun' daaden wel geleezen.

Prins WILHEM antwoord met een neêrgeslaagen wezen;

Als ook Konelden en zyn Grootvader, Hy zag zyn Grootvaarsbeeld, die door 't rampzalig lot
 Moest knielen voor de byl op Londens moordschavot;
 En met onnozel bloed den wrok en haatlust blussen
 Van 't wispelturig volk, dat Kromwel voerde op 't kussen,
 En tot Beschermheer koos; die recht en wetten van
 De kroon zo schelms verried, gelyk een aardstiran.

Dat

Dat denkbeeld perft den Prins de traanen uit zyne oogen.
 Dit merkt de Britfe Vorft: ik zie uw hert bewoogen,
 Myn neef, zo vaart hy voort, door 't aanzien van dien held,
 En martelaar van 't ryk zo helsch ter neêr gevelt.
 Ik moest myn vader zien onthalt door beulen handen,
 En zelf, in ballingschap en afgelegene landen,
 Zyn afch betreuren, van myn staf en kroon berooft.
 My hong een zwaare bui van rampen over 't hooft,
 'k Hoor dat myn vyanden verwoet hun vierschaar spannen,
 En zweeren 't vorftlyk bloed voor eeuwig uit te bannen,
 En nimmer Koningen te dulden op den troon.
 De vader lag vernielt; nu dreigt de haat den zoon.
 Wat wierd'er in dien tyd onnozel bloed vergooten,
 Om myn gerechte zaak, van Edelliên en Grooten!
 Die met ontfag den naam van Koning Karel noemt,
 Word van den Raad begrimt, en fchelms ter dood gedoemt.
 Men roott de middelen en fchatten van myn vader.
 Een ander flaat zyn klaauw, gelyk een aartsverrader,
 Aan 't vorftlyk eerebeeld, op markt of beurs geflicht;
 Zo holt de razerny, vervreemt van deugd en plicht.
 De Schotfe landgenoot ontfloot in 't eind zyne oogen.
 De wroeging kon den haat in 't hert niet meer gedoogen,
 En fchennis, tegen recht myn erfdeel aangedaan.
 Gerechtigheid daalt neêr en taft den landzaat aan.
 Men zend Gezanten af, en noodme, zonder fchroomen,
 Door tekenen van trou, in 't Schotfe ryk te komen:

*Koning
 Karel
 verhaalt
 de dood
 van zyn
 vader,
 en zyn
 balling-
 fchap.*

*Word we-
 der in
 Schotland
 in geroe-
 pen.*

D

Ik

Ik sta den voorflag toe; en steek van Neêrlands kust
 Vol moed in zee: doch van myn nootlot onbewuft.
 Ik lande veilig in myn ryk, van d'ingezeten
 Met vreugd verwelkoomt, en voor Koning uitgekreeten.
 Maar deze plicht was op geen zuivren grond gebout;
 My wierd noch kerklyk recht noch godsdienst toebetrouwt:
 Ik zag myn magt besnoeit, en moest dien hoon verdraagen.
 Nu sliep myn vyand niet, maar Kromwel leime laaghen,
 En voerde 't leger van zyn muitelingen aan.
 Ik ruk myn heir by een, en moedig 't volk tot slaan;
 Ja trek met minder magt de vloekverwanten tegen.
 Te Dumbar viel de stryd, maar Kromwel won den zegen.
 'k Zag Leith en Edenburg veroverd na 't gevecht.
 Zo woedde in Ierland ook de krygskans tegen 't recht.
 Ik hoor van allen kant de doodelyke maaren
 Van nederlaag, en 't lot begunstigt de barbaaren,
 Verraders van de kroon, bestryders van hun Heer.
 'k Wierd eindelyk, myn neef, met alle plicht en eer,
 In 't Schotse ryk gekroont. myne onderdanen zwoeren,
 Met goed en bloed voor my het oorlog uit te voeren.
 Ik ruk myn benden naar de grens van Engeland;
 Maar 't nootlot, tegen 't recht der Koningen gekant,
 Bestooktme met een magt van eindelooze plaagen.
 Ik moest myn leger zien verwonnen en verflagen,
 En schandig wyken voor myn vyand uit den slag.
 Ik, die voor korten tyd in 't Schotse ryksgezag,

en ge-
hroont.

Met

Met kroon en scepter pronkte, en vorstlyke sieraaden;
 Moest nu myn lyfgevaar in slechte boergewaaden
 Door 't veld ontvluchten, en den koninklyken glans
 Verbergen voor myn volk. ô nydige oorlogskans!
 Wie zal den wrevel van myn landzaat niet vervloeken?
 Ik moest behoudenis en heil in Vrankryk zoeken,
 En schuilen in dat ryk drie jaaren achter een;
 Maar steeds ontfangen met veel eere en waardigheên.
 Ik zal door lang verhaal uwe ooren niet verveelen;
 En 't is myn oogmerk niet u alles meê te deelen,
 't Geen in myn afzyn wierd verhandelt in myn ryk.
 (De zaak is u bekend.) elks drift was ongelyk.
 Men vond de herten daar verdeelt. ik moestme vleijen
 Dat tweedragt van 't gemoed hun zou den val bereijen,
 En binnelands krakkeel den muiter doen vergaan;
 d'Uitheemsche vriend had reeds voor my zyn best gedaan.
 Ik doolde in ballingschap door vorstelyke hoven.
 Uw waarde Moeder, Prins, (ik moet haar vrientschap looven,
 Haar liefde erkennen) quam my groeten in dien staat.
 My dunkt ik zie haar noch, besturven in 't gelaat,
 Den stroom van Agrippyn besproeijen met haar traanen.
 Zy treurde om Vaders moord, en vloekte d'onderdaanen.
 Myn vrienden onderwyl versterkten hun banier.
 Ik kreeg de kondschap dat myn vyand Olivier
 De ziel had uitgebraakt; en dat veel Ridders waaken,
 Ter liefde van de kroon, voor myn vervallen zaaken.

*maar
 vlucht
 weder uit
 het ryk;*

*naar
 Vrankryk,*

*en Duits-
 land,
 daar by te
 Keulen
 door de
 Prinses
 van
 Oranje
 word be-
 zocht.*

*Kromwels
 dood.*

Ik hoore dat myn magt groeit aan van tyd tot tyd,
 En dat rechtvaardigheid de dwinglandy bestryd.
 Gods vierschaar kan het quaad wel voor een tyd gedoogen;
 En zien de boosheid aan met onverschillende oogen;
 Maar eindlyk barst de wraak in volle maaten uit;
 Dan buigt geweld en twist voor 't Goddelyk besluit;
 Dan zinkt het onrecht, en gerechtigheid dryft boven.

waar door Ik word voor Koning weêr geroepen in myn hoven.

Koning Een algemeene vreugd geleidme naar myn vloot.

Karel we- De Staat van Neêrland, dien myn onheil lang verdroot,
der in zyn Onthaaltme voor 't vertrek, met eere en plegtigheden.
ryk word
geroepen.

Ik zag u hand aan hand met uwe Moeder treden.

Uw levens dageraat beloofde een helder licht.

Ik greep u in myn arm, met traanen in 't gezigt,

En sprak: ô jonge Prins, nooit moet u 't nootlot plaagen;

Maar 't wisselbaar geval in uwe kindsche dagen

U vriendschap zweeren, met een diergestaafden eedt,

Die nooit verbroken worde, en keeren ramp en leet.

My bleek hoe 't ongeluk begrimt de hoogste troonen;

Besluit Door 't moorden van den Vorst, en 't zwerven van zyn Zoonen.

van 's Ko- Ik stort noch dagelyks myn traanen op zyn graf.

nings ver- Hier breekt de Koning zyn verhaal en woorden af.
haal.

Antwoord 'k Heb dikmaal, zegt de Prins, myn Moeder hooren klaagen:

van den Hoe heeft myn ziel een wyl geworstelt met de plaagen!

Prins, Sloeg ik myne oogen naar 't ondankbaar vaderland;

Ik zag den Koning daar op 't hevigt aangerand

Van 't brullende ongedierte, en tygers, die verbolgen,
Hun Vorst en wettig Heer moorddadig doen vervolgen;
Tot hy, op 't moordtoneel gestegen, met zyn bloed
Den wrok van 't volk verzaad; dat onrechtvaardig woed.
Aanschoude ik myn paleis en vorstelyke zaalen;
Ik zag geen muurtapyt, noch hoffiraaden praalen;
Maar wanden, die, met rou behangen, om de dood
Steeds treurden van hun Heer, myn Prins en echtgenoot.
Noch wil 't hartnekkig lot zyn afgunst niet bepaalen;
Myn waarde broeders en getrouste vrienden dwaalen,
En zwerven achter lande, als ballingen, ontbloot
Van vorstelyken staat. in 't midden van dien nood
Schiet my niet over om myn leven te vermaaken,
Als 't drukken van uw mond, en 't streelen van uw kaaken,
En 't oog t'aanschouwen, daar myn WILHEMS oog in speelt,
O jonge Prins; maar hoor wat u myn hert beveelt:
Indien het ongeluk, na 't einde van myn leven,
(Ik zoek de dood) volherd, en myne broeders sneeven,
Ik eisch van u de wraak; verdelg het muitgespan,
Tot zoen van vaders schim; verniel den aardstiran,
Wanneer de tyd uw kracht doet groeijen met uw leden:
Dan rust ik eeuwig in myn grafzerk, wel te vreden.
Zo sprakze vaak; daar ik, in myne onnozelheid,
De traanen droogde van haar wangen, nat beschreit;
In 't kinderlyk gemoed door haare klagt bewoogen.

Ik ben myn zusters ziel, voor 't hertlyk mededogen, *Koning*

*Karel gaat
over tot
een andere
rede.*

Noch dier verbonden , zegt de Vorst ; maar laat ons niet
 Meer melden van ons leet , en uitgewoed verdriet ,
 De jaaren flyten meest de rampen die ons drukken ,
 En wiffen uit het hert geledene ongelukken ;
 Want zo men eeuwig op zijn tegenspoed bleef staan ,
 Men zou versmooren in 't herdenken , en vergaan .
 Wy zyn die donkre bui voorspoedig weêr te boven ,
 En hebben beide stof om 't Godendom te looven ;
 Ik , die in zekerheid , na 't stuiten van 't geweld ,
 Sint acht paar jaaren my ten rykstroon zag herstelt ;
 Daar ik , zo teêr bemind van al myne onderzaaten ,
 In volle rust bezit myn koninklyke staaten .
 En gy , ô Prins , die , met veel waarde en eer versiert ,
 Gelyk een Krygsgod , word in Nederland geviert ;
 En torst den last van staat en oorlog op uw schouders ;
 Ja , draavende op het spoor van uw geheiligde Ouders ,
 Geeft klaare tekenen door heldendeugd en moed ,
 Dat gy gesproten zyt uit hun doorluchtig bloed .
 D'eertitelen , die gy , door 't zwaaijen van uw degen ,
 In 't overzeesch geweste , ô Veldheer , hebt verkreegen ,
 Verlustigen myn ziel ; en doenme , wel vernoegt ,
 Van blydschap juichen , om de waarde u toegevoegt .
 De naauwe band van 't bloed verbindme zo te spreken ,
 En liefde , die haar vuur doet in myn borst ontsteecken .
 Ik min u , braave Prins , ja hou vry voor gewis ,
 Dat my uw heil zo waard' , als zelfs de ryksstaf , is .

Deschrandre WILHEM toont den Vorst zyn dankbaarheden
 Voor zulk een heusch gesprek, en antwoord op zy reden
 Met zo veel wysheid, dat de bloem van d'adeldom,
 En 't dischgenootschap zit als spraakeloos en stom;
 Door 't redeneeren van den Veldheer opgetoogen.

De nacht, in 't vaale kleed aan 't bruine zwerk gevloogen, *Scheiding
 van 't
 vorstelyk
 gezelschap.*
 Had lang de dagtoorts van Latonaas zoon gebluft.
 De Vorsten scheiden, en begeeven zich te rust.

Een aangename slaap bekruipt en streelt de leden.
 Men leid Prins WILHEM in een zaal vol kostlykheden,
 En prachtig nachtvertrek voor zyne rust bereid.

De vorstelyke koets was sierlyk opgespreit.
 Doch liefde gunt zyn oog geen slaap, maar doet hem waaken.
 Hy voelt de minnegloet zyn boezem hecter blaaken.

Hy woelt. hy klaagt. hy zucht. held Tithons schoone bruit
 Stak weder op haar beurt de kruin ten golven uit,
 En boorde een zoom van goud aan 't zwerk. de zonnwagen

Wierd steyl uit Nereus schoot ten hemel opgedraagen.
 Hy springt van 't ledekant, en wandelt door de zaal.

De koning Karel had, op dat ik recht verhaal,
 Met voordacht zyn vertrek met wandtapifferyen
 Bekleed; waar in de min blonk uit aan alle zyen
 Door oude dichtfelen; en yder schildery

*Beschry-
 ving van
 de slaap-
 zaal, voor
 den Prins
 bereid.*

Verbeelde een minneklagt, of aangenaam gevry.
 Een opgetooide sleep van blonde Hofgodinnen,
 Volleert en afgerecht in herten t'overwinnen,

En

En 't jeugdig ingewand te zetten in een gloed,
Verstrekt de Ryksprinses, Maria, tot een stoet;
Daar zy op 't wandtapyt, als door Minervaas handen
Naar 't leven geborduurt, om 't vorstlyk hert te branden,
't Bekoorlyk slaapvertrek doet blaaken door 't gezigt;
En schept in 't midden van den nacht een helder licht,
Door duizend sterren, die steeds flikkeren uit haare oogen.
De Nimfen leggen voor haar' voeten neergeboogen.
Ook had de Koning, om het oog van dezen Held
Te streelen, wapens op het wandfiraad gestelt.
Hy wist dit voorwerp kon een groote ziel bekooren.
Een rei van helden, uit Gradivus bloed geboren,
En in zyn wapenschool van jongs af opgevoed,
Geleid zyn krygsgespan; daar hy, van 't volk begroet
Met trommelklanken, die zyn hert en ooren streelen,
Den oogst der velden blaakt met rokende gareelen;
En sleept de Koningen, geklonken van den troon,
Geketent aan zyn as, in zegepraal ten toon.
Men zag'er tenten, en ontrolde veldstandaarden,
Zoldaaten in 't geweer, en briefschende oorlogspaarden.
Hier streeden Hektor en Achilles ryk van moed;
De stroom van Simois zwelt van 't geplengde bloed.
Daar vecht Anchizes zoon, begunstigt van de Goden,
Met Turnus benden, en bezaait het veld met dooden.
Gins werpt de strydbre maagd Kamille schicht op schicht,
En streeft den vyand met haar vrouwen in 't gezigt.

Noch

Noch volgde een lange sleep van Vorsten , om hun' daaden
 Door Mavors zelf gekroont met groene laurebladen ;
 Maar in een later eeuw tot ftryden voortgebragt.
 Hier ziet de Vorft , tot roem van zyn vermaard geflacht ,
 De fabels blinken van de Prinffen van Oranje ;
 Die Neêrland rukten uit de tyranny van Spanje.
 De stormbok beukt den muur. men voert de ladders aan.
 Hier naakt een leger , om den vyand op te ftaan.
 Dit alles had door vlyt een levend oog verkreegen ;
 Dat zelf natuur met kunft moest twiften om den zegen.
 D'Oranje Veldheer flaat zyne oogen hene en weêr ,
 Door 't koninklyk tapyt ; maar niets behaagt hem meer
 Als 't aangenaam gezigt van zyn Mariaas leden.
 Hy zag haar jaagende op de groene zoden treden.
 Zy had een zwynfpriet in de blanke vuift gelaân.
 De jagttrok plooide om 't lyf ; de haarvlecht , los gedaan ,
 Speelde om de fchouders heen. ftaak , zegt hy , ftaak uw jaagen,
 Gy hebt myn hert alreê gevangen weggedraagen ;
 Ik buig , verwonnen , my voor uwe voeten neêr.
 Hy drukt het beeld , gelyk Pigmalion wel eer
 D'ivoore maagd omhelfde , en kuft de zyde draaden.
 Hy kan zyne oogen in 't aanfchouwen niet verzaaden.
 Terwyl de minnaar zucht , vervolgde Apol zyn reis ,
 En fpiegelde zich in de tinnen van 't paleis.
 Hy treed ter flaapzaale uit. de ftoet van Edellieden
 Verwacht den Prins , om hem de morgengroet te bieden ;

*De zon
 klimt ho-
 ger , en de
 Prins
 treed ter
 kamer
 uit.*

Elk toont zich tot zyn dienst volvaardig en bereid,
En draaft op zyn bevel. de Britse Majesteit.

Word van den Koning geleid in 't vertrek van de Koningin, daar hy Maria kynd.

Verwacht hem in zyn hof, en leid hem naar de zaalen,
Om hoofsche jufferen te groeten, daar ze praalen
In 't blinkende gewaad. hy ziet de Koningin,
In 't midden van haar stoet en prachtig hofgezin.

Maria zit 'er by; gelyk de maan haar glanssen
Doet schitteren boven al de sterren aan de transsen
Van 't hemelsche gewelf; zo munt haar schoonheid uit.
Hy dankt den Hemel, en het opperste besluit,
Dat zulk een minnares voor hem had uitgekoozen.
Men zag Maria van een eerbare schaamte bloezen,
Op d'aankomst van den Held: zy voelde alreë de schicht
Haare aders quetsen door het vorstelyk gezigt.
Zy trachtte met geweld de minnevlam t'ontveinzen;
Maar 't oog verklikte 't hert en binnenste gepeinzen.
't Inwendig vuur borst uit. wanneer 't gezelschap scheid
Vertrektze alleen in 't hof, beluist op d'eenzaamheid.
Zy had dien braaven Held noch eens gezien voor dezen,
En in haar hert geprent de trekken van zyn wezen.
Zy had zyn oorlogsroem lang van de Faam gehoord:
Door zo veel deugden wierd de Ryksprinses bekoort.
Zy trad in 't slaapvertrek met een van haar vertrouden;
En sprak de juffer aan: ik kan my niet onthouden
Van u te melden 't geen in 't hert beslooten leit.
Myn kuifche ziel word door een minnedrift geyleit.

Die ontdekt het geheim van haar hert aan een van haar hofjuffers;

Ik ken de krachten van de liefde en haar vermogen.
 Hoe braaf vertoonde zich Prins WILHEM voor myne oogen!
 Hoe schoon van opzigt, en bevallig van gelaat!
 Hoe komen over een zyn zeden en zyn staat!
 Men ziet de deugden in zyn aangezigt gefchreeven,
 En waare tekenen van een doorluchtig leven.
 Men leeft den Godsdienst uit zyne oogen en het recht.
 Wie zou niet haaken naar zo wenschelyk een echt!
 Ik heb myn liefde alleen gegrondvest op de deugden:
 Nooit wierd myn hert verlokkt door dartle minnevreugden;
 Dat tuig' d'alziende God, die daaglyks van om hoog
 Myn hert en ingewand doorsnuffelt met zyn oog;
 En dien ik eeuwig eere en diene in myn' gedachten.

Al die met God begint heeft niet als heil te wachten, die haar
antwoord.
 Zo antwoord haar de maagd. men kent uw aart, Prinfes,
 Gy volgt den regel, en de Goddelyke les;
 Gy geeft van godvrucht en geloof ontelbre blyken.
 Dat tuige uw ommeegang in Koning Karels ryken;
 Dat tuige uw zuivre min, die zulk een vroomen Held
 Tot bruidegom verkieft, die zo veel deugden telt:
 Hy heeft zyn oogmerk aan den Koning en uw Vader
 (De zaak is u bewust) ontdekt. de tyd komt nader
 Waar in ge uw bruiloftsvreugd zult deelen, wel vernoegt,
 Het fchynt een Godheid heeft u beide aan een gevoegt.
 Gezegent Paar, gy zult den Godsdienst trou beschermen,
 Gy door gebeden, en uw minnaar door zyne armen.

Uw heilig leven stort den zegen over 't hof.
 Uw onbevleete deugd geeft al de waereld stof
 Om u te looven. uw verstand, in top gereezen,
 Word van den Koning en zyn onderdaan gepreezen.
 Door zo veel gaaven is uw bruigom ook vermaart.
 Noch eens, gezegende echt, zelf door Gods hand gepaart!
 Zo heilzaam voor u zelf en voor uwe onderdaanen!
 Zo spreekt de juffer; en een beek van brakke traanen
 Besproeit Mariaas wang door haare oprechte reên.

De zon trok onderwyl haar' straalen naar beneên;
 En Karels hof lag in een diepen slaap gezonken.
 Nu rust Maria niet; zy voelt haar hert ontvonken
 Van heilig vuur; zy knielt voor haare sponde neêr;
 Zoekt Jesus, en pleegt raad met hem, haar Opperheer.
 Zy zucht om zegen in haar voorgenoome zaaken;
 En smeekt dat God voor haar, en zy voor God mag waaken,
 In 't huwelyksverbond. zo heilig word de nacht,
 In Gods gezelschap, van Maria doorgebracht.

*God-
vruchtrige
bezigheid
van de
Prinses,
by nacht.*

*De Prins
vreed met
den dag
in den
vorstely-
ken lust-
hof, en
vind Ma-
ria bezig
in haar
morgen-
gebeden;*

Zo dra de dageraat ontsloot haar purpe zaalen,
 En steeg op d'ochtentkoets, gehult met goude straalen,
 En roozen om de pruik gevlochten; trad myn held
 Des Konings luffthof in, van Edelliên verzelt.
 Hier zag hy by geval Maria, neêrgezeten
 By 't springen van een bron; om, met een rein geweten,
 Haar God, den Schepper van 't herboren morgenlicht,
 Te groeten, naar gewoonte, eerbiedig; en haar plicht

Door

Door diepe zuchten aan den Heiland te bewyzen ;
 En al de weldaân van haar Hemelvoogd te pryzen.
 Hy stoortze niet , voor dat de God-dienst was volendt :
 Maar eindlyk tred hy toe , en maakt zyn komst bekend ,
 Hy was met voordacht van de hofsleep afgetreden ,
 Om haar in eenzaamheid zyn ziels genegentheden
 T'ontdekken , en zyn hert t'ontsluiten voor haar oog :
 Beroemde Ryksprinſes , zo spreekt de Vorst , gedoog ,
 Dat ik uw ſchoonheid met een morgenwensch mag grooten .
 Ik heb u nederig zien knielen voor Gods voeten ;
 Terwyl uw zuivre ziel van d'aarde naar om hoog ,
 Op vlerken van 't geloof , by hem ten hemel vloog .
 Nu gun' de Godheid , die gy viert en houd in waarde ,
 U 't allerhoogſte goed , en voorspoed hier op aarde ;
 En ſchenke aan my 't geluk , ô Vorstelyke Vrou ,
 Dat ik in 't echt verbond , vol liefde en ſteeds getrou ,
 Dien zegen met u deel' . ik heb met lust voor dezen
 Toen ik te Londen quam , ô Schoonheid nooit volprezen !
 Om 't moederlyke bloed , uw Vader , en den Vorst ,
 Die op 't gezalfde hoofd de Britſe Rykskroon torst ,
 Te groeten , met ontfag , en onderdanigheden ,
 Uw zoet gelaat gezien , en welgemaakte leden .
 Ik zag uw levenszon verryzen met veel licht .
 Noch eens , ik zag , en werd getroffen door 't gezig ,
 Veroverd door uw deugd en Goddelyke zeden .
 Myn Vaderland , de Staat van Nederland , beſtreden

*die hy ,
 na 't eindigen van
 de zelve ,
 aan-
 ſpreekt ,*

*den mor-
 gen zegen
 toe-
 wenscht ,*

*en zyn
 liefde ver-
 klaart .*

Van Koning Lodewyk, verplichtte, in hoogen nood,
 My spoedig wederom te keeren met myn vloot,
 Om 't vyandlyk geweld te stuiten met den degen.
 Ik landde, en trok te veld, gewapent met Gods zegen:
 Maar midden in 't gewoel, en oorlogsbezigheên,
 Wierd ook myn hert door uw volmaaktheid fel bestreên.
 Wie zou een hertstogt zo rechtmatig wederstreeven?
 Die drift wierd meer genoopt, en feller aangedreeven,
 Door 't hooren van uw deugd, en sterke zuchten tot
 Het waare Kruisgeloof, en Goddelyk gebod.
 Die liefde drongme voort. zo ben ik door de stroomen,
 Alleen om uwent wil, weêr in dit ryk gekomen.
 Noch eens: sint ik u zag bekoorde gy myn zin.
 Uw vroomheid boven al verwon myn ziel, Vorstin.

*De weder-
 liefde ver-
 zoont zich
 in de oogen
 van de
 Prinses;
 waar door
 de beelden
 in den hof
 schynen te
 leeven,
 de Echo
 verliest te
 worden,*

Mariaas aanschyn blooft; zy zwygt, maar d'oogen spreeken,
 En melden 't minnevuur, in haare borst ontsteeken.

De lusthof blaakt van min. 't albaste tuinsiraad,

De beelden schynen zelfs te leeven in dien staat;

En lonken tegen een. ja d'Echo voelt in 't herte

Een nieuwe minnevlam, of quynt aan d'oude smerte:

Zy zoekt haar lieveling Narcis' den hostuin door,

En schreeuwt uit rots en steen: kom hier. waar vluchtge voor?

't Schynt of de bladen aan de dorre boomen groeijen,

En doodsche telgen by den winter jeugdig bloeijen.

De liefde ontvonkt het al in dezen blyden dag.

Nu schynt de zonnekam veel schooner als ze plag:

*en de zon
 meer glans
 van*

De roffen speelen in de blaakende gareelen.
 O tyd, gewenschte tyd, wat zult gy wondren teelen,
 En heil en zegen door dit huwelyksverbond!
 Maria zwygt niet meer; de liefde ontsluit haar mond:
 Zy stemt den troudag toe. de Koning en zyn Broeder
 Bewilligen den eisch van Neêrlands Staatbehoeder;
 En Hertog Jakob schenkt zyn dochter aan den held.

*zich te
geeven.*

*Maria
verklaart
zich; de
Koning, en
haar Va-
der staan
het huwe-
lyk toe.*

Gy hooge Kooren, die godvruchte toonen stelt
 Op hemelsnaaren, en in Gods volmaakte hoven
 Den waaren Bruidegom Vorst Jesus looft hier boven,
 Leert my dit bruiloftsfeest, de blydschap van Euroop',
 De heilbron van britanje, en Neêrlands lust en hoop
 Beschryven, naar den eisch: ô Englen helptme zingen!
 En laat myn bruiloftsgalm tot in den Hemel dringen.

*Aaroe-
ping.*

Nu vliegt de Faam gezwind te Londen langs de straat;
 En maalt den onderdaan de blydschap in 't gelaat.
 Westmunster zwelt van vreugde, en schatert, onder 't hooren
 Van zulk een huwlyksmaar. de daken krygen ooren,
 En vangen 't feestgeschal. paleis en hoftrans juicht.
 Elk volgt het Vorstlyk Paar naar 't hooge koor, en buigt
 Zich neder uit ontfag. ja duizend duizend menschen
 Vervullen aarde en lucht met heil- en zegenwenschen.
 Nu krygt d'Oranje Vorst dat onwaarddeerbaar pand,
 En Englands ryksjuweel ten echt door 's Bisschops hand.
 Men steekt de vlammen aan op Godgewyde altaaren,
 En smeekt om zegen aan den Hemel onder 't paaren.

*Vreugde
binnen
Londen.*

*Het Huwe-
lyk word
met God-
vruchtige
plechtig-
heden vol-
trekken.*

Een

Een heilige yver blaakt Mariaas oogten uit.

De vroome WILHEM volgt het voorbeeld van zyn bruid.

Men roept de Godheid aan. men knielt tot driemaal neder.

*Een Engelschyn
in den
tempel neder te
daalen, en een
Orakel te verkondigen.*

't Scheen of een Engel vloog beneden op zyn veder,

En dit Orakel spelde in 't midden van de Kerk:

Nu blyft de Godsdienst door dit Huuwlyk vast en sterk

Gewortelt in myn grond; en gy, getrouwe schaaren,

Vreest geen gewetensdwang, noch kerkgeweldenaaren;

Ja schoon uw vyand grimt, staat pal, betrouwt op my:

Deze echt bevryd uw ziel en lyf van slaverny:

Deze echt zal 't vreemde vuur van myne altaaren bannen,

En breidelen 't geweld van woedende tierannen.

*Beschryving van
het Brui-
lofsfeest.*

Nu is de plegrigheid volbragt, de zaal bereid

Met koninklyke pracht, de bruiloftsdifch gespreit.

De grootsheid van dit feest vertoont zich boven maaten.

Men difcht het hofbanket in goude en zilvre vaten.

Een ander zwaait een geur van wierook door de zaal.

Die brengt een wynkruike aan. en deze draagt een schaal,

Gedreven naar de kunst, uit louter goud geklonken,

Daar d'oude Koningen wel eer op 't feest uit dronken.

De hofknaap toont zyn lust in 't werk, en woelt met vlyt;

Gelyk een byzwerme krielt, en arbeid elk om stryde.

Men plant de fakkels op de gulde kandelaaren.

De maagdegalm geleid de zoete bruiloftsnaaren.

*Het vorstelyke
paar verschynt;*

Daar treed Vorst WILHEM met zyn bruid ter kamer in.

Hier volgt Vorst Karel, met zyn stoet, en Koningin,

Oim-

Omsingelt van een sloop uitmuntende Vorstinnen,
 En juffers opgetooit, als Hemelsche Godinnen,
 In stafkleeden, ryk met diamant bezet.
 Men roem' geen heerlykheid van Thetis bruidsbanket;
 Daar al het Godendom, van blydschap ingenomen,
 In 't feestgewaad verscheen, als d'oude Dichters droomen.
 Daar Hymen 't hofvertrek verlichtte door zyn glans.
 Daar Venus 't bed versierde; en voerde een rei ten dans
 Van dartle Minnegoôn, en drie Bevalligheden;
 Terwyl de Twiftgodes, met uitgeteerde leden,
 Te voorschyn trad, en strooide een appel door de zaal,
 Gevult met vyandschap; die 't onrechtvaardig staal,
 Deê slypen, 't geen weleer de waereld heeft bestreden,
 En Pergamum verwoest, en d'Aziaansche steden.
 Zwygt, oude Dichters, zwygt; hier vind men beter stof.
 Men viert een grooter feest in Koning Karels hof.
 Hier ziet men 't waar Geloof, in onbevleete kleeden,
 En 't witte lyffieraad, de bruiloftszaal betreden;
 Die zwaait de huwlykstoorts, die door de kamer brand.
 Hier spreit de Godsdienst, maar geen Venus, 't ledekant;
 Dat na een lange reeks van twisten en krakkeelen,
 De vrede en dierbre rust voor Jezus Kerk zal teelen.
 Hier daalt de Vriendſchap, nooit van veinzery besmet,
 Met open boezem neêr; zo volgen op haar tredt
 De Deugden in 't paleis, en zwermen hene en weder.
 Nu zet zich 't Hofgezin op gulde zetels neder,

ook de Koning, en de Koningin, met haar gevolg.

Ongeelykheid van Thetis bruiloft.

met dit huwlyksfeest;

waar op de Godsdienst,

Vriendſchap,

en de Deugden verſchynen.

En purper hoftapyt. zo word die groote nacht,
 Wiens glans de zon verdooft, met blydschap doorgebracht,
 En vrolyk onderhoud. men ziet de sterren zinken.

De zilvre maan begint met flauwer glans te blinken

*de Prins,
de Prinses
en de Ko-
ning schei-
den.* De Britsche Vorst vertrekt. de Veldheer leid zyn Bruid
 Naar 't eerbre ledekant, en stapt ter hofzaale uit.

De Ridders blyven; en elk voelt zyn hert ontsteeken,

*De Eeest-
genooten
blyven, en
de Grooten
van Eng-
land ver-
zeeken
aan het
Gewolg
van den
Prins zyne
oorlogs-
daaden te
verhaan-
len.* Oin d'oorlogsdaden van den Held, zo versch gebleeken

Ten dienst van Nederland, te hooren uit den mond

Van WILHEMS hofgevolg: gy Helden, die den grond

Van deze zaaken weet, en zaagt, als oog-getuigen,

Het heir van Lodewyk voor zyn banieren buigen,

En nooit uw Vorst verliet in 't veld op 't bloedig spoor,

Verbergt niet, sprekende, 't verhaal; maar streelt ons oor

Met WILHEMS oorlogsdeugd, daar Vrankryk voor moest

Gy zult het hofgezin van Karel dier verplichten. (zwichten;

De braave Bentink, die, als Gunsteling, den Prins

Steets volgde, neemt het woord: ik zou zyn roem geenffins

Verzwygen, zegt hy, maar wat wiltge van my weeten

Een zaak, die lang de Faam door 't rond heeft uitgekreeten;

Daar niemand in uw ryk, zo dicht aan Neêrlands kust

Gelegen, van ons leet kon blyven onbewuft.

Het Schevelingsche strand, door hoogverheven duinen

Verheerlykt, groet van verre uwe oevers en de kruinen

Van 't Krytgebergte, die zich spieglen in de zee.

Een dichte buurschap hecht uw kust aan onze ree;

Ver-

Verschoontme dan, en staakt uw eisch, ô Britsche Heeren.
 Maar Karels Hof houd aan: indien gy ons begeeren,
 Beroemde Bentink, volgt, wy zullen met vermaak
 Onze ooren leenen aan 't verhaal van zulk een zaak,
 Waar van Europa waagt, en 't geen de Faam te vooren
 Ons toeblies, uit uw mond met meer genoegten hooren.
 Verhaal hoe Neêrland wierd geret, uw Veldheers lof.
 Hoe zou men op dit feest verhandlen grooter stof?
 Terwyl gy 't zo begeert, ô Zuilen, die de troonen
 Van Koning Stuart schraagt, 'k zal my gehoorzaam toonen,
 Zegt Bentink; maar staat toe, dat ik van Neêrlands leet,
 En zo veel rampen, die ons drukten, als gy weet,
 Een aanvang maake; eer ik de zegeryke bladen
 Vlechte om myn Veldheers kruin, en zyn manhafte daaden
 Leg' voor uwe ooren bloot; op dat ik in 't geheel
 Die af mag maalen in een oorlogstafereel.

*maar de
 Engelsche
 Heeren
 houden
 aan,*

*waar door
 hy word
 bewogen,
 en hun be-
 geerte
 voldoet.*

Einde van het eerste Boek.

V E R K L A R I N G

Van de PRINT voor 't II BOEK.

DEn derden WILHEM word hier d'opperkrygsvoogdy
 En Stedehoudersstaf, naar yders welbehagen,
 Tot hulp van 't Vaderland; eerbiedig opgedraagen.
 Beleid en Dapperheid bekleeden 's Veldheers zy.
 De Hoed van Vryheid en Gods onbevleete altaaren,
 En Heiligdommen staan verheven by den Held;
 En schuilen onder zyn bescherming voor 't geweld.
 Vier Prinssen rusten op vier marmere pilaaren,
 De Vaders van den Vorst; die 't heil van Nederland;
 Het recht van Kerk en Volk beschermden door hun daaden:
 De Zoon zal volgen op hun wydberoemde paden,
 De Vryheid en 't Geloof handhaven door zyn hand.
 Dat kan ons 't opschrift van zyn prachtig schild getuigen,
 En Vorstlyk Wapen, dat hier heerlyk staat ten toon.
 Neptuin de Zeegod, en Alkmenes dappre zoon
 Verbeelden ons dat elk zal voor zyn wapens buigen;
 Te lande voor zyn heir, te water voor zyn vloot.
 Een eerepoort vertoont de Nederlandsche Steden,
 Door Frankryk overheert, en op de nek getreden;
 Maar weer geruimt, en vrygewochten in dien nood.
 Men ziet de Blydschap hier op 't schoutoneel verschynen,
 En op haar komst de Vrees wegvlieden en verdwynen.

WIL-

WILHEM DE III.

T W E E D E B O E K.

I Lk luistert toe; en hy begint aldus zyn Bentink
begint zyn
verhaal,
rede :

Europe plukte een wyl de vruchten van en puyft de
vrede;
de Vrede,

En zag geen oorlogszwaard tot landbe-
derf gewet.

Men hoorde geen gedruis van trommel of trompet.

De Krygsvoogdes Belloon, gewoon zich zat en dronken

Te zwelgen in het bloed, lag aan den band geklonken.

God Mavors had zyn zwaard geworpen van de zy,

En streelde Venus met een vriendelyk gevry.

De landman mogt den oogst van zynen arbeid maaijen;

En hoorde door zyn veld geen legerhaanen kraaijen;

Maar leefde vreedzaam van zyn zuuren akkerbou,

Bevryd van strooperen. geen droeve weduuvrou

Omhelste 't bleeke lyk, door 's vyands staal gefchonden;

Noch stortte een ruime zee van traanen in de wonden

Van haaren echtgenoot. de kisten groeiden aan,

Door koopmanschappen aan een vreemde kust gelaân.

Saturnus vruchtbre tyd en goude eeuw schein herboren.
 Nu kon de ruime beurs den woekeraar bekooren.
 Elk leefde vrolyk van zyn inkomste of gewin.
 Nu Bloeide Nederland, en groeide weelig in
 Deze algemeene vrede, begunstigt door Gods zegen.
 Men mogt geruft en vry den zuivren Godsdienst pleegen,
 En 't onbevleete vuur ontfteeken op 't altaar,
 Den waaren God gewyd. ô dierbre vrede! maar
 Ter quader uur, helaas, tot ons bederf gebroken!
 De Lelykoning doet zyne oorlogstoortsen rooken:
 De staatsucht noopt hem, niet te vreên met Vrankrykstroon,
 Om 't algemeen gebied te hechten aan zyn kroon;
 En gansch Europe in zyn geweld en magt te krygen.
 Hy tracht door Neêrlands val dat hoofdpunt op te stygen;
 En neemt een oorzaak, maar op recht noch reên gegrond,
 Veel Vorsten treden met den Koning in 't verbond,
 En zweeren ons bederf; ja d'oude Batavieren
 Gansch uit te roeijen door hun' woedende banieren.
 De Keulsche Keurvorst sterkt met magt de Lelyvaan.
 De Myterdrager van Westfaalen bied zich aan
 Als huurling, omgekocht door geld en goude schyven.
 En Straatsburg neemt belang in Vrankryks krygsbedryven.
 Uw Koning (als gy weet ô Ridders.) stemde meê
 In ons bederf, en zond zyn vlooten af op zee.
 Veel duitsche Vorsten zien met onverschillende oogen
 Ons nakende onheil aan, door Lodewyk bewoogen;

*die door
 Koning
 Lodewyk
 den xiv
 verbroken
 word.*

*Aanhang,
 en Bond-
 genooten
 van den
 zelveu.*

*Zyn han-
 deling en
 trent de*

En

En vliegen zorgeloos met ons in hun bederf.
 Hy, die voorzichtig is, bewaakt met vlyt zyn erf,
 En put vast water uit de beeken, om de muuren
 Te redden uit de vlam van zyne nagebuuren;
 En arbeid om den brand te smooren in 't begin.
 Maar anders ging 't met ons. elk trekt, verkeerd van zin,
 De handen van ons af, en offert, blind van oordeel,
 Met Neêrlands vryen Staat, zyn eigen heil en voordeel
 Aan Vrankryks heerschluft op. men paait den een door geld.
 Een minder siddert vast, bedreigt met krygsgeweld.
 Een derden weet de list in diepen slaap te wiegen:
 Drie waare middelen om Vorsten te bedriegen;
 En daar zich Lodewyk van dient op dezen tyd.
 Nu tracht hy Spanjen ook te wikklen in den stryd,
 En zend zyn Afgezant op 't heerlykft naar de landen
 Daar 's Konings weduwe den ryksftaf met haar handen
 Op Karels zetel zwaait. hy tracht door 't huwelyk
 In eedt en krygsverbond te treden met dat ryk;
 En bied zyn jongfte telg, en dochter teer van jaaren,
 Den jongen Koning aan, om met'er tyd te paaren;
 En onze Staat word voor een huuwlyks gift beloofd:
 Dan word het ketterrot eens van zyn magt berooft;
 Dan zullen wy, wanneer die hoogmoed legt gezonken,
 De Roomsche altaaren zien in Hollands tempels pronken.
 Zo sprak Villars aan 't hof van Spanje uit Vrankryks mond.
 Maar 's Konings moeder, en haar Raaden, die den grond

*Duitsche
Vorsten.*

*De Koning
tracht
Spanjen
in zyn be-
lang in te
wikkelen;*

Wel

Wel peilden van zyn hert, en 't heil der onderzaaten
 En Kroon toefchreeven aan 't behoud der zeven Staaten,
doch te Ontfeggen hem den eifch; en trachten d'oorlogsgloed
vergeefs. Te dooven, doch vergeefs, in 't blaakende gemoed:
 Want 's Konings heerfchzucht, nu ten hoogften top gefteegen,
 Blyft voor de reden doof, en laat zich niet beweegen:
 Die hertstogt arbeid op zyn geest, en fchokt de ziel;
 Gelyk de luchtorkaan een weereelooze kiel
 Op 't fchuimende element, tot haar de golven dekken.
 Maar 't is onnodig om uw aandacht lang te rekken,
 En op te houden met veel zaaken, u bewust;
 Te meer dewyl uw Vorft, ten oorloge uitgeruft,
 En, daelende in 't belang van Vrankryk, uit Britanje
 Gezanten afzond naar 't Spaansnederland en Spanje;
 Om 't wit te treffen van zyn vriend en Bondgenoot;
 Die Neêrlands ondergang in 't nydig hert befloot.
 'k Zal ook niet melden hoe men bezig was in 't Noorden,
 En zocht den Staat verdacht te maaken aan deze oorden,
 Om zich te dienen van die dubble Koningshand.
 Ik zeg alleen: men zocht, flechts om een hand vol land
 Te dwingen, gansch Europe op 't krygstoneel te voeren;
 En al de waereld, pas bevredigt, weer t'ontroeren.
Staat van Wy ondertuffchen zien, gedreigt van allen kant,
de Neder- De vonken ftuiven van dien fellen oorlogsbrand,
lander. En fchittren op ons erf. de Tuinleeuw fcheen te flaapen:
 Die trouwe Wachter, eer zo kloek en braaf ter wapen,

En

En altyd vaardig, als een vroomen krygsheld pafst,
 Houd nu zyn pylen met besturven klauwen vast.
 Wy hadden zorgeloos den tyd in ruft verfleeten,
 Door lange vree te lande al d'oorlogstucht vergeeten,
 En krygskunde en beleid gebannen uit het land.
 Men schonk eertitelen aan vriend en bloedverwant,
 En krygsvogdyen, niet bevreesd voor oorlogspiaagen,
 Maar door de vree misleid, aan onbedreven maagen.
 Men zag de steden, eer voor aanval opgebout,
 De sterke vestingen, waar op men zich betrouwt
 Als 't oorlogs onweêr loeit; de hoogverheven wallen,
 Borstwering en banket van tyd tot tyd vervallen,
 En smooren in de gracht, door d'ouderdom gesloopt.
 's Lands magazynen, eer met voorraad opgehoopt,
 En nodig oorlogstuig, kortouwen, koopre kaaken,
 En buskruittonnen, om in tyd van nood te blaaken,
 Musketten, muskettons, granaaten, fel van kracht,
 Kardoezen, kogels, of 't geen d'oudheid meer gedacht,
 In Mavors wapenschool, om vesten te verweeren,
 En 't vyandlyk geweld van wal en muur te keeren,
 Staan ledig, van hun praal en zaalsieraad ontbloomt;
 Men had nu 't beste alreê verzonden naar de vloot;
 En wierd'er iets; van 't geen ons nodig was, gevonden,
 Het lag verwarelooft, onbruikbaar, of geschonden.
 Men had gelegenheid verzuimt, om oorlogslieën
 Te werven, en by tyds naar helden om te zien:

*krygs-
 tucht
 door de
 vrede
 verval-
 len.*

*zorgeloos-
 heid in 't
 aanstellen
 van bevel-
 hebbers,*

*verval
 van ste-
 den en
 vestingen;*

*en maga-
 zynen.*

*Verzuim
 in zol-
 daaten te
 werven,*

Veel steden waren schaars van krygsvolk , half verlaaten :

De muuren vechten niet , maar Ruiters en soldaaten.

Men had geen Bondgenoot of Vorsten aangezocht ,

en hulp Noch vrienden in den nood tot bystant omgekocht ;

van bond- Of zo men quam , om hulp te vordren van hun degen ,

genooten Men vond de herten , reeds vergiftigt , ongenegen.

te verzoe- O groote zorgloosheid , zo schaadlyk voor den Staat ,

ken. Wat sleept gy rampen na , wat brouwt gy 't land al quaad !

Prins Nu moest men , maar te laat , en door de vrees gedreeven ,

WILHEM Het hooge krygsgezag in WILHEMS handen geeven ;

opper- Hem wierd de legerbyl , maar naauw bepaalt , betrout.

hoofd van Ik heb aan u 't verzuim , en slechten staat ontvout

't leger Van 't Nederlands geweste , ô Ridders ; leent uwe ooren ,

onder be- Om Vrankryks wakkerheid , en ons bederf te hooren :

paalde Maar ach wat vyand zou niet schrikken voor 't verhaal !

voor- Die groote Koning , nu verliest op zegepraal ,

waarden , En reeds verwinnaar in zyn' moedige gedachten ,

De Ko- Verdeelt zyn oorlogsvolk in tweepaar legermagten ;

ning van De grootste en eerste voert de Koning zelf te veld.

Frankryk Hy had den Prins Condé tot opperhoofd gestelt

trekt op Van 't naaste leger , en den heirstaf opgedraagen.

met vier Crequi , en Luxemburg , gewoon om volk te plaagen ,

legers. Zyn d'andre toebetrouet . elk strekt een Wapengod ,

Verdee- En dreigt ons vaderland met een rampzalig lot.

ling van De broeder van den Vorst , Turenne , en duizend Grooten

de zelve. Geleiden hem ten stryd , als trouwe togtgenooten.

Word op

den togt

van den

Hertog

De bloem van Vrankryk gefpt het ftaal en harnas aan,
 Om als een tweede Mars in 't bloedig veld te ftaan,
 En ftrekt een flagpen om zyns Konings wick te ftyven.
 Men pakt de karren vol met goude en zilvre fchyven;
 Om zich in tyd van nood te dienen van het geld.
 De klepper zwoegt voor d'as, in 't zwaar gareel gefteft.
 Hier dreunt trompet en trom, daar waaijen de banieren.
 Men zaàlt roopaarden, en affuiten met mortieren
 En donderbuffen, om, met yffelyk gefchal,
 Te barften door den muur, te dondren op de wal.
 De wagens rollen langs de wegen, zwaar geladen
 Met fpy's en mondkoft, om den honger te verzaaden.
 De wapenhuizen ftaan met graan en meel bevracht,
 En nodig voedzel, om den krygsman moed en kracht
 Te geeven, daar hy op zyn legerpoft moet waaken,
 Om wel gehart den dood te vliegen in de kaaken.
 Zo word een os in 't veld gekoestert en gevoed;
 Tot hy zyns meesters gunft betaale met zyn bloed.
 Wie kan den toefel u befchryven; wie verhaalen?
 Zwyg Griekfche logenmond: hoe Xerxes gantsche dalen
 En landen met zyn volk bedekte; zulk een magt
 Heeft Meed of Perfiaan nooit op de been gebragt.
 Nu loopt de ryksftad leêg. de heirbaan kriekt van menfchen;
 Die voorfpoed en geluk aan hunnen Koning wenfchen;
 En d'optogt van den Vorft brengt yder op de been.
 Vaar wel, zo fchreeuwenze, doorluchte Vorft, ga heen',

*van Or-
 leans en
 alle Groo-
 ten ge-
 volg.*

*van de
Franſe on-
derdaanen
aan den
Koning.*

Verdelg uw weêrparty; wil eer op eer behaalen;
 En met de gulde zon uw heerſchappy bepaalen.
 Ô Franſche Alcides, wring den Leeuw van Nederland
 Den gorgel toe, en geef den doodſteek met uw hand
 Aan 't monſter dat ons tergt: wy hebben lang voor dezen
 Zyn hovaardy gewraakt, te hoog in top gerezen.
 Verniel de ketters. roei hun godsdienſt uit. ga voor,
 En plant ons heiligdom, ô Prins, op 't hooge koor.
 Recht onze altaaren op. laat eens onze offerhanden,
 Met onbevleker vlam, in hunne tempels branden.
 Wy zullen onderwyl cerboogen en trofeen
 Doen ſtichten in uw ryk door alle ſteden heen;
 De ſtraaten kroonen om u heerlyk in te haalen,
 En Rome tarten met haar trotſe zegepraalen.
 Vaar wel, verbrei den glans en luifter van uw kroon;
 En keer verwinnaar van de waereld op uw troon.

De vlugge Faam, gewoon de zaaken uit te breijen,
 Schreude uit haar luchttrumpet hoe zich de burgers vleijen;
 En quetſte onze ooren met zo haatelyk een maâr.

Nu zagen wy te laat ons nakende gevaar.
 Het blinkende geweer verlichtte Neêrlands oogen;

Zo lang verduiſtert en met nevels overtoogen;
 En 's vyands krygsgedruis ontruſtste ons in den droom.

Zo dringt op 't onverzienſte een opgezwollen ſtroom,
 Door ſtormen voortgeperſt, en bulderende winden,
 Op dyk en dammen aan, om alles te verſlinden;

*ſebrik in
Nederland
over den
oprog.*

En

En dompelt akkers, vee en schuuren in een zee,
 Terwyl de landman slaapt, en spoelt zyn welvaart mee:
 Maar als een wakker man, die 't onweër op ziet dringen,
 Zyn buuren aanmaant om hem moedig by te springen,
 Met dykgereetschap in zyne armen treded voor uit;
 Dan word de stroomgolf, eer die doorbarst, licht gestuit.
 Maar deze wakkerheid was uit ons hert geweeken.
 Nu loeit de krygsorkaan, en arbeid door te breeken.
 De vyand nadert vast, en dreigt met vuur en zwaard.

Een ryk getal van steên, door sterkte alom vermaard,
 Bespoelt de Rynrivier met onbekrompe stroomen;
 En schuurt in 't Kleefsg gebied langs muur en groene zoomen.
 Hier zal God Mavors op zyn krygsas 't eerste deel
 Vertoonen van zyn woede, en 't bloedige toneel
 Ontsluiten, twist, geweld, en duizend razernyen
 Ten schouburg voeren, met een sloop van Moordharpijen,
 En roofgedrogten; om, als raazende en verwoed,
 Zich vet te mesten met het dierbaar zweet en bloed;
 Terwyl de burger zucht; terwyl de vrouwen klaagen;
 En Stroom- en Veldgodin, door 't kraaken van zyn wagen,
 En knarsen van 't geweer gedoodverft, aarde en lucht
 Met naar gekerm vervult, en in haar holen vlucht;
 Terwyl de landman beeft en schrikt voor d'oorlogsplaagen:
 Hier had de Lelyvorst zyn tenten neêrgeflaagen,
 Vier steden te gelyk omsingelt en bezet.
 Schalmei en trommel klinkt. men steekt de veldtrompet,

*Steden aan
 den Ryn,*

*door
 Frankryk
 belegers,*

En preft een ryk getal van landliên , dwingt de boeren
 Om spa en fchuppen en handwagens aan te voeren ;
 En 't heir te dekken voor het vyandlyk geweld ;
 En fchans en loopgraaf op te werpen in het veld.
 Elk neemt zyn krygsampt waar. men plant aan alle zyen
 Kanon en grof gefchut op aarde bateryen ,
 De ruiters draaft te paard , en torft den houthoop aan ,
 Om gracht en diepen ftroom te vullen , onder 't slaan.
 De vuurbom vliegt naar 't zwerk. de stormbok beukt de wallen.
 Men recht de ladders op om in de ftad te vallen ;
 Te vlieden op den muur met handpiftool en ftaal ,
 Besturven in de vuift. daar baart het grof metaal ,
 Bevrucht van kogels , fchroot , falpeter , blikfem , donder.
 De zilvre maan befterft , en haalt haar' horens onder ,
 Ja vreeft haar zuiverheid te fmetten met het bloed.
 De fteden weeren zich , maar flauw , en zwak van moed.
 Geen krygsman vecht , ontbloot van legertuig of wapen ,
 Zo ftryd musket noch kling , berooft van oorlogsknaapen.
 Men kuft in 't eind door dwang den degen van Bourbon.

en ver-
overt.

Nu heft de Ryngodin de leden uit haar bron ;

Klagte
van de
Ryngodin.

Zy fcheurt de blonde pruik , met wier en lies bevlochten ,
 En krabt de blanke borft : hoe word myn ftroom bevochten ,
 Zo klaagtze , en slaat verbaaft haar weenende oogen neêr ,
 Hoe word myn wettig erf mishandelt door 't geweer !
 Hoe ftroomt het laauwe bloed in myne ontroerde paffen !
 Hoe doet myn weêrparty myn wettig erf verraffen !

Men

Men schend myn stroomfieraad, en scheurt, verwoed en straf,

De beste slippen van myn feestgewaaden af.

Wee my, rampzalige; nu tot'er dood verlegen!

Rynberk en Wezel, eer door Fredrik Henriks degen

Weêr vrygevochten, en gerukt uit slaverny

Van Spanje, staan ten doel van Vrankryks dwinglandy;

Daar Orsoy, Buderyk, en Rees, ter neêr geboogen,

Den winnaar groeten, maar met traanen in hunne oogten:

En, gy, ô Emmerik, door * 's Konings hand gebout;

Als d'Ebueroonsche Vorst, verrykt met buit en gout,

En koninklyken schat, zyns vyands magt ontdraagen,

Hier veilig schulde na de Roomsche nederlaagen;

Stof niet meer op 't gezag van uwen ouden Heer,

Maar stort een traanenvloed op uwe straten neer;

Sloop nu de muuren van uw tempelkoor, voordezen

Door Willebrordus vlyt zo hoog in top gerezen;

En d'oude wallen, door Graaf Ottoos zorg gesticht.

Zoo klaagt de Stroomgodes met traanen in 't gezigt.

Terwyl vorst Lodewyk, tot schrik der zeven Staaten,

Den Ryn bestookte met zyn' ruiters en soldaaten,

Verliet de Tempelier van Munster 't hooge koor,

En trok in krygsgewaad 't verbaasde Twente door:

De myter van de kruin, tot helm en pluim genegen:

De Bisschoplyke staf verwisselt voor den degen:

*over 't
verlies
van Ryn-
berk,*

*Orsoy,
Burik,
Rees,
Wezel, en
Emmerik,*

*Togt van
den Bis-
schop van
Munster
door
Twente.*

En

* *Ambiorix Koning der Ebueroonen, nu Lutykenars, zoude, na by de Romeinen geslaagen, en zich met bunnen buit verrykt hadde, de beginzelen van Emmerik gelegd, en, naar zynen naam, Ambrik genoemt hebben, als breder te zien is by Flor. lib. 3. de gest. Rom.*

*Aan-
spraak
aan zyn
leger.*

En 't heilig offe-kleed voor borst en schouderplaat:
 Wie kent den wichelaar van Munster in dien staat?
 Men zegt, hy sprak: 't is tyd de ketters aan te randen,
 En 't uitgelaten volk te slaan in Roomische banden,
 Te knevelen met magt. is d'aanslag eens mislukt
 Voor driepaar jaaren, toen myn heir, by een gerukt,
 Hun' ondergang besloot; nu zullen myn banieren,
 Met Fransche en Keultche magt vereenigt, zegevieren;
 En 't ongelovig zaad verdelgen in zyn nest.
 Zo word de waereld eens gezuivert van die pest.
 Dan zullen wy, beroemd door zulke braave daaden,
 Hier na de zaligheid verdienen, en sieraaden
 Verstrekken aan Gods kroon. elk volgme op 't heldenspoor,
 En toon' zich wel gemoed; ik streeve u dapper voor,
 En blyve u eeuwig by. dat zweere, ik, by den zetel
 Van Rome, en Klemens stoel, zo heilig; maar vermetel
 Van 't goddeloos gebroed gelastert en versmaad:
 En by 't gekruiste beeld, dat op myn altaar staat:
 En by myn offerkelk, dien ik godvruchtig wye:
 En eindlyk by uw kroon, ô reine maagd, Marye!
 Hier zwygt de Koorfoldaat; en dekt aan d'Yffelkant
 De landen met zyn volk, en plondert, moord en brand.
 De steden omgewroet, geblakert en geschonden
 Door blikfems van 't metaal en vuurbom (helsche vonden,
 Gesmeed in 't moordhol van Bellone om trans en kruin
 Te zengen) treuren op de stuivende asche en puin;

*Zyn ver-
richtin-
gen aan
den IJfel.*

En hygen onder 't juk van Keulen en Westfalen;
 Of zien de Fransche vaan op hunne schanssen praalen.
 De dorpen, uitgerooft, vervloeken 't krygsgeweld.
 De graanschuur spyft de vlam, die vraatig weid langs 't veld:
 En 't zweet van d'akkerman verkeert in vuur en vonken.
 De veldhut smoort in d'afsch. zo moet de myter pronken;
 Met zulk een bloedvlak bralt het heilig kerkgewaat.
 Gantsch Overyssel moest in 't einde in dezen staat
 De wetten vicren van den nieuwen Heer gegeven,
 En onder 't slaafsgebied van zyn' verwinnaar leeven.
 De Fransche Koning zocht terwyl in 't hert van 't land
 Te dringen met een magt van volk, en aan den kant
 Van onzen Nederryn, of Yffel door te breeken.
 De lucht, een lange wyl geslooten, had de beeken
 En stroomen uitgeput, en 't water, Neêrlands kracht,
 Verdroogt, tot voordeel van de Fransche Koningsmagt:
 Zo scheen de Hemel zelf, tot 's vyands zaak genegen,
 Een weg te baanen door 't bepaalen van den regen.
 De Prins Condé geleid de troepen herwaart aan.
 De wagens ryden voor, of volgen, zwaar gelaân.
 Met yzer, houtgevaart, pontonnen, koopre schuiten,
 En 't geen de togt vereischt, om voor geen stroom te stuiten.
 Men had verscheidemaal, eer 't werk was vastgesteld,
 Den hoogen Raad by een gedagvaart in het veld;
 En goetgekeurt dat zelf de Vorst aan 't hoofd zou trekken
 Van 't leger, met Turenne, om Prins Condé te dekken;

*De Fransche magt
 dringt
 verder
 door.*

*Condé
 voert zyn
 leger*

En 't krygsvolk van den Staat, dat, onder 't hoofdgezag
 Van myn beroemden Prins, aan d'Yffelboorden lag,
 Te dwingen, zo men hem den doortogt mogt beletten.
 Zy hadden hier een post met krygsliên doen bezetten,
 En 't opperste bevel den schelm Mombas betrouwt,
 Die, als een landverraâr; of omgekocht door gout,
 Of tot de wapens van zyn landgenoot genegen,
 't Betroude volk verried, tot schande van zyn degen.
 Hier dringt Condé op aan met al zyn oorlogsstoet.

*naar 't
Tolhuis,*

De paarden klooven 't nat, en waaden door den vloed.
 Veel Vriezen quyten zich, als braave krygsgenooten.
 Veel Franffen sneuvelen, verdronken of doorſchooten.

*naar by
den Ryn
door-
waad,*

*gewond
word; en
Longe-
ville,*

Hier word Condé gewond; en Longeville stort
 Ter aarde in 't harnas neêr. de blanke Rynstroom word
 Bepurpert door 't geweer, en zwelt van bloedkoraalen.

*en veel
Grooten
van
Frankryk
sneuvelen.*

De bloem van Edelliên, daar Vrankryk op mogt praalen,
 Braakt hier de ziel voor 't oog van haaren Koning, uit;
 Of zygt gewond van 't paard. maar ach wat heirmagt stuit

Zo groot een aantal van aandringende oorlogsknechten,
 Bequaam om gantsch Europe en d'aarde te bevechten!

Een bos van picken en standaarden, net geschaart,
 Verheft zich aan den Ryn daar elk zyn post bewaart.

De vaanen waaijen langs de groene waterzoomen,
 De schipbrug, opgebout, bevloert de zilvre stroomen,

*Zyn komst
in de Be-
stuwe;*

En baant een overtocht aan 't krygsvolk, om gezwind
 En snel de Betuwe in te vliegen, als de wind.

Zo dra die droeve maâr Oranje quam ter ooren:
 Op, schreeuwt hy, helden op, men vechte of 't is verlooren,
 En met den gantschen Staat en Nederland gedaan!
 Noch eens, op, op, elk maak' zich vaardig om te slaan!
 Men dryf den vyand weer te rugge of laat'er 't leven!
 Ik zal my welgetrooft aan 't hoofd van 't heir begeeven,
 En u geleiden daar de nood ons roept; en gy,
 O Legerhoofden, volgt en blyft uw Veldheer by.
 De braave Wirts verftrekke een slagveêr aan myn pennen.
 Men stuit den voortgang van den vyand; want wy kennen
 Zyn aart; hy zal 't geloof uitroeijen; vreeft zyn dolk.

*waar op,
de Prins
van Oran-
je zyn
leger aan-
moedigt,
en zoekt
den vyand
te rugge
te dryven.*

Maar ach! hoe zou de Vorst, slechts met een handvol volk
 Verzelfchapt, zulk een magt doen keeren? hy, gedwongen,
 Zakt met zyn leger af. wat pennen, welke tongen
 Zyn nu bequaam, om al d'elenden van ons land
 Te melden naar den eifch? zo dra de Koning plant
 Zyn standers op den grond der Betuwe; elk aan 't zuchten.
 Besproeit den akker met zyn traanen onder 't vluchten!
 De bleeke vrou, alrede op d'oever van de dood,
 Zygt neêr in d'armen van haar vriend of bedgenoot.
 Men hoort het naâr gekerm tot in den Hemel dringen.
 De voedsters vlieden met de teêre zuigelingen.
 Een ander hangt aan 't kind besturven op haar schoot;
 Terwyl 't onkundig wicht haar toelacht in den nood;
 Of daar 't, zich spiegende in de trekken van haar wezen,
 Zyn naakende onheil uit haar doodsch gebaar kan leezen.

*doch te
vergeeft;*

*Ontstelte-
nisse in de
Betuwe
beschree-
ven.*

De mannen vliegen langs de wegen, om hun schat,
 Voor vyandlyken roof, te bergen in de stad.
 De beemden treuren van den akkerman verlaaten.
 De veldoogst staat ten prooi van stroopende soldaaten.
 Het kouter roeft op d'aarde; en d'os, van 't slaafs gareel
 Ontlast, bukt voor de byl, en krygt een erger deel.
 De blonde Graangodin holt langs haare akkers heenen:
 De tarwkrans stuipt van 't hoofd; men hoortze droevig steenen,
 Als eer om 't schaaken van haar dochter Prozerpyn.
 De milde wyngaard treurd, en weigert nieuwen wyn
 Te storten in den kuip, of jonge most te schenken.
 De gryze landman klaagt: wie zal myn schaapen drenken?
 Myn knaapen schuilen voor 't verslindende geweer.
 De wachthond is gevluht. ô geitjes, onlangs d'eer
 Van 't gantsche vlek, nu zal de wolf uw vacht belaagen,
 Terwyl uw herder duikt in dorenen en haagen!
 En ik, gewapent slechts met zuchten en geklag,
 Sta voor den moorder bloot in mynen ouden dag.
 Myn' dochters voor haar eer, myn zoonen voor hun leven.
 Bekommert, hebben my verlaaten en begeeven.
 Alleen myn bedvriendin, en uitgeleefde vrou
 Bewaakt met my de hut, en blyft uit nood getrou.
 Wy zullen bei getroost de felle rovers wachten.
 Zo galmde 't gantsche land van dodelyke klagten;
 Maar d'overwinnaar rukt zyn zeegevaanen voort;
 En Prins Turenne dringt tot Aarnhem voor de poort.

*Komst
 van Tu-
 renne voor
 Aarnhem*

Maar

Maar 't is onnodig al de vestingen, en schanffen,
 En steden, door 't geweld veroverft van de Franffen,
 Te melden op een ry. nu moest gantsch Gelderland
 Zich vlyen onder 't juk, na korten tegenstand;
 En Overysse! voor den vyand nederbukken;
 En 't Sticht van Utrecht zich van Holland af zien rukken.
 Zo zag men 't groote deel van dien gevreesden Staat;
 Welcer zo hoog beroemd door krygskunde, en 't siraad
 Van Mavors wapenstoel; ja d'oude Batavieren,
 Die eer den luister van de Roomsche veldbanieren
 Verdoofden door hun moed, en sloegen in den stryd;
 Die Spanjes tyranny en bloeddorst zulk een tyd,
 En eindelooze reeks van viermaal twintig jaaren
 Verduurden, om hun recht en Godsdienst te bewaaren;
 Nu door onachtzaamheid alleen ten gronde gaan:
 Eer Febus veertigmaal zich spoelde in d'Oceaan.

*Gelder-
land,
Overysse!,
en 't Sticht
van
Utrecht
veroverst.*

Hoe beefde d'Amstel, met gantsch Holland, op de maâren
 Van zulk een nederlaag! hoe reezen nu de haaren
 Van d'Opperhoofden, en Beheerschers van ons land!
 Hoe had de Zeeuw en Vries den schrik in 't hert geplant!
 Een algemeene vrees bestookte d'ingewanden.
 De vrouwen scheurden 't haar. de huisvoogd sloeg zyn handen
 Ten Hemel op de straat. de ryke koopmanschap,
 's Lands zenuw, eer door vlyt gevoert ten hoogsten trap,
 Bezweek, en niemand dacht om zeevaart of om vlooten.
 Men zag de winkelen grendelt en geslooten.

*Versta-
gensheid
in Holland
beschre-
ven,*

Vrouw Themis vierfchaar zweeg en flechte geen krakkeel.

De Maagd van Holland ziet dit dodelyk toneel
 Met fchreijende oogen aan: zy legt haar feeftgewaaden;
 En ftacitabberd af, en purpre lyffiraaden.

Haar hand befterft. de speer zygt neder; en de hoed
 Van vryheid fchud en beeft. die zwaare tegenspoed
 Beklemt haar hert en tong. de roozen van haar kaaken
 Verbleeken door den fchrik. haar oog, gewoon te blaaken,
 Staat naâr, en d'angft bekruipt haar edelmoedig bloed.

*die weder
 moed
 grypt,
 de bur-
 gers aan-
 fpreekt,*

Zo blyftze een wyl verftomt; maar aanftonds grypt ze moed:

Op, op, zo fchreeuwte, op, op, verbaafde burgeryen!
 Geen traanen zullen ons van 't Fransche juk bevryen.

Men recht met laf gekerm en zuchten weinig uit.

De vyand word alleen door dapperheid gefluit.

Men zoek' naar middelen om grooter quaad te weeren,

En 't naakende geweld van Hollands erf te keeren.

Ons is een oorlogsheld van noden, om den Staat

Te hodden voor gevaar door wapenen en raad;

Die, met Ulyffes brein, en Ajax dapperheden

Verfierd, op 't Statenhuis en in den ftryd zal treden,

En fchraagen op de nek het wichtig staatgebou,

Gelyk een Atlas, of Alcides, fteets getrou.

Errinnert u met my de Prinffèn van Oranje;

Die ftrengge geeffels van de tyranny van Spanje:

Wat zyt gy niet verplicht, ô burgers, aan hun ftam!

Zy hebben u geflaakt uit boeijen, en de vlam

*de dien-
 ſten op-
 baakt van
 de Prinffen
 van O-
 ranje;*

Van

Van 't woedende oorlogsvuur gefinoort in uwe veften.
 Zy gaven goed en bloed voor uw behoud ten beften.
 Die Vorften hebben lang uw tempel, en altaar,
 En heiligdom bewaakt in 't uiterfte gevaar.
 Dat dapper heldenbloed, gewoon, in vroeger tyden,
 Voor vryheid van geloof en recht van 't volk te ftryden,
 Speelt nu door d'aderen van zulk een grooten Zoon.
 De tweede Wilhem, die, om hoog op 's Hemels troon
 Gezeten, in een rei van duizend heldenschaaren,
 Nu juicht en zegepraalt, na zo veel krygsgevaaren,
 Heeft ons die braave telg gefchonken na zyn dood.
 De Britfe Ryksprinfes moest haren echtgenoot,
 Bezwangert van den Vorft, in 't naare graf zien daalen:
 Maar achtmaal zonk de zon, met uitgediende ftraalen,
 Aan d'avondkimmen neêr in vader Nereus plas,
 Als deze Fenix quam te voorfchyn uit zyn afch.
 Herdenkt de deugden nu van zyn' doorluchte Vaders;
 En laat de dankbaarheid niet fterven in uwe aders,
 Beheerfchers van den Staat! verheft d'Oranje fpruit.
 Dan zullen wy eerlang den vyand zien gefluit
 Op 't punt van zyn geweer. laat hem, aan 't roer gezeten,
 Uw ftaatgeheimenis en handelingen weeten.
 Die wakkre Palinuur zal 't fchip van 't vaderland,
 Door onweêrbuijen heen', naar een gewenfchte ftrand
 Geleiden, en van ftorm en barning zegepraalen;
 Door zyn verheffing zal de trots van Vrankryk daalen.

hen WIL-
HEM den
III aan-
pryft, en
zyn ge-
boorte be-
fchrijft.

*De
Maagd
besluit
haar aan-
spraak.*

Ik zie de pylen, nu ontwongen door geweld,
Veel vaster in den klaauw van Hollands Leeuw gestelt.
Ik zie de nevelen verzwinden en verdwynen,
Wanneer d'Oranjezon met vollen glans zal schynen.
Uit hadde Maagd: en elk schreeuwt vrolyk langs de straat:
Lang leef, lang leef de Vorst, tot welstant van den Staat;
Men dien' zich in den nood van zyn beleid en degen.

*waar op
's lands
Staaten*

De Hoofden van het land, vergadert, overweegen
De zaak met ryen raade, en openen 't gezigt,
Zo lang verblind voorheen'. nu vind zich elk verpligt
Om d'oude dienften van de zegeryke Helden,
Uit Nassausch bloed geteelt, aan WILHEM te vergelden;
En hem te plaatzen op dien trap van eer, voorheen'
Met zo veel zorgen van zyn Vaderen betreên.
Men breekt den eedt, wel eer uit misverstand gezworen;
En WILHEM HENDRIK word tot Opperhoofd verkoren,
Om 't leger van den Staat te leiden in het veld,
Met onbepaalder magt. men offert aan den Held
't Hoog Admiraalschap van de Nederlandsche vlooten;
En om zyn aanzien en vermoogen te vergrooten,
Word hem 't Stadhouderschap van Holland aanbetrout;
En Zeeland, dat zo vast op zyne deugden bout,
Draagt hem dat eeramt op, en volgt de Staatgenooten.
Zo word het heiltoneel van Neêrland eens ontflooten,
Door 't Hemelsche beleid, en Goddelyke magt.
Ach! was die groote zaak en pligt voor lang betracht!

*den Prins
van
Oranje
tot alge-
meenen
Veldheer*

*en Stad-
houder
verkie-
zen.*

Nooit

Nooit had men Vrankryks vaan zien waaijen van de muuren.
 Nooit waren wy vermant door vyandyke buuren.
 Nooit hadden wy geknielt voor 's overwinnaars staal:
 Gelyk 't vervolg u zal getuigen van 't verhaal.

Zo dra de vrome Vorst; naar waarde, was verheven,
 Begon de veege Staat van Holland weêr te leeven.
 De doodschrik ruimt de ziel. men ziet van allen kant
 Op Kerk- en toren-trans d'Oranjevlag geplant.
 Men dondert uit metaal en blaakende mortieren,
 Den Prins ter eere, om recht dien grooten dag te vieren.
 De schaalen zwellen van de Rynsche Muskadel.

*vreugde
 in Holland
 over zyne
 verhef-
 fing.*

Met drinkt den Veldheer heil. de mannen vliegen snel
 Naar 'traathuis, die hun schat ten dienst van 't land opofferen,
 En leggen, wel gemoed, de langgespaarde kofferen.
 De smeltkroes schuimt van 't goud, en zilvre vaten, eer
 Tot tafelpracht bereid. de burgers, in 't geweer,
 Herscheppen zich met vlyt in dappere soldaaten;
 En willen, wel getroost, hun stad en erf verlaaten;
 Om, onder WILHEMS-vaan, het dreigende geweld
 Te keeren van de grens: elk strekt een oorlogsheld.
 De vrouwen quytten zich als moedige Amazoonen;
 En yder wil haar zucht voor 't vaderland betoonen,
 Met torssen op den muur, met kruijen aan de vest.
 Het binnelands krakkeel, die dodelyke pest,
 Waar door 't Gemeenebest gevaarlyk word bestreden,
 Verdwynt, en ruimt nu plaats voor d'eendracht in de steden.

*Voordeelig
 gevolg
 der zelve.*

De burgerliefde groeit. Men zweert den landgenoot
Te dienen met zyn bloed, in 't aanzien van de dood.

*Wakker-
heid en
krygszor-
gen van
den Prins.*

Terwyl het oude vuur der Batavieren blaakte,
Zag elk verwondert hoe de groote Veldheer waakte,
Om Hollands vryen Staat voor Vrankryks legerdolk
Te hoeden door vernuft, en 't overweldigt volk
Weêr vry te vechten, en uit slaverny te slaaken:
Hy arbeid onvermoeit voor d'algemeene zaaken.
't Getal van 't oorlogsvolk groeit aan van tyd tot tyd,
Den legerhoofden en voorgangers word de vlyt
Van wapenoefening en krygstucht aanbevolen:
Elk volgt het streng bevel. nu bloeijen Mavors schoolen.
Nu word op alles, 't geen de nood vereifcht, gelet.
Men houd de posten voor den aanval naauw bezet;
En dekt den legerknaap met wal en aarde schanffen.
Men plant de donderbus op d'opgeworpen tranffen.
Men steekt de dyken door. de stroomgolf fchuurt langs 't land,
En vruchtbre beemden heen, en dient voor tegenstant.
De fchepen, opgebout om door de woefte baaren
Naar Ganges paerelkust, en Indus strand te vaaren,
Laveeren op rivier, en binnenlandschen stroom,
Met oorlogslîen bemant. nu floopt men hof en boom,
En lustprieelen, en gebouwen, vol firaaden,
En 't geen den tegenstant kan hinderen of fchaaden.
D'Oranje Veldheer, die nooit flaapt, maar dag en nacht
Den welstant van 't gemeen in 't fchrander brein betracht,

Be-

Bezigtigt overal de vestingen en steden;
 En geeft op alles acht: de krygskunde en de reden,
 Aan 't moedig hert verknocht, staan eeuwig aan zyn zy.
 Hy weegt de zaaken in zyn herffens naar waardy.
 Hier is hy bezig met een oude wal te slechten.
 Daar sticht men andere, voordeliger in 't vechten.
 In 't kort al 't geen men van een wakker Krygshoofd wacht,
 Word hier in 't werk gestelt, en door zyn zorg volbragt.

Wanneer den Lelyvorst de tyding klonk in d'ooren;
 Dat myn beroemde Prins tot Schermheer was verkoren
 Van 't Nederlands geweest, met zo veel waardigheên
 Geschonken aan den Held, ten oorbaar van 't gemeen,
 Bezweek zyn fiere moed, hy voelde aan alle kanten
 Zyn trotse ziel benart: (dat kunnen uw' Gezanten,
 O Ridders, die zyn heir verzelden op dien tyd;
 Getuigen naakt en klaar.) zyn boezem zwol van spyt.
 Hy zag zyn loop gestuit; en gaf het oorlogsteken,
 Om met zyn benden van de grenzen op te breeken.
 Zo wierd zyn zegepraal bepaalt door WILHEMS staf.
 Hy trok zyn leger van den Stichtsen bodem af;
 Maar hield de steden in bezetting met zyn vaanen:
 En Luxemburg, de plaag van Utrechts onderdaanen,
 Die felle geessel van de Stichtse burgery;
 Aanvaarde, uit 's Konings naam, de hooge krygsvooagy
 Van dien verwonnen Staat. nu tracht de Vorst de wallen
 Van Gorkum, of Breda of Heusden t'overvallen;

*die den
 Koning
 van
 Frankryk
 ontstellen.*

*en zyn
 voorpoet
 stuiten.*

*Hy ver-
 trekt met
 zyn leger
 van 't
 Sticht, en
 geeft het
 opperbe-
 vel van
 de steden
 aan*

*En Luxen-
 burg.*

En dreigt de muuren van den Bosch; maar 't land besproeit
 Van 't water, dat uit poel en veldmoerassen vloeit,
 Belet den aantogt van zyn dreigende standaarden.
 Men had de vestingen met dappere Spanjaarden
 En Neêrlands volk bezet; die, trou en welgemoed,
 De vryheid zwoeren te beschermen met hun bloed.
 Zo tracht hy vruchteloos de vesten te bestryden;
 En stelt nu al zyn hoop van groter winst ter zyden;
 Ja trekt, verydelt door Vorst WILHEMS dapperheid;
 In zekerheid naar 't ryk, door 't hofgezin geleid.

*Verreke
 van den
 Koning
 naar
 Frank-
 ryk.*

De vyand had een stad bezet met oorlogsfcharen,
 Bekent by Woerden, voor een lange reeks van jaaren
 Gesticht op Hollands erf. de braave Veldheer tracht
 Die plaats door wapenen te rukken uit zyn magt.
 Hy dagvaart in den Raad de hoofden van zyn benden,
 En draagt zyn opzet voor aan hen die 't oorlog kenden,
 Geslepen in den kryg; men keurt het oogmerk goed,
 En yder zweert den Held te dienen met zyn bloed,
 En onvermoeiden vlyt den aanslag voort te zetten.
 De ruiter stygt te paard op 't klinken der trompetten
 De voetknecht volgt de trom. men preft de troepen voort.
 Myn Prins geleidze zelf, en plaatst zich voor de poort:
 De vyand, nu zo naauw beslooten in zyn' muuren,
 Geeft tekenen van nood aan Luxenburg door vuuren.
 De houthoop, lichtende op den toren, zengt de kruin
 Des tempels, in een uur begraaven onder 't puin.

*Woerden
 door den
 Prins van
 Oranje
 belegers.*

Als Vrankryks Maarfchalk zag, van Utrechts hooge wallen,
 Hoe Woerden wierd gedreigt of heevig aangevallen,
 Besluit hy om 't ontzet te neemen by der hand;
 En trekt op 't lichten aan van kerk- en torenbrand.
 Maar onze Veldheer had, om 's vyands hulp te fluiten,
 En aan de Stichtfe zy de heirbaan af te fluiten,
 Een poft aan Zuilefteyn betrouwt; die, welgemoed,
 Den trotfen Hertog, op zyn aantogt, dapper grøet
 Met blikfemfchichten, die, van 't bolwerk afgevloogen,
 De voorften treffen, dat ze ftorten voor zyne oogen;
 En verven de Kruiplin (zo heet de plaats) met bloed.
 De Maarfchalk barft van fpyt, wanneer zyn oorlogsftoet,
 In d'aanval, word gekeert, en van de fchans geflaagen:
 Hy preft zyn krygsgevolg noch eens de kans te waagen;
 Maar ziet door tegenftant het veld met doôn gevult;
 Daar Vrankryks adel valt. terwyl zyn gramschap brut;
 Gelyk een bosleeuw, die, verliest om roof te zoeken,
 De bossen doorvliegt, en doorsnuffelt alle hoeken
 En wilderniffen; tot hy eindlyk 't wilt ontmoet
 In 't midden van den loop, en nafpoort op den voet;
 Hy fpalkt zyn kaaken op en gulzige ingewanden,
 En grimt van ongedult, hy dreigt met klaauw en tanden:
 Maar als een jagersrot gewapent, op 't gerucht,
 Verfchynt, dan druipt hy door, en fchuimbekt in zyn vlucht.
 Zo drukt de fpyt het hoofd van Vrankryks legerknechten.
 Prins WILHEM doet terwyl de muuren fterk bevechten;

*dat
 Luxemburg
 beftaat te
 ontfetten.*

*Word door
 Zuilefteyn
 aan de
 Kruiplin
 gefluit.*

En voert met lyfgevaar de stormelingen aan
 In 't heetste van den stryd, en moedigt ze tot slaan;
 Of dryft den uitval der belegerden naar binnen.
 Vecht, schreeuwt hy, helden, vecht, houd moed, en helptme
 En waarlyk was de stad veroverd door den Held; (winnen.
 Maar's vyands leger wierd een spoor gebaant langs 't veld,
 Door schuim van schelmen en troulooze dorpelingen,
 Om 't volk van Zuilesteyn van achtren te bespringen.
 't Oneerlyk landgespuis, (ô schrikkelyk bestaan!)
 Meineedig aan den Staat, wyft zelf den vyand aan
 Een weg hem onbekent; en wil zyn leidsman strekken.
 De Hertog doet een deel voor af door 't water trekken;
 En volgt van verre op 't spoor met al zyn legermagt.
 De voortroep streeft gezwind, en nadert onverwacht,
 De Schans (ô groot verzuim!) van achtren onbeslooten.
 Men grypt de wapens op. wat wort'er bloed vergooten!
 De braave Zuilesteyn, verrast door snood beleid
 Van landverraders, toont in nood zyn dapperheid;
 Geen vrees bestormt zyn hert; hy grypt zyn heldendegen,
 En vliegt, gelyk een leeuw, de Fransche benden tegen.
 Al wie zyn fabel naakt, van brein en bloed begruift,
 Stort neêr door slag op slag, en sneuvelt door zyn vuift.
 Gelyk een veege stier, in 't vechterk 'naauw gedrongen,
 En door een lange sleep van vyanden besprongen,
 Zyn jongste kracht beproeft; en velt met stoot op stoot
 Al die hem tegenstreeft, gemoedigt door den nood;

*hervat
 den aan-
 val over
 het ver-
 dronken
 land van
 achteren.*

*Dapper-
 heid van
 Zuilesteyn*

Tot

Tot hy zyn horens ziet van 't voorhoofd afgebroken,
 En blaaft den doodsnik uit, maar sterft niet ongewroken:
 Zo sneefde Zuilefley n in 't blinkende geweer,
 En viel, getroffen, op een hoop van lyken neêr,
 Zo dapper door zyn arm, tot wraak van 't leet, verslagen.
 Ik moet ter dezer uur 't rampzalig lot beklaagen
 Van dien beroemden Heer, met Schimmelpennings dood,
 Geschooten aan zyn zy, myn vriend en landgenoot.
 Nu woed men na de dood op d'afgestreden Helden.
 't Mishandelt lichhaam moet den wrok noch eens ontgelden;
 En, tegen oorlogsrecht, gekerft, gesleurt, gesneên,
 Den glans besmetten van zyn vyands krygstrofeen.
 Zy schrikten voor 't gezigt al die de wreedheid zagen.
 De Prins krygt kondschap van die droeve nederlaagen;
 Daar hy op 't moedig ros, in 't midden van het vuur,
 't Bestrydend leger noopt, en dondert op den muur,
 Dat aarde en Hemel dreunt. hy overweegt de zaaken;
 Beveelt den aanval op de vesten voort te staaken;
 't Beleggereedschap weêr te zamelen by een.
 Men voert het grof geschut van 't bolwerk naar beneên,
 En sleept de stukken af met magt van legerpaarden.
 Elk volgt in orde na zyn vaanen en standaarden.
 Zo word de stad ontfet door binnelands verraat;
 En Luxemburg beschiet zyn oogwit wel, maar 't staat
 Hem duur, door 't ryk getal van die in 't vechtperk vielen;
 Gerekent aan zyn kant op tweemaal duizend zielen.

*en zyn
dood.*

*De Prins
breekt het
beleg voor
Woerden
op,*

De

De Prins, verfteken van zyn oogmerk, slaapt noch rust:
 Zyn oorlogsvuur word door geen tegenspoet gebluft,
 Maar gloeit veel lichter in de duistere ongelukken.
 Hy arbeid om den buit de Roofharpy t'ontrukken.
 Ik zal verhaalen, hoe myn Held, ten dienst van 't land,
 De buitenposten sterk verziat van tegenstant;
 En draagt, om Holland voor den aanval te bewaaren,
 Het hooge krygsampt op aan mannen lang ervaren,
 Als Hornes, Koninksmark, Vorst Maurits, ryk van moed,
 Aan Wirts en Westerlo; (altsaamen uit het bloed
 Van Mavors voortgeteelt) en rukt zyn legerbenden
 Naar 's vyands bodem toe, en valt hem op de lenden;
 Ontziende geen geweld van sneeduw, of hageljagt,
 Noch guure stormen, door den winter voortgebragt.
 Elk staat verwondert daar d'Oranjevaanen trekken.
 De Veldheer wist zo kloek zyn aanslag te bedekken,
 Dat niemant peilen kon de gronden van zyn zin.
 De Keulsche Bisschop stond verlegen in 't begin,
 En vreesde voor zyn erf en vorstelyken zetel.
 De Vorst van Straatsburg, die zo trouloos en vermetel
 Den Franschen hoogmoed dient, gevoelt, door schult geraakt,
 Hoe reeds de wroeging met haar toorts zyn boezem blaakt,
 En smeult in 't ingewand: hy doet zyn lyffstaffieren
 Vergrooten op 't gerucht, dat Neêrlands veldbanieren,
 Geleid door WILHEMS staf, in aantogt, 't Keulsche Sticht
 Tot brandschat dwingen. zelf de * Fransche Veldheer zwicht,

En

* Duras.

*stelt be-
velheb-
bers over
de Hol-
landsche
buiten-
posten,*

*en trekt
met zyn
leger op.*

*Onzeker-
heid des
vyands
over den
segt.*

En voegt zich met zyn magt van ruiters, over stroomen
 En veldrivieren, by Turenne; die de zoomen
 Des ryken Moezels dekt, en stuit den Adelaar,
 En 't heir van Brandenburg: hulptroepen, die 't gevaar
 Van onzen ondergang tot bystant kon beweegen.
 De vroomme WILHEM smeekt den Hemel eerst om zegen,
 (Want eeuwig heeft zyn ziel de Godheid hoog geacht)
 En trekt voor Charleroy op 't spoedigst met zyn magt.
 De Grave van Marcin geleid de regimenten
 Van Spanje, als opperhoofd, te veld, en slaat zyn' tenten
 Naast onze vaanen voor de wallen op. Montal,
 Door list gesloopen in de vest, verweert de wal.
 Men maakt zich vaardig om de muuren aan te randen,
 En sterke tranfen te vernielen, onder 't branden
 Van 't dreunende kanon. elk houd zyn post bezet,
 En wacht de toonen af van trom en stormtrompet.
 Maar 't uur van voorspoed was, helaas! noch ongeboren.
 't Weêrstrevende geluk had ons te vast gezworen
 Zyn haat en vyandschap. de Wintervorst dringt aan;
 Hy doet de beeren in zyne ysgareelen slaan,
 En nadert onverwacht op zyn bevrozn wagen.
 Nu kan geen legerknaap de koude in 't veld verdraagen,
 Maar vloekt al bevende des winters ongenâ.
 De weeke klay befrist, en weigert schup en spa
 Den doorgang. 't water stremt, en houd de legerschepen,
 Die 't nodig oorlogstuig en stormgereetschap sleepen,

*Charleroy
 door den
 Prins be-
 rent,*

Gegyzelt op den rug. de vorst verkout het bloed,
 Daar 't kookt in d'aderen, ontsteeken door den moed.
 Soldaat staat roereeloos, terwyl hy op de wallen,
 Zyns vyands schuilplaats, tracht gewapent aan te vallen.
 Hier zygt de ruyter, styf van koude, op d'aarde neêr.
 Daar stort het oorlogsros en sneuvelt by zyn heer.
 Zo moest men, door den nood geprest, den aftogt steeken.
 Elk stelt zich in 't gelit, en volgt het legerteken.
 Men rolt de tenten op. de vyand ziet den grond
 Verlaaten en geruimt, daar onlangs 't leger stond.

*En weder
 verlaaten,*

Maar laat ons, om den staat van Holland u t'ontvouwen,
 Weêrkeeren, en 't gevaar van 't vaderland aanschouwen;
 Geraakt in hoogen nood door 't stremmen van den vloed.
 Hoor hoe de landzaat schrikt; hoort hoe de vyand woed.

*Aan-
 spraak
 van
 Luxemburg
 aan zyn
 Volk.*

Men zegt, dat luxenburg, op Utrechts muur getreden,
 In 't midden van een drom soldaaten, wel te vreden,
 En met een lachchend oog, de stroomen zag bevloert.
 En sprak: myn zoonen, die zo trou de wapens voert
 Van Koning Lodewyk, nu is de tyd geschapen
 Van Hollandsjongsten nood: elk volgme in 't bloedig wapen;
 De Hemel bied zyn hulp, en baant ons door het ys
 Een heirbaan om in 't land te dringen, tot bewys
 Van gunst voor onzen Vorst. nu moet men d'ingewanden
 Verscheuren van den Staat; elk laat' zyn moordlust branden,
 En mest' zich met den roof; ja toon', door vuur en vlam,
 Dat hy is voortgeteelt uit Vrankryks heldenstam.

Gelyk

Gelyk een razend heir verwoede bosgedrogten,
 Vereenigt met een magt van wolven, aangevochten
 Van doller wreetheid, en vast dorstende naar bloed,
 D'onnosse schaapkooi dreigt: zo toont zich elk verwoed
 Op d'aanspraak van zyn Heer; en volgt zyn moordstandaarden ^{Zyn op-}
 (Wie schrikt niet voor 't verhaal!) met uitgerukte zwaarden, ^{togt naar}
 Op burgerbloed gewet. nu zou men Hollands praal,
 Den Hage, en al de Steên vernielen door het staal;
 Maar WILHEMS VOORZORG, en de gunst van God bewaakte
 Den felgedreigden Staat, terwyl het moordvuur blaakte.
 De Hemel zelf beschut het Nederlandsche volk;
 Hy sluit zyne oogen in een duistere regenwolk,
 En stort een dichten vloed van water naar beneden.
 De blinkende ysbrug smelt, en weigert de geleden
 Te torssen op den rug. de Maarschalk vloekt en scheld,
 Ja quetst het Godendom om 't stuiten van 't geweld.
 Nu zwelgt men 't laauwe bloed van weerelooze schaaren;
 Bestryd den dorpeling, als woedende barbaaren.
 De maagdeschender blooft, schoffeert, en bluft zyn brand
 Op 't smookend puin, en brengt een doodwond met zyn hand,
 Tot walgens toe verzaad, aan d'eerstgestreelde leden.
 De wreetheid holt van 't spoor en hoort naar recht noch reden.
 Men spaart geen kinderen, maar ruktze, fel en straf,
 In 't laaven van den dorst, van moeders borsten af.
 Hier zwoegt de wreede beul door knevelen en vangen.
 Daar ziet men 't bleek gezigt aan dorre boomen hangen;

Wreedbe-
den door
de Frans-
sen ge-
pleegt tot
Bodegrave
en Zwam-
merdams.

Dat grynft den moorder toe. men woed met vuur en vlam:
Dat tuige Bodegrave en Zwadenburgerdam.

*Aanflag op Koe-
verden,*

Terwyl de felle gloed, ten Hemel opgevloogen,
De dorpen nedervelde, en blikfemde in onze oogen,
Verquikte een blyde maâr het hert van Nederland.
De Biffchop had wel eer een vefting overmant:
Den fleutel van den Vries en Groeningen, voor dezcn
Door fterkte van natuur en kunft alom geprezen;
Verdronken in moeras en veenen; ryk omzet
Met bolwerk, ravelyns en halvemaanen, net
*door Ra-
benhaupt.* Gegraaven voor de wal. held Rabenhaupt, wiens degen,
Den muur van Groeningen verweerde, en d'oorlogszegen,
Weleer door 't fluiten van de dubble Biffchopsmagt,
Had weggedraagen, neemt een aanflag voor, en wacht
Op voordeel om die ftad door wapens t'overvallen,
En 't Myterdragere volk te dryven uit de wallen
Van Koeverden: hy kiest een opperhoofd, wiens vlyt
Hy 't heldenftuk betrouwt, en dient zich van den tyd.
De veldmoeraffen, 't veen en diepgegraven grachten,
Bevroozen tot in 't hert door koude winternachten,
Verftrekken den foldaat een heirbaan, om de velt
Met weinig tegenspoed te naaken. yder preft
Den hoop, hem aanbetrouwt. men ziet de paardshoef draaven,
*Eybergen
trekt by
nacht op,
en komt
's morgens* En glippen over 't ys. Eybergen, 't hoofd der braaven,
Deelt zyn' beveelen uit: hy doet by nacht zyn volk
Optrekken naar de ftad. een dikke nevelwolk

Bedekt de morgenzon, en houd de togtgenooten,
 In 't naaken van de wal, voor 's vyands oog beslooten.
 De buitengracht, gestremt door 't ys, verstrekt een brug,
 En draagt, ten dienst van 't werk, het leger op den rug.
 Men tracht den vyand van drie kanten aan te tasten.
 Men kapt met bylen af de diepgeheide masten,
 En scherpe paalen, om de schanffen heen geplant.
 De buitenwacht waakt op, geeft vuur, bied tegenstant;
 Maar word vermeeftert, en de posten uitgedreeven.
 Nu doet men 't oorlogsvolk recht naar de wallen streeven;
 Maar vind de grachten voor de muuren opgebyt.
 Men sleept het stormtuig na met paarden; voert met vlyt
 De bieze bruggen aan, om 't water te bedekken.
 Men roert de trommels om den moed van 't volk te wekken,
 In 't stormen op den muur; daar zich de vyand weert,
 En met musket en piek den fellen aanval keert;
 Maar vruchteloos: men ziet de strydende soldaaten
 Braveeren het geweld van kogels, en granaaten,
 Geslingert van de vest. zy dringen moedig voort,
 En vliegen op de wal. een ander wint de poort.
 De mooker breekt de kracht van grendelen en sloten.
 Men loopt de deuren op met balken, onder 't stooten.
 De vesting word verrast, terwyl de vyand beeft,
 En, smekende om genâ, de wapens overgeeft.
 Zo ziet men 't Papenrot verstroot en overvallen,
 De poorten uitgeschopt, gedreven van de wallen;

*door een
 mist be-
 gunstigt,
 aan de
 buiten-
 werken,*

*die hy in-
 neemt;
 voert zyn
 troepen
 naar de
 stad,*

*en ver-
 meestert
 dezelve.*

*Ontfelte-
nis van
den Bis-
schop van
Munster.*

Terwyl 't gemytert Hoofd zyn ongeval betreurt,
En, razende om 't verlies, de koorgewaaden scheurt.
Hy plukt de gryze kruin, en prevelt onder 't hooren:
Hy ziet de tyden van zyn tegenspoed geboren:
Maria, in den mond besturven, met een rei
Van heiligen, bleef doof, en hoorde geen geschrei.
In zulk een staat verliet de Bisschop eer de vesten
Van Groeningen, en gaf zyn stormgevaart ten besten;
Daar hy, door tegenstant bedrogen in zyn hoop,
De stad begaf, en van d'omringde muuren sloop.
Zo druipt een winterwolf langs 't veld met hangende ooren,
En ingekrompen staart, wanneer de leeuw, vol toren,
Met maanen op den rug gereezen, moedig uit
Zyn hol en schuilplaats barst, en red den veegen buit.

*Weder-
komst van
den Prins
in Hol-
land.*

Oranje keert in 't land, en hoort met vreugd' de maaren
Van d'overwinning; en d'ontworstelde gevaaren
Van Holland streelen 't hert. hy roept den Raad by een;
En scherpt zyn schrander brein, tot voordeel van 't gemeen.

*Zyn
toeleg op
Naarden.*

Daar ryft een vesting uit de zuiderzeesche stroomen,
Wel eer door Vrankryk met verrassing ingenomen,
Toen 't gantsche land bezweek; en Utrecht, in dien nood,
Te zwak, geen tegenstant aan 's vyands wapens bood.
De Prins besluit die stad voor Holland weêr te winnen.
Men houd de zaak geheim. men werkt met rype zinnen
En overwegingen op d'uitslag van den togt.
Men doet de bloem van 't volk, door vlyt by een gezocht,

In

In 't harnas opgepreft, langs Hollands bodem trekken.
 Men ziet een ryke vloot de Vecht en Amftel dekken,
 En voeren 't ftormgevaart, kanonnen groot en klein,
 Met volle doeken naar 't gedreigde Naarden heen.
 De winden fchynen zelfs den aanflag toegenezen,
 En blaazen fterk in 't zeil. de vyand ftaat verlegen,
 Als Waldek onverwacht de veften houd berent.
 Du Pas, de Stadvoogd, ziet d'Oranje legertent,
 Braveeren voor den muur: hy blikfemt van de wallen.
 Hy doet de benden uit d'omringde poorten vallen.
 En roept de Hoofden t'faam': die zweeren te gelyk,
 Te waagen lyf en bloed ten dienft van Lodewyk.
 Maar onze Veldheer doet zyn donderbuffen fpeelen.
 En booren door den kruin van tempels en kasteelen,
 Granaat en vuurbom barft, en dondert flag op flag,
 Verdryft den nacht van 't zwerk, en fchept een klaarder dag.
 Men ziet de Hoofden door 't bebloede vechterk ryden,
 Met fabels in de vuift, en dwingen 't volk tot ftryden.
 Een ander voert zyn troep ten diepen loopgrave in;
 En keert vernoegt weêrom, of sneuvelt in 't begin.
 Men fchokt de muuren door geweld van donderklooten,
 Uit holle buiken van 't bevrucht metaal gefchooten:
 De vefting barft van een. de muurbres gaapt, door 't loot
 Zo diep getroffen in het ingewand; en nood
 Den legerknecht ten ftorm. daar loft men de musketten,
 Om den belegeraar den aantogt te beletten.

*word door
 Waldek
 berent,*

*en van
 den Prins
 belegert;*

Daar

Daar rent de ruiter op zyn ros met lossen toom,
 En vat de bossen voor zyn zadel, om den stroom
 Te dempen voor de wal; gints doet men landliên slaaven,
 En hygen op hun spa, om 't leger te begraaven,
 De Fransche Maarschalk trekt van Utrecht herwaart aan,
 Om Nederlands beleg voor Naarden op te slaan;
 Hy komt; maar ziet de stad na 't stryden overgeeven.
 Men sluit een krygsverdrag, van wederzyds beschreeven.
 Men legt de wapenen voor WILHEMS voeten neêr:
 En Naarden viert de wet van haren ouden Heer.

*Luxen-
burg neemt
het ontzet
voor,
maar ziet
de stad
overgaan.*

*Voordeelen
van dese
overwin-
ninge.*

Nu scheen de Heilzon, met bekorelyker glanssen,
 Te schynen op ons erf van haar' verheven transsen;
 En straalen van haar gunst te schieten op den Staat.
 O zegenryk begin! ô breidel voor ons quaaad!
 O land, ô vaderland! gy raakt uw leet te boven,
 En moet Oranjes Vorst, naast God uw heiland, looven!
 Gy zaagt hem voor den muur (gelyk een harde rots,
 Die onbeweegbaar blyft in 't ruime zeegeklots,
 En kaatst de winden af en tuimelende baaren)
 In 't bloedig harnas staan in 't heetste der gevaaren.
 En gy, ô volken, die, door 't krygsgedruis ontrufft,
 Noch onlangs 't moordgeweer van Vrankryk hebt gekufft,
 Bekliint de toppen van de Nederlandsche duinen,
 Hoort toe, en juicht van vreugde op haar verheven kruinen,
 Daar ik, aan Karels hof, in WILHEMS bruiloftszaal,
 Het einde van uw leet en zwarigheid verhaal!

Verlofte schaaren, volgt met my de zegevaanen,
 Die door een bloedrivier uw weg van vryheid baanen;
 Volgt met een dankbaar hert den Oorlogsheld, daar hy
 De staale boeijens breekt van uwe slaverny!

De zegepraal, zo versch op Naardens muur bevochten,
 Ontsteekt zyn groote ziel, om verder heldentogten
 Te waagen voor den Staat. de Spaansche kroon, verplicht
 Tot hulp aan Nederland, om reden van gewigt,
 Laat nu in 't openbaar hare oorlogstoortsen branden;
 En schreeuwt haar vyandschap in alle steên en landen
 Met koning Lodewyk door volle kaaken uit.
 De Staat van Holland juicht op 't vrolyk kryggeluit,
 Verzekert in den nood van Spanjes hulp en degen.

*Spanje
 kondigt
 den oorlog
 af tegen
 Frankryk.*

Oranje doet terwyl zyn leger sterk beweegen,
 En trekt te veld daar hem de Spaansche Landvoogd wacht.
 Men treed in kryggespreek. men voegt de dubble magt
 Te saamen, om gepaart den Rynstroom op te dringen,
 En Bon, in weêrwil van den Keulschen Vorst, te dwingen.
 Het Keizers leger wacht de bondgenooten af,
 Daar 't Mõntekukuli geleidde met zyn staf.

*De Prins
 trekt met
 zyn leger,
 verzelt
 met de
 Spaansche
 en Keizer-
 sche hulp-
 troepen,
 naar Bon;*

Zy sneeven die verwaand de wapens weêrstant bieden.
 De Rynstroom raakt in roer. de bange bouwliên vlieden,
 Op 't dreunen van de trom. God Liber vlucht van 't land,
 Daar hy den wynstok met zyn Nachtbachanten plant.
 De Stad, belegert, tracht het heir der Bondgenooten,
 Gemoedigt door 't ontset, met kracht voor 't hoofd te stooten;

*belegert
 de stad,*

L

Men

Men had op 't naderen , tot beter tegenftant ,
 Reeds huis en klooster voor de muuren afgebrand.
 Men doet de veften en de poorten naauw bezetten.
 Men kryt den onraat uit door tekens van trompetten.
 Een dikke ftofwolk houd de gulde zon bedekt ;
 Wanneer 't vereenigt heir in orde nader trekt.
 Prins WILHEM, onvermoeid in oorlogsbezigheden ,
 Vermaant zyn legerftoet , en moedigt de geleden.
 Hy ftelt de ruiters op den aantogt ; en neemt acht
 Op Prins Turenne, daar de ftad haar hulp van wacht ;
 Of andren , die vergeefs zyn wapenen belaagen.
 Elk volgt zyn krygfplicht ; om den Veldheer te behaagen.
 Men arbeid dag en nacht. de loopgraaf naakt met fpoed
 De diepe grachten , die vaf rooken van het bloed.
 Men raft de fterktens aan , ontfteekt de holle mynen ;
 Men plant de vaanen op rondeelen , ravelynen ,
 En halvemaanen , kloek veroverv voor den muur.
 Men brand de ftukken los : de hemel fmeult van 't vuur.
 Men wapent zich om op de veften aan te vallen ,
 En d'algemeenen ftorm te waagen op de wallen .
 Elk ftelt zich op zyn poft. als dit de vyand zag
 Bezweck zyn moed ; hy deê de tekens van verdrag ,
 Op 't rookend puin geficht , afwaaijen van de tranffen ,
 En gaf de vefting op. wy trekken in de fchanffen ,
 Naar voorwaarde en beding , met vrolyk krygsgefchal.
 De Duitfche krygsvoogd voert zyn vaanen in de wal.

*en wint
de zelve.*

Nu

Nu juicht de gansche Staat van Neêrland om dien zegen, *Neder-*
 En streeft met eerbewys den Overwinnaar tegen, *land ver-*
 Daar hy verheven op zyn stasiwagen rolt. *beugd,*
 De burger springt van vreugd, die langs de markten holt, *ontfangt*
 En, schreeuwende Iö, zaait, van bydschap uitgelaten, *Prins*
 Vergulde lauren op de grimmelende straaten; *WILHEM*
 Maar Lodewyk vervloekt, met een verbleekt gelaat, *met alle*
 In 't opgeblaazen hert, den voorspoed van den Staat. *dank-*
 Hy ziet het oorlogsrads gedraait; hy ruimt de steden, *baarheid.*
 Wel eer bevochten, en verover't tegens reden; *De Kō-*
 En 't Sticht van Utrecht ziet, geslaakt van 't Fransch geweld, *ning van*
 Zyne oude rechten weêr herleeven door den Held. *Frankryk*
 De Ryn, en Vechtstroom, die den vremdeling bekoorden, *verlaat*
 Besproeijen, vry van 't juk, de rykbeplante boorden. *het Sticht*
 De trouwe Burgery, mishandelt en geplaat, *van*
 En door de Roofharpy in 't ingewand geknaagt, *Utrecht en*
 Schud nu de ketens van de vrygevochten leden; *andere*
 En viert den Hemelvoogd met lofzang en gebeden; *steden.*
 Ja laat de tempelen, weleer door 't Roomsche altaar
 Ontheiligt, blaaken na 't ontworstelde gevaar.
 Zo moest de Fransche Vorst het grootste deel verlaaten
 Van 't overweldigt land; en preste zyn soldaaten,
 Om Leopoldus magt te keeren, naar den kant
 Van Duitslands bodem; of bedekte 't eigen land,
 Angstvallig voor den troon. de güure winterdagen
 Begrimden onderwyl de velden; en de vlaagen

*gers trek-
ken in de
vestingen.*

Van sneeuw en hageljagt verplichtten d'oorlogslieën
Om naar de steden, als hun schuilplaats, om te zien.

*Voorzor-
gen van
den Prins,*

De Veldheer van zyn togt, zo heilzaam voor de Staaten,
Voor Hollands burgers, en mishandelde onderzaaten,

In zegepraal gekeert, rust nimmer in zyn hof:

Hy ploegt; hy slaaft; hy zweet, en vlamt op grooter lof:

Hy queekt een feller gloed van krygsvuur in zyne aders:

Hy arbeid eeuwig met de Nederlandsche Vaders,

De Zuilen van den Staat, voor 't algemeene best.

Elk houd op WILHEMS zwaard, naaft God, zyn hoopgevest.

*die tot het
Erffstad-
houder-
schap
verheven
wordt.*

Het Land, zo dier verplicht, schenkt dankbaar aan zyne erven

Het Erffstadhouderschap, om nimmer uit te sterven;

En 't mannelyke zaad zal alle waardigheên,

Op 't huuwlyksbed geteelt, na Vaders dood bekleên.

Die gunst verplicht zyn ziel, zo dankbaar, voor de zaaken

Van 't worstelende Euroop' met grooter ernst te waaken.

Men stelt zyn hert geruust op 't vorstelyke woord.

Hy zet met allen vlyt zyn wapenrusting voort;

En doet den aantal van het landvolk veel vergrooten.

Men bouwt een ryker tal van schepen; mant de vlooten,

Om Lodewyk alleen te keeren uit de zee;

Want uwe Vorst had ons begunstigt met de vreê;

Maar Vrankryks vreêbesluit bedroog ons welgevallen,

En smoorde in zyn geboorte in d'Agrippynsche wallen.

*De Prins
van
Oranje*

Zo dra de zomerzon met aangenaamer gloed
De beemden koestert, en verkoude velden voed

Met

Met warme straalen, die de kruiden doen herleeven,
 Om ros en oorlogsman weer kracht en moed te geeven,
 Neemt WILHEM affcheid van de Vaders, en vertrekt.
 Het Spaanfche Nederland, met magt van volk bedekt,
 Verftrekte een oorlogsftoel; en zal de heldenftukken
 In 't eeuwig denktafreel, als ooggetuige, drukken
 Van Hollands Wapenhoofd, bestuwt van Oorlogfliên,
 En Helden, die de dood verwoed in d'oogen zien.
 Zo dra de vlugge Faam zyn komft had uitgekreten,
 Ontfong graaf Monterey, als voogd aan 't roer gezeten
 Van Spanjes Nederland, den Veldheer en zyn ftoet;
 Van 't krygsvolk, hofgefin, en burgery begroet.
 Men zwoer elkander trou, terwyl de vaanen paarden.
 Graaf Souches rukt met vlyt zyne Adelaarftandaarden
 By een, en voegt zyn heir met Spanje en Batavier.
 Condé gebied, als hoofd, zyns konings veldbanier,
 Verzeld van Luxenburg, en 't puik der Fransche Vorften,
 Die gulzig naar het bloed der Nederlanden dorften.
 De legers trekken op in 't blinkende geweer:
 Zy ftaan de tenten voor elkanders oogen neêr,
 En grimmen tegen een. elk houd zyn togtgenooten,
 Verfterkt door fchanffen en rivieren, dicht beflooten.
 De plaats van aanval word verzekert door beleid.
 De ryke velddoogft, van den bodem afgeweid,
 Geeft voedsel aan 't gevolg, terwyl de bouwliên klaagen.
 Men fleepft het graan van 't land op ros en legerwagen.

*trekt met
de zomer
weder
naar Bra-
band:*

*Word van
den Graaf
van Mon-
terey, en
alle Bevel-
hebbers
ontfan-
gen.*

*De Prins
van Condé
leidt het
Fransche
leger.*

In 't midden van 't gewoel bereid zich Neêrlands Held
 Ten optogt, en verplaatst zyn legertent in 't veld.
 Hy nodigt reis op reis den vyand om te stryden :
 Maar telkens zoekt Condé den fellen slag te myden,
 En blyft verholen in zyn schuilplaats, blode en bang ;
 Tot hy op 't lest (als een te langgetergde slang,
 Die vreeslyk bieft, en braakt venyn, het farren moede)
 Die wapens aangrypt, en bestookt onz' achterhoede.
 't Gerucht van onraat vliegt terstont de legers door.
 De Prins verdeelt zyn volk ; hy draaft de troepen voor,
 En voert ze zelf in 't vuur ; hy noopt zyn ros met spooren,
 En vliegt, ontsteeken van gerechte wraak en toren,
 Op Vrankryks heirspits in. Senef verteert door 't vuur.
 De stryd vermindert niet, maar groeit van uur tot uur.
 Hier staat Prins Maurits, uit de vorstelyke loten
 En 't wytberoemde huis van Nassau voortgesprooten,
 Gelyk een fiere leeuw, schoon hy veel jaaren telt ;
 Zyn ouderdom blyft steeds van dapperheid verzelt.
 Held Ouwerkerk dringt door met WILHEMS lyfstaffieren,
 En verft met Vrankryks bloed zyn groene krygslaurieren.
 Vorst Kazimier staat pal. de Ryngraaf toont zyn moed,
 En volgt den vyand, daar hy aarzelt, op den voet.
 Hier ziet men Waldek, met zyn Schoonzoon, de gevaaren
 Braveeren in den slag aan 't hoofd der legerschaaren.
 De brave Langerak, beluft op oorlogseer,
 Draaft moedig op zyn paard, maar sneuvelt in 't geweer.

Hier

Hier vechten Walenburg, en Weede, dappre helden,
En ftrydbre broeders, op de rookende oorlogsvelden.
Daar stort held Palm aan 't hoofd van zyne vaanen neêr.
De Prins beklaagde zelf de dood van dezen Heer;
Met Stokheim, die, door 't hert geboort, de ziel uitbraakte
En Turk vol oorlogsvuur; dat uit zyne oogen blaakte.
Gins voeren Birkenfeld en Polens mannen aan,
Met fcherpe bylen in de ftrydbre vuift gelaân.
Graaf Souches ftreeft aan 't hoofd van d'Adelaarbanieren,
En pleit in 't oorlogspark voor 't recht der Batavieren.
Loraines dappre vuift doet wondren in den ftryd:
En yder Bondgenoot geeft tekens van zyn vlyt,
En heldenarbeid, verliest op oorlogszegen.
De bloem van Spanje draaft daar Monterey zyn degen
Doet blinken over 't veld, gevolgt van Vaudemont.
Hier sneuvelt Affentar, doorboort met wond op wond.
Wie zou den bloeddorft van de helden u verhaalen?
De zonnwagen deift met dikbefmookte ftraalen,
En wend zyn diffel van 't bebloede vechterk af.
Hier flicht de wreede dood op 't veld een gruwzaam graf.
De moord ontfluit den mond van duizend koopre keelen.
De Sabels knarffen op bebloede bekkeneelen.
De beemden zwellen van het verfchgeplengde bloed.
De braaven sneeven, in de wapens opgevoed.
De veldgalm kaatft den toon te rugge op 'tgruwzaam fchreeu-
Geen heg of braambos fcheid de felgetergde leeuwen. (wen.
Men

Men woed in d'engtes en op 't ongebaande veld.
 Men moord in wildernis en struiken, die 't geweld
 Niet keeren, maar, met bloed bespat, in eeuwigheden
 Getuigen zullen hoe d'Oranjevaanen streden.
 Men vecht zo lang de zon met doodsche stralen blinkt,
 Tot ze eindelyk vermoeit in 't westen nederzinkt,
 En stort al hygende aan de kim, om in de plassen
 Zo vuil een bloedvlak van haar wezen af te wassen.

Wanneer de dageraat, gedoodverft in 't gezigt,
 Noch treurende verrees, en kroop met flauwer licht
 Als eertyds uit haar kil; doet WILHEM weêr vergaaren
 't Verstrooide lichhaam van zyne afgestreden schaaren.
 Elk groet den Veldheer, voor 't verflindende oorlogszwaard
 En donderklooten door Gods arm zo trou bewaart:
 Wanneer hy, al te fel door krygsvuur aangeprikkelt,
 Zich vond in 't midden van zyn vyand ingewikkelt,
 En onbekend verviel in Vrankryk legerdrom:
 Elk, die dit voorval hoort, staat van verwondring stom:
 Maar hy beklagt in 't hert de dood van zo veel braaven.
 Hy doet de lyken in 't bebloede stof begraven:
 Dat houd de leden welgekerkert, maar besluit
 Geen blinkende oorlogsroem, die barft ten grafzerke uit.
 De Helden leefden na de lykafsch op de tongen;
 Die onvermoeit hun lof en braave daaden zongen.

*Bentink
 spoed zich
 naar 't*

Verwacht niet dat ik in 't byzonder al zyn vlyt
 En Zorgen voor den Staat beschryven zal: de tyd

Verloopt; de middernacht is lange wyl verftreeken.
 De fchaduw ruimt voor 't licht, dat werkt om door te breeken.
 'k Zal kort verhaalen hoe de Graave (een ftad vermaard
 Door fterke muuren) wierd veroverd door zyn zwaard;
 Aan alle kanten van zyn legerbyl besprongen;
 Met zo veel oorlogsbuyt den Koning afgedwongen.
 Hier zag men fchans en wal met grof kanon beplant,
 Wel eer geplondert uit de fteden van ons land,
 En 't roofneft ingesleept. hier zag men Vrankryks adel
 Braveeren op den muur, gezeten in den zadel,
 Met pluimen van den helm afwaaijende om de kruin;
 Maar door een donderkloot begraven onder 't puin
 Van d'omgewroette wal. hier zag men WILHEM draaven,
 Gevolgt van Neêrlands Roem, en d'Eer der Duitfche Braaven,
 Als Naffau, Rabenhaupt, en Koerland, die vol vuur
 De tranffen beukten van den braafverweerden muur;
 En nimmer in 't beleg voor ftormgevaar bezweeken.
 Hier borft de myn, door 't kruut in 't ingewand ontfteken,
 En voerde een groot getal van Helden hemelhoog,
 Bedekt met wolken van falpeter, uit ons oog.
 De torens krielden in de veften van foldaaten;
 Die brandden op ons los. een bui van handgranaaten
 Vloog van de fchanffen neer. de loopgraaf ftond in brand.
 Hier brak myn Legervoogd geweld en tegenftant:
 Zyns vyands oorlogseere, en wytvermaarde daaden
 Verfierden zelfs zyn kruin met fchooner laurebladen.

*einde van
zyn ver-
haal,*

*en be-
fchryft in
't kort de
belege-
ring,*

*en verove-
ring van
de Graave.*

M

't Hart-

't Hartnekkige gevecht en felle tegenweer
 Verbreidden door 't heelal zyn zegen meer en meer.
 Zo blinken krygstrofeen met heerlyker straaLEN,
 Wanneer men in den sryd den hoogmoed neêr doet daalen
 Van zulk een vyand, die beroemd door heldenmoed,
 Zyn onbevleken naam verheerlykt met zyn bloed.
 Door zo veel wonderen zal WILHEM eeuwig leven.
 O Dischgenooten 'k heb zyn glori kort beschreeven;
 En zwyg hoe menigmaal zyn sabel, voor 't gemeen,
 Op lyk- en puinhoop van den vyand moe gestreên,
 De krygsgeleden brak van Vrankryks roofgedrogten:
 Dat tuige ons St. Omer en zo veel heldentogten:
 Dat tuige ons Vaderland, mishandelt en verdrukt,
 Maar nu de tanden van 't uitheemsch geweld ontruikt.
 Zo zag men 't vrolyk uur van vryheid weêr genaaken,
 Na zo veel zwarigheên, en wisselbaare zaaken.
 Zo word een kiel gefolt, wanneer de winden, uit
 Hun donkre nachtspelonk, met ysselyk geluit,
 Geborsten, door de lucht op onweerpennen stuiven:
 De gryze Zeevoogd grypt het pekelen in zyn kluiven;
 Hy kaatst de golven aan den hemel. 't water zwelt,
 Of stort ten afgrond neêr, gedrukt door 't stormgeweld,
 De donders loeijen, en de bliksemtoortsen blaaken.
 De bange zeeman staat gedoodverft onder 't waaken;
 Hy slaat zyne armen naar de sterren, smeekt en zucht;
 Maar als de Windvoogd dryft de muiters van de lucht,
d'Ont-

D'ontfelde wolken streelt met aangenaamer weder,
 En voert de doodsche kiel ten haven op haar veder;
 Dan juicht matroos, daar hy d'ellenden van de vloot,
 Na 't stormgevaar, verhaalt aan krooft en bedgenoot.
 Zo zal in eeuwigheid gantsch Neêrland, tot een teken
 Van waare dankbaarheid, van zyn verlossing spreekē;
 En melden, hoe de Vorst den Staathulk, door een zee
 Van onweêrbuijen, voerde aan een gewenschte rec.
 De moeders zullen met de zuigeling, in 't streelen
 En koestren aan de borst, die dierbre vruchten deelen,
 En 't spruitje voeden met die honiglekkerny.
 Zo zag de Staat het eind van Vrankryks dwinglandy.
 De Hemel wil ons voorts begunstigen met vrede.

Hier zweeg de Kamerheer en sloot zyn oorlogsrede;
 Daar yder luisterde met aandacht naar 't verhaal.
 Het Feestgenootschap scheid. men sluit de bruiloftsmaal.

*Hy eindigt
 zyn rede,
 en de
 Feestge-
 nooten
 scheiden.*

Einde van het tweede Boek

V E R K L A R I N G

Van de PRINT voor 't III BOEK.

D'Oranje Veldheer draaft, bestuurwt met krygstrofeen,
 Met Neêrlands Schild en Hoed en vliegende standaarden,
 Langs 't bloedig veld, bezaait met wapenen en zwaarden,
 En Heldenlyken, in den veldslag afgestreên.
 Zyn Wapendrager voert Meduzaas addervlechten,
 En aanzigt, dat, met schrik, zich op zyn schild vertoont;
 Men ziet Alcides, die de monsters nooit verschoont,
 Gewapend met zyn knots, Bedrog en List bevechten:
 Hy heeft de Woede voor zyn voeten neêrgevelt.
 God Mavors dryvende op zyn krygsas door de wolken,
 Verschrikt, wanneer de Vreë, tot welstand van de volken,
 Te voorschyn komt, en op haar zetel word herstelt.
 't Gebroken krysgeweer verbeelt zyn onvermogen,
 En afgescheurde magt van d'oorlogsheerschappy.
 Hy zwicht en aarzelt met Bellone aan zyne zy,
 Terwyl de Vrede, met zyn zegen weg gevlogen,
 D'ontweldigde trofeen bewaart, om Neêrlands Held
 Die met een scepter van Olyven aan te bieden.
 Zy strooit van boven op de kruin der oorlogslieden
 Haar palmestonnen en bloemkranssen over 't veld.
 De Faam verschynt; zy schenkt den Held haar dierbre panden,
 En drukt den vredestaf in WILHEM HENRIKS handen.

WIL-

WILHEM DE III.

D E R D E B O E K.

E blonde dageraat verdryft de bruine schim- Befchry-
vinge van
d'aankom-
fte van den
men ;
En ryft, met klaarder glans verheerlykt, dag.
aan de kimmen ;
De roozen speelen door de losse vlechten
heen' :

Het purpere gewaat bedekt de blanke leên ;
Bezaait met gloeiende faffieren en robynen.
Zo zag men eer de bruid voor Tithons oog verfchynen
Op d'inkarnaate koets, om 't jeugdig ingewand ,
Reeds quynende aan de min, te zetten in den brand.
Zo prachtig opgetooit genaaktze weêr in 't daagen,
Om 't Vorftelyke Paar te groeten van haar wagen.
Ja, fier uw' leeden vry met d'allergrootfte pracht,
Gewenschte dageraat, na zulk een fchoonen nacht ;
Een nacht, die eeuwig pronkt met goddelyke ftraalen,
En duizend nevelen van rampen op zal haalen.
Een nacht, die 't fchoonfte licht verduiftert door zyn glans.
Maar gy, ô Febus, die zo hoog aan 'shemels trans

Uw zonnepaarden ment, en doet de rossen speelen,
 Ter eere van dit feest in blinkende gareelen,
 Ik zie gy zwelt van spyt, ô Vader van den dag,
 Om 't geen de duifternis met duizend oogen zag.
 Maar leg uw afgunst af, en wil myn toon geleijen;
 Leer my de vrolykheid van Londens burger-reijen
 Afmaalen op 't papier; terwyl myn yver blaakt,
 En 't goddelyke vuur myne ingewanden raakt.
 Vaar voort vry, Zangheldin, hy laat u niet verlegen,
 De zanggod licht u toe van boven met zyn' zegen.

*Het vor-
 stelyke
 paar stapt
 ter slaap-
 zaale uit,
 en word
 van 't Hof
 begroet.*

Zo dra de Bruidegom, Prins WILHEM, hand aan hand
 Stapt met de Ryksprinfes van 't Huuwlyks ledekant,
 En treed ter slaapzaale uit; verschynen alle Grooten,
 Pilaaren van den troon, doorluchte Feestgenooten,
 En vallen, elk om stryd, tot tekenen van eer,
 In 't midden van 't gedrang voor hunne voeten neêr.

*Zegen-
 wenscb
 van den
 Koning.*

Men ziet den Koning zelf 't vereende paar ontmoeten,
 En met een gunstig oog de bloedverwanten groeten:
 De Godt des Hemels, zegt de vorst, verleene u vreugd
 En vrede in uwen echt; groeit aan in eere en deugd:
 Zo moet uw bruiloftstoorts, zo heerelyk aan 't schynen,
 De bruine nevelen van onheil doen verdwynen:
 Leeft lang vereenigt, vry van tegenspoed en smert.

Elk stemt den zegen van den Koning met zyn hert.

*Plegtig-
 beden bin-*

Zo vliegt de huuwlykswenscb, van duizend onderzaaten
 Ten boezem uitgegalmt, langs Karels markt en straaten.

De maagden zweeven by de wegen, paar aan paar,
 In witte klederen, met ongevlochten haar,
 En zingen 't bruiloftslied. men doet op schoutoneelen
 Het vorstelyke feest met hooge vaerzen speelen.
 De Britsche dichter zweet, en roept de Zusters aan,
 Die voor Apolloos oor geleerde toonen slaan,
 En Pindus heiligdom met negen keelen vieren.
 Men kroont de straaten met eerpalmen en laurieren.
 Men bant den winter van de wegen, groen bestrooit;
 En met lievreijen van de vruchtbre May getooit.
 Wanneer de Zon vermoeid haar rossen neêr doet daalen,
 Herschept men schooner dag door heldre zwavelstraalen,
 En vuurtoneelen, die, gesticht aan allen kant,
 Gansch Londen zetten in een aangename brand.
 Zo doet men dagelyks de stafstekens praalen,
 En WILHEM in 't paleis met plegtigheid onthaalen:
 Tot eindelyk de Prins met zyn volmaakte Bruid
 't Vertrek uit Stuarts Hof naar Nederland besluit.
 Hem dunkt, hy ziet van ver den gloed van 't oorlog branden.
 Hy denkt aan zyn belofte en woorden, aan de stranden
 Wel eer gegeven aan de Vaders, die met lust
 Hem volgden, en 't vaarwel uitgalmden van de kust.
 Hy vreesst dat Lodewyk den Staat mogt overvallen,
 En in zyn afzyn 't vuur ontfteeken in de wallen
 Van 't Vaderland; de zorg en liefde noopt zyn reis.
 Hy groet den Koning in de zaalen van 't paleis;

*nen Lon-
den.*

*De Prins
en Prinses
besluiten
het ver-
trek naar
Holland.*

En

*Hy neemt
afcheid
van den
Koning.*

En spreekt den Troonvoogd aan: ô Luister van de Grooten,
Wat heb ik gunsten van uw Majesteit genoten!

Door hoe veel weldaân heeft uw heuschheid my verplicht!

Gy schonkt me tot een Bruid uw vorstelyke Nicht,

Maria, 't Pronkjuweel van uw drydubble kroonen;

De magt ontbreekt me om u myn dankbaarheid te toonen:

Maar uw verdiensten staan geschreven in myn borst;

Daar legt uwe achting diep begraven, groote Vorst;

Daar zal in eeuwigheid, zo lang de zee uw' stranden

En 't Krytgebergte scheid van onze Nederlanden,

Uw deugd gewortelt staan; en uwe waardigheên

Met diepe nedrigheid steeds worden aangebeên.

Nu bidde ik dat uw gunst myn afscheid wil gedoogen.

't Naburig Vaderland, geschokt door oorelogèn,

Zucht om myn wederkomst; ik hoore, ik hoore alreê

't Geschrei om hulp van verre aanvlieden over zee.

My voegt den Godsdienst te beschermen met myn degen,

In 't midden van den nood; en onder 's Hemels zegen,

Met wapenen en raad, den droeven onderdaan,

Door Vrankryks haat gedreigt, kloekmoedig by te staan.

Noch eens vergun me dan uw ryken te begeeven.

Gy hebt, zegt Karel, zelf door 't waagen van uw leven,

Den Staat zo menigmaal verbonden aan uw zwaart,

En overwinningen, de waereld door vermaart.

Dat tuige 't zwaar beleg van rykbemande steden;

Met slagen, daar uw kling zo dapper heeft gestreden,

*Gesprek
tussehen
den Ko-
ning en
den Prins.*

En

En nachten zonder rust met stormen doorgebracht,
 En schieten op de vest, ten trots van Vrankryks magt.
 De Faam vervulde met uw lofbazuin myne ooren:
 Gy vielt in 't felle vuur uw vyand aan vol toren,
 En waagde, maar te sterk geprikkelt door uw moed,
 Het eenig overschot van 't zufterlyke bloed.

Heb ik myn Vaderland geholpen uit zyn lyden,
 Zegt WILHEM, Gode alleen behoort al d'eer van 't ftryden;
 Hy heeft my moed en kracht, ô Koning, bygezet;
 Hy heeft myn kling gescherpt, op 't ongeveinfst gebed:
 Nu moet zyn gunst voortaan my, en myne oorlogsbenden
 Geleiden, om al 't quaad van Neêrland af te wenden;
 En gy, ô Vorst, sta toe, dat ik, in 't landkrakkeel,
 My in den aandacht van uw voorbede ook beveel.

De Koning antwoord hem: myn zuchten, myn gebeden
 En wenschen, voortgeteelt uit zielsgenegentheden,
 En liefde, zullen u geleiden, daar uw hand
 De Veldftandaarden voor uw vyands oogen plant:
 Maar 't is eens tyd, ô Prins, om 't woeden af te breeken.
 Men heeft al lang genoeg de krygstrompet gesteecken,
 Het worstelende Euroop' door oorlogstoon ontroert,
 En legerknaapen door de velden omgevoert:
 Het volk, ontfenuwt door het oorlog, zucht om vrede;
 Ik zal tot Middelaar verftrekken op zyn bede;
 En, zo myn oogmerk lukt, versmooren 't oorlogsvuur.
 Uw vriendelyke Bruid, zo vreedfaam van natuur,

En van haar teëre jeugd bekleed met minzaamheden,
 Verplicht u zelf om 't staal t'ontgespen van uw leden.
 Aanschouw Mariaas oog, dat nodigt u tot rust.

Indien men, spreekt de Prins, de legertoortsen bluft,
 Tot welstant van 't gemeen, verzekert voor de laagen,
 De vrede zal my meer als 't kryggsgewoel behaagen:
 Maar zo Vorst Lodewyk, ô Koning, in dien staat
 Met schyn van vriendschap dekt zyn ingeboren haat,
 En doet in 't heimelyk geweld en listen smeeden,
 Dan is 't gevarelyk in 't vreêverbond te treden.
 Wy zouden, door 't verdrag ontwapent, yder uur
 Zyn vaân zien waaijen voor den zorgeloozen muur.
 De zucht voor 't vaderland verplicht me dit te zeggen.

Men moet de wapens, maar voorzichtig, nederleggen,
 Spreekt Karel, en zyn hert doorsnuffelen met vlyt,
 En wachten d'uitkomst van de Godheid en den tyd.
 'k Zal ondertuffen in zyn landen door Gezanten
 De rykspols tasten, en de vreê zien voort te planten,
 Om alle Vorsten te verzoenen door myn raad:
 Zo stuit men 't schadelyk gevolg van grooter quaad:
 En nu gy staat bereid om uit myn ryk te scheiden,
 De hemel wil u met zyne Engelen geleiden,
 De band van vriendschap binde uw' herten en uw wil.
 Vaarwel gezegent Paar. hier zweeg de Koning stil.
 Prins Jakob drukt terwyl zyn waarde dochters wangen,
 Daar zy besturven om haar vaders hals blyft hangen.

*De Prin-
 ses groet
 haar Va-
 der en*

Zy

Zy groet den Adel en vorst Karels hofgesin.
 De juffers, treurende om 't vertrek van haar Vorstin,
 Besproeijen met geween de koninklyke zaalen.

*haar Hof-
 gevolg.*

De schepen dobberen op d'ankers voor de paalen.
 De vorstelyke sleep begeeft zich naar de zee,
 En voert in een gedrang de gansche rykstad meê.
 Het witte krytgebergt' staat zwart van Londenaaren.
 De duinen grimmelen van toegevloaide schaaren.
 De stranden daveren en dreunen op 't geluit:
 Vaarwel beroemde Prins; vaarwel volmaakte Bruid!
 Gods hand geleide uw kiel, en hoede u voor gevaaren!
 De zeilen zwellen aan de masten op de baaren,
 En stuiven, uit het oog van Stuarts burgery;
 Maar 't hert volgt onvermoeit, en blyft de schepen by.
 Zo zeilt men veilig voort. de Koning van de stroomen
 Gebied de baaren haar oplopendheid te toomen;
 En streeltze vreedzaam met zyn zeevork; uit ontsag
 Voor 't vorstelyke Paar. God Febus hult den dag
 In 't guure jaargety met ongemeene stralen,
 En schynt met minder spoed naar d'avondkim te daalen.
 De winden dartlen op hun' pennen over 't zout.
 De Nimfen zwemmen om de spiegels, root van goud.
 Terwyl het pekkel krielt van blyde watervolken,
 En Doris dochteren; vertoont zich in de wolken
 Een heir van Minnegoôn, geprest van Citheré,
 Om WILHEM met zyn Bruid te volgen over zee.

*Vertrek
 uit Eng-
 land,*

God Hymen doet by nacht zyn' huwlykstoortfen blaaken ;

Die dienen op de zee de vloot voor heldre baaken :

De zwarte duifternis ruimt plaats voor 't heilig licht.

Zo krygt men eindelyk den 'oever in 't gezigt.

De blaauwe Triton , uit God Nereus zaad gebooren ,

Ryft uit het zeekrifal , en fteekt zyn' waterhoren :

Hy blaaft den aantogt van d'Oranje zeilen uit.

*Aankomft
aan de kufft
van Hol-
land.* Zo dra , de zeêgalm op de kufft van Holland fluit ,
Begeeft zich yder , vol verlangen , naar de ftranden ,
En ziet de fchepen uit de ftoomen vrolyk landen.

't Gejuich en handgeklap vervult de bruine lucht.

De bergen fchateren van vreugde op 't feeftgerucht.

*De Op-
perhoofden
van den
Staat ver-
welkomen
den Prins
en de Prin-
fes.* Men ziet de Vaders , in hun' plegtige gewaaden ,

Met ftafitabbers om de leden , vol firaaden ,

Den Held begroeten van zyn' blyde bruiloftsreis.

Men leid de Ryksprinfes naar 't vorftelyk paleis ;

Dat prachtig opgetooit , met zyde en goud behangen ,

De kruin hoogmoedig beurt ten Hemel ; door 't ontfangen

Van zulk een groote Vrou verheerlykt en verpligt.

Maria ziet en toont genoeg in 't gezigt.

Ze aanfchout een ryk getal veroverde banieren ,

Geklonken aan den muur , de ruime zaal verfieren.

Een van de Vaders fpreekt de Bruid eerbiedig aan :

Indien gy , ô Vorftin , uw oog gelieft te flaan

Door 't prachtig krygsvertrek , verrykt met veldftandaarden ,

Helmet en beukelaar , en glinfterende zwaarden ;

Dan

Dan freelt gy uw gezigt met tekenen van eer,
 En ryken wapenroof, door uw' beroemden Heer,
 Den vyand afgeperft; die, uit den ftryd gedraagen,
 Afwaaiden in triomf van zynen zegewagen.
 Men zwyge dat Auguft', als roem van Mavors fchool,
 Langs Tybers boorden draafde, en 't Roomsche Kapitoel
 Met oorlogsbuit betrad. men vier' geen Griekfche Helden,
 Wier braave daaden ons d'aaloude letters melden:
 De lof van uwen Held, den luifter van deze eeuw,
 Verdooft de toonen van hun ydel krygsgefchreeuw.
 De Staat, zo wonderlyk herftelt door 's Hemels zegen,
 Is zyn behoudenis verfchuldigt aan zyn degen.
 Zo lang het zonnepaard aan d'oosterkimmen praalt,
 En 's avonds hygende in de zoute golven daalt:
 Zo lang men 't pekel bouwt met rykbemande vlooten:
 De lucht den aardkloot in haare armen houd beslooten:
 Zo lang de bergen aan de fchaarsbeplante ree
 De kruinen heffen uit de grondelooze zee:
 Zal eeuwig WILHEMS roem, geviert en aangebeden,
 Den horen van de Faam vermoeijen hier beneden.

Hier zwyt de wyze mond. hoe klopt Mariaas borft
 Van blydfchap, op den roem van haar' vermaarden Vorft!
 De ftraaten opgepronkt, zo heerelyk in d'oogen,
 Met eerftonnen engeplante zegeboogen:
 De vlaggen, die, om hoog met wapens afgemaalt,
 Zich fpiegelen in 't zwerk, terwyl de dagtoorts ftraalt:

*Plegtig-
 heden in
 den Hage.*

De ryke wapenschouw: de blinkende geleden
Van Haagfche burgers, in flagordes aangetreden:
All' ftatstekens die de vreugde ftichtte in 't hof:
Bekooren haar veel min dan 't melden van zyn lof.
Zy ziet haar Heer, ten top van Staatbewind verheven,
Zyn burgers onvermoeid de goude leffen geeven,
En voeden met een fchat orakelen; daar zy,
Verhongerert, gaapen naar die honiglekkerny.
Zy ziet de Goden van den Staat hun welbehagen,
Den Vorft, zo dier gefchat, verliefd op d'armen draagen.
Zy ziet met welk een zucht haar 't volk van Neêrland groet,
En dieper wortels fchiet in 't ongeveinfd gemoed
Van waare liefde en trou: door zo veel klaare blyken
Van achting, denktze niet aan koning Stuarts ryken;
Maar boven al de min van haaren Prins, zo teêr,
Zo trou, zo gadeloos, verbind haar meer en meer.
Zy fcheid zich daaglyks van haar floet, en dankt naar waarde,
Met een genoegde ziel, de Godheid, die haar paarde.
Geen minder blydfchap toont de Vorft in dezen ftat:
Hy ftreelt zyne oogen met haar aangenaam gelaat,
En blyft, door kuifche min geprikkelt, vol verlangen,
Aan haar albaften hals en rode lippen hangen.
Hy voertze menigmaal, gezeten zy aan zy,
Langs markt en ftraat voor 't oog van Hollands burgery.
De blyde landfaat vliegt de wegen hene en weder,
En buigt eerbiedig voor de ftatfswagen neder.

In 't midden van de vreugd verpooft de zorg van 't land,
 En Staatbekommering zyn zoeten huuwlyksbrand.
 De minnevlam verteert geen krygsvuur in zyn zinnen.
 Hy wil de Ryksprinfes, maar ook den Staat beminnen.
 Men dagvaart dagelyks den hoogen Raad by een.
 Men zend de wyfte van de Vaders uit de steên
 Naar 't woelend' s Gravenhaag, de Vorften, 't saam verbonden
 In 't oorlog, hadden hun' Gezanten afgezonden;
 Daar d'Aadlaar, Lunenburg, en Lottharing verscheen,
 Met Munster, Brandenburg. men arbeid voor 't gemeen.
 Men raadslaagt hoe men best de magten zal verdeelen,
 En keurt een plaats daar elk zyn krygsrol af moet speelen.
 De Maaze, en Moezel beeft. de rykbeplantte Ryn
 (Die aan zyn boorden groet de standers van den wyn;
 Wanneer God Liber op zyn koets met wyngaartranken
 En druivetros bekleed, geviert met Cytherklanken
 Van Wynpaapinnen en Bachanten, vrolyk rydt)
 Staat reeds gedoodverft, weêr gedreigt met veldgekryt.
 De Britsche Koning, tot een Middelaar verkoren,
 Werkt om den oorlogsgloed in 't vreêverbond te smooren,
 En stelt zyn staf te pand voor 't geen men voor doet slaan:
 Maar Vrankryk blyft te vast op zyn begeerte staan;
 En trekt in 't midden van een handeling van vrede,
 Daar Karel 't krysgeweer wou gyzlen in de schede,
 Zelf met zyn legers op; en toont zich meer verwoed
 Als immer, om den Staat te drukken met den voet.

*Zorgen
 van den
 Prins voor
 't land.*

*wakker-
 heid van
 den Staat.*

*De Frans-
 fen vallen
 in Vlaan-
 deren.*

Het

Het Spaanfche Nederland, gemartelt door de plaagen,
 Noch bloedende op den rug van fnerpende oorlogsflagen,
 Zo fel getuchtigt door Bellonaas legerzweep,
 En 't ftaal dat Mulciber voor Mavors handen fleep,
 Ziet weder op zyn grond de Franfche vaanen waaijen;
 En hoort den legerhaan geweld en onruft kraaijen.
 De blecke burgery, beflooten in de wal,
 Vangt met een bevend oor het yffelyk gefchal
 Van 't kraakende geweer. de zwaveltoorts, aan 't branden,
 Slokt huis- en kerkgevaarte in gulzige ingewanden.
 De fiere Tuinleeuw, door Prins WILHEM opgewekt,
 Volgt moedig in 't gelit daar 't Hollands leger trekt;
 Hy ftreeft vol ongeduld met fteigerende maanen,
 En fcherpt zyn klaauw tot hulp van Spanjes onderdaanen.
 De Britfche Koning, nu wanhoopende aan de vree,
 Had ons tot onderftant zyn troepen over zee
 Gezonden; die, gevoegt met Nederland en Spanje,
 Slagveders ftrekten aan de vlerken van Oranje:
 Maar Vrankryk had alreê de veftingen berent.
 De Koning plantte zelf zyn krygsbanier voor Gent.
 En deê door stormgevaart de hooge muuren rammen.
 De Spaanfche Stadvoogd had de voorfteên door de vlammen
 Verteert, en alles 't geen den tegenftant belet.
 De watersluizen, in de wallen opgezet,
 Verdrinken 't vafte land, waar langs de golven ftryken.
 De vyand tracht den loop, door opgewurpen dyken,

*Opregt
 van den
 Prins.*

*Gent door
 Vrankryk
 belegerd,*

Te stuiten van den vloed, en 't bruischend stroomgeweld,
Door waterleidingen, te perffen naar de Scheld.

Prins WILHEM, blaakende om den vyand van de wallen

Te dryven, en met magt zyn heir op 't lyf te vallen,

Roept d'Opperhoofden van zyn benden in den Raad.

Men vind den aanslag vol gevaar, en vreesf den Staat,

Door 't hachchelyk ontset, beducht voor nederlaagen,

(Want Vrankryk overtrof ons heir in magt) te waagen.

Zo vaart hy onbelet in 't fel bestormen voort,

En maakt, na korten tyd, zich meester van de poort:

En gy, ô Gent, moest u den Winnaar overgeeven.

Nu doet men Yperen door stormgereedschap beeven.

De stad, gebliksemt door het oorlogselement,

Staat pal in 't heetst' van 't vuur, maar geeft zich op in 't endt.

't Gezantschap zoekt terwyl het Staatkrakkeel te stuiten,

En binnen Nimegen een Vreëverbond te sluiten.

Elk, die gemagtigt, hier Europes rust betracht,

Slaaft nu tot voordeel van zyn Meester dag en nacht.

O Nimegen, zo hoog door ouderdom verheven!

Gy die de standers van Eneas dappre Neeven

Zaagt waaijen om uw muur, en, midden in 't gewoel,

Den Roomschen Adelaar verstrekte een oorlogsstoel:

Gy die noch onlangs, in onze algemeene plaagen,

Het woedende geweld van Vrankryk moest verdraagen,

In d'overwonnen muur, verkropt van druk en weê,

Word nu verheerlykt tot een zetel voor de vreê.

en gewonnen.

Ook Yperen.

Handel van de Afgezanten binnen Nimegen.

Uw straatē, eer besproeit van brakke maagdetraanen,
 En uitgestort geweest van duizend onderdaanen,
 Braveeren nu met goud en rykdom, tot een pracht
 Van yders Afgezaant; uw zucht en jammerklagt
 Verandren in gezang, uw muuren in toneelen;
 Waar op de Vreede eerlang een blyde rol zal speelen,
 Bestuwt van Zegen, en den milden Overvloed,
 Die 't algemeen bederf vast treden met den voet.
 Hier word de Twist verjaagt de Vyandschap gebannen;
 Maar Vriendschap sticht haar hofen doet de vierschaar spannen.
 De Deugden, voor 't geweld der wapenen gevluht,
 Verschuiven het gordyn, en daalen uit de lucht.
 De gulde Vreede aanschout om hoog de bezigheden,
 En daalt blymoedig op 't gesticht toneel beneden.
 Zy had de blonde vlecht op 't sierelykft getooit,
 Met paerelen bezaait, en diamant bestrooit.
 De goude tabbert plooit langs d'onbevleete leden.
 De Liefde en Eendracht staan in 't oog vol minzaamheden:
 Zy sleept een koningryk van schatten daar ze gaat.
 Ik, spreekte ze, die voorheen, in jammerlyken staat,
 Moest vlieden uit Euroop', door 't krygsgegruis verdreven,
 Heb op 't geschrei van 't volk my herwaarts aan begeeven.
 Gy Vorsten, die den staf van 't oorlog zwaait, bedaart;
 Legt af de Sabels, die, op 't bekkeneel geschaart,
 Noch druipen van het bloed; het voegt geen Kruisgenooten
 Elkanderen vol haat den dolk in 't hert te stooten;

*Verschy-
ning van
de Vreede.*

*Haar aan-
sprakaan
de Gezan-
ten;*

En

En door een klein verschil van voordeel opgemaakt ,
Als leeuwen in het veld te ftryden. Broeders ftaakt
Het vinnig landkrakkeel; een peft die gansche ryken
Verwoeft, en delft een graf voor duizend heldenlyken:
Dat tuig de weduw, die, berooft van echtgenoot,
De droeve kinders voed met traanen op haar fchoot.
Aanhoort de zuchten van uw treurende gemeente:
Het vleefch is al verteert, nu knaagt men aan 't gebeente.
De beurzen, eer gevult met ryken fchat en geld,
Zyn reeds, om 't oorlog te verzaden, leêg getelt;
Uw edelliên verarmt, door fchattingen en laften.
De koopman klopt vergeefs aan d'uitgeputte kaften.
De werkman, eer door vlyt en arbeid afgeflooft,
Om 't klein gewin, loopt met een neêrgezegen hoofd
Langs ftraat, en hoort zyn krooft en vrou van honger klaagen,
Maar kan ze niet voldoen. zo voed men d'oorlogsplaagen
Met dierbaar merg en bloed, den burger afgehaald.
De bouman, uit zyn hut verdreeven, zugt en dwaalt,
Langs 't land, en ziet zyn graan geplondert van de velden.
Maar 't is onnodig al de rampen u te melden,
O Afgezanten, daar de kryg van zwanger gaat:
Noch eens: die queekt zyn' vrucht, door vyandfchap en haat
Der Vorften, met het bloed van quynende onderdaanen.
Verwerpt het moordgeweer: laat uw gefcheurde vaanen,
Met heldenbloed geverft, de blinkende oorlogszaal
Verfieren, met helmet en pluimen, tot een praal,

Gelangen aan den muur. dan zal elks zetel bloeijen
 In voorſpoed en geluk. dan zal de welvaart groeijen,
 En wortels ſchieten door 't verwoefte Europe heên.
 Gy vorſten zyt verplicht aan 't voordeel van 't Gemeen:
 De Godheid heeft den ſtaf gegeven in uw handen,
 Om 't volk in vrede en ruſt te leiden in uw' landen.

*Zy beſluit
 haar rede.
 Vruchten
 van de
 zelve.*

Zo ſpreekt de Vrede, daar ze op 't hooge ſchouburg ſtaat.
 Elk voelt zyn hert alreê geſtreelt door 't zoet gelaat
 En woorden; yder wenſcht haar altaar op te bouwen,
 En eeuwig haar geboôn en wetten t'onderhouwen.
 De herten, eer verdeelt, door landgeſchil geſplitſt,
 En door belang van Staat tot tweedracht opgehitſt,
 Verbinden zich aan een. haar Goddelyk vermogen
 Verbant den haat en twiſt door 't opſlag van haare oogen.

*God Mars
 vergramt,
 vrucht de
 vrede te
 ſluiten;*

Zo dra God Mavors hoort, dat elk zyn vyandin
 Eerbiedig groet, en ſtreelt met een verliefden zin;
 Verbleekt zyn nors gelaat; hy ryt zyne ingewanden;
 De ſpyt verteert zyn hert, en doet zyn gramschap bānden:
 Hoe, zegt hy, zal de Vreê myne oorlogsheerſchappy
 Zo ſtout belaagen door haar wulpsche vlejery,
 En ſcheuren 't Eedtgeſpan? zal d'Adelaar, en Spanje,
 Met Munſter, Brandenburg, en Vrankryk, en Oranje,
 In 't harnas opgepreſt, myn aanzien en geboôn
 Verſmaân? zal Lothring, en de dubble Noordsche kroon,
 (Die eer zo dapper, voor myne oogen op de baaren,
 Neptuin braveerde met een heir van waterschaaren,

En

En donderde op de Zont) van eedlen moed berooft,
 Den eedt verbreeken, aan myn krygsbanier beloofst?
 Dat lyd myne achting niet. bloeddorftige Bellone,
 Myn waarde gezellin, ô steunfel van myn kroone,
 Help my dit opset weêr verydelen. ik zal,
 Zo spreekt de Krygsvoogdes, uw fchepter te geval,
 Myn zinnen fcherpen, om Europes rust te flooren;
 Maar zo de Vorften, door de Vreê geveit, niet hooren,
 En weigeren myn zin te volgen, moet men 't bloed
 Noch eens doen ftroomen door de velden; en den moed
 Der Legerhoofden weêr ontvonken, om verbolgen,
 Onkundig van 't verdrag, elks magten te vervolgen.
 Men hits' hen tegens een; men flype 't moordgeweer.
 De legers leggen voor elkanders oogen neêr,
 En pruilen tegen een. gy ziet aan alle kanten
 In 't Henegouws gebied ontrolde vaanen planten.
 De Fransche Koning heeft alreê zyn legertent
 Voor Bergen opgerecht, en houd de ftad berent.
 D'Oranje Veldheer draaft voor 't heir der Bondgenooten,
 En zoekt den Lelivorft met kracht voor 't hoofd te ftooten:
 Hy zal zyn aanflag niet gedoogen, maar den muur
 Ontfetten met zyn magt. dan zal men 't oorlogsvuur
 Zien vliegen naar de lucht. eer Febus aan de tranffen
 Uit Thetis arm verryft met nieuwgeboren glanffen,
 En Thitons bruid genaakt met roozen in 't gezigt,
 Zal Mars bespeuren wat Belloon' heeft uitgericht.

*en spreekt
 Bellone
 aan; die
 hem hulpe
 beloofst.*

Zo moet de bloeddorst noch voor 't lest ons oog behaagen.
 Hier zwygtze, en vlyt zich by Gradivus op den wagen;
 Een dikke nevel dekt de krygskoets, die om hoog
 De dunne wolken breekt, en vliegt uit 's aardryks oog. -

*De Prins
 van Oran-
 je legt met
 zyn leger
 ontrent
 Bergen in
 Henegou-
 wen, door
 de Franssen
 beslooten.*

De Helden rusten in de tenten ondertuffen.
 Helmet een beukelaar verstrekt de kruin een kuffen.
 Men sluimert veilig op de zorgen van de wacht.
 't Is alles stil; men hoort geen veldgeschrei by nacht:
 Maar WILHEM HENRIK waakt, terwyl de krygsliên slaapen;
 Hy woelt op 't paviljoen, gelegen in zyn wapen;
 Zyn geest blyft onvermoeit; hy roept de Godheid aan,
 Om Vrankryks heir met vrucht voor Bergen op te slaan.

*Met den
 dag ver-
 schynen
 Mars en
 Bellone
 boven de
 legers in
 de lucht.*

Zo dra de schimmen van de bruine lucht verdwynen,
 En d'oosterstraalen van de dagkoets helder schynen,
 En spiegelen 't gelaat in 't blinkende geweer,
 Daalt straks den Krygsgod met Belloon' weêr vrolyk neêr.
 Zy dryven tusschen aarde en hemel op hunne assen,
 De wagen kraakt, bezaait met staal en harrenassen.
 De Krygsvoogdeffe recht de leden overend,
 En grypt (terwylse naar om laag haare oogen wend)
 In d'eene vuist een schilt, haar door Vulkaan geschonken;
 En d'andre drilt een speer, uit zwaar metaal geklonken;
 Zy ziet verwoed en straf de krygsgenooten aan.
 Aanschouw de dubble magt elk in slagorde staan,
 O Mavors, zegtze, zie de legerknechten draaven
 Op 't wenken van hun' Heer: numoet gy 't hert der Braaven

Ont-

Ontsteeken door uw toorts, en sicculen 't ingewand,
 Om in een bloedrivier de vonken van dien brand
 Te laaven, en vol dorst als stroomen in te zwelgen.
 Men laat' de broeders nu elkanderen verdelgen.
 En meste 't aardryk met het dierbaar heldenbloed;
 Of bliksem' Henegouw' door vuur en zwavelgloed.
 Zo spreekt ze: en Mavors grypt de fakkels in zyn handen;
 Hy strooit ze in 't midden van de legers, onder 't branden.
 Een yffelyk geschreeuw van moord vervult de lucht;
 De Helden vliegen toe, als leeuwen, op 't gerucht,
 En klooven 't bekkeneel door felle sabelslagen.
 Geen laffe doodschrik doet de ziel van 't volk verfaagen.
 Elk staat gelyk een rots, gemoedigt door zyn plicht,
 Daar hem de Veldheer plaatst; of vliegt, gelyk een schicht,
 In 't midden van het vuur door felle donderklooten
 En zwavelbliksems, om zyn krygseer te vergrooten,
 Op 's vyands heirspits in. de ruiter noopt zyn paard
 Men spooren door een hoop van lyken, die, op d'aard'
 Getroffen door 't geweer, vast sneeven onder 't zuchten.
 De blode zoekt de dood 't ontworstelen door 't vluchten,
 Maar moet, gedwongen door zyn kloeken Hopmans vlyt,
 Weérkeeren by zyn vaân in 't midden van den stryd.
 De Prins blyft onverfaagt, en moedigt de geleden;
 En strekt een voorbeeld aan zyn volk door dapperheden.
 Wie zou niet stryden die zyn Veldheer voor ziet gaan?
 Hy voert de Helden langs een bloedspoor dapper aan.

*Veldslag
by Bergen*

Hy

Hy rent in 't midden van de ftrydende soldaaten.
 De kogels fnorren om zyn borst en harnasplaatē ,
 Gelyk een dichte bui van hagelsteenē ; maar
 De dood ontfiet het bloed te plengen , schoon 't gevaar
 Hem dreigt van allen kant. gy trouwe krygsgeuootten,
 Zo schreeuwt hy , heeft Gods raad den zegen ons beslooten ,
 Wy zullen 't Frans geweld vernielen door ons staal.
 Vecht , vecht myn zoonen , vecht , vervolgt uw zegepraal.
 De Lelystandaard zwicht. toen zag men Neêrlands troepen
 Als leeuwen ftryden , en , gemoedigt door zyn roepen ,
 Den voortogt breeken van den vyand door 't geweld:
 Elk voelt zyn kling gefcherpt op 't aanzien van den Held.
 De ftraalen van zyn oog verdubbelen de flagen.
 Gy zaagt zyne oorlogfdaân van uw' metaalen wagen ,
 O God Gradivus , aan , en zult in eeuwigheid
 Den lof verbreiden van zyn krygsdeugd en beleid.

*De Faam
 verfchynt,*

In 't midden van het woên , terwyl de Helden fteden ,
 Verfchynt de Luchtbodīn , en daalt allenks beneden ;

Zy had een krans van palm gevlochten om haar kruin ;

De rechterhand befluit de fchelle luchtbazuin ;

De flinker voert een staf van opgepronkte olyven :

*verkan-
 digt de
 Vrede , en
 fluit het
 gewecht.*

Houd op , zo fchreeuwt ze , ruft , en ftaakt uw krygsbedryven.

Ik koom als Gezantin gezonden van de Vreê ;

Breekt af , ô Helden , fteekt de fabels in de fcheê ,

De Vorften zyn verzoent. ik brenge u op myn veder

*zy begroet
 den Prins.*

De maâr : en gy , (zy knielt voor WILHEMS voeten neder)

Be-

Beroemde Waereldvorst! o Luister van Euroop!
 Die Cefars roem verdooft! ô Neêrlands Wensch, en Hoop
 Van 't afgemartelt volk! aanvaart uit myne handen
 Den vredeschepter; keer in zegen naar de landen
 Daar u de Ryksprinfes, uw' trouwe Gemaalin,
 Vol ongedult verwacht met al haar hofgesin;
 Terwyl de ganfche Staat zyn Heiland wenscht té groeten,
 En met een dankbaar hert te knielen voor uw voeten.

D'Oranje Veldheer heft haar leden van den grond,
 Hy drukt haar in zyn arm, en kust den blyden mond.
 Vaarwel, vervolgtze, Prins, bescherm de dierbre panden
 Van vrede: 't lust me nu Gradivus aan te randen,
 Daar hy in 't midden van de lucht, verheugd en bly,
 Dit treurspel aanziet met Bellone zy aan zy.
 Zy vliegt, en graauwtze toe: ô toomelooze plaagen,
 O monsters, steeds beluft om 't ingewand te knaagen
 Van d'arme burgery, verdrukt en afgemat;
 O nachtgedrogten, door 't onnozel bloed beklad,
 Van zo veel helden, die hier sneeven voor myne oogen;
 De Vrede zegepraalt; 't is uit met uw vermogen:
 Vertrekt; de Godheid heeft uw woeden afgekeurt,
 Europe lang genoeg uw razerny betreurt.
 Zy steekt de vreêklaren met opgezwollen koonen.
 De paarden schrikken voor den wagen op die toonen,
 En scheuren 't krygsgareel; zy schuimen op 't gebit,
 Van gramfchap aangehitst; elk spat uit zyn gelit;

*en vliegt
 naar
 Mars en
 Bellone,
 die zy
 fchield.*

Geen breidel dwingt den mond. Bellone zit verflagen.
 Gradivus schreeuwt: gy hebt den zegen weggedraagen,
 O trotsè vyandin, wy buigen voor 't geweld,
 En dryven 't krygsgespan van dit bebloede veld.
 Maar gy, ô Vlaanderen, ô Braband leent uwe ooren;
 O Henegouwen 'k zal myn godspraak u doen hooren.
 Gy ziet de Vredezon wel aan uw' hemel staan,
 Verheugt u niet, die glans zal haast weêr ondergaan,
 En smooren onder 't puin van uw verwoefte vesten.
 Ik zal eerlang met bloed uw vruchtbre beemden mesten,
 En zaaijen oorlogslieën, in 't blinkende geweer,
 Als eer door Jazons vuist, op uwe velden neêr:
 De twist en vyandschap zal schynen uit hunne oogen;
 Ik zal de broederen, vervreemt van mededogen,
 Zien woeden op uw grond, en in dien krygsorkaan
 Zal gansch Europe, aan een gehitst, in 't harnas staan.
 Zo moet zyn Godheid, nu gehoont, weêr zegepraalen,
 De Vrede zwichten, en voor haar vermogen daalen.
 Ik zal Neptunus rug met vloot op vloot beslaan,
 En blaaken 't zeehof van den gryzen Oceaan
 Met zwavelvlammen; eer God Febus op zyn' wagen
 Is tienmaal achtereen de waereld ront gedraagen.
 Gy weifelende Faam, die nu myn vyandin
 Op uwe vlerken dient; en breekt, als haar flavin,
 De wolken met uw borst, en blaast de vredemaaren;
 Ik zal de kranssen, nu gevlochten om uw haaren,

*Mars
 voorzegt
 op zyn
 vertrek de
 roeko-
 mende
 oorlogen.*

En

En vredepalmen, weêr van heldenbloed besmet,
 Doen druipen op uw kruin, en vullen uw trompet
 Met wapenklanken, die myn oor en hert behaagen.
 Gy donderbuijen voert terstont myn' oorlogswagen
 Op onweerpennen door de wolken; 'k zal dit oord
 Eerlang weer naderen. ô stormen rukt me voort.

Zo spreekt God Mavors op zyn krygsas onder 't vlieden.

De Prins kiest onderwyl een Hoofd voor d'oorlogslieden; *De Prins
 van
 Oranje
 begeeft
 zich naar
 den Haag.*
 Hy neemt zyn afscheid van den Bondgenoot, verlaat
 Het vechterperk, en vertrekt in vrede naar den Staat.

Hoe juicht nu Nederland, van blytschap uitgelaaten!

Hoe woelt de burgery langs d'opgepronkte straaten!

Hoe streeft de Ryksprinses, Maria, met haar stoet,

Op 't fierlykst' opgetooit, den Veldheer in 't gemoet!

De vreugde, in haare borst ontsteken, siert haar wezen

En aangenaam gelaat veel schooner als voordezen;

Terwyl haar blaakend oog, door dampen van verdriet

En vreeze ontheldert, weêr gewenschter straalen schiet:

Gelyk de zilvre maan, zo schoon en zonder vlekken,

Schoon dikke nevelen haare oogen veelyds dekken,

Haar luister niet verliest; maar als de wolk verdwynt

Met grooter heerlykheid, als ooit te vooren schynt.

Wie leert myn Zangheldin haar blytschap nu verhaalen

Op d'aankomst van den Held? gy, die de bruiiloftszaalen

Van koning Hymen streelt met orgels van uw mond,

En galmt de wetten uit van 't huwelyksverbond,

Daar waare Liefde en Trou, verheven op haar troonen,
 Voor 't brandende echtaltaar steeds offren op uw toonen,
 Daalt neêr, ô Goden; looft in WILHEMS gemiaalin
 Het waare voorbeeld van een onbevleete min.

*Zy treed
 den Vorst
 in 't gemoet
 en omhelst
 hem.*

Zy treed blymoedig om haar' Echtgenoot t'aanschouwen,
 Gelyk een Amazoon, bestuwt van hooffsche Vrouwen,
 Ter Hofpoorte uit, zo dra de Prins 't paleis genaakt.

*Haar aan-
 spraak tot
 den zelv-
 en.*

Zy valt hem om den hals: hoe heeft myn hert gehaakt,
 Zo spreektze, om eens in vree' myn bruidegom 't ontfangen.
 De laauwe traanen, die afdruipe van myn wangen,
 Uit zuivre vlammen van verlangen voortgeteelt,
 Getuigen hoe uw oog Mariaas boezem streelt.
 Hoe was myn hert beducht, Prins, voor uw dierbaar leven!
 't Herdenken van uw moed deede al' myn' leden beeven.
 My was uw dapperheid maar altewel bekend.
 My dacht ik zag u, onder 't droomen, in uw tent,
 Doorboort met wonden, van uw lyffstaffieren draagen;
 Toen schoot ik uit den slaap al bevende en verflaagen;
 Myn haaren reezen op 't vervaarlyk nachtgezigt.
 My dacht ik floot u in myne armen vast en dicht,
 En hong besturven aan uw leden, om de plassen
 Van uwe wonden met myn traanen af te wassen.
 In 't midden van de vrees' schein my een stemme in 't oor
 Te luisteren: hou moed Maria, schroom niet voor
 Het leven van uw held, maar wil uw traanen droogen.
 Ik heb hem met een mist en dikke wolk betoogen,

En

En keerde met myn hand de kogels van zyn leên
 In 't heetste van den stryd. de blyde galm verdween,
 En stelde my geruft. ik vind me niet bedrogen,
 Terwyl gy wederkeert; Gods waarmond spelt geen logen,
 Die schenkt me, na 't gevaar, myn tweede leven weêr.
 Hier zwygtze, en zwymt van vreugde in WILHEMS armen neêr.
 Hy ziet ze vriendlyk aan; hy drukt de malsche kaaken.
 Ze ontsluit haar oog, en schynt als uit een droom t'ontwaaken:
 De blytschap, vaart ze voort, vermeersterde myn kracht
 Op uw gezigt, zo lang met zorgen afgewacht.
 Nu is myn vrees voorby, de tyd van rust geboren,
 Myn vredezucht verhoort, myn Lief, myn Uitverkoren:
 Laat nu Mariaas hand de wapens van uw borst,
 En 't glinsterende staal, van 's vyands bloed bemorst,
 Ontgespen, en uw hoofd met groene palmen sieren.
 Styg dan in zulk een staat, voor 't oog der Batavieren,
 Op uwe vredekoets, op dat u Neêrland groet',
 En als Verwinnaar van de landplaag vall' te voet.
 Zo zal 't verlostte volk uw braave daaden roemen,
 En ik in eeuwigheid myn lot gelukkig noemen,
 Dewyl ik zorgeloos een bruîgom, zo vermaart,
 Mag streelen in myn arm, zelf door Gods hand gespaart.
 De Prins, getroffen door haar minnelyke woorden,
 Voelt hoe haar deugden meer als ooit zyn hert bekoorden;
 Hy toont zyn dankbaarheid. aanbiddelyke vrou,
 Zo zegt hy, ik bespeure een gadelooze trou,

*Antwoord
 van den
 Prins.*

Een trou, die eeuwig my verplicht om u te minnen,
 En drukt uw beeltenis noch dieper in myn zinnen.
 Indien my 't krygsgevaar verschoont heeft, gy alleen
 Hebt my beneffens God behouden door gebeên;
 Uw vroomheid kon myn borst een veilig schild verstrekken,
 En als een sterke muur voor 's vyands loot bedekken.
 Nu hebt gy door 't gebed de vrede voortgebracht,
 De volken rust verwekt: Gods oor verhoorde uw klagt.
 Ik zie om uwent wil dit land in voorspoed groeijen,
 En heil en overvloed door uwe deugden bloeijen,
 Gods tempels rooken van een onbevleekten brand,
 En heilig offervuur, ontsteeken door uw hand.

Gezegent, antwoord hem Maria, zyn de tyden,
 Nu ik van u verzeld myn herte aan God zal wyden,
 En treden naar 't altaar daar gy me voor zult gaan!
 Zo steeken wy te saam zyne offerhanden aan.
 Zo zullen wy gelyk zyn hooge kooren schraagen,
 En hoeden 't Heiligdom voor goddelooze laagen.
 O Godsdienst, my zo waard als d'appel van myn oog,
 O zuiver kerkjuweel, zelf op Gods troon om hoog
 Zo onvermoeit geviert van duizend Cherubynen,
 Groei aan, en laat uw glans de waereld over schynen!
 Verlicht de herten van den afgedwaalden mensch!
 Dat Zions heuvel ryze, is myne bede en wensch.
 En gy, ô voedstervrou, van duizend waare deugden,
 O heil van kerk en land, ô moeder van de vreugden,

ô Vre.

ô Vrede blyf ons by! bezegel hand aan hand
 Uw trouverbonden met de Maagd van Nederland!
 Dan zal het dankbaar volk, door duizend lofgezangen,
 Den Schepper looven, en zyn wet in 't herte ontfangen.

Elk zweeg en luisterde met aandacht naar 't gesprek
 Van 't vorstelyke Paar. men keert naar 't hofvertrek
 In 't midden van 't gewoel. men ziet ontelbre schaaren
 Den Veldheer groeten na zyn togt en krygsgevaaren.
 De vrede word geviert met alle plegtigheên.
 De teervlam klimt aan 't zwerk, als't daglicht daalt beneên.
 Men doet op markt en straat de vuurtoneelen blaaken,
 In 't midden van den nacht, terwyl de burgers waaken.
 De vuurpyl vliegt gezwind om hoog naar 's hemels trans,
 En baart een langen rei van sterren, ryk van glans.
 Daar ziet men uit de lucht een gulden regen daalen,
 En streelen 't oog van 't volk met glinsterende straalen.
 De veldkortou, wel eer bezwangert van de dood,
 Verwelkomt en begroet de Vreë met schoot op schoot.
 De leeuw van Holland staat met opgespalkte kaaken;
 Men ziet zyn ingewand de vredevuuren braaken.
 Men leeft prins WILHEMS naam, geschreven in de vlam,
 Met helden uit wier bloed de Vorst zyn oorsprongk nam.
 De Tuinmaagd ziet in 't vuur de groote naamen blinken,
 En drilt een vlammespeer. de veldtrompetten klinken
 Met aangenaamer toon als onlangs in den slag.
 In 't kort, de vredenacht beschaamt den schoonsten dag.

*Plegtig-
 beden
 over de
 vrede in
 Neder-
 land.*

De

De dankbre landgenoot, verlost van d'oorlogsmerte,
 Vergroot de weldaân van den hemel met zyn herte,
 Verheerlykt Jesus naam, en geeft den Schepper lof,
 In 't overtuigt gemoed; elk werpt zich neer in 't stof,
 En galmt den lofzang uit in Godgewyde Kerken.

Nu dryft de Luchtbodin op d'uitgespreidde vlerken,
 Zy klooft de blaauwe lucht, en hangende over zeê,
 Blaast uit de maaren van de Nederlandfche vreê;
 En op dat voorbeeld word van alle Bondgenooten,
 Noch twistende in 't begin, een vreêverbond geflooten.
 De beide Koningen, die 't noorden met hun staf
 Beheerschen, laaten ook in 't eind van 't woeden af;
 En gansch Europe word eerlang verzoent; voordezen
 Een moordtoneel: zo kan de Vrede elks hert belezen.

*Heilzame
 vruchten
 van de
 vrede op
 de dorpen
 en velden.*

Wel aan myn Zangheldin, gy die in 't bloedig veld
 Wel eer de lyken van de helden hebt getelt,
 En onverfaagd gevolgt de vliegende banieren,
 Verpoos uw' oorlogstoon, om 't vreêverbond te vieren.
 Aanschou de beemden, daar wel eer de krygsmagt stond:
 Zie hoe de landman zaait zyn graanen in den grond,
 En leeft de schinkels en geraamten van de velden,
 Of strooit zyn' korenoogst in 't bloed der oorlogshelden,
 Noch onlangs uitgestort. geen vyand stuit zyn vlyt;
 Hy wacht de vruchten van zyn arbeid en den tyd;
 En vult zyn schuuren, na 't verloop van weinig dagen,
 Met korenaaren, eer door stropers weggedraagen.

Zie

Zie, Zangnimf, hoe verheugd de fruitwaranden staan,
Zy hangen aan den grond met weelig ooft gelaân;
Men moet ze fchraagen eer de vruchtbre telgen breeken:
En Tytir zal zyn deel voor Amaril befpreeken,
En fchudden in haar fchoot de pruimen, verfch van dou,
En uitgelezen ooft, tot teken van zyn trou.

Geen ftuure krygsman zal zyn vryeryen flooren,
Als hy de zoete maagd zyn minnekragt laat hooren.
Aanfchou, aan d'andre zy, de vette koeijen aan;
Haare uijers fleepen langs de velden, daar ze gaan,
Gezwollen van den room: de veldmaagd vult de yaten.
De beemden zyn gefchuimt van ftroopende foldaaten.
De landen, eer door 't vuur des oorlogs afgeweid,
Herleeven door de vreê, bekleed met vruchtbaarheid.
De weelde lacht ons toe; en d'Overvloed, herboren,
Stort al haar fchatten neêr uit Achelöus horen.

Hoe vrolyk fpringt Silvaan en Sater over 't land!
De Nimfen danffen om de boomen hand aan hand.
De boksvoot Pan, beluft een vredetoon te fpeelen,
Blaaft leven in het riet, en doet zyn veldfluit queelen.
De blyde Vlietgodin, betovert door 't geluit,
Steekt haare kruin, met wier gekroont, ten veldbron uit.
Men ziet de ftoomen zich verheugen, en de velden
Elkander mond aan mond den lof der Vrede melden.
En gy, ô Watermaagd, ô Vechtnimf, pronkfiraad
Van 't Stroomgodinnendom, verfchynt in 't feeftgewaad,

Daar gy zo vriendelyk, in deze vrededagen,
 Den muur van Utrecht groet van uwen glazen wagen.
 Gy Vechtnajaden, die, opborlende uit den grond,
 Haar stroomgareelen volgt, hoort toe, ze ontsluit haar' mond.
 De winden zwygen zelfs. de boomen krygen ooren.
 De vogels luisteren. de groene beemden hooren:

*Vrede-
 zang van
 de Strichse
 Vecht-
 nimf.*

O langgewenschte Vreê, door 't uitgestorte bloed
 Der Helden diergekocht, zyt duizendmaal gegroet,
 En eeuwig in uw kerk, met neêrgestreckte leden,
 Van 't Nederlandsche volk eerbiedig aangebeden!
 De krygsramp is verkeert in vreugde, 't veldgerucht
 Verdweenen, en Belloon' voor uw gebied gevluucht.

*Zy errin-
 nert zich
 de voor-
 gaande
 elenden.*

Ik zagze menigwerf (hoe moest my dit verveelen!)
 Heenstuiven over 't veld met rokende gareelen,
 En weiden 't graangewas met oorlogsfikkels af.
 De gryze landman daalde uit hertfeer in zyn graf.
 Hier heb ik menigmaal gezien aan alle kanten
 In 't midden van 't gewas, de veldstandaarden planten,
 Myn stroomen zwellen van de traanen en 't geweën,
 Of rooken van het bloed der helden, en de leên
 Begraaven in myn kil. ik moest myn stroomjuweelen,
 Palcizen, sloten en verheerlykte kasteelen,
 Lusthoven, tot siraad aan mynen vloed gesticht,
 Door 's vyands arm gesloopt, betreuren op 't gezigt.
 Ik zag myn waterpracht verdwynen aan myn boorden,
 En ryzende eiken, die de Veldgodin bekoorden,

En

En d'oogen streelden, van hun wortels afgeknot,
Verdrinken in myn plas, door 't nydig oorlogslot.
Ik, die, zo moedig, al' myn zusters dorst braveeren,
En roemen op myn pracht, (hoe kan 't geluk verkeeren!)
Zag al myn heerlykheid en rykdom in 't geweld,
En slaafs vermogen van myn weêrparty gestelt.
Ik, die voordezen in myn kristallyne zaalen,
De blyde toonen vong van duizend Nachtegaalen,
Op 't glazen ledekant gestreelt van 't pluimgediert,
Dat 's morgens op 't geboomte Auroraas aankomst viert,
Om hem, die 't daglicht schept, eerbiedig te bedanken,
Wierde uit den slaap gewekt door schorre wapenklanken,
En ysselyk gedruis van trommel en trompet.
Een magt van krygsvolk hield myn sloten naauw bezet:
En gy, ô Kronenburg, vermaard voor oude tyden,
Ik zag den vyand uw verheven muur bestryden;
Myne oogen schemerden van 't weêrlicht, en den brand
Der veldkortouwen, om uw grachten heen geplant.
Ik zocht de vlammen uit te blussen met myn stroomen,
En met myn waterkruik haar woeden in te toomen,
Maar al myn yver was vergeefs; ik zag uw muur
Vermeestert door 't beleg, te zwak voor 't oorlogsvuur.
Met zo veel rampen moest ik worstlen, zo veel plaagen
En schennis en geweld van 't legervolk verdraagen;
Maar gy Oranje Vorst, ô WILHEM, hebt myn vloed
Weer vrygevochten, zelf door 't waagen van uw bloed.

Toen dreef ik veilig op de stroomen met myne assen.
Ik zag van uur tot uur myn pracht en rykdom wassen;
En gy paleizen quaaamt met uw herboude kruin
Te voorschyn, en verreesf weer trotser uit uw puin.
De landgenoot greep moed en keerde vrolyk weder.
De koopman lei zyn zorg aan myne zoomen neder,
Door geldzucht afgeslooft op Gysbrechts kooptoneel:
Hem volgde een lange sleep van vrienden, en 't juweel
Van Amstels jufferschap, alle uitgekeurde maagden,
Gevleit van minnaars, die hun minnewonden klaagden;
Zy dryven op myn rug in jachten, opgetooit
Met vlag en wimpelvaan, die om de spiegels plooit,
Op 't streelen van den wind. zo zyn de krygselenden
Verdweenen; 'k zie myn oord verloft van oorlogsbenden.
Maar gy, die, neffens my, na 't einde van 't verdriet,
De ryke vruchten van de milde Vreê geniet,
Vergeet geen dankbaarheid te toonen aan de Helden,
Die zich in 't vechterk bloot voor uwe vryheid stelden:
Men eer' de Braven en de Zuilen van het hof;
En sticht hun krygstrofeen ten hemel uit het stof.
Prins WILHEM boven al, die onze krygsbanieren
Geleidde, als opperhoofd, verdient de veldlaurieren,
Gevlochten in een krans olyven: hult zyn kruin
Godinnen van het wout. hier zwygtze: berg en duin
Weêrgalmt van vreugd. vaart wel, ô velden en landsdowen!
Het lustme nu op zee de vredevrucht t'aanschouwen.

Kom

Kom volg myn Zangheldin, gy zult geen oorlogsvloot
 Zien dobberen in 't bloed, door 't woeden van het loot,
 Maar koopmans fchepen, door Neptunus ruime baaren,
 Om ryke fchatten naar uitheemfche kusten vaaren.
 De golven zyn gefchuimt van rovers, en 't geweld
 Van zeevrybuiters. zie, elk wiffelt waar om geld.
 Men vreeft geen vyand; en fchoon Turkfche roofgalleijen
 De zee belaagen, elk zal zich ten ftryd bereijen,
 En booren 't roofgefpuis ten afgrond. God behoed
 Zyn Kruisftandaard, tot fchrik van Mahomets gebroed.
 De wakkre koopman flaapt, beluft om geld te winnen;
 En haalt den rykdom met zyn fchepen veilig binnen:
 Hy ziet de kisten, eer ontfenuwt, en tot ftut,
 Van 't oorlog, (gulzig in 't verflinden) uitgeput,
 Voorspoedig groeijen uit de zee. een goude regen
 Daalt over Holland neêr, besproeit van 's hemels zegen.

*Voordeeli-
ge geweld
gen op zee;*

Zo ftort ook d'Overvloed haar dierbre fchatten uit
 Door alle fteden heên, die Vrankryk, heet op buit,
 Bestookte met een magt van woedende foldaaten,
 Ontmenschte plonderaars, in roofluft uitgelaaten.
 De blyde burger draaft, en wil zyn huisgezin,
 Door vlyt en arrebeid, verryken met gewin.
 Men ziet de kopers in de winkeldeuren ftappen,
 En ruilen voor hun geld een fchat van koopmanschappen:
 Zo word de beurs gevult, de fchade weêr geboet.
 De rentenier, wel eer verfteken van zyn goed,

*welwaars
in de fte-
den.*

Of door een zwaaren last van schattingen gedrongen ,
 Leeft van zyn inkomft, wel vernoegt en ongedwongen.
 De werkman, die zyn tyd voor vrou en kind beftet ,
 Slaaft onvermoeit op ftraat, en koopt zyn kost voor zweet.
 Zo bloeit de welvaart in de vrygevochte landen.
 Men queekt de kunften aan. men werkt met brein en handen.
 En gy, ô Stichts Atheen, ontfluit het Heiligdom
 Van Pallas, eer ontruft door Vrankryks leger trom:
 Uw Priesters gaan ten reije in ryke koorgewaaden,
 En maalen onvermoeid Prins WILHEMS heldendaaden,
 Met goude letters, op tafreelen, door geen tyd
 Noch roeft der eeuwen te verflinden, fchoon de nyd
 Met volle kaaken briefcht. Gods onvervalfchte tolken
 Betreên in veiligheid de tempels, om den volken
 Zyn raadgeheimenis te drukken op 't gemoed,
 En voeden 't zwakke hert met Jesus vleefch; en 't bloed,
 Wel eer aan 't kruishout op den heuvel uitgegooten,
 Op Golgotha geplengt voor waare kruisgenooten;
 Wanneer die Kruisheld, in het uiterft' van den nood,
 De dood bevocht, en gaf den doodfteek door zyn dood.
 Zy leeren ons door 't brood aan 's Heilands leet gedenken;
 De wyn beduid zyn bloed. geen vyand kan ze krenken
 In dezen vredetyd; zy ftaan de hand aan 't werk,
 En bannen 't bygeloof uit Gods verkore Kerk.
 Zo waakt de Leeraar voor de ziel der onderzaaten,
 En 't eeuwigdurend heil van 't volk; terwyl 's lands Staaten,

En

En d'Opperhoofden van 't verlostte Vaderland
 Het tydelyke goed bezorgen door 't verstand.
 De Burgervader, met Minervaas wetenschappen
 En wysheids lekkerny gevoed, beklimt de trappen
 Van 't Raadhuis, daar zyn geeft, zo vriendelyk en zacht,
 De Vrede en 't voordeel van zyn burgery betracht.
 Hy leert den onderdaan op 't spoor van rust te treden,
 En zoekt geschil en twist te sluiten door de reden.
 Vrou Themis sticht haar troon op 't pleithof, hoog geëert
 Door wyze mannen, in de rechtkunde uitgeleert.
 Gerechtigheid, bekleed met evenaar en degen,
 Om onpartydig recht tot rust van 't volk te pleegen,
 Zit in de vierfchaar van de Rechters boven aan.
 Door zulke deugden zal de Staat oneindig staan,
 En onder 't opzigt van Prins WILHEM weelig bloeijen;
 Door zyn bescherming zal de vrucht van voorspoed groeijen.
 Hoe vrolyk wandelt nu de huisvoogd met zyn vrou
 Langs straat, zo vast aan een verbonden door de trou!
 De minnaar streelt zyn lief in schaduw van de boomen,
 Of meld zyn minnebrand, gezeten aan de stroomen;
 Terwyl de vlietmaagd ryft te voorschyn uit den grond,
 En met haare ooren zwelgt de klagten van zyn mond.
 De vaders spreken met de zoonen langs de wegen:
 Hier heeft voor korten tyd de Fransche magt gelegen.
 Daar trok het leger op met vliogenden standaard.
 Gins heb ik Luxemburg, op 't moedig oorlogspaar

*en den
 burger-
 staat door
 de Vrede.*

Gestegen, door de stad zien draaven met myne oogen!
 Die felle Landplaag perste ons, zonder mededogen,
 Het merg ten spieren uit, en mestte zich met roof
 Van d'arme burgery; hy plantte 't Roomsch geloof
 In onze tempelen, ontheiligt door altaaren,
 En beelden, dwaas geviert van neêrgebogen schaaren:
 Maar WILHEM HENRIK heeft ons Heiligdom herstelt;
 De Godsdienst zegepraalt door dien beroemden Held.
 En gy, myn zoonen, wilt de Vrede vierig minnen.
 De wapens en de kryg verwilderen de zinnen.
 Onthaalt de Wysheid als uw grootste zielsvriendin.
 Geleertheid strekt op aarde een gadeloos gewin.
 De Vrede baane u 't spoor om uit d'aaloude boeken
 De diepe schatten van natuurkunde op te zoeken.
 Bevlytigt u vooral in Gods verborgentheên.
 De waare wetenschap bestaat in hem alleen.
 In hem te kennen is ons grootste goed gelegen.
 Volgt, volgt uw vaders les: dan zal Gods gunst en zegen
 In dezen vredetyd u volgen, en zyn troon
 U openen: zo spreekt de vader tot den zoon.
 De Prins aanschout met vreugd den Nederlandfchen zegen,
 Den voorspoed van 't gemeen, door zweet en bloed verkregen.
 Hy, die wel eer den Staat beschermde door 't geweer,
 Werkt nu met wysheid voor 's Lands welvaart meer en meer.
 Hy houd zyn legerstoet in tucht door oeffeningen
 En wapenhandel, om in Staatveranderingen

*Voorzorge
 van den
 Prins, tot
 's Lands
 zekerheid.*

't Geweld te stuiten door ervaren oorlogsvolk.
 Het is den Held bekend, hoe vaak een donkre wolk
 Den glans der zon verdooft; en ongestuime vlaagen,
 De lucht ontroeren by de schoonste zomerdagen.
 Hy leert niet zorgeloos te bouwen op de vreê.
 Gelyk een zeeman, die, in 't ploegen van de zee,
 De kalmte vaak mistrout der weifelende baaren;
 En wapent, tegens storm en dreigende gevaaren,
 By vreedzaam weêr zyn kiel: de tyd heeft hem geleert,
 Hoe ras een zachte wind in storm op zee verkeert.
 Zo waakt Prins WILHEM voor den Staat met duizend oogen.
 Zo groeit het Vaderland in aanzien en vermogen,
 Door zyne wakkerheid. zyn vroomheid strekt een schild,
 Waar op de Nyd vergeefs zyn schichten werpt, en spilt.
 Hy wekt den burger door zyn onbesproken leven.
 Hy volgt de wetten, door Gods vingeren geschreven
 In steene tafelen, en Mozes zorg betrouwt.
 Gelukkig die op God en zyn geboden bouwt!
 Geen tydelyk vermaak noch aardfche bezigheden
 Beletten ooit den Held in Jezus Kerk te treden.
 Hy viert den grooten dag, den Godsdag, naar Gods woord.
 Hy zit aan Christus disch, door 't kruisbanket bekoort,
 In 't reine bruiłoftskleed. hy leert zyne onderzaaten
 De vreê beminnen, en de huisgeschillen haaten.
 Een die beledigt is spreekt onbeschroomt en vry,
 En klaagt zyn nood. hy schenkt gezag en heerschappy

*Zyne ver-
 dere
 deugden
 opgehaalt.*

Aan mannen, die, begaaft met wysheid, deugd en reden,
 Van yder toegejuicht, het wigtig ampt bekleden.
 De naerftigheid verdient beloning in zyn zin:
 Maar ledigheid verftrekt zyn grootfte vyandin.
 Onkuisheid, dronkenschap, en wulpsheid, quaade zeden,
 Verbant hy uit zyn hof. zo veel hoedanigheden,
 En gaaven die een Vorft verfieren, geeven stof
 Om 't gansche Chriftenendom te vullen met zyn lof.
 Gy Waereldvorften, die, tot heerschappy verheven,
 Uw hoogen ftaat bevekt door zorgeloos te leeven,
 En volgt op 't aavrechts fpoor de togten van uw luft;
 Die, met Sardanapaal', op zachte pluimen rust;
 Of brengt uw dagen door, in opgepronkte zaalen,
 Met hooffsche poppen, by gevulde nektarschaalen,
 Op 't dartel hofbanket; uw naam blyft met uw leên
 Begraven na de dood: maar arbeid voor 't gemeen,
 Een onvermoeide vlyt voor 't recht van volk en landen,
 En brandende yver voor Gods heilige offerhanden,
 Hoofddeugden, die den glans verfieren van de kroon,
 Herscheppen hier op aard de Koningen in Goôn.
 Leert heerschen, Vorften, naar Prins WILHEMS wyze en voor-
 beeld,
 Ziet hoe zyn vlugge geest naar eifch de zaaken oordeelt.
 Zyn welbefpraakte tong, vol fterkgezoutte reên,
 Befchaamt den Redenaar van Rome, en Demoftheen'.
 Hoe galmt de Staatzaal van orakelen, die d'ooren
 Van Neêrlands Vaderen verluftigen in 't hooren!

Elk hangt aan WILHEMS mond, en woekert van dien styl.
Zyn goude letters, als geëffent met een vyl,
En zuiver door zyn hand gedrukt op witte bladen,
Verrukken het gemoed van Hollands wyze Raaden.
Indien het land vervalt, wiens Vorst een kind gelyk,
Het heil verwaarelooft, door onkunde, in zyn ryk:
Zo groeit in tegendeel de Staat door fchrandre mannen.
Daar Wysheid en Beleid de hooge vierfchaar spannen;
Daar Heerschkunde, in 't bewint met Wakkerheid gepaart,
In staatorkaenen en in kalmte 't roer bewaart.
Gezegt land, beftiert door mannen ryk van oordeel!
Maar gy, ô Nederland, trekt boven al dit voordeel;
Uw Stedehouder draaft vol deugd de Vaders voor;
Daar elk zyn stappen volgt op 't heilzaam vredespoor.

· Einde van het derde Boek.

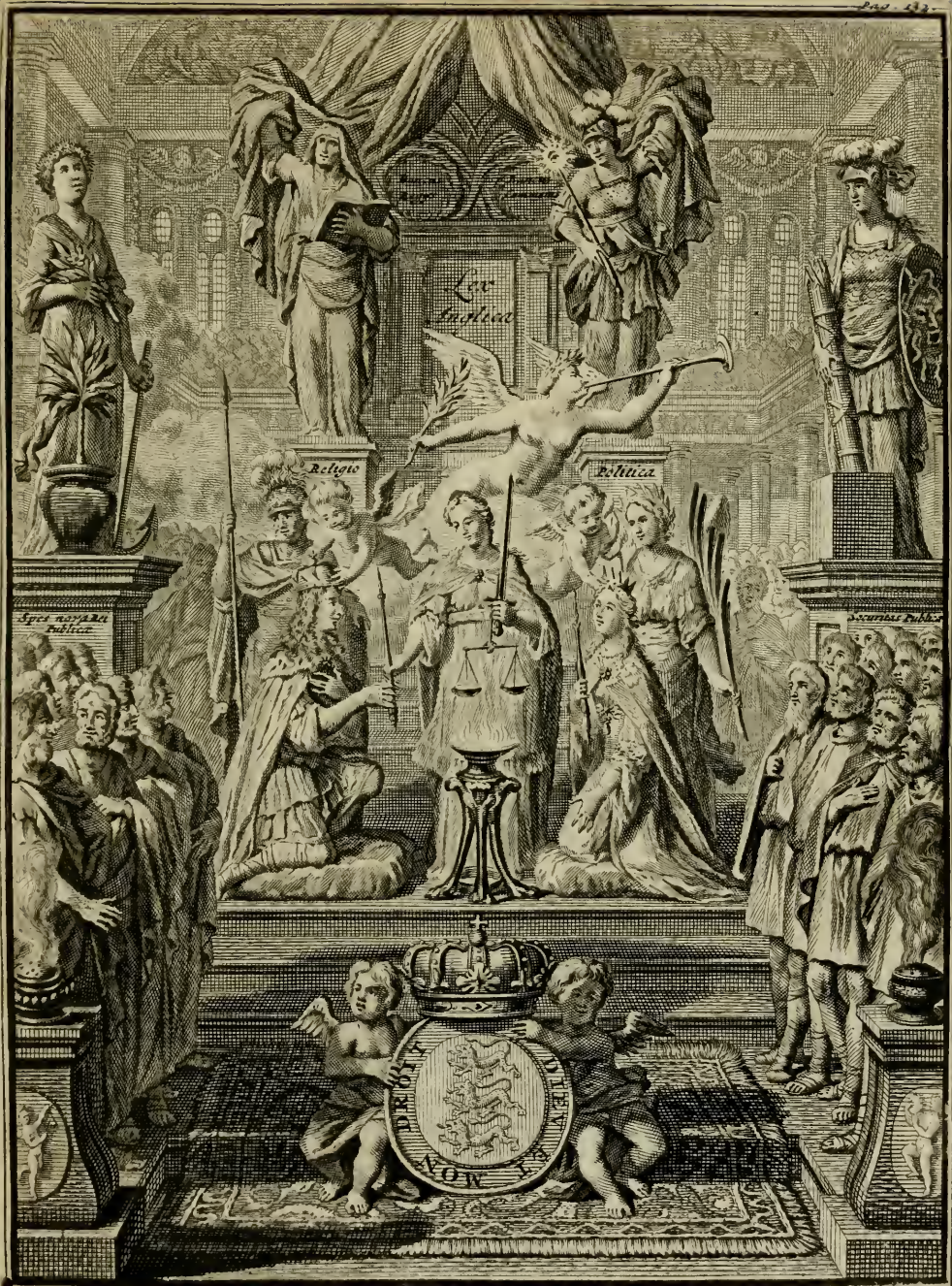

V E R K L A R I N G

Van de PRINT voor 't IV BOEK.

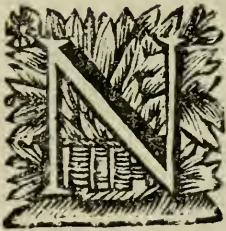
*H*ier knielt Prins WILHEM met MARIA voor 't altaar.
 Men ziet Gods offervuur , godvruchtig aangestooken ,
 Op 't hooge feest voor 't oog der Britsche Ridder's rooken.
 De kroon versiert de kruin van 't koninklyke Paar.
 De leden pronken met de plegtige gewaaden ,
 De troonjuweelen , en den ryksrok , ryk van pracht.
 Gerechtigheid , die van den Vorst haar 'hulp verwacht ,
 Bied hem den scepter aan , en loont zijn brave daaden.
 Men ziet de Wet van 't ryk in 't steene tafereel ,
 Zo heilig en oprecht , haar boven 't hoofd geschreven.
 De Staatregering en de Godsdienst , hoog verheven ,
 Verschuiven het gordyn van 't heereelyk toneel.
 Men steekt de rykstrompet voor 't oor der landgenooten ;
 En streelt de herten van den blyden onderdaan.
 De beelden , die om hoog op marmre zuilen staan ,
 Betekenen hoe Recht de Wetten , eer verstooten ,
 Met Ruste en Zekerheid van 't Algemeene-best ,
 Haar nieuwe hoop , naast God , op WILHEMS rykstroon bouwen ,
 En op de deugden van dien vroomen Held betrouwen ;
 Na 't stuiten van 't geweld , die doodelyke pest.
 De rook van 't Wierookvat verstrekt een vreugdeteken ,
 En toont de blydschap , in de borst van 't volk ontsteken.

WIL-

WILHEM DE III.

V I E R D E B O E K.

U zag men 't vredelicht, zo heereylyk aan *Inleiding*
 't blaaken, *van 't*
 Met vruchtbre straalen 't hert van gansch *vierde*
 Europe raaken, *Boek.*
 En alle nevelen verteeren van verdriet,
 En heilloos landkrakkeel. maar wie be-
 driegt zich niet,

Die zich stantvastigheid belooft van aardsche zaaken?
 De Wisselvalligheid, aan 't Nootlot, waard te laaken,
 Zo vast verbonden van den grondslag en 't begin
 Des waerelds, strekt ons een gezwore vyandin.
 De Twistgodin, beluſt den ſterveling te plaagen,
 En door een valschen ſchyn van voordeel te belaagen;
 De Vorſten, in verdrag getreden, door belang
 Van Staat, te preſſen tot elkanders ondergang,
 Om woord en eeden, en beloſten, dier bezworen,
 Te breeken; ſtygt om hoog, genoopt van haat en toren,

*De Twiſt-
 godin ver-
 ſchynſt om
 de vrede
 te breeken.*

Uit 's aardryks andren nacht, verzelschapt met een stoet
Van razernyen, in den afgrond opgevoed.

*Haar ge-
dachte,*

De zwarte haarvlecht krielt van krinkelende slangen,
En adders, blaauw van huid, die langs haar schouders hangen,
Gezwoollen van venyn. de tabberd druipt van bloed.
De gramfchap huisvest in haar blikken, die verwoed
Steets hene en weder in de diepe winkels draaijen.

en gevoelg.

Men ziet haar maagre vuift het zaad van tweedracht zaaijen.
De nooitverzaade Nyd, gewoon haar ingewand
Te knaagen, fchraagt de leën van 't monfter met haar hand.
Bedrog, Trouloosheid, Lift en Wreetheid, in 't verdelgen
Van 't menschelyk geflacht, en dierbaar bloed te zwelgen,
Van jongs op afgerecht, verftrekken de Beulin,
Op haar vervloekten togt, een heilloos Hofgezin.

*Haar aan-
fpraak tot
verftoring
der Vrede.*

Myn zusters, fpreekt ze, die, ten afgrond uitgezwoeren,
Myn ftappen natreed, om de ruft van 't volk te ftooren,
Ik zal myn aanflag u ontdekken, luiftert toe.

Ik ben de vrientfchap van 't verzoende Europe moe.
Het heeft myn aanzien aan vermogen nooit ontbroken;
Om door een oorlogsluft de herten te beftooken.

Ik heb in vroeger eeuw de fteden omgekeert,
Het bloeiende Ilium door 't Griekfche vuur verteert,
Den Koning voor 't altaar geflacht, en al' zyn' Maagen
Gefleept in krygstriomf aan Agamemnons wagen.

Maar 't is onnodig om u 't bloedige toneel
t'Ontfluiten van dien tyd. de gloed van Staatkrakkeel

Smeult

Smeult noch in 't ingewand van d'Europeesche Grooten.
Men blaze , om weêr de vreê van haren troon te stooten,
De vlammen feller aan. gy ziet alreê den brand
Opvliegen naar de lucht in 't Spaansche Nederland,
Gestookt door Vrankryk , niet voldaan in zyn begeeren.
Gy ziet aan allen kant de Vorsten famenzweeren.
Ik heb de Turksche Maan in 't harnas opgepreft.
De paarden brieschen vast voor Leopoldus vest.
Men hout den Adelaar gekerkert in zyn mtuuren.
Hy ziet zyn wiek gezengt door d'Ottomansche vuuren ;
En 't heir van Mahomet reeds woden voor de wal.
Des Keizers zetel beeft , geschokt door 't krygsgeschal.
Zo moct mengansch Euroop' het moordgeweer doen slypen ,
En dwingen om verwoed de wapens aan te grypen.
En gy , ô Stokebrand , myn trouwe kamerwacht ,
Gy Rustverstoorder van het menschelyk geslacht,
Vlieg hene , en blaas een gloed van vyantschap door d'ooren.
In 't hert der Vorsten ; vul hun ingewand met toren.
Vooral myn dienaar hits den Godsdienst tegens een.
Laat haat en vyandschap , in heilige offerkleên
Geschoolen , openbaar den Kruisgenoot bestryden.
Men breng' de waereld door gewetensdwang in lyden.
Men dwing' 't stantvastig volk door bul en bloedplakkaat.
Die zaak is dienstig voor ons oogmerk. volg myn raad.
Het lust me , tot uw hulp en leidlien , uit de hoeken
Van Plutoos kerker al de spooken op te vloeken.

*Zy vloekt
de hel'sche*
Ver.

*vazernyen
op,*

Verdoemde zielen, gy ontheiligd nachtgebroet,
 Vervolgers van de rust, (zy stampte met haar voet)
 'k Bezweere u by den staf van d'onderaardsche ryken;
 By Charons zwarte boot bevracht met bleeke lyken;
 En by den zetel van uw helsche Koningin;
 Dat gy te voorschyn komt, en volgt myn lust en zin.

*die ver-
schynen,
en ver-
spreijen
zich door
de wae-
reld.*

Zy zwygt. de hel vliegt leeg; en duizend naare spookten
 Verschynen aan haar zy met toortsen, die vast rooken.
 Zy preft het vloekgespuis de gansche waereld door;
 Die volgen onvermoeid elkanderen op 't spoor.
 Elk zaait zyn heilloos zaad door alle steên en landen.

*Vervol-
ging van
den her-
vormden
Gods-
dienst.*

Vervolging gaat in zwang, en woed op d'ingewanden
 En vrye zielen; sticht het bloedig moordschavot;
 Rukt kerk en heiligdom om ver, tot hoon van God.
 De zoete Vrede schrikt; haar vriendelyke kaaken

*De vrede
verdwynt.*

Verbleeken, als zy hoort haar troonpilaaren kraaken,
 Geschud door 't loeijen van dien fellen krygsorkaan.

Zy ziet Euroop' voor 't lest met weenende oogen aan,
 (Terwyl een dikke wolk haar goddelyke stralen
 Besluit) en vliegt om hoog naar 's Hemels gulde zaalen,
 Haar vaderland, waar uit zy eerst haar oorsprongk nam.
 De Twistgodes ontsteekt haar fakkel aan de vlam
 Van Troon-en Staatkrakkeel, en werkt op 't hert der Grooten;
 Herschept de Vorsten in tirannen; die verstootten
 De deugd; zy slaan den klaauw in 't eigen ingewand,
 En hoonen, dol van haat, de trousten van het land.

De

De * Godsdienst, lang geviert van Stuarts onderdaanen, *De Gods-*
 Verscheurde't feestgewaad, en plengde een zee van traanen, *dienst, in*
 Wanneer gewetensdwang, haar treurtooneel ontfloot; *Engeland*
 En heerschte in 't Britsche ryk na Koning Karels dood. *onder de*
 Zy zag 't rampzalig uur van haaren val genaaken, *gedaante*
 Den afgrond uit zyn schoot de Razernyen braaken, *van een*
 Tot haar bederf gequeekt in d'onderaardschen poel. *vrouw be-*
 Zy zag hoe 't helsch gedrogt den Koning op zyn stoel *voorziet*
 Den gloed van kerktwist blies in 't herte, om 't volk te plaagen, *haar on-*
 En 't oude voorrecht van haar tempel te belaagen. *heil,*
 Zy trad op 't hooge koor, en zwaaide met haar hand
 Aan God den wierook toe, stak 't offer in den brand,
 En knielde eerbiedig neêr. zy smeekte een wyl om zegen,
 En stond vernoegd weêr op. wy moeten nu naar wegen
 En middlen omzien die ons redden uit gevaar,
 Zo sprakze, ik worde een licht, een Godlyk licht gewaar,
 Dat my den weg wyft om veel rampen voor te komen,
 Gewetensbreidel, die myn recht dreigt, zelf te toomen,
 Tot voorstand van myn heil, en rust van 't vry gemoed.
 Gerechtigheid en Liefde en Waarheid strek' myn stoet,
 Met al' de Deugden, myn getrouwe gezellinnen;
 Uw byzyn moet myn togt geleiden, myn vriendinnen.

* Ik hebbe de vryheid genomen, om den Godsdienst, onder een vrouwe gedaante hier ingevoert, op deze plaarze in het vrouwelyk geslacht te beschryven; schoon men wel weet, dat dezelve in onze taal, by de beste Schryvers, meest in 't mannelyk geslacht genomen word.

Met zulk een hoffsleep streeve ik veilig over zee.

*en besluit
om bystant
naar Hol-
land over
te gaan.*

Het Krytstrand groot van ver de Nederlandsche ree;

Daar ryft een Tempe, vol sieraad en lustprieelen,

Zo prachtig in ons oog als ooit Natuur kon teelen.

De bossen spieglen zich in 't helder luchtkrystal,

Daar mensch en pluimgediert, met aangenaam geschal,

Zyn God, den Schepper, looft, door duizend orgelkeelen.

Daar houd Vorst WILHEM hof, die moet myn wonden heelen.

'k Weet dat die vroome Prins om myne ellenden zucht,

En scheurt de klederen van droefheid op 't gerucht;

Terwyl zyn Gemaalin, uit Jakobs zaad gebooren,

Die nu den rykstaaf zwaait, haar teedre klagt laat hooren.

Zy zyn om mynent wil door Gods besluit gepaart.

Men vond nooit vroomer noch oprechter Paar op d'aard.

Ik zal cerbiedig voor hun voeten nederknielen,

En WILHEM wapenen, om zo veel duizend zielen

Te rukken uit den nood, terwijl de zieldwang woed.

Zo spreekt de Godsdienst op den oever tot haar stoet;

En keert de zeilen naar de Nederlandsche stranden.

word aan De Tuinmaagd draaft naar zee, verwittigt van haar landen:

strand van Haar leden pronken met een tabberd ryk van eer.

de Maagd De Hoed van Vryheid rust op 't hoofdpunt van haar speer.

van Hol- land ont- De Tuin van Holland sieraad haar koets en stasiwagen.

fangen, en Zy ment een Leeuwgespan, in haar gareel geslaagen,

geleid naar En voert in zulk een staat 't Geloof, haar zielsvriendin,

't Paleis Naar 't vorstelyk paleis, zy stapt ter hofzaale in.

van den

Prins van

Oranje,

Het

Het Parkement van Gods genade en vreêverbonden,
 Nooit door den roeft des tyds of vraatige eeuw geschonden,
 Rust in haar arm, en 't oog bewaakt dat dierbaar pand.
 Zy zwaait een Kruisbanier met haare rechterhand,
 Bepurpert met het bloed, getapt uit Christus wonden.
 De vlechten speelen langs de schouders, ongebonden,
 En streelen 't onbevleete en blinkende gewaad.
 Een hemelsch licht verstrekt haar kruin een hoofdsieraad.
 Zy werpt zich neder voor Vorst WILHEM, die zyn leden, *dien zy in*
 Door Staatzorg afgeslooft en oorlogsbezigheden, *den slaap*
 Verquikte op 't ledekant. gy slaapt, dan zegtze, ô Held, *verschyns*
 En rust, daar ik onrust, moet zwichten voor 't geweld! *en aan*
 De Vorsten hebben in myn ondergang gezworen. *spreekt.*
 De Fransche Lodewyk vervolgt me, dol van toren.
 De luister van zyn kroon word met myn bloed bemorft.
 Wat rampen moest ik daar aanschouwen, groote Vorst!
 Myn tempels omgewroet; myn priesters uitgebannen,
 Gekerkert en geboeit door woedende tirannen;
 Myn zoons en dochters weggevloden in dien nood,
 Daar 't gastvry Nederland haar herbergde in den schoot. *Zy ver-*
 Men scheurt'er vriend van vriend, de zuster van den broeder, *haalt de*
 Den man van d'echtgenoot, en zuigling van de moeder, *vervolgin-*
 Die met een teedre lach het moederlyk gemoed *gen in*
 Bestormt, en zo voor 't lest de waarde voedster groet. *Frankryk,*
 Gy lacht, onkundig van uw lot en wedervaren,
 In uwe ellende, ô wicht, in deze onnoosle jaaren;

Ween liever in uw ramp; neen spaar die traanen vry;
 Tot dat gy kennis krygt van uwe slaverny;
 Dan zal die zilte bron, door rou om hoog getoogen,
 Uw hert ontlasten van zyn weedom door uwe oogen.
 Zo klaagt de moeder in het scheiden van haar vrucht.
 O teder affcheid, daar myn ingewand om zucht!
 O rampen, die myn ziel bezwaaren, en ontstellen!
 Maar 't is onnodig al' d'ellenden op te tellen;
 Uwe ooren wierden lang ontroert door zulk een maar.
 Nu loopt in 't Britsche ryk myn vryheid ook gevaar.
 Uw Egaas Vader, en de Broeder van uw Moeder,
 De Koning Jakob doet, hoe langer hoe verwoeder,
 In eedtespan verknocht met Vrankryk, my geweld.
 Maar 't melden van zyn naam ontroert uw hert, ô Held.
 Ik kan die driften licht aan een gemoed vergeeven,
 Waar in de deugd zo diep haar lessen heeft geschreeven;
 Een hert zo teder, dat om Vaders doling schreit.
 Maar Godsplicht noopt u, schoon natuur hier tegen pleit.
 Ter quader uur verloor uw Oom, vorst Karel, 't leven.
 Noch eens uw Vader, in zyns Broeders plaats verheven,
 Door Vrankryks raad misleid, vervolgt het recht van 't land,
 Myn vryheid loopt gevaar, dat onwaardbaar pand.
 Een opgeraapte zoon, indien men 't mag gelooven,
 Zoekt uwe Gemaalin van 't Kroonrecht te berooven,
 Maar steekt onwetende den Vader zelf naar 't hert.
 Men ziet de tempelen van Rome (ô bittre smert!)

*er in En-
 geland.*

En

En kloosters openbaar braveeren op de straaten.
Men schenkt eertitelen, wel eer by d'onderzaaten,
Belyders van 't geloof met eere en vlyt bekleed,
Den paapschen gunsteling, die in hunne ampten treed.
En vraakt'er iemand door de wet die vreemde zaaken,
Straks doet de tyranny haar vuur van gramschap blaaken.
Het Bisschoplyk gezag kan 't woeden niet ontgaan.
Men tast de Vaders als weêrspannelingen aan,
En houd die Lichten in de duisternis geslooten:
Zo word de wet vertreên, en 't recht van 't ryk verstootten.
O groote Elizabeth, ô Goddelyke Vrou,
Beroemde Koningin, Voorstandereffe aanschou
Al' d'ongevallen die myn Heiligdommen dreigen!
Ai zie uw tempels in den nood, zy zyn uw eigen,
En door uw vlyt maar zacht! myn yver holt verkeert:
Gy hoort ons niet, schoon zulks het Roomsche Kerkhoofd
Myn tegenstander dwaalt met averechtse stappen (leert.
Van 't waare kruispoor af. by zo veel eigenschappen,
Die God de Schepper en de Zoon en Geest gemeen
Bekleên, bezittenze ook d'alwetenheid alleen.
D'Aardsvaders zelfs, die door hun onbesproken leven,
En onvermoeid geloof, voor Christus stoel verheven,
Nu triomferen na het einde van 't verdriet,
Zyn eeuwig onbewuft van 't geen om laag geschied.
't Dryeenig Wezen kent de rampen die ons drukken,
Dat werkt de plaagen, of bepaalt onze ongelukken.

Ruft dan in eeuwigheid, ô zalige Vorstin!
 Gy hebt op aard gestreên, gelyk een Kruisheldin!
 Maar gy, ô Fenix, uit uw Vaders afch herboren,
 De Hemel heeft uw arm tot zulk een werk verkoren;
 De Godheid heeft met u veel wondren in den zin.
 Ai droog de traanen, Vorst, van uwe Zielsvriendin;
 Gy hebt my van uw jeugd geliefkooft, en zo teder
 Van kindsbeen af bemint. herstel myn vryheid weder.
 Waak op, doorluchte Prins; draag zorge voor myn recht;
 Vaar wel; betracht myn heil. 't is u genoeg gezegt.

*Ontwa-
king van
den Prins,*

De Vorst ontwaakt, maar wordgeflingert door 't bezwaaren,
 Gelyk een kiel op zee door 't klotzen van de baaren,
 Of hoogverheven eik, door 't loeijen van den wind.
 Hy stelt aan d'eene zy de plichten van een kind,
 Wyl hy Maria streelt op d'echtkoets, zich voor oogen.
 Ook word zyn boezem door den band van 't bloed bewoogen,
 Mits hem de Zuster van den Vorst wel eer met fmert
 Ter waereld bragt, en had gedraagen onder 't hert.
 Hy hoort, aan d'andre zy, 't Geloof om bystand smeeken,
 Met traanen in 't gezigt. zyn boezem schynt te breeken.
 Een dubble hertstogt stryd in 't vorstelyk gemoed.
 Hier pleit de liefde tot den Godsdienst tegens 't bloed.

*De Groo-
zen van
Engeland
verzoeken
den Vorst
om hulp.*

Nu ziet men dagelyks de Grooten van Britanje
 Hun bystand eiffchen van de wapens van Oranje,
 Om d'oude wetten, door den Vorst (zo dwaas misleid
 Door helsehe tovertaal van Roomsche geestlykheid)

Ge.

Geschonden, en verdrukt zo trouloos en vermetel,
 In volle vryheid weêr te voeren op haar zetel.
 De Prins aanhoort de klagt, bewogen met hun leet,
 Verfoeit het troongeweld dat Jakobs doling sneed;
 Hy stelt de herten door zyn dierbaar woord te vreden:
 Maar 't schrander oordeel vreeft voor grooter zwarigheden.
 Hy merkt de listen van de Vorsten naakt en klaar,
 En ziet uit hun besluit zyn Vaderlands gevaar.
 Hy speurt dat Lodewyk, met Stuart aangespannen,
 't Hervormde Kruisgeloof voor eeuwig zoekt te bannen
 Uit Gods gewyde Kerk, en dreigt den vryen Staat
 Weêr om te wroeten, tot voldoening van zyn haat.
 Deze overweging doet den Held den togt besluiten,
 Om 't naderende quaad in zyn geboort' te stuiten,
 En d'eerst ontsteken gloed van onheil, door beleid,
 Te dooven, eer de vlam haar vonken verder spreid.
 De Godsdienst stookt zyn vuur noch feller in zyne aders.
 Hy raadslaagt heimelyk met Neêrlands wyfste Vaders,
 En geeft zyn opzet hen te kennen in den Raad,
 Zo heilzaam voor de Kerk, voor Vryheid, Recht en Staat.
 Zy stemmen 't oogmerk toe. elk streelt zyn hert met hoope,
 Dat d'aanflag dienen mag tot welstant van Europe;
 Voor al van Christus Kerk, wel eer met bloed gekocht.
 Men doet al 't nodige bezorgen tot den togt.
 Zwygt nu gy Grieken van uw Koninklyke kielen,
 En zoo veel vlooten, die, om Troje te vernielen,

*Die heime-
 lyk raad
 pleegt met
 de Staaten.*

*Voorberei-
 ding tot
 den togt.*

Heen.

Heenstoven door de zee, om 't ongelijk en hoon
 Te rechten door het zwaard, gepleegt aan Atreus zoon.
 Maar haat noch wraaklust kan vorst WILHEMS degen wett en.
 Zyn oogmerk is om 't hert van Jakob om te zetten.
 Geen fabel dorst naar bloed, geen krygsknecht vlamt op roof.
 Men trekt als vrienden, VOOR DE VRYHEID EN 'T GELOOF.
 Dat tuige 't opschrift van d'Oranje scheepsbanieren,
 En watervaanen, die de zeekasteelen sieren.

*De Prins
 neemt af-
 scheid van
 de Staten.*

Prins WILHEM groet terwyl de Hoofden van het land.

Hy draagt de Ryksprinses, zyn allerwaardste Pand,

Aan hunne zorgen op. indien het lot, verbolgen,

O Vaders, zegt hy, my mogt tot'er dood vervolgen,

'k Beveele aan u alleen myn vorstelyke Vrou:

Beschermt haar in den nood; blyft eeuwig haar getrou.

Maria spreekt hem aan met traanen op haar kaaken,

Vaarwel, myn tweede Ziel, wil voor den Godsdienst waaken.

Beschut Gods Heiligdom in zulk een hoogen nood.

Maar geef, om mynent wil, u zelve niet te bloot.

Gy hebt uw leven my geschonken voor d'altaaren,

En moet myn eigendom met vlyt en zorg bewaaren.

De band van 't huwelyk verbind u tot uw pligt.

Voor al myn Heer (zy droogt de traanen van 't gezigt)

Verschoon het leven van myn afgedwaalden Vader;

Ik ben voor hem bevreesd, ô Prins, niets raakt my nader.

Natuur gebied myn ziel te zorgen voor den Vorst,

En drukt myn kinderpligt nu dieper in myn borst.

*Aan-
 spraak
 van de
 Prinses
 aan den
 zelve.*

Ik

Ik min hem neffens u; zyn onheil zou my kraagen;
 Behou den Koning, maar vernietig al zyn laagen;
 Bedenk maar dat zyn bloed Maria 't leven gaf.

Ik zweere u, antwoord haar de Veldheer, by myn staf, *Antwoord*
 En scherpe legerbyl, ik zal den Vorst niet deeren; *van den*
 Maar 't hoofd, zelfdoor Gods hand gezalft, eerbiedig eeren. *Prins.*
 'k Betuige, dat ik ook zyn Ryksstaf niet begeer.

Wanneer ik 't recht van 't volk herstelt heb, keere ik weêr.
 Maar laat ons onderwyl, Prinses, ter tempel treden,
 Om hulp te vergen aan de Godheid door gebeden.
 Al die een aanslag van gewigt met God begint,
 Ziet vaak de zaak gekroont met zegen, en verwiut.

Nu doet men door het land Gods hooge kooren blaaken, *Gebeden*
 Zyn Priesters offeren voor d'algemeene zaaken, *in Holland*
 Den welstant van Europe, en 't heil van Christus Kerk. *voor den*
 De vroomme Prins gaat voor, en strekt in 't heilig werk *voorspoed*
 Een voorbeeld aan zyn volk. hy knielt voor Gods altaaren, *van den*
 En zucht om zegen in een aanslag vol gevaaren. *togt.*
 Maria volgt hem na; ze ontsluit haar hert voor God;
 Zy bid om 's Hemels gunst, en een voorspoedig lot.
 De Vaders leggen in de tempels neêrgebogen,
 Met nederig gebaar voor Koning Jezus ooggen.
 De burgers heffen herte en handen naar Gods troon,
 En smeeken in den naam van zyn gekruisten Zoon.

De Hoofden onderwyl vervaardigen de vlooten.
 De Prins begeeft zich by zyn wakkre togtgenooten.

*De Prins
 begeeft
 zich naar*

T

Wel

*de Vloot,
die 't zeil
gaat.*

Wel aan, myn Zangnimf, volg den Held langs d'Ocean.
 De Britsche Torrington zeilt voor, en maakt een baan,
 Met zyn gezwinde kiel, op Nereus groene velden.
 D'Oranje Zeevoogd volgt met Neêrlands Waterhelden.
 Zeshonderd schepen en ruim vyftig klooven 't nat,
 Bevolkt met oorlogslîen. men voert een ryken fchat
 Van geld uit Holland meê, een zenuw van de krygen.
 Men ziet matroozen in de hooge masten ftygen,
 En volgen 't zeebevel. men fpannt de doeken uit.
 De klank van trommen en van zeeklaroenen fluit
 Op d'oever, die, bedekt met Nederlandsche fchaaren,
 Veel voorfpoed aan den Vorft toegalmen onder 't vaaren.
 Men voert de paarden, in den hollen buik van 't hout
 Beslooten, vast gehecht aan banden, over 't zout.
 De Schepen bruischen door de golven, zwaar geladen
 Met ftaale wapenen, Vulkanus zaalfieraaden,
 In Lemnos hol gefmeed. zo zeiltmen voort. maar ach!
 Eool begrimt de vloot na 't fcheiden van den dag.
 Hy geeffelt Nereus rug met bulderende winden,
 Om 't leven van den Held en d'aanflag te verflinden.
 Nu houd geen tuchtspelonk dat muitgefpan by een.
 De stormen fnorren op hun onweerpennen heên,
 En woeden op de vloot. het pekelt zwelt door 't loeijen.
 De gryze Zeevoogd ziet zyn holle baaren groeijen,
 En ryzen hemelhoog, of zinken in zyn kil.
 Nu briefcht geen oorlogfros vol moed, maar houd zich ftîl;

*Nacht-
storm op
zee,*

*die de
vloot in
groot ge-
vaar
brengt,*

Of

Of scheld, door naar gezucht, de felle luchtorkanen.
 Hoe schrikte Nederland! de vrouwen, nat van traanen,
 Verscheurden haar gewaad, verlegen, en vol schroom.
 Men zegt de Ryksprinses schoot bevende uit den droom, Ontstelte-
nis van
de Prinses.
 Als zy den nachtf storm hoorde op haar paleistrans kraaken,
 En klaagde: welk een ramp, helaas, zal my genaaken!
 Hoe word myn vroomme Prins geflingert op de zee!
 Zal ik ellendige, gelyk Halcioné,
 Die haaren drenkeling, haar Cëix, in de golven
 En woefte plaffen van d' Egeefche zee gedolven,
 Omarmde aan 't barrestrand; myn Prins, myn WILHEM meé,
 In zulk een droeven ftaat, omhelzen aan de ree?
 Ai keer dit ongeval, Befchermer van de vroomen.
 O God, die met een woord de winden in kunt toomen,
 Bestraf de stormen, die myn Held naar 't leven ftaan.
 Hy schoot om uwent wil alleen het harnas aan.
 Hy ftak om uwe zaak van d'oever op de baaren,
 Voor Jezus Heiligdom, en zyn vervolgte fchaaren.
 Verhoor ... haar tong bezweek; zy wou, maar kon niet meer,
 En zeeg al bevende op de zachte pluimen neer.

Apollo fteeg terwyl in 't Ooften op zyn wagen
 Uit Thetis schoot, ontroert door 't buldren van de vlaagen, Aankomft
van den
dag.
 Een zwarte lucht, bekleed met onweêrwolken, ftoot
 Zyn heldre ftraalen op. hoe worftele de vloot
 Op 't fchuimend pekél, door de barning hene en weder
 Gedreven! fchip by fchip zonk in den afgrond neder.

't Scheen of Neptunus, in een haatelyk verbond
 Getreden met Eool, den Vorst naar 't leven stond,
 En zocht de watermagt, en 't puik van Hollands Braaven,
 In d'opgezwollen stroom voor eeuwig te begraven.

*De Prins
 word ge-
 noodzaakt
 binnen te
 loopen.*

Maar WILHEM HENRIK keert, in 't midden van den nood,
 Aan d'oever, met een groot gedeelte van zyn vloot,
 En moet, door storm geperst, d'ontruste zee verlaten.

*De Prinses
 en de Staa-
 ten begeer-
 ven zich
 by den
 zelven.*

De Britsche Ryksprinses, geleid van Neêrlands Staaten,
 Begeeft zich naar de kust. ze omhelst haar Echtgenoot,
 En groet hem als op nieuw verzezen van de dood.
 Gansch Neêrland klaagt en weent. de Vaders staan verslagen.

De mannen zuchten om de felle waterplaagen,
 Door 't weêrpartydig lot op 't pekkel voortgebragt,
 Tot nadeel van den togt, en Neêrlands oorlogsmagt.
 De paarden dryven zonder leven aan de stranden.
 De schepen dwaalen op de golven eer ze landen,
 Of blyven eeuwig weg, verstroot door 't stormgeweld.

*Wakker-
 heid van
 den Vorst
 in't her-
 stellen van
 de vloot,*

Hoe slaaft de vroome Vorst, eer hy de zaak herstelt!
 Geen lasse wanhoop kan zyn groote ziel bestryden.
 Hy wil Gods tempels niet verlaten in hun lyden.
 Hy arbeid nacht en dag. elk vliegt op 't Vorstlyk woord,
 En zet met spoed het werk, zyn vlyt bevolen, voort.
 Men doet de havens van de schepen weêr ontblooten.
 Men preft een nieuw getal bezeilde watersloten,
 Om 't volk naar Stuarts ryk te voeren over 't zout.
 Men koopt de paarden in de steden op voor gout,

En

En voert ze naar de zee. men leegt de wapenzaalen,
 En doet het oorlogstuig uit magazynen haalen.
 Zo word de vloot voorzien, en weêr in staat gebragt,
 Door onvermoeiden vlyt. d'Oranje Veldheer wacht
 Naar een gewenschten wind, om van de kust te steeken.
 Men ziet hem daaglyks met de Burgervaders spreeken,
 Of krygsraad houden met zyn Hoofden, in 't gezigt
 Der vlooten, en 't gevolg vermaanen tot zyn pligt;
 Of, afgeslooft door zorg voor d'algemeene zaaken,
 Zich met de Ryksprinses op 't woelend strand vermaaken,
 En treden hand aan hand. men zegt dat God Neptuin
 Kroop uit zyn glaze zaal, en stak de gryze kruin
 Verliefd ten golven uit, en voelde d'ingewanden,
 Zo styf bevroren, door Mariaas schoonheid branden:
 Terwyl de Zeegodes in 't aanzigt zwol van spyt,
 En in haar kamer sloop, ontfteeken door den Nyd.

De braavê Prins begeeft zich weder op de baaren.
 Eool' de Windvoogd raakt, door't smeeken, aan't bedaaren,
 En sluit de muiters in hun nachtspelonken op.
 Nu haalt de bootsgezel de zeilen weer in top.
 De wakkre stuurman wykt geen Palinuur in 't waaken.
 Soldaat en Zeeman voert de blydschap op zyn kaaken,
 Zyne oogen tuigen van zyn moed en oorlogsluft.
 De Helden staaren van 't kampanje naar de kust.
 Een snelle voorwind noopt de doeken op zyn veder.
 Men werpt het anker voor Britanjes oever neder.

*die zich
 weder in
 zee be-
 geeft,*

*en in Tor-
bay land.*

De kust van Torbay steekt haare armen vrolyk uit,
Om Neêrlands watermagt t'ontfangen. 't krygsgeluit
Vervult de stranden, daar trompet en trommen klinken.
Men ankert aan de rec. Vulkanus wapens blinken,
En schittren in de vuist van 't blaakende oorlogsvolk.
Gy zaagt de vlooten uit uw grondeloozen kolk,
O gryze Zeevoogd, van verwondring opgetogen,
En twyfelde of gy niet misleid wierd door uwe oogen-'
Maar hef uw wierparuik, ô Vader vry uit zee;
Gy ziet geen wapenen van oorlog maar van vreê.

*Het krygs-
volk word
ont-
scheept,*

Nu doet men d'oevers van ontelbre Helden krielen.
Het oorlogssros draaft uit den buik der zwangre kielen,
En groet al briefschende de lucht en 't vaste land,
Een bos van pieken groeit aan Koning Stuarts strand.
Een oostewind beweegt d'Oranje legervaanen,

*en de Prins
van de
Engelschen
verwel-
komt.*

By 't ruischen van de zee. de quynende onderdaanen
Van 't Brittenlandsche ryk verschynen voor den Held,
Een spreekt'er uit den hoop: ô Temmer van 't geweld,
Aartsheiland van dit volk, zyt welkom met uw vlooten!
Gy hebt om onzent wil de wapens aangefchooten,
Uw vloot met oorlogslieën om onze zaak bemant.
Met vreugde zien we uw vaân op onze kust geplant.
Wy hebben u in 't ryk genodigt door Gezanten,
Straf nu de razerny van Jakobs vloektrouwanten.

*De dorpe-
lingen
brengen*

Men ziet den dorpeling, met toevoer ryk gelaân,
En voorraat, draaven daar d'Oranje tenten staan,

Om

Om ros en legerman te spyzen aan de stranden ;
 En 't hert te moedigen. de blyde galm van 't landen
 Snort, als een snelle wind, door 't gansche landschap heên.
 De burgers vliegen uit de bygelegen steên,
 Door d'Oppelhoofden en Beheerschers voorgetreden ;
 Die WILHEM groeten, en verbinden zich met eeden,
 Aan zyn standaarden. elk bied zich gewillig aan,
 En zweert, tot rust van 't ryk, den Veldheer by te staan.

*toevoer
aan de
soldaaten.*

De Britsche Koning was naar 't Noorden met zyn magten
 Getogen, om de vloot by Berwyk af te wachten,
 En had tot wederstant zyn schepen toegerust,
 Om 't landen van den Vorst te stuiten aan de kust.

*De Koning
van Engeland
rukt
zyn magt
van't
Noorden.*

Hy preft verbaast zyn heir naar 't Westen, op de maaren
 Dat Neêrlands oorlogsvolk ontscheept wierde uit de baaren.
 Maar d'aantogt valt te traag, schoon zich de Koning spoed,
 Zyn leger legt te ver. de Schoonzoon heeft den voet
 Alrede aan land gezet: Gods almagt, hem genegen,
 Beloofte zyn wapens, zo rechtvaardig, hulp en zegen.

Hy trekt met vliegende banieren spoedig voort.
 De doortogt word gebaant. men opent hem de poort.
 't Getal van 't leger groeit door moedige Edellieden,
 's Ryks Grooten, die getrou den Prins hun bystant bieden.
 Kornel en Hopman zweert den ouden Koning af,
 Verlaat misnoegt zyn dienst, en volgt Oranjes staf.
 De gansche krygsmagt mort; daar duizenden soldaaten
 't Geweer verwerpen, en Vorst Jakobs zy verlaten.

*De Prins
trekt
voort, en
't leger
groeit aan.
De bevel-
hebbers
vallen den
Koning af,
en woegen
zich by 't
Hollands
leger.*

De

De bloem van 't Hofgezin, de zuilen van den troon
 Vervloeken 't Roomsche juk, met zo veel smaad en hoon;
 Verbittert in 't gemoed om 't schenden van de wetten.

Men raad De Raaden werken om den Koning om te zetten,

den Koning En, op Oranjes eisch, door 't wettig Parlement,

het Parle- Het Kerk- en Rykskrakkeel te slechten, en bekent-

ment te Te maaken dat de Zoon wierd naar de wet gebooren,

berooopen; Door klaare tekens en bewyzen, dier bezworen.

Maar Jakobs oor blyft doof, en 't hert verftokt: die raad

't geen hy Gevalt den Koning niet; hy brouwt zich grooter quaad.

weigert, Hy ziet zyn magt verftrooit; het leger, vol misnoegen,

Verzwakken, en zich by d'Oranjebenden voegen.

De trouften vallen af. elk schikt zich naar den tyd.

De tegenspoed verftrooit de gunst van 't volk, en snyd

Den band van vriendschap af. hoe staat de Vorst verlegen!

Hy ziet geen kans dien knoop t'ontwarren door den degen;

Of met een hand vol volks de wapens van den Zoon

en besluit Te keeren. hy besluit in 't einde om staf en kroon

te vluch- Te derven, en het ryk te ruimen met zyn vrienden.

ten, Hy zent de Koningin, met vrouwen die haar dienden,

zent de En 't jonge kind voor af, verzelt van Geestlykheid,

Koningin En stokebranden van zyn quaad; wier helsch beleid

voor af, Den ouden Vorst verried: die, afgerecht op sineken,

En vleijen, door een tong met honig overstreeken,

Zyn hert bewogen, om d'aaloude wet van 't ryk

Zo snood te schenden, en den Godsdienst te gelyk

Te steeken naar de kroon. dat vlejersrot geleidde
 De Britsche Koningin naar d'oever, daar ze scheidde
 Van haaren onderdaan, en 't hoog gezag verliet.
 De Koning staat een wyl in twyfel; 't ryksgebied
 Bekoort zyn ziel; hy kan den zetel niet verlaaten.
 't Staatzuchtig hert, gestreelt door koninklyke staaten,
 En schitterenden glans van d'opperheerschappy,
 Weerstreeft zyn poging, en zet alle krachten by
 Om 't vluchten van den Vorst te stuiten. hy, gedreven
 Door zulk een hertstogt, om als Opperhoofd te leeven,
 Wil nu de Koningin herroepen op den troon,
 Met al haar Kerkgevolg, en d'opgeraapten zoon.
 Maar ziende zich ontbloot van wacht en oorlogsknechten,
 Het leger weigeren voor zyn belang te vechten,
 En 't gansche ryk zyn zy' verlaaten, neemt hy voor
 Om weg te vliên, en volgt zyn Gemalinne op 't spoor.

En volgt.

De wroeging noopt hem voort met felle geesselslagen;
 En 't overtuigt gemoed vreeft voor verdiende plaagen.
 Hoe juichte Brittenland! hoe beefde Lodewyk!
 Als Jakobs watertogt, en toevlucht in zyn ryk
 De zaak verydelde, in hun' herffenen beslooten.
 Hy, die vermetel klimt, word licht ter neêr gestooten.
 Gy aardfche Vorsten heft uw herten niet te hoog;
 Gods magt bespot uw magt; zyn aldoordringende oog
 Doorwroet uw ingewand, en zet uw aanslag paalen.
 Al blinkt de rykskroon op uw kruin met heldre stralen:

Al meet gy d'aarde met uw gouden Koningsstaf,
 Gods vierschaar ziet uw hert. op boosheid volgt de straf.
 De deugd verdooft den glans van 't vorstelyk scharlaken.
 Het voegt een Vorst voor 't ryk, maar eerst voor God te waa-
 Gods offer met zyn hand t'ontsteeken op 't altaar; (ken;
 Maar dooft hy 't heilig vuur, dan loopt zyn kroon gevaar.
 Dat tuigt Vorst Jakobs val, een spiegel voor de Grooten;
 Een voorbeeld van deze eeuw voor al zyn Troongenooten.

*De Prins
 trekt met
 zyn leger
 voort,*

Prins WILHEM trekt terwyl door 't landschap met zyn vaan.
 Des Konings aanhang, die zyn heir durft wederstaan,
 Beklaagt, in 't bloed verftikt, den wrevel onder 't sneeven.
 Men ziet den muiteling voor zyne wapens beeven,
 En 't wederspanning volk zich buigen voor zyn zwaard.
 Men hoort eerbiedig, daar zyn mond den grond verklaart
 Van 't herte, en d'oorzaak van zyn komst in Stuarts ryken,
 Elk voelt zyn ziel geraakt, door d'ongevinsde blyken
 Van vriendschap. yder juicht op d'aantogt van zyn magt,
 En kust de wapens, daar de kroon haar heil van wacht.
 Men sluit de poorten voor zyn vredevaanen open.
 De dorpen vreezen voor geen plonderen noch stroopen.
 De Bouman, in 't gemeen door 't krygsvolk uitgeput,
 Ontfangt zyn vyand nu vol vrientschap in zyn hut:
 Zy drinken hand aan hand als broeders voor de vaten.
 De landmaagd spreid den disch voor ruiters en soldaaten;
 En spyft hen met de vrucht van d'akkers, vleesch en brood;
 Zy schrikt voor geen geweld, noch schennis van haar schoot.

Oran-

Oranjes voorzorg houd, door strenge krygsbevelen,
 Den legerknaap in tucht. hy doet zyn volk verdeelen,
 En trekken, daar de nood zyn hulp vereifcht. hy slaat
 Op alle zaaken acht, en dient zich in dien staat
 Van 't fchrander overleg, zyn herffens aangeboren.
 Elk pafst op zyn geboôn. hier gaat geen tyd verloren.
 Zoo naakt de Vorft in 't eind de Koninklyke ftadt,
 Den Stoel van Engeland; daar Jakob onlangs zat
 Verheven op den troon. 's ryks Edelen en Raaden
 Verfchynen in zyn heir. elk roemt zyn braave daaden,
 En groet den Veldheer als Befchermer van de Kroon,
 Van 't voorrecht, en 't geloof. nu ryft een vreugdetoon
 Ten Hemel uit den muur van Londen om dien zegen;
 Terwyl Prins WILHEM, op zyn ftafikoets geftegen,
 Gelyk een tweede Auguft', met eere en pleghtigheid,
 Naar 't hooge Kapitoel van Londen word geleid.
 Elk volgt zyn wagen, om den Held in 't hert t'ontfangen.
 De traanen biggelen van blydfchap langs de wangen.
 De Maagden, opgetooit in 't witte feeftgewaad,
 Braveeren langs den weg, en zingen op de ftraat:
 Wy groeten u in 't ryk Behoeder van de troonen;
 De Hemelkoning zal uw deugden eeuwig loonen.
 Wy blyven u verplicht voor al 't genooten goed.
 Wy looven uw beleid. wy vallen u te voet.
 Men zingt dat Perfeus, op zyn vliegend ros gezeten,
 De Moorfche Koningftelg verlofte van haar keten,

*ea komt
 voor
 Londen.*

*Zyn intre-
 de binnen
 Londen.*

*Vreugde
 van de
 onderdaa-
 nen.*

*Gezang
 van de
 Engelsche
 Maagden.*

Daar zy , gekluifert aan de fteenrots , in dien nood
Van 't zeegedrogt begrimt , verwachtte elk uur de dood.
Zwygt oude dichters , 't is verziert in uwe boeken :
Maar WILHEM HENRIK vliegt met opgefpanne doeken ;
Die waare Perfeus ftreeft met zyn gevleugelt ros
En waterpaard naar 't ftrand ; en maakt de banden los
Van geen Andromeda , beroemt door aardfche gaaven ,
Of fchoonheid van het lyf , waarom de minnaars flaaven ,
Maar flaakt de boeijens van den Godsdienst , en 't gedrogt ,
Gewetensbreidel , word veroverf op zyn togt.
Hoe juichte Athene , toen Held Thezeus , na 't vernielen
Van 't monfter , keerde met zyn zegeryke kielen !
De vrouwen vloogen met de kinderen naar 't ftrand ,
Den Winnaar in 't gemoed , en zongen : Thezeus hand
Verdelgde 't monfter , uit Pafifäé gefproten ,
In Dedaals doolhof , tot ons onheil , opgefloten ,
Gekoeffert en gevoed , veel jaaren achter een ,
Met blanke fpiere van de jeugd van 't wyze Atheen :
Maar gy , Britanje , laat uw vreugdegalmen hooren ;
't Gedrogt , Gewetensdwang , uit Jakobs brein geboren ,
En in den doolhof van uw Konings hert gequeekt ,
Daar 't razende naar 't hert van Recht en Godsdienst fteekt ,
Word door Vorft WILHEMS hand veroverf en verflagen .
Gy Britfche vrouwen volgt dien Thezeus op zyn wagen .
Geleid zyn zegekoets , ô Moeders , zy aan zy :
Uw kindren zyn verloft van wreede tyranny ;

Zy

Zy zullen u niet meer zien treuren om de plaagen,
 Noch, hangende aan de borst, steeds weenen op uw klaagen.
 En gy ô Vaders leid uw zoonen, elk om stryd,
 Ter tempel naar 't altaar, den waaren God gewyd.
 De Godsdienst, eer verdrukt, word weêr ten troon verheven:
 Maar dankt Oranjes staf voor vryheid, recht en leven.

Zo rolt de vreugdegalm de straten door. elk meld
 De blydschap van zyn hert, op d'intreê van den Held.

Nu werkt zyn yver, om de rykspeest uit te roeijen.
 't Vermoeden van verraad doet yders magt besnoeijen,
 Den Roomschen onderdaan ontblooten van geweer.
 Elk, die den Koning dient, legt hier de wapens neêr:
 Men slaat de listen ga. men waakt met Argus oogen.

De Vorst betuigt voor 't volk: dat hy, door 't leet bewogen
 Van d'onderdaanen, zelf op hun begeerte en beê,
 Tot voorstant van 't geloof, der volken ruste en vree;
 Handhaving van de wet, en langgevierde rechten,
 Zyn vlooten had bemant, om 't rykskrakkeel te slechten.
 Dat hy van elk verwacht gehoorzaamheid en pligt
 En bystant, om een werk van zulk een groot gewigt,
 In weerwil van den nyd, kloekmoedig uit te voeren.
 Hy dreigt in tegendeel hen, die den troon beroeren,
 Of laagen leggen aan zo Goddelyk een zaak;
 En door verschillentheid van Godsdienst, heet op wraak,
 Een vuur van vyandschap doen smeulen in hunne aders;
 Om d'aangenaame rust, als snoode troonverraders,

*Wakker-
heid en
zorgen
van den
Prins
voor de
algemeen-
ne rust.*

*Zyn ver-
klaring
voor de
gemeente.*

Te smooeren in een zee van 't burgerlyke bloed,
En 't eedle Staatbelang te treden met den voet.

*Hy doet
het Parle-
ment be-
roepen.*

Hy doet, naar 't oudgebruik, den Raad van 't ryk vergaaren,
En yder ongeveinst den grond van 't hert verklaaren,
Heilzaame middelen beraamen, om het quaad
Met vlyt te stuiten, eer de tweedragt verder gaat.
Men geeft hem d'oppermagt eenpaarig in zyn handen.
Men recht verbonden op. men zweert de dierbre panden
Van 't ryk in eeuwigheid, met eigen bloed en goed,
In spyt des vyands, te verzeekren, en vol moed
Den Troonbeschermer met zyn leven by te springen,
In 't uiterste gevaar en staatveranderingen.

Men toont dat Jakob is verfteken van de kroon,
Door 't recht te schenden, en 't verlaaten van den troon.

*De gene-
gentheid
der En-
gelschen
tot den
Vorst
groeit da-
gelyks
aan,*

De liefde tot den Vorst groeit daaglyks in de zinnen.
Zyn vlyt verplicht het volk hem meer en meer te minnen.
Zyn teedre zuchten tot den Godsdienst, kloek beleid,
Staatkunde, oprechtheid, liefde, en oorlogsdapperheid,
Door God in overvloed aan d'eedle ziel geschonken,
Doen 't vuur van gunst in 't hert van 't Britsche volk ontvonken.
Gerechtigheid tast zelf den Ryksraad in 't gemoed:
Gy zyt aan hem de Kroon verichuldigt, Vaders groet
Den Prins als Koning, hy beschermde uw recht en landen.
De Godsdienst komt'er by, en werkt op d'ingewanden.
Wie zou die driften, zo rechtmatig, wederstaan?

*die hem
den Scep-*

Zy bieden hem te saam den gulden Scepter aan,.

Ter-

Terwyl de landzaat schreeuwt. ô Koningsstad, ô Londen, *ter einderlyk*
 Verhef uw Heiland vry, gy zyt aan hem verbonden. *opdragen.*
 Hy gaf aan d'Erfgenaam van Stuarts ryk zyn hand.
 Gy zaagt zyn huwlykstoorts, die noch door't aardryk brand,
 Ontsteeken in uw wal. gy hebt, ô Britsche Helden,
 Wel eer op 't bruiloftsfeest zyn daaden hooren melden;
 En nu zyn wondren met uwe oogen aangezien.
 De Godheid heeft den Held gereelt, om hulp en biên
 Aan 't onderdrukte volk; om op zyn zegetogten
 Den klaauw te korten van verwoede moordgedrogten;
 En, op Alcides spoor, de monsters, wreed van aard,
 Den kop te kneuzen door de slagen van zyn zwaard.
 Een Koning, door verdienste en hooge waardigheden
 Gekroont, zal met meer roem den Stoel van 't ryk betreedén,
 Als die, door 't blind geval verheven, 't volk gebied.
 't Geluk deelt vaak zyn gunst in 't honderd uit, en ziet
 Naar deugden noch waardy: maar eeuwig zal Britanje
 Verheerlykt blyven door de krooning van Oranje.
 Vervolgde zielen, die uit liefde van 't geloof,
 In wildernissen treurt, en laat uw erf ten roof
 Aan uw vervolgers, grypt weêr moet in uwe plaagen;
 Droogt af de traanen, want de Koning hoort u klaagen.
 Hy stryd voor uwe zaak. hy zal uw bittere smert
 Verzoeten; blyft getrou, ô zielen, en volherd
 In blaakende yver voor Gods tempels en altaaren.
 Hy zal den troon bekleên, en heerschen voor Gods schaaren,

Voor

Voor 't onvervalscht geloof, en Jezus kruisverbond.
 Zo spreekt de gansche stad, al 't volk, uit eenen mond.

*Men zend
gezanten
naar Hol-
land om
de Prin-
ses af te
baalen.*

Men zend Gezanten naar de Nederlandsche stranden.
 Die steeken van de kust. men ziet ze spoedig landen.
 Zy knielen needrig voor Mariaas voeten neêr,
 En nooden haar ten troon te treden met haar Heer.
 Maar 't hert, zo vast verknocht aan Neêrlands zeven Staaten,
 Zo dier verbonden aan de min der onderzaaten,
 Verzekert van hun trou en ongeveinsde deugd,
 Verzinkt in diepen rou, in 't opgaan van haar vreugd.
 De Vaders wenschen haar eerbiedig heil en zegen.

*Maria
toont in 't
scheiden
haar ge-
negentheid
voor den
Staat ende
ingezete-
nen.*

O Land, myn hertsvermaak, wy blyven u genegen,
 Zo spreekt ze, schoon Britanje ons uit uwe armen rukt,
 Ik heb in Neêrlands Tuin de zoetste vrucht geplukt
 Van 't leven, en myn ziel gevoed met lekkernyen,
 My aangenaamer, als de troon of heerschappyn.
 Hier heb ik vrolyk ruim tien jaaren doorgebracht,
 Van groot en kleen bemint, geviert en hoog geacht.
 Hier heb ik onbeschroomt, met opgeheven oogen,
 In diepe zuchten, voor Gods altaar neêrgeboogen;
 Onthaalt op 't heilig feest met Christus kruisbanket.

*Haar af-
scheid aan
de Lee-
raars,
en d'Op-
perhoofden
van 't
land.*

Vaart wel, Gods Tolken, leeft, gedenkt ons in 't gebed:
 Bewaakt uw Heilands Kerk, zyn Bruid, zo dier verkoren.
 En gy, ô Heeren, die, tot landbewind geboren,
 Den volken wetten geeft, ô Zuilen van den Staat,
 Verwacht niet dat de staf en 't purpre troongewaad,

Hoe schoon voor d'oogen, ooit Mariaas hert zal vleijen,
Om haare zinnen van uw vriendschap af te scheijen:
Die banden zyn te vast geslingert om 't gemoed.
Wy blyven u getrou in voor- en tegenspoed.

De Vaders staan een wyl door 't afscheid opgetogen.
Maar eindlyk spreekt'er een van allen: Gods vermogen,
Grootmagtigste Vorstin, ontsluit u Stuarts troon.
Wy wenschen u gelyk veel zegen met de kroon.
Gy zyt geschapen om dat Ryksjuweel te draagen,
En neffens uw Gemaal het Britsche Ryk te schraagen.
De Godheid heeft uw ziel en leven met een ry
Van deugden opgepronkt, om in de ryksvoogdy,
Gevlochten om een kroon, op 't heerlykst uit te blinken.
Hoe zal uw lofbazuin de waereld overklinken!
Als gy, doorluchte Vrou, ten zetel opgevoert,
Gewetensdwang, die nu der volken rust ontroert,
Zult drukken op de nek, en kluiptren door uw handen
De Troonharpyen, voor uw voet, met yzre banden.
Dan blyft Britanje wel behouden. maar uw volk,
Ons waarde Vaderland, aanschout een dikke wolk,
Bezwangert van een reeks verwoede staatorkaanen,
Van verre naderen, tot schrik der onderdaanen.
De Fransche Koning heeft zyn fabel reeds gewet.
Hy stygt verwoed te paard, en steekt de moordtrompet.
De Duitche bodem beeft, geschokt door d'oorlogstoonen.
De wreedheid gaat in zwang. men ziet geen kind verschoonen.

Men ziet de steden door de vlammen afgeweid.
 Dat tuig de Pals, Vorstin, daar ze op haar puinhoop schreit.
 Wy vreezen dat dit vuur eerlang zal overwaaijen,
 En Vrankryks legerhaan voor onze muuren kraaijen.
 De Koning heeft wel eer den vryen Staat verrast.
 Zyn ketens, met geweld, om onze leên gepast.
 De lenden bloeden noch door 't snerven van de slagen:
 Een eeuw had ons volk de boeijen licht gedraagen,
 Maar uw beroemde Prins, door onzen nood gedrukt,
 Heeft ons bevredigt, en de kluijsters los gerukt.
 Wy wachten weder, in de naderende ellenden,
 Zyn bystant, om al 't leet van Neêrland af te wenden.
 Ai laat hem keeren, en verwisselen een wyl,
 Ten dienst van 't Vaderland, den scepter voor een byl.
 Maria zal terwyl Britanjes ryksstaf zwaaijen.
 Op uwe zorgen zal de ryks-as zeker draaijen.
 Uw groote wysheid, aan den landgenoot bewuft,
 Zal vreedzaam heerschen, en behouden 't volk in rust.
 Noch eens, ô Koningin, (indien men 't u mag vergen)
 Beweeg den Koning om zyn Vaderland te bergen:
 Een Vaderland, aan zyn geboorte dier verplicht.
 Wy zaagen met ons oog dat Goddelyke Licht,
 't Geen door de waereld schynt met glinsterende stralen,
 Verryzen. ja de Staat zal met dien eernaam pralen,
 Daar vruchteloos de nyd zyn tanden op verbreekt,
 Dat Neêrland in zyn schoot een Koning heeft gequeekt.

Een

Een Koning, zo vermaard; die, op zyn troon gezeten,
 De gansche waereld met zyne armen af zal meeten;
 En vullen de bazuin van d'onvermoeide Faam
 Met zegetoonen van onsterfelyken naam.

Zo sprak de gansche Staat, terwyl Maria scheidde,
 Van Neêrland uit een mond. de landgenoot geleidde,
 Met traanen in 't gezigt, de nieuwe Koningin
 Naar d'oever. yder geeft noch blyken van zyn min.
 De jongste groet beknelt het hert der Batavieren.

*Maria
word
naar den
oever ge-
leid*

Zy treed aan boort. de kiel, getooit met ryksbanieren,
 Gestreelt door zeeklaroen en trommel, blinkt op 't zout,
 Gelyk een hooge berg, uit onwaarddeerbaar gout
 Geklonken, en verdooft de dagtoorts en haar vonken;
 Of strekt een spiegel om God Febus op te pronken.

*en gaat
scheep.*

Vrou Thetis, op haar schulp gestegen, ryft om hoog
 Ter golven uit, en preft, door 't wenken van haar oog,
 De Nimfen van de zee, en alle Watergoden.

*Thetis ver-
schynt op
haar
schulp-
koets,*

Ga heen, zo zegze, volg, ô Triton, myn geboden.
 Begeef u spoedig naar de kust van Brittenland,

*en zend
Triton
voor af,
om de
komst van
de Konin-
gin te
bootschap-
pen.*

Daar WILHEM HENRIK heerscht als Koning. steek aan 't
 Uw zeeklaroen, en blaas Mariaas komste in d'ooren (strand
 Der onderdaanen uit. die maâr zal elk bekooren.

De Vorst verlangt, en wacht zyn waarde Koningin.

Ga voor. ik volg u met myn Waterhofgezin.

Ik wil Mariaas vloot geleiden door de stroomen.

Zy heeft op dezen togt voor geen gevaar te schroomen.

Ik zal ze ftuuren met myne armen naar de ree.
 Zo fpreekt de Zeenimf. en God Triton bruifcht door zee,
 Op 't hoog bevel. hy klooft de golven met zyn wagen,
 En twee Dolfynen, voor zyn water-as geflagen.

*Hy fteekt
 zyn horen
 aan de
 kuff van
 Engeland,
 waar op
 het volk
 zich naar
 zee be-
 geeft.*

Zo dra de Zeeherout, met ongewoon geluid,
 Zyn krommen horen fteekt, wiens klank op d'oevers ftuit,
 En bromt in 't oor van 't volk; vliegt yder naar de ftranden;
 Om voor de Koningin te knielen onder 't landen.

Wel eer viel 't fcheiden bang van zulk een dierbaar Pand:
 Nu baart de weêrkomst vreugde in yders ingewand.

*Een oud
 zeeman
 wyft de
 fchepen
 van de
 Koningin.*

Men klimt op 't Krytgebergt'. men ftarooft op de baaren.

Maria toeft te lang. een fchreeuw't'er uit de fchaaren:

O medeburgers, zyt getrooft, houd moed, aanschout

Met my de vloot van verre aanftuiven over 't zout.

Ik kan, indien 't me luft, de witte doeken tellen,

En zo veel fchepen, als de Koningin verzellen.

Ik heb een zeemans oog, en van myn kindsheid af

De zee doorkruift, ten dienft van Stuarts waterftaf.

Ik wierd wel eer gepreff van Kromwels twiftgenoten,

En, tegens wil en dank; gewurpen op de vlooten.

'k Heb onder Karels vlag d'Oranje zeebanier,

Die 't recht bepleitte van den vryen Batavier,

Tot viermaal achter een bevochten. laat ons leeren

Uit deze ervarentheid, hoe d'aardsche zaaken keeren.

Hy, die wel eer dit ryk kloekmoedig heeft beftreên,

Gefpt nu, tot heil van 't volk, de wapens aan de leên.

Die

Die dappre vyand, eer zo vreeslyk in onze oogen,
 Word onze grootste vriend, en red, uit mededogen,
 In zulken hoogen nood, den veegen onderdaan.
 Zo spreekt de zeegezel, en yder hoort hem aan.
 Elk ziet, terwyl hy wyft van verre naar de kielen.
 't Gejuich en handgeklap van zo veel duizend zielen
 Verspreid zich over zee. de Teemsvoogdes verlaat
 Haar waterhof, en komt in 't plechtig stroomgewaad
 Te voorschyn, op 't gerucht, gevolgt van Teemsnajaden,
 Die vrolyk om haar koets in 't stille water baaden.
 Zy recht de leden op den wagen overendt:
 En spreekt: my zyn de reên van uwe vreugd bekend,
 O burgers, gy verwacht de Koningin der Vrouwen.
 Uw oog verlangt om 't oog van uw Vorstin t'aanschouwen.
 Zy naakt. gy zult ze haast geleiden naar 't paleis.
 De Wind- en Watergod begunstigen haar reis.
 Juicht, onderdaanen, juicht, wilt al uw leet vergeeten,
 Zy heeft zo menigwerf, met oogen, rood bekreeten,
 Uw ramp betreurt. gy zult de tekenen van smert
 Noch leezen in 't gezigt. uw onheil trof haar hert.
 Vliegt hene, en meld haar komst den Vorst, die, vol verlangen,
 Zyn waarde Koningin in d'armen tracht t'ontfangen.
 Men vond nooit grooter trou, noch liefde, meer volmaakt,
 Als in dit Vorstlyk paar. zy zwygt. de vloot genaakt.
 Men werpt het anker uit voor d'oever van Britanje.
 De Koningin vertoont zich boven op 't Kampanje.

*Vreugde
 van de
 onder-
 daanen,
 waar op de
 Teemsgo-
 din te
 voorschyn
 komt, en
 het volk
 aan-
 spreekt.*

*De vloot
 van Maria
 genaakt de
 kust van
 Engeland.*

d'Aaloudheid heeft wel eer verdicht, dat Citheré,
 Volmaakt van wezen, quam te voorschyn uit de zee,
 En op een schulptroon dreef te Ciprus aan de stranden.
 Hier ziet men aan de kust een grooter Schoonheid landen;
 Een pronkbeeld der Natuur. elk groet de groote Vrou,
 En werpt zich neêr in 't stof. men zweert haar liefde en trou.
 Lang leef de Koningin. zo schreeuwen duizend menschen.
 De bergen dreunen op 't geluit der zegenwenschen.
 Zo vaart Maria voort in 't midden van 't gewoel.
 Haar vaderlyke stad, de Britsche Koningsstoel,
 Vertoont zich in 't verschiet. haar boezem word bewogen.
 De traanen vloeijen, op 't aanschouwen, uit haare oogen.
 Haar hert gedenkt aan 't leet der vroomme burgery.
 De kerkvervolging, en haar vaders tyranny
 Ontstellen haar gemoed. zo ryd ze binnen Londen,
 Met traanen in 't gezigt. de stoet, voor af gezonden.
 De bloem van 't Hofgezin ontfangt de Koningin.
 De Koning zelf verwacht zyn waarde Gemaalin
 In 't vorstelyk paleis. hy valt haar om de leden.
 Zyt welkom, zegt de Vorst, gy zult den troon betreden,
 O Goddelyke Vrou. de landplaag legt gevelt.
 Ik heb der volken recht, en 't waar geloof herstelt,
 En, onder Gods beleid, den zegen weggedraagen.
 Hoe zal de waereld van uwe overwinning waagen,
 Zo spreekt de Ryksvorstin. juich, juich, ô Engeland!
 Myn WILHEM heeft uw recht verdedigt door zyn hand.

*De Vorstin
 ryd binnen
 Londen;*

*word van
 den Vorst
 verwel-
 komt.*

Maar

Maar sta my toe, ô Prins, dat ik om d'ongelukken,
En Vaders rampen, die myne ingewanden drukken,
Mag treuren, eer myn hand zyn gulden scepter zwaait.
O Vader, hoe is 't rad van uw geluk gedraait!
Uw blinde kerkdrift, Vorst, verwekte u deze plaagen.
Wy zullen, maar met smerte, uw troonjuweelen draagen.
Hoe kan het menschedom Gods Voorzienigheid weêrstaan?
Die bied ons, voor 't belang der Kerk, de Rykskroon aan.
Ik moet Gods Heiligdom behoên: niets raakt my nader.
Ik heersche als Koningin, maar diene u als myn Vader.
En viere u, als myn Vorst, myn Opperhoofd, en Heer.
My leert de kinderpligt dat ik myne ouders eer'.
En gy, ô Londen, daar ik 't eerste licht aanschoude,
Myn kindsche dagen fleet, en met myn WILHEM troude
Voor 't heilig echtaltaar, en schonk den Prins myn hand;
O Vorstelyke Wieg, ô Stad, ô Vaderland,
Ai belg u niet, dat ik, voor 't oog der onderdaanen,
Den koninklyken Stoel besproeije met myn traanen,
En 't leet herdenke van myn Vorstelyk geslacht.
Myn Grootvaâr wierd wel eer moorddaadig omgebragt.
Myn Vaders doling heeft hem van den troon gestooten:
En 't geen des Hemels raad heeft over ons beslooten,
Is heden onbekend. het wisselbaar Geval
Bespot al 't sterfelyk volk, maar Grooten boven al.
En gy, myn Prins, laat ons volherden in gebeden,
En voor Gods Heiligdom steeds waaken hier beneden,

God.

Godvruchtig leeven naar zyn wet, en 't aardfche lot
 Opdraagen aan 't befluit van dien getrouwen Godt.
 Hier zwygt de vroomme Vrou. ô voorbeeld der Vorftinnen;
 Zo antwoord haar de Vorft, hoe zal u 't ryk beminnen!
 Hoe zal 't gemeene beft, der volken heil en vreugd
 Voorspoedig groeijen door uw godsvrucht en uw deugd!
 Laat nu de bitfche nyd myn heerschappy belaagen,
 Uw Koninklyken ftaat begrimmen: 'k vrees geen plaagen.
 Alleen uw vroomheid, die Gods oog van boven ziet,
 Verzekert ons in dit gevaarlyk Ryksgebiet.
 Geen trotsé weêrparty noch muiter zal ons deeren.
 Wy heerschen voor 't geloof. wy zullen triomfeeren,
 En onze vyanden verdelgen. ik verlaat
 My op uw deugden, en Gods hulp, in dezen ftaat.
 Maar wil ons 't ongeluk, ô Koningin, beftryden:
 Wy zullen, wel getrooft, voor Kerk en Godsdienst lyden.
 Ja sneeven voor 't Altaar. zo zal Gods groote Zoon
 Ons kroonen in zyn Ryk met een volmaakter kroon.
 Hoe ftaat de Ridderfchap verrukt en opgetoogen,
 Door 't deugdzaam onderhoud. de Hoofsche Juffers droogen
 De traanen van haar wang: elk voelt haar hert geraakt.
 't Gezelschap fcheid van een. de tyd van rust genaakt.
 Straks word de plegtigheid bereid, naar d'oude wetten,
 Om 't Vorftelyke Paar de kroon op 't hoofd te zetten.
 Men treed eerbiedig naar den tempel, in 't gewoel
 Van duizend fchaaren; daar de Koninklyke ftoel,

*Plegtighe-
 den van
 de kroo-
 ning.*

Met

Met diamant verfiert, zo heerlyk blinkt in d'oogen;
 En onbeweegbaar ruft op twee paar marmre boogen.
 Het Hofgezin verfchynt in 't prachtig feeftgewaad.
 Men ziet de Ridderfchap, de Grooten, en den Raad
 Van 't Brittenlandsche ryk, verfiert met ftafikleden,
 Langs d'opgepronkte ftraat, en vloertapyten treden.
 Men voert de tekenen van 't ryk, de goude kroon,
 Den koninklyken ftaf, voor 't oog van 't volk, ten toon.
 De Kouffeband verbeeldt de Ridderlyke waarde.
 Het heilig Parkement, dat Gods gebod verklaarde,
 Wel eer befchreven door Profeeten uit zyn mond,
 Dat vaste zegel van 't genade- en vree-verbond,
 Word door den Biffchop langs de wegen omgedraagen.
 Een anders vuift befluit den Kruiskelk, door 't behagen
 Van d'Oppermajesteit gevult met Christus bloed.
 Elk munt op 't heerlykft uit in 't midden van zyn floet.
 De ftraaten krielen van trompetters en tamboeren.
 Men ziet'er 't zwaard van Staat, en andre wapens voeren.
 Daar ftapt Vorft WILHEM, met MARIA, zy aan zy,
 Naar 't hooge tempelkoor, om 't recht der heerfchappy
 t'Aanvaarden, in 't gezigt der juichende gemeente.
 't Gehemelte, bezaait met paerlen en gefteente,
 Zo kunftig geborduurt door d'eedle maagdefchaar,
 Bedekt de kruinen van het koninklyke Paar.
 Zo ftreeft de Hoffleep voort, en naakt allenks den tempel.
 De Godsdienst zelf verwacht den Koning aan den drempel,

*De Godsdienst ont-
 fangt den*

*Koning
aan den
Tempel:
spreekt
hem aan,*

Verwelkomt met een kus de koninklyke Vrou ,
 En spreekt: zyt welkom in myn heilig kerkgebou
 Doorluchte zielen, die myn rechten zult verweeren,
 Van myn vervolgers, door Gods zegen, triomfeeren,
 En doen hun' aanslag door uw vlyt in rook vergaan.
 Hier stak de Godheid zelf uw bruiloftsfakkel aan;
 Verknocht, om mynent wil, uw herten voor d'altaaren;
 Om Jezus Heiligdom, in 't midden der gevaaren,
 Te rukken uit den muil van 't woedende ongediert.
 Wy hebben eer met vreugd dien grooten dag geviert:
 Dien dag, zo heilzaam voor de waare Kruisgenooten.
 Nu zietmen 't gansche ryk, al d'Edelliën en Grooten,
 De Britsche burgery, den Raad, de Ridderfchap
 Den tempel naderen, met vrolyk handgeklap,
 Om u den fcepter en de rykskroon op te draagen.
 Maar gy, ô Koning, moet noch worstlen met de plaagen;
 En hebt voor eerst geen rust te wachten op uw troon.
 Gy moet noch menigwerf langs 't veld, bezaait met doôn,
 Op 't moedig oorlogsros, voor myne vryheid, draaven,
 En in uw Koningsstaat voor myne altaaren slaaven.
 Gy zult de veldrivier met uw doorluchtig bloed
 Bepurperen, ô Vorst. ik hoor uw oorlogsstoet
 En helden, door uw wond getroffen, deerlyk klaagen;
 Den vyand schreeuwen: juicht; Oranje legt verflagen.
 Maar neen, hy lach vry om uw ingebeelde dood,
 De Godheid zal uw ziel behouden in den nood,

*en voor-
zegt zyn
aanstaan-
de weder-
waren.*

En

En om myn kerkbelang en 't ryk uw dagen lengen.
 Zy zal geen laagen noch verradery gehengen,
 Maar u bevryden op uw zetel voor 't geweld.
 Dit heeft Gods Waarmond, zyn Orakel, my gespelt.
 Ik melde aan u 't geheim, in 's Hemels Raad beslooten.

Zo spreekt de Godsdienst, en geleid de Troongenooten,

*De Gods-
dienst ein-
digt het
gesprek.*

In 't midden van 't gejuich, naar 't Godgewyde altaar.

Men galmt den lofzang uit. men roept in 't openbaar

Den Opperkoning aan, wiens Goddelyk vermogen

De grootste Vorsten kan verneedren of verhoogen:

Die 't aardfche Godendom, verheerlykt met de kroon,

Leert vreedfaam heerschen, naar zyn wetten en geboôn.

Zo trekt men 't vorstlyk Paar, na 't einde der gebeden,

Het purpre troongewaad, den ryksrok, aan de leden.

d'Aardsbiffchop kroont de kruin, en bied den fcepter aan.

*Het ko-
ninklyk
Paar word
gekroont.*

Nu fchreeuwt de gansche fchaar: uw ryk moet eeuwig ftaan.

Leef lang, MARIA. leef, ô WILHEM, voor Britanje.

Zo bloei de Roos in 't veld van 't fchaduwryke Oranje.

*Toeju-
ching van
de ge-
meente.*

Gy, die den kroondag viert, en juicht, aanschouwt met my

Den Hofftoet, die zich voegt aan Koning WILHEMS zy,

Door Gods Almogentheid gezonden naar beneden.

Men ziet Godvruchtigheid zyn rechterhand bekleden.

De deugd vertoont zich in haar aangezigt. zy waakt

Voor 't heilig offervuur, dat op Gods altaar blaakt.

*God-
vruch-
tigheid,*

Haar volgt Gerechtigheid, wel fchoon, maar blind van oogen;

Zy loont milddadig, of ftraft zonder mededogen.

*Gerech-
tigheid,*

Zy schenkt haar evenaar en degen aan den Vorst.

*Vrient-
schap,*

De Vrientschap staat'er by, die toont in d'ope borst
Haar hert, zoo vreedzaam, maar voor Veinzery gesloten,
Aan 't oog van 't Hofgezin, en alle Feestgenooten.

*Milda-
digheid,*

Milddadigheid (de deugd, die Koningen in Goôn
Herschept) vertoont zich naast de Liefde by den troon.

*Dapper-
heid,*

Ter flinker zyde praalt de Dapperheid in 't wapen,

*Zorg,
Wakker-
heid,*

Met Zorg en Wakkerheid, wier oogen nimmer slaapen.
Staatkunde en Krygsbeleid verzellen dezen Stoet.

*Staatkun-
de, en*

Met zulk een Hofgevolg betreed Oranjes voet

*Krygsbe-
leid ver-
zellen den*

De trappen van den troon. nu vluchten alle plaagen.

Koning.

Hier legt de Woede voor den zetel neergeflagen,

De woede,

De Zieldwang aan den voet van 't hooge altaar gevelt.

*Ziel-
dwang, en*

De breidel knelt den muil van 't overheert Gewelt.

Geweld

De Vryheid duuwt haar speer het monster in de lenden.

leggen

O Heerlyk schoutoneel! hoe zal uw lyden enden,

*verfla-
gen.*

Gelukkig Engeland! de nacht van rou verdwynt

Voor 't heldre vreugdelycht, dat aan uw Hemel schynt.

Zo schuimt de Zon de lucht van donkre regenvlaagen;

En pronkt, met grooter glans verheerlykt, op haar wagen,

Na donderbuijen en orkaanen. mensch en vee

Herleeven. veldgewas en kruiden, in een zee

Verdronken, ryzen door de koesterende straalen.

ô Zegenryke dag! wie kan al 't heil verhaalen,

Dat uw geboorte teelt voor gansch Euroope? ô tyd!

Die zo veel vreugden queekt, in weerwil van den nyd,

Zyt

Zyt driemaal wellekoom! ô kroonfeest, waard te vieren!
 Gy fluit al 't Nachtgepuis, bekleed met moordbanieren,
 En hellsche wapenen, gesmeed in Plutoos poel,
 Met yzre boeijen aan den koninklyken stoel.

Gy Vorsten, die wel eer de rykskroon hebt gedragen,
 En wetten gaaft aan 't volk in uw beroemde dagen,
 Maar moede en uitgeleest in dezen tempel rust,
 Ontwaakt op 't feestgeluit. en gy, die eer, met lust
 En onvermoeiden vlyt, de Britsche kerk bewaakte,
 Als Jezus Priesterin, rys uit den slaap, volmaakte,
 Beroemde Elizabeth; ô trouwe Voedstervrouw
 Van 't waare kruisgeloof, uw zielsvermaak, aanschouw
 Uw allerwaardste pand, door Jakobs haat bestreden,
 Vervolgt, versmaad, verdrukt, en tegens recht en reden
 Mishandelt, door de vuist van Neêrlands Oorlogsheld,
 En Gods Voorzienigheid in 't Britsche ryk herstelt.
 Een hellsche Kerkplaag zocht Gods tempel om te wroeten;
 Maar legt door 't vuur van wraak gebliksemt voor zyn voeten.
 Gelei den Koning, die den Britschen troon betreed,
 Verheerlykt met den staf, en 't vorstelyke kleet;
 Begroet van duizenden, die op zyn bystand hoopen.
 Bedriege ik my? of barst de marmre grafzerk open?
 ô Neen, zy gaapt, ik zie Elizabeth in 't licht,
 De wangen bleek en naar weêr bloozen op 't gezigt.
 Slaap nu geruster in uw onderaardsche woning,
 Geloofbeschermster, na 't aanschouwen van de kroning.

*Aan-
 spraak
 aan de
 zalige
 Koningen.*

*Koningin
 Elizabeth,*

*en de
Moeder
van den
Vorst.*

En gy, Maria, die, verheerlykt, voor 't gezigt
Van uwen Heiland juicht in 't eeuwigfchynend licht.
Verwaardig u, ô Ziel, uit Gods verheve zaalen
Dit Feest t'aanschouwen; laat uwe oogen nederdaalen.
Gy hebt den Koning zelf gedraagen onder 't hert.
Gy zaagt den dageraat zyns levens, tot uw smert,
Door dikke nevelen van haat en nyd ontluifert;
Die heldre Morgenzon door smaad en hoon verduifert,
En vroege stralen haast door afgunst uit gedooft.
Begroet hem nu, maar met uw Vaders kroon op 't hoofd.
Die schittert van zyn kruin met Goddelyke glansfen.
Besluit. Zo klimt dat groote Licht op d'allerhoogste transfen,
En breekt door onweerwolk, en duistere dampen heên;
En koestert met zyn gloed de zielen hier beneên.

Eynde van 't eerste Deel.

1000
1000
1000

WILHEM DE DERDE,

door Gods genade,

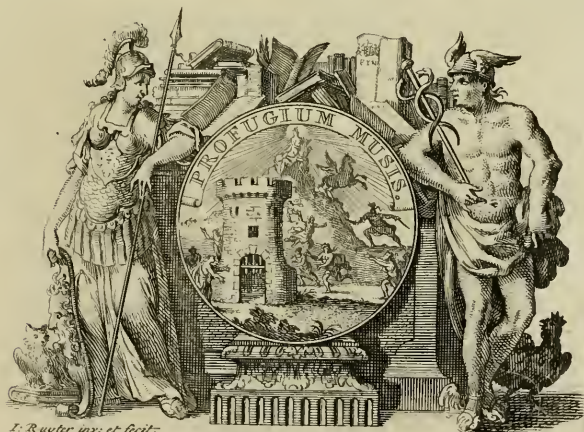
KONING VAN
ENGELAND, SCHOTLAND,
VRANKRYK EN IERLAND,
BESCHERMER DES GELOOFS, ENZ. ENZ. ENZ.

In Heldendicht beschreven

Door L. ROTGANS.

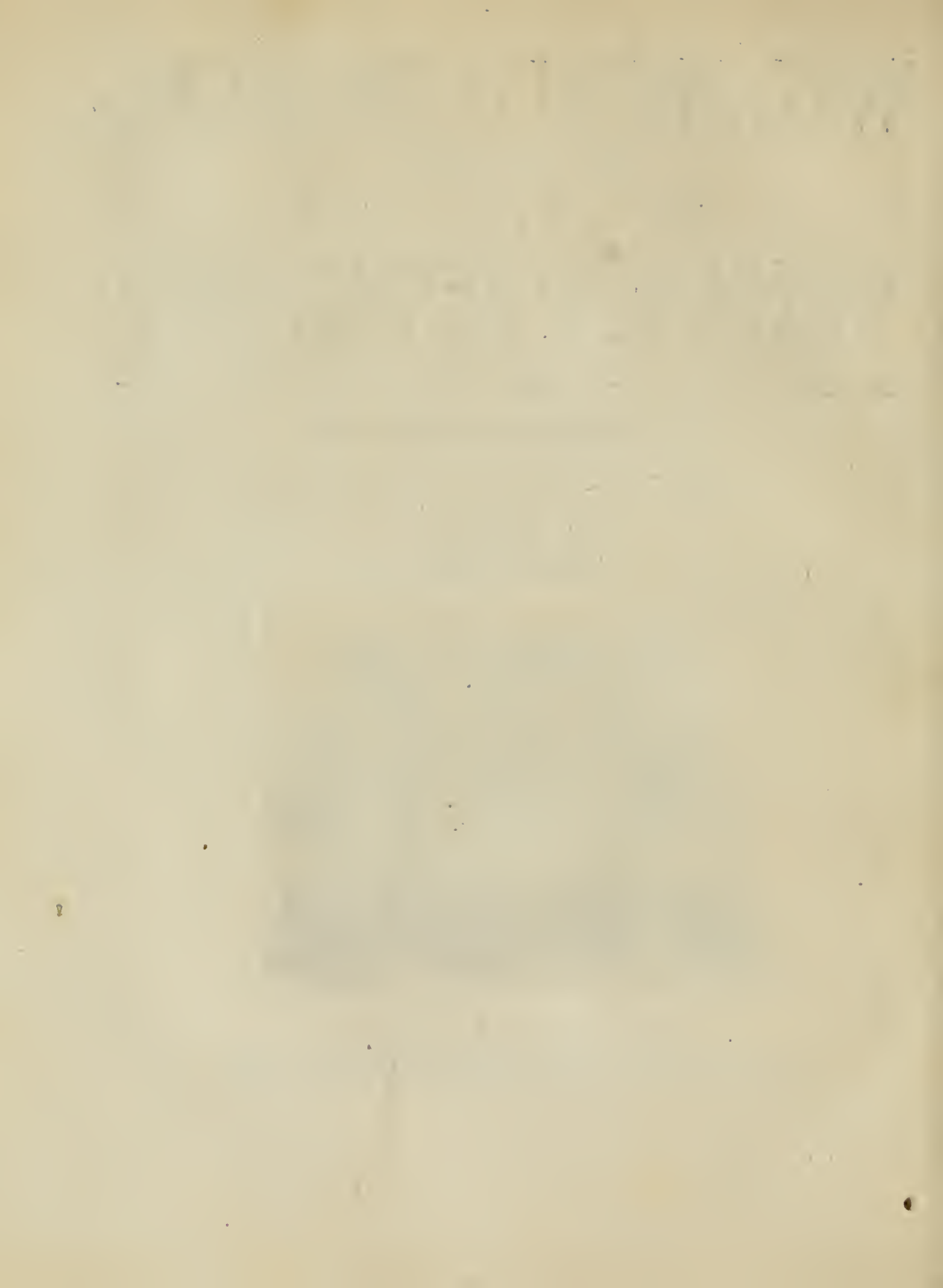
II. DEEL.

Tweede Druk.

TE AMSTELDAM,

By ANTONI SCHOONENBURG, 1735.

L E Z E R.

Zie hier , goedgunstige lezer , de voldoeninge myner beloften , het vervolg van myn Heldendicht , en de daaden van den grootmagtigsten Monarch , Wilhem den derden , tot de vrede , in het jaar 1697 te Ryswyk geslooten , beschreeven. Lang schyne dat vruchtbaar vredelicht , tot heil van Staat en Kerk , en voorspoed der ingezetenen , aan onzen bemel : maer indien het nootlot den gekerkerden Mars mogt ontsluiten , en de verzoende Vorsten tegens den anderen weder in vyantschap ontsteeken , dat God verboede ! ben ik van meninge in een derde deel , de heldentogten van den koninklyken Veldheer te volgen. Neem genoeg , en vaar wel !

V E R K L A R I N G

Van de PRINT voor 't V^{de} BOEK.

De *Nimf* der *Boyne* voert den *Britschen Vorst* ten toon,
Na *Jakobs* nederlaage, op haaren waterwagen.
Twee steuren klooven 't nat, in 't stroomgareel geslagen.
De koninklyke kruin pronkt met de zegekroon;
De *Nimf* met waterlis. de *God* der *Iersche* baaren
Vereert een broeiness met ysvooglen opgevult
Voor 't *Schip* waar op de *Leeuw* van *Nassau* moedig brult.
Het vischnet dekt zyn lyf, en d'oesterschulp zyn haaren.
Hy voert *Sint Joris* in zyn watervat. op 't veld
Legt d'oude *Schomberg* aan de *Boyne* neêr geslagen.
Men ziet den zoon by 't lyk zyn vaders dood beklagen.
De *Vlietmaagd* wascht en droogt de wonden van den *Held*.
Een *Triton* blaast uit zee de koninklyke daaden,
En 't lyfgevaar. hy toont een kogel, zwaar van wigt;
Terwyl zyn makker zich verwondert op 't gezicht.
De tent van *Jakob* pronkt met beeldwerk en sieraaden,
Door 't *Roomfche* bygeloof gesticht: maar 't wraakgeweer,
Geklonken in de vuist des *Engels*, houwt altaaren,
Gekapte *Paapen*, en 't gespuis der wichelaaren,
Met wykruik, offerkelk, en wierookvaten neêr.
Het heir der *Britten* sloop de legerplaats der *Ieren*;
Daar *Vrankryks* stander duikt voor **WILHEMS** krygsbanieren.

WIL-

R. de Hooghe J. V. D. et. M. Brit. R. Com. inv. del. fecit.

WILHEM DE III.

V Y F D E B O E K.

Yn Zangnimf, die wel eer de vaanen van *Oogmerk*
Oranje. *des Dichters;*

Op Neêrlands bodem volgde, of d'oevers
van Britanje
Door 't bruiffchen van de zee genaakte
met een vloot

Vol helden, om al 't ryk te bergen in den nood:
Zy, die den Held geleidde op Stuarts goude troonen
Met Englands Erfprinfes, verheft weêr hooger toonen;
Nu zy de daaden van een Koning, die door 't zwaard.
Het recht van 't volk herstelt, verdedigt en bewaart,
In heldendicht voor 't oor van Neêrland op zal zingen:

Euroop, gezolt, geschokt door staatveranderingen,

II. Deel.

A

Door

Door wisselvalligheên des nootlots steeds geplaagt,
 En van de Twiftharpy in 't ingewand geknaagt,
 (Dat tuigen d'oevers en de rootgeverfde baaren,
 Met bloed bepurpert van ontelbre waterschaaren :
 Dat melden vestingen en steden , die op 't puin
 Den val betreuren van haar neêrgestorte kruin)
 Verwekt myn Klio stof en rekt haar heldenzangen.

*Die zyn
 zanghel-
 din aan-
 moedigt
 de banie-
 ren des
 Britfchen
 Konings,*

Vaar voort dan, volg den Held, de Toevlucht en 't Verlangen
 Van 't afgestreeën Euroop, den Temmer van 't geweld,
 Den Heiland van Britanje in 't rookende oorlogsveld.
 Gelei zyn stormgevaarte in 't dondren op de schanffen,
 In 't beuken van den muur en d'opgeworpe tranffen :
 Verzel de blikfems van zyn zwangere metaal
 In 't bloedig veldgevecht, daar 't glinfterende ftaal
 De bekkeneelen kneuft der ftrydende foldaten,
 En blutft de fchilden en den rug der harnasplaatens ;
 Tot daar de Krygsvoogdes Bellone raakt aan band,
 En Mars in boeijen word geklonken door zyn hand,
 En volgt, fchoorvoetende, met neêrgeflagene oogen,
 Zyn zegewagen door ontelbre marmre boogen
 En eerepoorten, voor de dierbre Vreê geflicht ;
 Terwyl al 't nachtgefpuis voor haare vaanen zwicht.

*tot het ein-
 de des oor-
 logs te
 volgen.*

O Vaderlanders, ô beroemde Batavieren,
 Zo dier verbonden aan d'Oranje veldbanieren ;
 En gy ô Britten, die, verlost van 't flaafs geweld,
 Uw recht en godsdienst ziet herleeven door den Held,

*Ann-
 fpraak aan
 de Neder-
 landfche
 en Engel-
 fche inge-
 zeten.*

Begunſtigt myn gedicht! doorluchte nagebuuren,
 Laat alle uwe oevers, die de Noordsche golven ſchuuren;
 En 't witte krytgeberg' dat vader Nereus groet,
 Wanneer zyn zeegelpan, omſingelt van zyn ſtoet,
 Den ſleep der Watergoôn, en zwemmende Najaden,
 De bruine baaren klooft, op 't maargezang der daaden
 Van dezen Oorlogsgod, den Atlas van uw' troon,
 Eerbiedig ſchaatren en weêrgalmen op myn toon!

De Koning Jakob, die zyn vorſtelyke ſtaaten,
 Het Britſche ryksgezag, laſhertig had verlaaten,
 Was met een klein gevolg aan Vrankryks kuſt geland.
 De groote Lodewyk ontfangt den eedtverwant,
 Den medeſtander van zyn zaak, met alle blyken
 En tekenen van eere en achting in zyn ryken.
 Uw ongeval, zo ſpreekt de Franſche Vorſt, uw ſmert,
 Doorluchte Troongenoot en Broeder, treft myn hert.
 Ik hoorde, doch met leet, uw rampen, die my drukken:
 Maar ſchoon het nootlot ons beſtormt met ongelukken,
 Het voegt geen eedle ziel te ſuffen in dien nood;
 O neen! een moedig held, beledigt, ſchroomt geen dood,
 Maar waagt zyn leven om zich van dien hoon te wreken.
 Ik zal u hulpzaam zyn: myn trou is u gebleken.
 Myn heir, myn oorlogsvloot, myn geld, myn onderdaan,
 De bloem van Vrankryks volk biede ik u willig aan.
 Wy zullen u de kroon weêr drukken op uw haaren,
 En dwingen 't Britſche volk, door magt van oorlogſchaaren,

*Koning
 Jakob
 word, na
 't verlaa-
 ten van
 zyn ryk,
 met alle
 blyken
 van gene-
 gentheid
 aan 't
 Franſche
 hof ont-
 fangen
 Lodewyk
 de xiv
 beklaagt
 zyn onge-
 val,*

*en beloof
 hem by-
 ſtant,*

Om snel te vliegen op uw wenken en geboôn:
 Dat zweere ik by myn staf, myn zetel en myn kroon.
 Verlaat u op myn woord, myne eeden en myn degen.
 Maar laat ons t'zamen raad in zulk een voorval pleegen,
 En scherpen ons vernuft. 't gewigt van deze zaak
 Eifcht keurig overleg. ik vlam met u op wraak.
 Wy moeten u voor eerst weêr op den Rykstroon voeren,
 En straffen die de rust van uw gebied ontroeren,
 Rebellen, die, door twist en ongehoorzaamheid,
 Zich schuldig maaken aan gequetste Majesteit.
 Onze aanslag is door hen gestuit: zy zullen lyden,
 En wy vereenigt voor de kerk van Rome stryden.
 Gy ziet, ô Broeder, dat Europe, aan allen kant
 Gebliksemt, door de vlam der oorlogstoortsen brand.
 Myn Heirvoogd zegepraalt in Duitschland, daar de steden
 En sterke vestingen, met recht en reên bestreden,
 De wapens kuffen, en zich buigen voor myn magt.
 'k Heb onder 't Fransch gebied alreê de Palts gebragt.
 Nu trekt myn leger op om Neêrland aan te vallen.
 Het stormgevaarte dreigt vorst Karels hooge wallen,
 Die Don Antonio als Opperhoofd bewaakt,
 Gesterkt met Hollands magt. hou moed; de tyd genaakt,
 Vervolgde Vorst, dat ik uw zaaken zal herstellen,
 En door myn fabel uw bestryders nedervellen.
 Stel u geruft: myn hof, myn vorstelyk paleis
 Verstrekke uw toevlucht in den nood. ik zal naar eisch,

*Hy be-
 roemt zich
 over 't on-
 derbrengen
 van den
 Palts, en
 dreigt de
 Spaansche
 Neder-
 landen.*

Ge-

Gelyk 't een Koning voegt, uw Majesteit onthaalen,
 Uw hert vervrolyken en streelen in myn zaalen,
 En trachten 't kroonverlies te bannen uit uw zin.
 Gy zyt my welkoom met uw Prins en Koningin.

Uw edelmoedigheid, zegt Jakob, verft myn kaaken,
 Grootmagtig Koning, die, van heilig vuur aan 't blaaken,
 De Roomsche kerk beschermt door wapens en beleid:
 De Faam heeft lang uw lof door 't aartryk uitgebreid;
 Gy stort uw vyand als een bliksem op de lenden,
 Wanneer gy draaft aan 't hoofd der strydende oorlogsbenden.
 Wat sterkte heeft niet voor uw stormgeweld? wat muur
 Word niet verslonden door uw alverterend vuur?
 Gy blyft onsterfelyk, Prins, door duizend groote daaden:
 Maar boven al uw deugd versiert uw laurebladen.
 Uw yver, die zo trou ons heiligdom verweert:
 Uw zuiver kerkgeloof, dat ketteryen keert,
 En arbeid om dat kaf te wannen uit uw steden,
 Tot schrik van 't ongelooft: uw zuivere gebeden
 Voor 't Roomsche kruisaltaar: uw edelmoedigheid,
 Uw mededogen, dat voor 't recht der volken pleit,
 En schenkt den vluchteling uw prachtig hof tot woning;
 Zyn waare tekens van den Christelyksten Koning;
 Een eernaam eigen aan den grooten Lodewyk.
 Een Godheid heeft my self gezonden naar uw ryk.
 Hoe zal myn dankbaar hert, ô voorbeeld aller helden,
 Uw gunst erkennen, en uw weldoen weêr vergelden!

*Jakob be-
 tuigt zyn
 dankbaar-
 heid aan
 den Fran-
 schen Ke-
 ning,
 streelt zy-
 ne ooren
 door lof-
 tuitingen,
 en haalt
 zyn oor-
 logsroem,*

*en andere
 byzondere
 aegden
 en hoeda-
 nigheden
 op.*

Gy bergt my in den nood met gemalin en zoon.

Maar wat vermag, helaas, een Koning zonder kroon?

Hier zwygt de Britsche Vorst; terwyl de Fransche heeren,

De Prinssen van het bloed, hem, als hun Koning, eeren,

Met al zyn hofgevolg, door Lodewyks geboôn.

*De dicht-
ter be-
schryft de
pracht der
fransche
Hofpalei-
zen.*

Nu wordge, ô Jakob, na't verlaten van den troon,

Onthaalt in't Fransche ryk, verheerlykt door kasteelen,

Door hoofdgebouwen, die't gezigt der volken streelen,

En hospaleizen, van Vorst Lodewyk gesticht.

De zaalen melden wat haar bouheer heeft verricht.

*De schil-
derkunst
vertoont
de staat en
krygsbe-
drieven
des Ko-
nings;*

De kunst ver^otoond alom zyn staat- en oorlogszaaken,

Gemaalt op doeken, die van goud en zilver blaaken.

Daar ziet men't borstbeeld van den Koning op 't pannel,

Als Alexander door Apelles kunstpenseel,

Naar't leven afgebeeld, gehult met laurekranssen;

De zon Beschijnt zyn kruin met schitterende glanssen.

Hier draaft hy voor zyn heir op't moedig oorlogspaard

In 't blinkend krygsgewaad met uitgetogen zwaard.

Gins beukt zyn stormgevaart de rykbemande muuren

En sterke steden van zyn dappre nagebuuren.

*die by
Apollc,*

Om hoog ver^otoont de Vorst Apol, die Pithon dood,

De landplaag velt, en rukt de waereld uit dien nood;

Hy rekt de taaje pees vol gramschap met zyn handen,

En jaagt het monsterdier den schicht door d'ingewanden.

Aan d'andere zy verbeelt hy't Hoofd der Watergoôn,

Neptunus, En zwaait den dryptand op zyn schulp, Neptunus troon.

D'ont.

D'ontroerde zee bedart en legt haar hoogmoed neder.
 Eool de Windvoogd dryft eerbiedig op zyn veder
 Met al zyn hofgezin; die Koning leeft zyn plicht,
 En wat hem staat te doen, uit Lodewyks gezigt,
 De ryksvloot stuift door zee en ploegt de zoute baaren.
 Daar werpt hy, als Jupyn, bestuurt van Hemelschaaren,
 Den bliksem uit zyn vuist; hy rolt den donderkloot,
 En treft zyn weêrparty: zo word zyn roem vergroot,
 Door't vleiende penseel der hoofsche kunstenaaren.
 De gulde rykstroon rust op marmere pilaaren
 In't midden van de zaal, bezaait met diamant
 En eël gesteente, dat de kamer steekt in brand.
 De zetel kraakt van goud: hier zit de Vorst verheven,
 Als hy't Gezantschap, naar't gebruik, gehoor wil geeven,
 Of vreemde Prinssen in zyn heerschappy verwacht.
 De milde Rykdom zaait haar kostlykheên en pracht
 Door't koninklyk paleis. het goud bekleed de daken.
 De bruid van Tithon siert de roodgeverfde kaaken,
 En hult haar vlechten in de tinnen van't gebou.
 Hier schuiltge, ô Jacob, met uw koninklyke vrou,
 Dit prachtig hof verbeelt een herberg van de Weelde:
 Die hier van tyd tot tyd haar blyde reien teelde:
 Een woonplaats van de Vreugd; een hof dat nimmer treurt,
 Maar eeuwig vrolykheid voor sufferyen keurt:
 Daar Wellust en Vermaak ontsluiten hun toneelen:
 Het vleiende muziek der hoofsche maagdekeelen,

*en Jupiter
vergeleken
word.*

*De Ko-
ninklyke
troon be-
schreven.*

*De daken
blinken
van goud.*

*Vermaak-
lykbeden
van't
Fransche
Hof,*

*in mu-
ziek,*

Haar

Haar zoete toeverzang en vriendelyke toon
 Verzetten hier den rou om 't derven van uw kroon.
 De dans en 't snaarspel verlustigen de zinnen.
 Prinssessen, opgetooit als hemelsche Godinnen,
 Verschynen hier ter feest, en dryven door 't paleis
 Op vlugge voeten, daar zy volgen naar den eisch
 De toonen van de snaar: elk toont om stryd haar gaaven;
 Maar laat ons niet te hoog, ô hoofsche poppen, draaven;
 Nooit is de kunst volmaakt, 't ontbreekt of hier of daar;
 Elks oordeel te voldoen in d'oefening, valt zwaar.
 Een Momus zal vol schimps uw dansgebaarden laaken,
 Indien hy by geval uw schoenen maar hoort kraaken;
 Gelyk hy Venus zelf bespotte op 't feest der Goôn.
 Toneelspel streelt hier herte en ooren, dat zo schoon
 En heerlyk zich vertoont, en elk met recht moet looven;
 Want Vrankryks schouburg gaat alle andre ver te boven.
 Hier word de Dichter door Apollo zelf gekroont:
 't Zy hy de driften van een blaakend hert vertoont
 En leert een minnaars tong de minnewonden klaagen,
 Of geestig vryen, om zyn schoone te behaagen:
 Die voelt haar ingewand reeds door zyn zucht ontroert.
 't Zy hy de Dapperheid op 't hooge schouburg voert;
 Of geesselt het gemoed der woedende tirannen;
 Of d'Edelmoedigheid in hooggebore mannen
 Met grootse vaarzen roemt. maar ach! wat schrik ontstelt
 De ziel, wanneer een Vorst, een Koning, door 't geweld
 Van

*dansse-
ryen,*

*en toneel-
spelen.*

Van 't wisselbaar geval, ten spiegel aller Grooten,
 Word van den troon gebonst, en in zijn graf gestooten!
 Zo sneuvelt Mithridaat, gewond door 't moordgeweer:
 En Agamemnon stort in 't bloed voor 't altaar neêr.
 Doch 't is onnodig door toneelspel u te leeren,
 Hoe 't rad van voorspoed draait, hoe d'aartsche zaaken keeren:
 Dat heeft uw levensloop, ô Jakob, afgebeeld,
 En gy hebt ook uw rol van Koning uitgespeelt:
 Verzet uw troonverlies in deze vreugdezaalen.

Maar laat ons niet, ô Nimf, in Vrankrijks hof verdwaalen;

Verstout u niet te ver dat doolpad in te slaan:

Geen Ariadnes draad wyft u den uitweg aan.

Begeef u weer te veld, by 't steeken der trompetten,

By 't roeren van de trom, by 't baldren der musketten,

By 't barsten van 't metaal, en 't knarssen van 't geweer.

Gelei myn wapentoon, ô Vader Febus, leer

Myn Klio naar den eisch den lof der helden maalen,

De wondre daaden van haar Oorlogsman verhaalen.

De Vorsten pleegen raad. de Lelykoning tracht

Prins Jakob weêr in 't ryk te voeren door zyn magt.

Hy mant zyn schepen met de bloem der oorlogslieden

En Grooten van zyn ryk, die Stuart zal gebieden,

Als opperhoofd, in 't veld. de zeeman toont zyn vlyt,

En maakt de zeilen klaar. elk wapent zich ten stryd.

De stranden krielen van matroozen en soldaaten:

Men ziet ze wel gemoed hun vaderland verlaaten.

*De dichter
 vermaant
 zyn Nimf
 het hof te
 verlaaten,
 om weder
 tot haar
 oorlogsfyf
 te keeren,*

*En roept
 den Zang-
 god aan.*

*Lodewyk
 verwaar-
 digt zyn
 vloot,*

Zoo gaat het leger t'scheep gemoedigt door de trom.

*Neemt af-
scheid van
Jakob*

Vaarwel, zegt Lodewyk, vecht voor ons heiligdom,

Uw recht en kroonbelang; begeef u op de baaren.

Maar laat ons 't offer eerst ontsteeken op d'altaaren,

ô Broeder, en ons heil bevordren door gebeên:

Dan gespen wy te zaam de wapens aan de leên.

*En raad
hem naar
Ierland te
zeilen.*

Gy moet uw kielen naar de kust van Ierland wenden,

En ik naar Neêrland my begeeven met myn benden.

Vervolg den muiter die uw wetten wederstaat,

Terwyl ik d'oorzaak zal verdelgen van dat quaad.

Zo spreekt de Fransche Vorst, om Jakobs moed t'ontsteeken.

*Roomsche
godsdiens-
tplegingen
der Vor-
sten,*

De Vorsten treden naar den tempel om te smeeken.

De gansche hoffsleep volgt, en werpt zich op den grond.

De Bisschop grypt den kelk, geheiligt door zyn mond,

Hy slaat zyne oogen door de kerkzaal heene en weder.

Hy kruist de borst. hy zucht, en knielt eerbiedig neder

Voor 't opgepronkte altaar, waar op 't gekruiste beeld

*voor 't
vertrek
des Kon-
ings,*

Van God, den Heiland, rust. de tempelzanger queelt.

Men hoort de kooren op de gallery van boven

Den naam der Heiligen en Jezus moeder looven.

De lofgalm klinkt door 't koor. nu staat de priester op;

Hy keert zich om, en bied den gulden offerkop,

En Christus leden, in 't gewyde goud besloten,

Aan bei de Koningen, gezwore kerkgenooten.

*die na 't
eindigen
der pleg-
sigbeden,*

De dienst word eindelyk voltrokken door 't geluid

Van heilig kerkmuziek. men stapt ten tempel uit;

En

En d'oude Koning maakt zich vaardig met zyn knechten
 En lyfwachtbenden om den schoonzoon te bevechten ,
 En naar het Iersche ryk te zeilen met zyn vloot.
 Hy kust voor 't lest den zoon. hy groet zyn echtgenoot :
 Terwyl de Koningin met traanen in haare oogen
 Hem aanspreekt, door 't vertrek van heur gemaal bewogen.
 Doorluchte Prins, doordien het nootlot ons bestryd,
 Het woedende ongeluk myn vreugde, uw rust, benyd,
 En dwingt u voor ons recht de wapens aan te vatten,
 Om voor de ryksvoogdy, de koninklyke schatten,
 De kroon, en sceptor, ons ontworngen door geweld,
 Uw dierbaar heldenbloed te waagen in het veld,
 Moet ik in zulk een staat uw afzyn wel gedoogen :
 Gy gaat, maar laat uw hand voor 't lest myn traanen droogen ;
 Zy zyn getuigen van myn droefheid en verdriet :
 En schoon gy my begeeft myn hert verlaat u niet :
 Uw ega volgt u met haar zuchten en gebeden :
 Vaarwel, betriomfeer de wederwaardigheden,
 Ons door de vyantschap van 't nootlot opgelegd :
 Vecht voor den godsdienst, voor ons ryksgebied, en 't recht
 Van uwen zoon: aanschou de trekken van zyn wezen,
 Gy zult het vorstlyk bloed noch uit zyne oogen leezen
 Van Stuarts ouden stam, beroemt door deugd en eer :
 Hy is uw waare telg en echte zoon, myn Heer.
 Hier zwygt de Koningin, zy zucht en droogt haare oogen :
 Maar of de mond niet veinst, en waarheid spreekt of logen,

*zijne ge-
 malin
 begroet.*

*Afscheid
 der Koningin.*

Dat weet d'alziende God, die 't hert der menschen ziet,
En onzen handel uit zyn hemeltroon bespied.

*Jakob
verlaat
het hof,*

De Vorst begeeft zich naar den oever, daar de schepen,
Gereet om 't oorlogsvolk naar d'Iersche kust te sleepen,
Met volle doeken hem verwachten aan de ree.

*steekt in
zee,*

Men wind het anker op. de Koning steekt in zee,
Begunstigt van den wind. men ploegt de pekelvelden
En Nereus akkers met een vloot vol oorlogshelden.
De steven bruischt door 't zout, en klooft den Oceaan.
Men zeilt by 't zonnlicht en 't schynen van de maan.

*en land in
Ierland:*

De wakkre vlooteling, begunstigt van de baaren,
Ziet eindelyk de kust van Ierland onder 't vaaren.
Men groet de stranden met een vrolyk kryggeluit
Van 't klinkende metaal. men werpt het anker uit.
De krygsknecht word ontscheept. men lost de legerpaarden.
De kielen raaken leeg. men plant de veldstandaarden
Op d'oevers van de zee voor 't oog van God Neptuin.

*Blyfchap
der Iersche
rebellē
over zyn
aankomst:*

De wederspanning beklint de hooge kruin
Van 't Iersche strandgebergte om Jakobs vloot te groeten.
Een ander kust aan zee de koninklyke voeten,
En knielt eerbiedig voor den ouden Stuart neêr.
Men grypt de wapens aan. gansch Ierland, in 't geweer,
Verbind zich door den eedt aan Vrankryks Lelyvaanen.

*Tyrkonel,
wiens hoo-
danighe-
den hier
beschreven
worden,*

De Landvoogd Tyrkonel, het hoofd der onderdaanen
Van 't wederspannig ryk, die felle stokebrand
Van 't vinnig landkrakkeel, de kracht, de rechte hand

En

En stut van 't muitgespuis, door yver aangedreven
 Voor 't Roomfche bygeloof, verpand zyn goed en leven
 Ten dienst van Stuarts staf: hy arbeid op 't gemoed
 Der Iersche Grooten, en vermeerdert Jakobs stoet
 Door kuiperyen en beloften van beloning,
 Hy roemt den ouden Vorst, en vloekt den nieuwen Koning.
 De Roomfche tempelier zet ook zyn krachten by,
 En krygt het domme volk door droomen op zyn zy.
 't Ontbreekt zyn herffens aan geen vonden, om de zinnen
 Van 't bygelovig volk door logentaal te winnen.
 Hy vliegt in 't midden van de grimmelende fchaar.
 Ontwaakt, zo spreekt de paap, de vryheid loopt gevaar
 Van ons aaloud geloof, ô Roomfche kerkgezinden,
 Ik zal u wonderen verhaalen, hoort myn vrienden.
 Zo dra de dageraat het blyde morgenlicht
 Aan d'Oosterkimme ontfak, ontfloot ik myn gezigt;
 Ik stapte van de koets, en schoot met plegtigheden
 Myn heilig misgewaad eerbiedig aan de leden.
 'k Begaf my naar de kerk, en knielde voor 't altaar:
 Maar wierd een vreemde zaak, terwyl ik bad, gewaar.
 Ik heb de Heiligen, ons kerkfieraad, zien weenen,
 Mariaas beeltenis tot driemaal hooren steenen;
 Haar traanen rolden langs myn heilig offerkleed.
 Maar 't bleef hier noch niet by: een galm, een naare kreet
 Ontroerde 't heiligdom, en klom allengks van onder
 Naar 't koor: 't gewyde stof, de doodbus klaagde; (o wonder!

*zweert
 heren, en
 meerder
 van de
 tot dat
 zynen
 aanhangt.*

*Bezighen
 den en ver-
 richtingen
 der Room-
 fche gee-
 felykheid;*

*die door
 logenver-
 tellingen
 en ver-
 dichte
 wonderen*

De lyken loofden in de graven zucht op zucht.
 Ik vloog al bevende uit den tempel op 't gerucht.
 Dit voorfpook spelt geen goed. de Godsdienst is in lyen.
 Bevryd ons Roomfch altaar voor fnode ketteryen.
 Verdient uw zaligheid door zulk een heilzaam werk.
 Bevecht het ongelooft; ja sneuvelt voor de kerk.

*de bygelo-
 vigen mis-
 leid, en in
 Jakobs
 belang
 wikkelt.*

Zo weet de wichelaar den menfch in flaap te wiegen,
 En door verdichtfelen d'onnooflen te bedriegen.
 Elk zweert den Koning trou. men houd de fteden met
 Den Ierfchen gunfteling en Vrankryks magt bezet.
 Men paait den legerknaap met geld en Fransche fchyven,
 Om door die zenuwen den moed van 't volk te ftyven.
 Men woelt, men draaft, men werkt, en yvert voor 't belang
 Der kerke en Jakobs zaak. men zweert den ondergang
 Van WILHEM en die 't recht verweeren van zyn kroning.
 Beftryders van uw Heer, wat reden, wat verfchoning
 Rechtvaardigt uwe zaak, uw doen, dat elk bespot?
 Uw brein befluit het werk, maar d'uitslag hangt van God
 En zyn bef tiering af: zyn oog bewaakt de vroomen.
 De Koning WILHEM hoeft voor geen gevaar te fchroomen;
 Een wacht van Engelen beftuwt dien Oorlogsheld;
 Befchut hem voor verraad, voor laagen en geweld:
 Zyn kroonrecht ruft op 't recht van Gods gewyde altaaren.

*De dichter
 begeeft
 zich met
 zyn Zang.*

Wel aan myn Zangnimf bruiſch nu moedig door de baaren
 Van Ierlands oevers naar 't geweft van Albion.
 Een Godheid preftme voort. hoe heerlyk fchynt de zon!

Hoe

Hoe gunstig blaast de wind in myn gezwolle doeken!
 Geen vogel vliegt zo snel. wy moeten 't eiland zoeken,
 Waar op de schoone stad van Londen zich vertoont,
 Daar WILHEM HENRIK heerscht, door Gods besluit gekroont.
 't Gaat wel: gansch Ierland is verdwenen uit myne oogen.
 Ik zie Britanjes kust, en duizend zegeboogen,
 Eerpoorten en tropeen, van 't volk door 't gansche land,
 Ter eere van den Vorst, die 't ryk behield, geplant.
 Myn Klio stap aan land, begeef u naar de zaalen
 Van 't koninklyk paleis, daar duizend Ridders praalen
 In 't blinkende gewaad, hoofdzulen, die den troon
 Van WILHEM schraagen, en de koninklyke kroon
 Hem schonken, om zyn deugd naar waarde te vergelden:
 Gy moet de daaden van dien grooten Mavors melden:
 Steek, steek de krygstrompet van 't een aan 't andere oord,
 Braveer de toonen van de vlugge Faam, vaar voort.

*heldin
naar En-
geland,*

*en beveelt
haar de
daaden
van Ko-
ning WIL-
HEM op te
zingen.*

De Koning WILHEM had gezanten afgezonden,
 Om zyn verheffing aan Europe te verkonden:
 Elk hoort eerbiedig en verheugt de tyding aan,
 En zweert met goed en bloed den Held ten dienst te staan,
 En Lodewyks geweld te stuiten door den degen:
 Zo schryft men aan den Vorst, en wenscht hem heil en zegen.
 Hy bout de gronden van zyn nieuwe heerschappy
 Op miltheid, en beloont zyn hofftoet naar waardy.
 Hy schenkt eertitelen aan mannen die 't verdienden:
 De ryke gift vermeert den aantal zyner vrienden.

*De Vorsten
van Europe
wenschen
door brie-
ven den
Koning
veel zegen
met de
kroon, en
beloven
hem by-
stant te
geens zyne
vyanden.*

Hy

Hy neemt door geen geweld het hert der menschen in ;
 Maar yder pleegt geruſt den godsdienſt naar zyn zin.
 Hy arbeid om den twiſt te bannen uit de kerken ,
 En door eendrachtigheid het waar geloof te ſterken.

*Verrich-
tingen van
den Koning
in 't ryk.*

De ſchattingen, wel eer van Jakob ingeſtelt,
 Om door de beurs van 't volk en 't burgerlyke geld
 Zyn ſnode tyranny te ſtyven in de ryken,
 Schaft ſtraks de Koning af. hy doet zyn oordeel blyken
 Door 't ſpreeken in den raad. elk roemt zyn eêl vernuft,
 Dat in zo groot gewigt van zaaken nimmer ſuft,
 Maar altyd wakker, door beleid en ſchrandre vonden,
 Zyn zetel voor 't geweld verzekert. duizend monden
 Gewaagen van zyn lof. men roept in 't openbaar
 Den kryg met Vrankryk uit. men zend de ſchepen naar
 De kuſten, om in deez' gevarelyke tyden
 Den Franſchen onderſtant aan Jakob af te ſnyden ;
 En Herbert word die laſt, als zeevoogd, opgelegd :
 De Ryksraad viſcht naar geld en middelen, om 't recht
 En 't Britſche kerkgeloof door wapens te verweeren.
 Men ruſt de vlooten uit op 't koninklyk begeeren,
 Om zich te voegen by den ſtrydbren Batavier,
 En trou vereenigt door die dubbele zeebanier
 De ruſt van ryk en ſtaat in 't kruiffen op de baaren,
 Ten trots van Lodewyk, kloekmoedig te bewaaren.
 De Schotſche landgenoot, zo ſtrydig in 't begin,
 Verklaart zich ook in 't einde, en haalt den Koning in.

De

De muiter, die den Vorst tracht tegens 't hoofd te stooten, *Muiterlingen gevangen,*
 Betreurt zyn wrevel, in den kerker opgeslooten.

Het achterdenken wyft de trou of ontrou aan,

En leert recht tasten hoe de burgerpolffen slaan:

Want Jakob had in 't ryk veel vrienden nagelaaten,

Zyn eensgezinden, die den waren godsdienst haatten:

Zyn gunsteling brout noch in 't heimelyk verraad.

't Bedrog, zo listig, momt het vyandlyk gelaat

Met schyn van vrientschap, om zyn boosheid te verrichten,

Maar 't schrander oordeel werkt om 't masker af te lichten.

De schennis word ontdekt. het quaad ontfangt zyn straf,

En schopt, in plaats van loon, den meester in zyn graf.

Een ander slingert aan een galgkoorde, onbegraven,

Gebraden in de zon, tot spys van gier en raven:

Maar die zyn schuld bekent, en zich ter aarde buigt,

Door WILHEMS deugden van zyn schelmstuk overtuigt,

En voor den Koning zich verklaart, behoud zyn leven:

Zyn zachte geest schept lust in feilen te vergeeven.

Zo stuitmen 't ryksgeweld, en alles raakt in rust.

De gloed van staatgeschil word door den tyd gebluscht.

De Vorst besluit in 't einde aan 't hoofd der oorlogsknechten, *De Koning besluit*
 In 't wederspanning ryk te sryden voor zyn rechten:

De schrandre geest heeft lang ten dienst van staat, van kerk *naar Ierland over te steeken;*
 En burgerheil geslaaft; nu zoekt zyn sabel werk:

De nood vereifcht zyn hulp. men kan 't geweld niet keeren.

De ryksrebellen, die vorst Jakobs wreetheid eeren,

Vermeerdren in getal. het oproer groeit gezwind:
 Gelyk de Noordzee, die, geslingert van den wind,
 In eenen oogenblik met opgezwolle baaren
 Tot aan 't gesternte ryft, tot schrik der waterschaaren.
 Hier dient geen tyd verzuimt. het leger wacht den Held:
 De zaak word door zyn komste en byzyn best herstelt:
 Hy groet de Koningin: hy spreekt de Britsche Raaden:
 De Vaders, in 't gemoed van droefheid overladen
 Om 't hachchelyk vertrek, een optogt vol gevaar,
 Staan wel zyn aanslag toe, maar elks gezigt staat naar:
 De vrees ontroert den geest: het waagen van zyn leven,
 De ziel van 't gansche ryk, doet yders leden beeven.
 Gemeente en Adel zucht. Maria boven al
 Besterft, haar boezem klopt, beducht voor ongeval.
 Wie hoort haar leste rede en afscheid onbewogen?
 Wie ziet den jongsten kus, en blyft hier droog van oogen?
 Gy gespt de wapens aan, zo spreekt de groote Vrou,
 Gy gaat dan weêr ten stryd, en laat my hier in rou.
 O koninklyke staat, ô hooge waardigheden,
 Hoe word uw rust ontrufft, uw luister steeds bestreden
 Van 't nydig nootlot, dat ons vorstelyk geslacht,
 Gelyk een schaduw, volgt! de kroon, zo hoog geacht,
 Zo dierbaar in ons oog, valt lastig om te draagen.
 Een hooggesticht paleis moet worstlen met de plaagen
 Der felle winden; daar een laage boumans hut
 De luchtorkaanen trotst, voor 't stormgeweld beschut.

*en neemt
 afscheid
 van de
 Koningin
 en Ryks-
 raaden.*

*Mariaas
 klagte
 over 't
 vertrek.*

Vergeefme, waarde Prins, indien ik, tot een teken
Van ongeveinsde min, in zuchten uit moet breeken.
De klagten, die men looft verlichten ons gemoed:
Gy wapent u voor 't volk, maar waagt uw eigen bloed.
Ach, mogt ik, neffens u op 't moedig ros gestegen,
't Geweld bevechten, of, begunstigt door Gods zegen,
De lauren aan uw zy wegdraagen uit den slag,
En deelen in uw roem op dien gewenschten dag!
Vergunme dat ik zelf aan 't hoofd der lyftrouwanten
Uw lyf bescherme voor 't gevaar aan alle kanten
Van 't rookende oorlogspark: maar word uw borst door 't staal
Getroffen, of door 't loot van 't dodelyk metaal;
Dan zal ik, in 't gezigt van alle uw ruitervaanen,
Uw wonden zuiveren door 't plengen van myn traanen,
En op uw legerkoets verbinden met myn hand:
Myn hert, zo vast verknocht aan 't uwe door den band
Van 't huwlyk, en den knoop der liefde, kan niet scheiden:
Maar mag ik u, myn lief, in 't vechterk niet geleiden,
Vergun my eene beê, hebt gy my ooit bemint:
Denk dat ik ben uw vrou, maar Koning Jakobs kind:
Ik vrees voor uw gevaar en 't vaderlyke leven:
Gy moet in dezen staat my blyk van liefde geeven:
Verschoon u zelve doch, myn Prins, en Stuarts bloed:
Natuur en huwlyksmin ontruffen myn gemoed:
Indien ik u verloor ik zou myn boezem scheuren,
En, zo myn vader bleef in 't stryden, eeuwig treuren:

Maak dat ik geen van beî beklage in zulk een nood :
 Draag voor myn vader zorg, en geef u niet te bloot.

*De Vorst
 vertroost
 haar,*

Stel u geruft, zo spreekt de Koning, staak uw klagten.

Het vorstelyke woord speelt noch door myn gedachten,

Dat ik u gaf, eer 't lot ons voerde op Stuarts troon;

Toen zwoer ik by myn staf, nu zweere ik by myn kroon:

*belooft
 den Vader
 in 't stry-
 den te
 verschoo-
 nen,*

Ik zal uw vaders ziel behouden, kan 't geschieden.

Gy ondertusschen zult, als Ryksvoogdes, gebieden

Met negen Raaden, door beleid en geest vermaard:

Winchester, Devonshire, en Danby, trou van aard,

*kieft negen
 Ryksraa-
 den voor
 de Konin-
 gin,*

Penbroke, en Nottingham, en Monmouth, braave mannen,

Die zullen onder u den hoogen ryksraad spannen,

Met Lowther, Russel, en Marleborough, al t'zaam

Pilaaren van myn troon, my waard en aangenaam.

Zy zullen ongeveinst u trou en bystant zweeren,

In nood beschermen, en de rust van 't volk verweeren,

Het recht handhaven, en 't geloof, ons waardste pand:

Voor 't Roomsche kerkgeweld beschermen door verstand.

Vaar wel myn tweede ziel: de Goddelyke zegen

Besproeije dit gewest, gelyk een vruchtbre regen,

Op dat de kerke en 't ryk gewenschte spruiten schiep:

Gods geest geleide uw geest, terwyl gy 't volk gebied:

Zo moet door zyn besluit myn degen zegepraalen,

Myn vyands hoogmoed voor zyn almagt nederdaalen,

En ik, weêrkeerende na 't einde van myn reis,

Maria welvernoegt omhelzen in 't paleis.

Zo

Zo scheid de vroomen Vorst, geleid van Britsche Grooten,
 Krygshoofden, Edelliën, manhafte togtgenooten,
 Trouwanten en staffiers. Maria zoekt geen rust,
 Schoon moeder Thetis bron 't vermoeide daglicht bluscht:
 Zy waakt, daar yder slaapt, met onvermoeide leden:
 't Godvruchtig hert barst uit in vierige gebeden:
 Zy smeekt den waaren God om hulp; zy knielt in 't stof.
 O spiegel van de deugd, hoe melde ik best uw lof!
 Volgt, volgt haar voorbeeld na, gy hooggebore zielen,
 Zy leert u voor 't altaar eerbiedig nederknielen.
 En gy, beroemde Prins, begeeft u naar de zee,
 En voert den zegen door Mariaas vroomheid meê.

By Chester legt de vloot, voorzien van zeegezellen,
 Van voorraad, vracht en geld. de witte doeken zwellen.
 De masten pronken met de Britsche watervaan.

Men steekt de zeeklaroen. men doet de trommen slaan.

De Koning treed aan boord. de vlootelingen woelen,
 En slaan de hand aan 't werk, terwyl de winden koelen,
 En wakkeren in 't zeil, op Eolus bevel.

't Gezigt verliest de kust. men zeilt gezwind en snel.

Maar 't nootlot schynt myn Held den zeetogt te benyden,
 Met voor een wyl zyn hoop van voorspoed af te snyden.

Een donkre nevelwolk verspreid zich onverwacht,

In 't vaaren, over 't zout, voor 't naaken van den nacht,
 En houd de straalen van de dagtoorts opgesloten:

Men leert de stuurliën in dien nood door teken schooten

*en gaat by
 Chester
 't s'neep.*

*Mist op
 zee;
 die de
 vloot in
 groot ge-
 vaar
 brengt.*

De t'zaamgwoegde vloot te myden op 't geluit.

De mist verblind elks oog. het ziet'er deerlyk uit.

Men kan het wezen van zyn makker niet beschouwen.

Men werpt het anker uit, Men voelt, men tast, men kruipt langs 't schip om d'ankertou-

blyft den nacht over leggen, Te zoeken, en de kiel te hechten aan den grond. (wen

gaat met het aanbreeken van den dag weder 't zeil, De nacht verschynt. elk wacht met smert den morgenstond.

en land na drie dagen te Karikfergus. Zo dwaalt d'Oranje Zon in 't duister op de baaren ;

De purple Dageraat, gehult met rozeblaân,

Kruipt vrolyk uit den schoot van vader Oceaan.

De blyde zeeman groet de verschgebore stralen.

Elk spoed zich om op nieuw de zeilen op te haalen.

Een ander wind met vlyt het anker uit den vloed.

De vloot gaat weder 't zeil na ramp en tegenspoed;

Driewerven had de lucht haar nachtkleet aangetogen,

En d'avontster geplaatst aan 's hemels zwarte boogen ;

Driewerven had Apol in Thetis arm geruist ;

Als koning WILHEM landde aan Karikfergus kust.

De dappre Schomberg treden Vorst eerbiedig tegen,

Verzelt van Wirtenberg en Kirke, die den degen

In 't strydig Iersch gewest kloekmoedig droegen, om

De vryheid van 't gemeen, Gods kerke en heiligdom

Te rukken uit den klaauw der helsche dwingelanden.

Het gansche leger groet den Held aan d'Iersche stranden,

En schreeuwt uit eenen mond: zyt wellekoom, leef lang,

Doorluchte Veldheer, tot uw vyands ondergang:

Het leger bewyft

Wy

Wy zweeren u getrou tot in de dood te blyven,
 En zullen met ons bloed deze eeden onderschryven.
 Nooit wierd een legerhoofd met grooter liefde in 't veld
 Ontfangen, en begroet van 't krygsvolk, als myn Held.
 Hy stygt op 't oorlogspaad. hy monstert de geleden,
 En laat ze net verdeelt voorby zyne oogen treden.
 De wapenoefening, de handel van 't geweer,
 Door vlyt aan 't volk geleert, behaagt hem meer en meer.
 Hy loont de wakkerheid der mannen door geschenken.
 Hy pryft de legertucht: zy vliegen op zyn wenken.
 De veldheer scheid vernoegt: hy roept den hoogen Raad
 In 't open veld by een. men arbeid vroeg en laat,
 Op 't koninklyk bevel. de legerhoofden waaken
 En werken, om, tot heil der algemeene zaaken,
 De vyandlyke magt een voordeel af te zien.
 Men dreigt de steden, die, door Jakobs oorlogslieën
 Verdedigt, weigeren naar WILHEMS wet te leeven.
 En gy, ô Ierland, voor veel jaaren hoog verheven
 Door wyze geesten, die gy koesterde in uw schoot;
 Verliest, verslingert op verstand, die de dood,
 In weerwil van den nyd, door 't parkement braveerden;
 Beroemd door mannen, die Minervaas priesters eerden;
 (Maar lang is deze kroon gevallen van uw hoofd)
 Verbeeldt een oorlogsschool, daar Mavors leerling slooft.
 De wapenklank ontrufft het stof der Letterhelden:
 Gradivus voert den toom op uw ontroerde velden.

*wreugde-
 tekenen,
 en zweert
 trou aan
 den ko-
 ninklyken
 veldheer.*

*Hy mon-
 stert zyn
 troepen,
 en oefent
 dezelve,*

*Oorlogs-
 bezighe-
 den.*

*Ierland,
 in oude
 tyden ver-
 maard
 door ge-
 leerde
 schryvers;*

*word een
 school des
 oorlogs,
 daar
 Mars, op*

Hoe

*zynen
krygswa-
gen geze-
ten, zich
op 't
vreesfelyk
versoot.*

Hoe kraakt de diffel van zyn krygskaros! hoe blaaft
De klepper vuur en vlam ten neuze uit! hoe verbaaft,
Hoe angstig vluchten vee en hoeders in spelonken!
Elk zwicht, elk aarzelt voor de schitterende vonken
Der oorlogsbliksems, die de dollen Krygsgod zwaait:
De donder schokt zyn koets in 't hollen, dat ze draait
En slingert heene en weer. een hofgevolg van spookten,
Door duizend eeden uit den afgrond los gebroken,
Door vloeken opgepreft naar boven, tred voor uit,
Of volgt den wagen na met yffelyk geluit.
In zulke een staat verschynt god Mars. wie zou niet schroomen?

*Het leger
van den
koning
Jakob legt
aan de ri-
vier de
Boyne on-
trent drie
uuren van
Drogeda:*

Dicht by Drogeda schuurt de Boyne met haar stroomen,
Het vruchtbaare Iersche veld: hier legt het leger van
Den ouden Britschen Vorst, versterkt door 't muitgespan.
Hier staan de tenten van de bloem der Fransche mannen,
Met lelien bezaait, en sierlyk opgespannen.
Hier blinkt de beukelaar beschenen van de zon,
En spiegelt zich in 't nat der kristallyne bron.
De fabels glinstren in de vuist der oorlogsknaapen,
De helmen op de kruin; en yder praat in 't wapen.
De veder waait langs 't hoofd. de wind beweegt de vaan
En veldstandaarden, die langs 't klare water staan.
Hier gaapt de donderbus die Jakobs vloektrouwanten,
Bezwangert van de dood, op Ierlands bodem plantten.
Daar briescht het moedig ros, op stryden afgerecht.
Gins klinkt de krygsklaroen. 't wacht alles naar 't gevecht.

De

De gryze Stuart rent in 't midden van zyn troepen,
 Die hoofd voor hoofd, lang leef de Koning Jakob, roepen.
 Wy kennen hem alleen voor onzen Opperheer.

Bepleit dan, zegt de Vorst, myn rechten door 't geweer,
 Indien gy my bemint: de veldslag moet ons scheiden:
 Slaat doot; vermoort, vernielt; ik zal u zelf geleiden,
 Getrouwe mannen, met myn heirbyl in de vuist:
 Wreekt, wreekt myn ongelyk; ja keert, van bloed begruift,
 Verwinnaars uit den stryd: ik zal my dankbaar toonen,
 Uw dienst erkennen, en uw braave daaden loonen:
 Ik zal uw laagen staat verhoogen naar waerdy,
 Myn hoonder stooten uit gezag en heerschappy,
 En gunnen u die plaats: gy zult de schatten deelen
 Van hem die Jakobs gunst verwaarlooft door krakkeelen,
 Door hulp te bieden aan den schoonzoon, dien ik haat:
 Schenkt my den sceppter weêr, ontbloot hem van myn staat
 Door uwe dapperheid. 't gaat wel, myn waarde zoonen,
 Uw oog belooft uw moed. wy zullen Jakob kroonen
 Zo schreeuwt het gansche heir, of sneeven onder 't slaan.

*Zyn aanspraak
 aan het
 zelve.*

De Koning WILHEM voert terwyl zyn benden aan.
 Hoe praat de braave Prins aan 't hoofd der veldbanieren,
 Geleid van Britten en beroemde Batavieren,
 Bestryders van 't geweld, voorstanders van 't gemeen!
 De wapenrok bekleed de koninklyke leên;
 Zelf door Mariaas hand gestikt met goude draaden,
 Ter eere van haar Heer, verheerlykt door zyn daaden,

*Optogt
 van
 Koning
 WILHEM,*

Op purpre zyde door borduurkunst afgebeeldt.
 Hoe moedig treed zyn ros, dat op den breidel speelt,
 En schuimbekt op 't gebit! hoe glinstert 's Konings wapen,
 Hoe sluit het om de borst, als waar 't aan 't lyf geschapen!
 Zo trekt hy naar den stroom der Boyne wel gemoed
 Den vyand in 't gezigt. hy spreekt zyn oorlogsstoet,
 Zyn hoofden hert in 't lyf door prikkelende woorden.
 Indien de laureblaân uw kruinen ooit bekoorden,
 ô Nederlanders, die voordezen blyk op blyk
 Van uwe vroomheid gaaft, en hielpt my 't onglyk,
 Den landzaat aangedaan, door uwe wapens wreeken:
 Gy die 't uitheemsch geweld, toen Neêrland, halfbezweken,
 Most hygen onder 't juk van Vrankryk, hebt gekeert,
 Ter landgrenze uitgejaagt, in 't veld getriomfeert,
 En vechtende aan myn zy de zege weggedraagen,
 Herroept uw ouden moed; ik zal myn leven waagen,
 Verzekert van uw trou, u voorgaan, volgt in 't veld.
 En gy, ô Britten, die, gedrukt van 't slaafs geweld,
 Myn bystant eer verzocht door zuchten en gebeden;
 Gy, die my dwongt het staal te gespen aan de leden,
 Toont dat gy dankbaar zyt, stryd voor uw Koning, vecht
 Voor 't waare kruisaltaar, voor vryheid, wet en recht:
 Nu is de dag van heil, of uw bederf geboren:
 Beschermt uw rust door 't zwaard, of alles gaat verloren:
 Bevryd uw tempels voor uytheemsche kettery,
 Uw hardsteên voor geweld, uw krooft voor slaverny:

Uw

*die zyne
benden
aanmoedigt.*

Uw vrouwen hebben u gemoedigt door haar traanen,
 Uw dochters door geweën; en duizend onderdaanen
 Van 't Albionfche ryk al zuchtende u verzelt
 Naar d'oevers van de zee, wanneer gy trokt te veld:
 Zy fteunen op uw moed, ô helden, en myn degen.
 Zo fpreekt de dappre Vorft, en trekt den vyand tegen:
 Hy zwaait den legerftaf tot driemaal met zyn hand:
 Hy ftelt zich zelf in 't fpits: hy naakt den waterkant,
 En Jakobs leger, door den veldftroom afgefcheien.
 Des Konings wacht, gedoft met blaauwe lievereien,
 Ontziende geen gevaer, doorwaad den diepen vloed,
 Waar in de vuurbal fift. het water kan den gloed
 Van 't blakende oorlogsvuur, in 't heldenhert ontfteeken,
 Niet bluffchen. yder peilt, gewekt door 't legerteken,
 De Boyne met zyn voet. elk ploft in 't water neêr,
 Met wapenen bekleed, beladen met geweer.
 De ruiters noopt zyn ros met fpooren door de paffen.
 Held Schomberg fchreeuwt: vaart voort, zo moet men 't heir
 En 't vyandlyk gefpuis beftooken op zyn grond. (verraffen,
 Maar ach, ik beef van fchrik! de Koning word gewond;
 Zyn fchouderblad, door 't loot getroffen, verft de ftroomen:
 Hy ftygt van 't paard, en ruft zyn leden aan de zoomen
 Der vloeijende rivier: men ftelpt het bloed met vlyt,
 Verbind de wonde, en hy begeeft zich weêr ten ftryd.
 Maar d'oude Schomberg fneeft in 't harnas voor zyne oogen.
 Dit treurfpel wekt zyn moed: hy, door de dood bewogen

*en den
 vyand
 onder
 d'oogers
 treks.
 Slag by
 de Boyne.*

*De lyf-
 wachtben-
 de te voet
 begeeft
 zich eerst
 te water,*

*De Koning
 word ge-
 troffen,
 maar
 fchielyk
 verbonden,
 ftelt zich
 weder aan
 't hoofd
 van 't heir.
 Schomberg
 sneuvelt.*

Van zulk een Oorlogsheld, vliegt als een fiere leeuw,
 Verhit op eedle wraak, gevolgt van veldgeschreeuw,
 In 't midden van den drom der ftrydende Ierfche benden:
 Zyn fabel kerft de kruin, en boort door borft en lenden.
 Zo wreekte Encas kling Prins Pallas dood, door 't bloed
 Te ftorten over 't veld van Turnus oorlogsftoet.

*De Bevel-
 leubbers
 geyten
 zich elk
 om ftryd,*

Een ry van helden volgt den Koning op zyn togten,
 Vermaart, als Herkules, door temmen van gedrochten,
 En monfters, helfch van aart: elk voert zyn troepen aan.
 Doorluchte mannen, die, verheerlykt door uw daân,
 De waereld ftof verfchaft om uw beleid te roemen,
 Wie zal ik eerft of left in myn gezangen noemen?
 Hier munt elks dapperheid, elks moed op 't heerlykft uit.
 Daar ziet men Wirtenberg, die 's vyands aanval ftuit,
 Den ftroom doorwaden met zyn Deenfche krygsbanieren:
 Hier Ouwerkerk, het hoofd van 's Konings lyftaffieren,
 Den muiter over 't veld vervolgen, daar hy vlied:
 Gins Kirke, die de bloem van 't Britfche volk gebied,
 Met Taalmitfch voor de ruft van 't ryk kloekmoedig ftryden:
 Men ziet ze reis op reis door Jakobs vaanen ryden,
 Den vyand vellen die hun fabels wederftaat.
 Heer Bentink, op wiens troue de Koning zich verlaat,
 Zo diep in 't vorftlyk hert gefchreven, zwaait den degen,
 En vliegt, gelyk voorheen, de Leliftanders tegen;
 Zyn onverfchrokke moed, met krygsbeleid gepaart,
 Maakt hem van tyd tot tyd de gunft des Konings waard.

Held

Held Ginkel, uit het bloed geteelt van 't aadlyk Reede,
 Een stam voor lang vermaard in oorlog en in vrede,
 Beroemt door staatgezag en hooge krygsvoogdy.
 Vecht midden in den gloed aan 't hoofd der ruitery.
 De brave Doeglas houd zyn veldpost naauw besloten.
 En Solms braveert de magt der Iersche twistgenooten.
 De strydbre Sgravemoer en Nassau, nooit verslaagt
 In 't vechten, volgen daar de Vorst zyn leven waagt:
 Daar hy zich zelf vergeet in 't midden der gevaaren,
 En denkt alleen om 't recht der volken te bewaaren:
 Daer hy zyn eigen bloed, zo waard, min dierbaar acht
 Als 't heil van Jesus kerk. laat Romulus geslacht
 Hoogmoedig stoffen op zyn helden, die voor dezen,
 Hun vaderland in nood den jongsten dienst bewezen;
 Die 't leven offerden voor 't voordeel van 't gemeen,
 Of d'ingebeelde rust van Rome: hy alleen
 Verdooft de krygsbazuin van zo veel dappre zielen,
 Die streden voor den Staat of onder 't stryden vielen:
 Want bygeloof, noch drift van wanhoop noopt zyn hart,
 Daar hy in 't heest van 't vuur al d'oorlogsrampen tart.
 Gansch Ierland staat in brand. de vruchtbaare akkers rooken,
 Als Etnaas bergspelonk, in 't ingewand ontfoken
 Door zwaveldampen, van den zouten grond geteelt.
 Het groene veld, bezaait met wapenen, verbeeldt
 Het eiland van Vulkaan, daar grofgespiede reuzen
 Met hamers in de vuist metaale bergstof kneuzen;

*En volgen
 den Veld-
 heer die
 zyn eigen
 leven ver-
 waarlooft
 om het
 rechts van
 't volk, en
 den Gods-
 dienst te
 behouden.*

*Verder be-
 schryving
 van 't ge-
 vecht.*

Terwyl de blaasbalg zwoegt, de schoorsteen rookt, de damp
Den glans der zon bezwalkt. d'een sneeft, tot oorlogsramp
Geboren. d'ander treurt om 't derven van zyn leden,
Door schroot van 't lyf gerukt, door fabels afgesneden.
De moord, ontkerkert, holt langs 't vechterk hene en weer.
Daar stort de voetknecht by zyn spies of vuurbus neêr,
Gerabraakt door den slag der barstende granaaten.
De kogels booren door de gladgeschuurde platen
In 't drabbig ingewand. (ô dodelyk gezigt!)
De ruiter kust den grond, ten zadel uitgelicht,
Omarmt het purpre veld, en braakt zyn bloed en leven
Door d'ope wonden uit. Drogedaas muuren beeven.
Al 't omgelegen land beweegt zich op 't gedruis.
De bergen scheuren van hun wortels. 't muiltgespuis,
Door Vrankryks magt gesterkt, valt moedig aan in 't fryden.
Men ziet Lauzun aan 't hoofd der Fransche benden ryden;
Hy voert de ruiters aan, en gaat hen dapper voor.
De paardshoef draaft in 't stof, of glipt op 't bloedig spoor.
Men houwt, men stoot, men lost pistoolen en karbynen.
Men ziet den dag door damp en buskruitfmook verdwynen:
Een wolk van stof bekleed het wezen van de zon.
Hoe loeit de donder van 't vernielende kanon!
De waereld slingert van haar losgeborstene affen,
En zwelgt het laauwe bloed in 't lyf by gansche plassen.
Het weerlicht reis op reis. de bliksem van 't metaal
Verdort de groene spruit, en zengt de velden kaal.

De bodem legt bedekt met trommen en trompetten,
 Met pieken, klingen, met pistoolen en musketten,
 In 't vlieden over 't veld geslingert, of door 't loot
 Geklonken uit de vuist. hier spookt de naare dood.
 De lyken groeijen door de sabels op de velden.
 Hoe rolt de doodkreet uit den bleeken mond der helden!
 De groote WILHEM rent in 't midden van den slag,
 En geeft zyn troepen moed door 't koninklyk gezag.
 De liefde tot den Vorst ontvonkt de legerknechten:
 Zy winnen aan zyn zy, of sneeven onder 't vechten.
 Vervolgt uw zege, roept de Vorst, de vyand wykt;
 Verzuimt uw voordeel niet, terwyl zyn moed bezwykt:
 Ik zie den slag in 't kort gewonnen, vecht als leeuwen.
 Straks vliegt het leger toe: elk taiftert onder 't schreeuwen
 Den tegenstander, die zyn heldendraf genaakt.
 Held Menard, Schombergs zoon, door vaders dood geraakt,
 Een vader hem zo waard, verstroot de Fransche vaanen,
 En 't Iersche nachtgespuis: hy mengt zyn brakke traanen,
 In 't sryden uitgestort, met Vrankryks rookend bloed,
 Verschoont geen vluchteling, maar volgt hem op den voet,
 En wreekt den ouden Held: zyn naam zal eeuwig leeven,
 Op duurzaam perkement in 't heldenboek beschreven.
 De Koning ziet van ver de daaden van den Graaf;
 Hy roemt de deugden van dien Krygsheld, die zo braaf
 Den luister van zyn huis, door 's Hertogs doodaan't zinken,
 Weêr voert ten hoogsten top en heerlyk uit doet blinken.

*De Vorst
 bewint
 zich in 't
 heetste
 van den
 slag,*

*ziet den
 vyandal-
 lenks wy-
 ken, en
 spreekt
 zyn volk
 weêr moed
 in 't lyf.*

*Graaf
 Menard
 van
 Schomberg
 hoort de
 doot van
 zyn va-
 der, en doet
 wonderen
 in 't ver-
 srooijen
 der vyand-
 den.
 De Koning
 aanschout
 zyne dap-
 perheid,
 en pryft
 dezelve.*

Noch

Noch eens, ô mannen, schreeuwt de Veldheer, 't is gedaan
Met Jakobs hulpgenoot; wy moeten 't heir verslaan.

Elk grypt weer nieuwen moed. men loft de donderbussen
Voor 't leste op 's vyands rugge in 't zwichten. ondertuffchen
Vlucht Jakob uit den ftryt: hy vliegt, van fchrik geprest,
Langs berg en hooge duin, om, fchuilende in de veft,
Of fterkbemuurde ftad, zyn lyfgevaar t'ontwyken.

*De Ieren
beginnen
te zwich-
ten, en
Jakob
vlucht.*

*WILHEM
en zyne
belaen vol-
gen de
vluckte-
lingen.*

De Koning WILHEM noopt zyn paard langs duizend lyken,
En volgt den vluchteling; hy kluifert met zyn hand
Hem die genade sineekt, of boort door 't ingewand
Der muitren die zyn magt door tegenftant braveeren.

*De fol-
daaten
keeren met
ryken
buit, en
allerhande
krygstro-
peen, den
wyanden
in bunne
leger-
plaats ont-
weldigt.*

De benden volgen na: men zietze vrolyk keeren,
Na 't ende van den slag, met krygstropeen belaân,
Met paarden, wapenen. een ander torft een vaan
Of ftandaard, door geweld uit 's vyands vuift gegrepen:
Men groet de makkers die den fchat in 't leger fleepen,
Op ros of kar gepakt, en deelt den ryken buit.

Men draagt de tafelprecht, de zilvre vaten uit
De koninklyke tent, in 't vluchten nagelaaten,
Verwaarlooft door de vrees. de fceftgalm der foldaaten,
't Gejuich, de zegezang vervult de lucht. de vreugd
Ziet elk ten oogen uit. de Koning loont de deugd,
Den dienst der mannen, en begunftigt elk naar waarde:
Hy dankt den Hemelvoogd, wiens zorg zyn leven fpaarde,
Zyn wonden zalfde, en 't lyf befchermde in 't krygsgevaar.
Nu schreeuwt het grof kanon de zege in 't openbaar

*Men loft
het kanon*

Door

Door 't gansche leger uit. men ziet de koopre kaaken over de
zege.
 Geen vuur dat quetst of moord, maar vreugdevlammen braa-
 O groote zegepraal! ô wondren, door geen tyd (ken.
 Te wisschen uit het hert der volken! laat de nyd
 Zyn tanden wetten, en zich zelf te barste knaagen,
 Uw roem, ô WILHEM, stygt door Jakobs nederlaagen
 Tot aan de sterren, daar uw fabel blinkt! en gy,
 Stantvaste Zuilen van zyn oorlogsheerschappy,
 Gy blyft onsterfelyk door uwe deugd, ô Helden!
 De nazaat zal uw lof met duizend tongen melden,
 De nooit vermoeide Faam uw eer verbreiden door
 De gansche waereld heen; zo lang de blonde Auroor
 De morgenrossen wekt, en praalt aan d'oostertranssen,
 Tot vreugd van mensch en vee, met verschgebore glanssen.
 En gy, ô veldrivier, ô Boyne, meer vermaard
 Door WILHEMS degen, als de Simöis door 't zwaard
 Van Hektor of Achil; uw naam, zo hoogverheven,
 Zal met de daaden van dien Koning eeuwig leeven;
 Met roode letteren op 't heldenparkement,
 Om dat gy 't vorstlyk bloed zo gulzig dronkt, geprent:
 En gryze Schomberg sneefde aan uwe waterboorden:
 Wiens deugden eer de ziel van Lodewyk bekoorden;
 Een Veldheer, die zoo trou, ten dienst van Vrankryks kroon,
 Den fabel zwaaide in 't veld, en waakte voor den troon;
 Maar door gewetensdwang tot afscheid wierd bewogen,
 Om dat zyn zuivre ziel, geraakt van mededogen,

De tiranny verfoeide , en treurde om 't ongelyk,
 Den waaren kruysgenoot beschoren in dat rijk.
 Beroemde man, hoe zal Europe uw dood beweenen!
 De zon uws levens heeft ontydig uitgescheenen.
 O Stroomgodinnen trekt voor eeuwig 't roukleed aan;
 Gy zaagt die straalen aan uw boorden ondergaan.
 De droeve zoon omhelst de vaderlyke leden,
 Met bloedig stof besmet , verplettert en vertreden
 Door paardevoeten , en mishandelt van 't geweer.
 * 'k Most gistren stryden voor de rechten van myn Heer,
 Zo spreekt hy , en myn pligt gedoogde toen geen klaagen ,
 Schoon my gebootschapt wierd dat vader lag verslagen ;
 Nu zal ik sichreyn , en zyn schim voldoen. (ô smert !)
 Het loot , dat u doorboorde , ô vader , trof myn hert :
 Moet ik den dooden mond nu kussen , die voordezen
 My d'oorlogsplichten in myn jeugd heeft voorgelezen ,
 En plag te leeren , hoe men 't aangevoert geweld
 Voor wal en poorten stuit , of stryd in 't open veld ,
 Of dringt ter vesting in door d'opgeschoote bressen ?
 Gy voedde dagelyks myne ooren met die lessen ,
 O welbespraakte tong ! nu zwygtge in eeuwigheid ;
 Terwyl uw zoon , uw vriend , ja zelf uw vyand schreit.
 O tegenspoed , zo zwaar als duizend ongelukken !
 Nu zal ik , maar voor 't lest , uw bleke handen drukken :

Zy

* My is gezegt door Bevelhebbers van 't leger , dat Graaf Menard , toen hem de dood van zynen Vader wierd geboodschapt , zou geantwoord hebben ; *Barons aujourd'hui & pleurons demain.*

Zy leerden my de kunst der wapenoefening,
 Den handel van 't geweer, van speer, musket en kling.
 Ach heeft de wreede dood dat groot gezigt gefloten,
 Die arendsoogen, die, aan 't hoofd der krygsgenooten,
 Slagorden in den stryd aanvoerden met een wenk!
 Hoe zal ik best zyn zerk versieren? Mavors schenk
 My zegezulen, door de Goôn, uw hoftrouwanten
 Gehouwen, om op 't graf des grooten mans te planten;
 En dien my met uw gunst, die ons voorheene bleek,
 Op dat ik recht de dood van zulk een vader wreek:
 Dan zal ik wel vernoegt met hem ten grave daalen,
 En by zyn eedle ziel hier boven zegepraalen.

Terwyl graaf Menard klaagt, verheft zich uit den vloed
 Een aangenaam geruisch. de Vlietnimf, door haar stoet
 Verzelschapt, dobbert op de roodgeverfde stroomen:
 Zy ziet den braaven held, van droefheid ingenomen,
 Het vaderlyk gebeente omarmen op den grond,
 En traanen plengen in de verschgeschote wond.
 Ik moet uw ongeval, zo spreekt ze, ô held, betreuren,
 En om uw vaders dood myn blonde vlechten scheuren,
 En schreijen rood van schaamte, om dat ik 't edel bloed
 Zag druipen in myn kil. de dappre man, wiens moed
 Aan myne zoomen bleek, legt wel berooft van 't leven;
 Maar eeuwig zal zyn lof door lucht en wolken zweeven,
 En ik met myn gevolg oprechten hier beneên,
 Ter eere van den man, eerzulen en tropeen:

*De Stroom-
nimf der
Boyne, met
haaren
stoet uit
het water
te voor-
schyn ko-
mende,
vertrooft
den
Graaf,*

Zo blyft myn waterkant verheerlykt door zyn daaden.

*Verheer-
lykt de
overwin-
ninge des
Konings,*

En gy, ô WILHEM, die, bekranft met laurebladen,
 Uw zegevaanen plant aan d'oever van myn stroom,
 De landplaag goeffelt, en de monfters houd in toom,
 De Faam had lang uw naam dit eiland rond gedraagen:
 Nu komt gy zelf; gy ftryd, en ment uw zegewagen,
 Bestuwt van vyanden geklonken aan uw as,
 Na 't ende van 't gevecht: gy zegepraalt, zo ras
 De bliksem van uw zwaard den vyand fchynt in d'oogen:
 Ga fleep uw oorlogsbuit door duizend groene boogen,
 In 't midden van 't gejuich en vrolyk handgeklap,
 Drogedaas muuren in: uw voet ftygt langs een trap,
 Van heldenlyken, door uw vuift in 't veld verflaggen,
 Ten top van glori door uw vyands nederlaagen:
 Dat kan dit bloedig veld, bezaait met dode leên,
 Getuigen, daar uw kling zo moedig heeft geftreên.
 Wy zullen jaar op jaar uw oorlogszege vieren,
 De Nimfen op dat feeft den blanken hals verfieren
 Met roode ketenen en bloedkoraalen, uit
 Uw wonden in den vloed verzamelt, of uit fpruit
 En vochtig gras geperft; de beemden zullen bloeijen;
 Befprenkelt door dien dau, en purpre bloemen groeijen
 Uit WILHEM HENRIKS bloed, tot prachtig haarfieraad
 Van 't Watergodendom, als elk ten reie gaat,
 En danft om 't veldaltaar, terwyl de vlammen rooken:
 Zo werde in eeuwigheid van uw triomf gefproken.

Maar

Maar hoor de dwaasheid van uw vyand, die, misleid
 Door uwe wonde, alreê door 't leger heeft verspreid
 De maaren van uw dood, en luitkeels uitgekreeten.
 Gansch Vrankryk zal eerlang die logentyding weeten,
 En juichen op 't gerucht. de burger zal zyn haat
 Betuigen, en uw beeld op markt, op brug, of straat
 Verteeren door de vlam, en vreugdevuuren stichten.
 Een ander zal uw doot door schimp- of lasterdichten
 Verbreiden onder 't volk, dat, los en dom van hoofd,
 Zyn oor voor waarheid stopt, en logens licht gelooft.
 Maar laat de Fransche kroon zich in uw dood verblyden,
 Wy willen haar die vreugde, ô Koning, niet benyden,
 Noch 't ingebeeld vermaak misgunnen; want de tyd
 Zal haast haar feestgejuich veranderen in spijt,
 Van elk beschimpt, bespot om d'ingebelde droomen.
 Gy leeft, doorluchte Prins, voor 't ryk en 't recht der vroomen;
 Leef eeuwig in dien staat. gy zult dit gansche land,
 Zo wederspannig, haast veroovren door uw hand.
 Ik zie de muuren door uw stormgevaerte beeven,
 Den tegenstander zich vrywillig overgeeven,
 En zweeren hulde en trou met diergestaafden eedt
 Aan u, als Opperhoofd van 't Iersche ryk: zo weet
 De waereld dat gy leeft: zo moet uw vyand zuchten,
 Die nu van hoogmoed zwelt op d'ydele geruchten
 Van uw gewaande dood. hier zwygt de Stroomgodes.
 De koning WILHEM hoort de Waterprofetes,

*en voor.
 zegt de
 vreugd
 van
 Vrankryk
 over zyne
 ingebelde
 dood.*

*De Nimf
 eindigt
 haar rede,
 en Wil-*

HEM be-
geeft zich
weder tot
zyn krygs-
beroep.

En lacht om 't lichtgeloof van Jakobs hulpgenooten :

Hy maakt zich vaardig om de vyandyke sloten

Kasteelen, vestingen, en steden, ryk bemant,
Te dwingen, om 't geweld te bannen uit het land,
Of t'overvallen die zyn rechten tegenhouden.

Hy rent den ganſchen dag te paarde om 't heir t'aanschouwen.

Hy tuchtigt reis op reis den legerknaap. hy slaaft

Voor 't heil der waare kerke, en 't recht van 't ryk. hy draaft

Door heete zonneshyn, door wind en regenvlaagen:

Zyn ſchrandre geeft ontdekt zyn tegenstanders laagen,

Verydelt al zyn liſt en poging door beleid.

Een bode,
door de
Koningin
gezonden,
verhaalt
het zeege-
vecht tus-
ſchen de
Engelſche
Holland-
ſche en
Frantiſche
vlooten
voorge-
vallen,

Terwyl de Koning tot den optogt zich bereid,

Verſchynt een bode in 't heir met tyding uit de vlooten:

Hy naakt de veldtent, door de lyſwacht afgeſloten,

En zoekt gehoor. men maakt de zaak den Vorſt bekend;

Die doet den afgezant verſchynen in zyn tent.

Grootmagtig Koning, zegt de bode, aanhoor de maaren.

Zy die den ryksſtaf zwaait, en onze burgerſchaaren,

Terwyl gy 't leger leid, als Ryksvoogdes gebied,

Zond my naar deze kuſt, om 't geen'er is geſchied

Met alle eerbiedigheid uw majesteit te melden.

De vyandyke vloot, gelyk uw zeeliên telden,

Ruim tachtig ſchepen ſterk, door Vrankryk uitgeruſt

Met land- en zeeſoldaat, kruifte op de Britſche kuſt;

Met inzicht, als men giſte, om in uw ryk te landen,

En in uw afzyn 't volk t'ontſchepen aan de ſtranden.

De Koningin, hier van verwittigt, geeft straks last
Aan Herbert door geschrift; om, eer men wierd verrast,
Den trotsen vyand slag te leevren op de baaren,
Het land te hoeden voor de dreigenden gevaaren
En d'aangevoerde magt van d'oevers af te slaan.
Hy volgt het hoog bevel. men tast de ryksvloot aan.
De Nederlander neemt den voortogt met zyn kielen,
En tracht de blaauwe vlag van Vrankryk te vernielen,
Het eerste hoofddeel, dat zich opdoet in den stryd.
Men lost de zeekortou. elk toont zyn pligt, en quyt
Zich als een Watermars, door krygseere aangedreven.
De zeeman houd zyn roem in waarde, en schroomt geen leven.
Men krygt veel voordeel in den aanvang van den slag.
De vloot van Vrankryk deift op 't midden van den dag:
De stilte dwingt haar om met stryden voort te vaaren.
Elk zoekt de glori van zyn meester te bewaaren.
Het oorlogsvuur ontvonkt voor al den Batavier:
Maar d'ongelyke magt verstrekte uw zeebanier
Tot nadeel, door 't getal der Fransche waterfloten.
Het ty scheid eindelyk de woedende oorlogsvlooten.
Uw schepen hebben veel geleden in dien nood,
Doornagelt van 't geschut, van mast en steng ontbloot.
Ik zag op 't bed van eere uw zeefoldaaten sneeven.
Held Brakel, Noorthey, Dik zyn in 't gevecht gebleven.
Maar schoon de zeeschade en 't verlies uw schepen drukt,
Des vyands aanslag is hem echter niet gelukt,

Maar

Maar al zyn krygslift, die Britanje zocht t'ontrusten,
 Zo snel verdweenen, als zyn scheepsmagt van uw kusten.
 De schrandre Koningin, uw waarde bedgenoot,
 Herstelt door wakkerheid de reddelooze vloot:
 Haar onvermoeide vlyt, haar zorgen, die de zaaken
 Van 't algemeene beste in hoogen nood bewaaken,
 Beschermen 't Britsche ryk voor overzeesch geweld,
 Of binnenlands verraad, zo snood in 't werk gestelt
 Door trouwelozen, die uw heerschappy belaagen,
 En werken om de kroon uw vyand op te draagen.
 Verraders in uw ryk, tot Jakobs dienst gereed,
 (O schennis!) hadden zich verbonden door den eedt,
 Om Vrankryks watermagt in 't landen by te springen,
 Den sceppter uit de vuist der Koningin te wringen,
 En haar tot Stuarts komst te boeijen in de zaal
 Van 't koninklyk paleis; dan zou men u door 't staal,
 Door magt van wapenen en vloektrouwanten keeren,
 En elk met nieuw ontzag den troonverlater eeren.
 Maar God, door wiens besluit gy 't Britsche volk gebied,
 Die met zyn oog in 't hert der muitelingen ziet,
 Ontdekt de boosheid van 't gemoed en helsche driften.
 De laagen lekken uit door brieven en geschriften,
 Gevonden in 't vertrek des schenders, die zo snood,
 Verbastert van de deugd, uw ondergang besloot.
 Een ander, door de schuld van hoogverraad gevangen!
 En voor den rechterstoel gesleept om straf t'ontfangen,

*en 't ver-
 raad re-
 gens de
 regeeringe
 van hare
 majestei-
 ten ge-
 smeed.*

Bekent d'omftandigheên van 't ſchelmftuk in dien ſtaat,
 En meld de monſters, daar uw ryk van zwanger gaat.
 Veel ſchelman hebben zich reeds op de vlucht begeben,
 En andre zyn gevat. de Hemel ſpaare uw leven,
 En hoede d'eedle ziel van uwe Gemaalin.

'k Betrou de zaaken aan de zorg der Koningin,
 Zegt WILHEM; haar beleid verzekert ons voor laagen.
 Ga heen; verhaal haar: hoe de vyand legt verſlagen:
 Hoe 't leger door myn volk verſtrooit wierde aan den vloed
 Der Boyne, die noch rookt van 't verſchvergoten bloed:
 Hoe d'oude Koning, uit het vechterk wechgevlooden,
 Ons d'overwinning liet, en 't veld, bedekt met dooden.
 Zeg: dat ik optrek, om de muiters in hun neſt
 Te volgen, en myn vaan te planten voor de veſt
 Van 't wederspanning volk: ga; breng haar deze maaren;
 Zeil heene: een ſnelle wind geleide u door de baaren
 Voorſpoedig aan de kufft; op dat myn krygsgeluk
 Mariaas teedre ziel verlos' van vreze en druk;
 En 't vloekgenootſchap, door 't aanhooren van myn daaden,
 Zich voor haar nederbuige, en aflaat' van verraaden.
 Hier fluit de Britſche Vorſt zyn rede; en d'afgezant
 Begeeft zich, op 't bevel, ſtraks naar den waterkant.

*De Koning
 zend den
 afgezant
 terugge,
 om zyn
 overwin-
 ninge aan
 de Ko-
 ninginte
 verhalen.*

Einde van het Vyfde Boek.

V E R K L A R I N G

Van de PRINT voor 't VI BOEK.

DE groote WILHEM keert verwinnaar uit het veld.
 Maria groet haar Heer voor d'opgepronkte zaalen
 Van 't prachtig hof. Men ziet twee Minnegoden daalen:
 D'een wond de Koningin, en d'ander kroont den Held;
 Terwyl Maria hem den helm heeft afgenomen,
 Dien ze aan een Juffer van haar hofstoet overgeeft.
 De Vrou, half naakt, en haast geschonden, die beleeft
 Den Koning volgt, verbeelt hier Ierland, door dien Vroomen
 Verlost van 't Paapsche juk en Jakobs slaverny:
 Heur Harpsnaar speelt de zege, in 't Iersche ryk bevochten,
 En eert den Veldheer en zyn heldenryke togten:
 Zy stapt met Engeland en Schotland aan haar zy.
 Het moedig Zegepaard vertreed hier lasterschriften,
 Gebroke breidels, zwaard en knots en moordersdolk
 Van Jakobs hulpgenoot, en 't wederspannig volk,
 Dat WILHEM steekt naar 't hert, vervoert door helse drijven.
 Men ziet verraders in triomf by 't krygsvolk gaan,
 En volgen streng geboeit den koninklyken wagen:
 Terwyl de dienaars naar 't banket de spyzen draagen.
 De Lyfbeschermgeest van den Vorst spreekt Eool aan:
 O Windvoegd, hou zo lang de stormen opgeslooten,
 Tot WILHEM veilig lande in Neerland met zyn vlooten.

WIL-

WILHEM DE III.

Z E S D E B O E K.

DE Vorst beveelt aan 't volk de veldtrompet
te fteeken;
Om van de Boyne met zyn leger op te
breeken.

*Koning
WILHEM
breekt met
zyn leger
op vande
Boyne.*

Men rukt de ftocken van de tenten uit
den grond,

En ruimt den bodem daar de Britfche krygsmagt ftond.

De paarden hygen op de gladgebaande paden,

En fleepen 't grof kanon langs d'akkers op zyn raden.

De legerwagens, zwaar geladen, drukken 't veld.

Men paait den krygsknaap voor den optogt eerft met geld,

En loont den trouwen dienft, in 't jongft gevecht gebleken.

De ruiters wapent zich, op 't eerfte legerteken;

Hy legt den zadel op zyn ros, en ftygt te paard.

De voetknecht, door 't beleid des hopmans net gefchaart

In orde, volgt de trom. zo trekt men naar de wallen

Der naafte vefting, om den muiter t'overvallen.

De Veldheer WILHEM preft een deel van 't leger voort,

Recht naar Drogéda toe. de Stadvoogd fluit de poort,

*berent
Drogéda.*

En weigert , op den eifch , den voortogt in te laaten :
 Hy zend zyn Hoofden naar de muuren met soldaaten ,
 Om elk naar krygsgebruik te plaatfen op zyn wacht :
 Hy vleit zich met ontfet , en hoopt op Jakobs magt .
 Maar WILHEMS Heirvoogd houd Drogéda naauw befloten ,
 En dreigt de wallen met een buy van donderklooten
 Te fhokken , zo men lang zyn eifch durft wederftaan .
 Hy zweert by vuur en vlam : maar tweemaal had de maan
 De bruine nacht gelicht aan 't zwerk met flauwe ftraalen ,
 Wanneer de muiteling zyn hoogen moed liet daalen :
 Hy geeft de vefling op naar 't voorfchrift en verdrag ,
 Dat hem zyn meefter gunt . men plant de zegevlag
 En ryksbanieren , voor 't gezigt der onderdaanen ,
 Op d'overwonne wal , gefchuimt van Fransche vaanen ,
 En nachtftandaarden van den Ierfchen twiftgenoot .
 Nu beeft de ryksrebel , die WILHEMS gunft verftoot ;
 Terwyl zyn vrienden om zyn voorfpoed zegeviéren ,
 En fhudden van den hals het juk der woedende Ieren ,
 En ketens , helfch gefmeedt door Jakobs tyranny ,
 Die vrye zielen dwingt , en vreemde kettery
 Den waaren kruysgenoot zoekt in 't gemoed te planten ,
 Naar 't voorbeeld van zyn vriend , door Roomfche kerkge-
 zanten ,
 En eige drift misleid : maar 't quaad beloont zyn heer
 Met fchande en fchade in plaats van voordeel en van eer .
 Terwyl de troepen van den Vorft de ftad bezetten ;
 Schryft hy de burgery zyn welgegronde wetten

En

*en maakt
 zich mee-
 fter van
 de ftad.*

En vrederegels voor, vermaant elk tot zyn plicht,
 En leid zyn leger naar Dublin. Prins Jakob zwicht,
 Verslagen door de komst der koninklyke benden.
 Waar zal ik, spreekt hy by zich zelf, my hene wenden?
 Hier is geen schuilplaats meer te vinden in myn ryk.
 Ik worde alom vervolgt, waar hene ik vluchte of wyk.
 D'ontaaarde zoon belaagt myn vryheid en myn leven.
 Ik zal my weder naar de Fransche kust begeven,
 En zoeken heul en trooft by Lodewyk, myn vriend.
 't Geluk verraad myn hoop. myn kans heeft uitgedient.
 O Ierland blyf getrou, en help myn recht verweeren;
 Of eens de blyde dag van voorspoed weêr mogt keeren:
 Vaarwel; ik zal uw dienst erkennen, zo 't geluk
 My op den rykstroon voert, na 't ende van myn druk.
 Hy stelt Lausun tot Hoofd van al' zyne oorlogslieden,
 Hy spoed zich voort, en naakt den oever onder 't vlieden,
 En steekt bedrukt in zee, om 't geen'er is geschied
 Te melden aan den Vorst die 't Fransche ryk gebied,
 En zelf zyn nederlaage, als bode, aan hem te klaagen.
 De Ryksbeschermer naakt, gestegen op zyn wagen,
 In zegepraal, Dublin, daar elk den Winnaar groet,
 En nodigt in de stad te treden met zyn stoet.
 Hier blykt geen vyantschap maar vrientschap in 't onthaalen.
 Schoon veelen noch, uit zucht voor koning Jakob, dwaalen,
 En zien den voorspoed van Vorst WILHEM aan met smert;
 De vrees voor lyfgevaar bedekt de drift van 't hert:

*Jakobs
verbaast-
heid,*

*en vlucht
naar
Frankryk.*

*WILHEM'S
intrede en
verrich-
tingen te
Dublin.*

Maar haat, door dwang gekropt, in 't ingewand besloten,
 Vernist met valschen schyn van vriendschap, treft de Grooten
 Op 't alleronvoorzienst; indien Voorzichtigheid,
 Gepaart met Achterdocht, verzelschapt van Beleid,
 Geen wakende oogen houd, om 't zielsgeheim t'ontdekken,
 En 't schuilende venyn te leezen uit de trekken
 Van 't veinzende gelaat, uit zorg voor 't vorstlyk bloed.
 Dat weet myn Held; hy polst de gronden van 't gemoed:
 d'Ervarentheid heeft hem die kunst geleert voor dezen:
 Hy wischt de Veinzerÿ 't blanketsel van haar wezen,
 En zift den schynvriend uit den trouwen onderdaan.
 't Vermoeden tast het hert der landgenooten aan,
 Doorsnuffelt overal de hoeken van 't geweten.
 De Roomsche altaargenoot, verbittert en bezeten
 Van kerkdrift, legt terstond door dwang de wapens neer,
 En moet zyn wooningen ontblooten van geweer.
 Men slaat den handel van den paapschen huisvoogd gade:
 Hy houd zich stil, bevreesst voor WILHEMS ongenade.
 Zo slaaft de Koning voor zyn ryk en Jesus kerk:
 De zaak, zo zeer verwert, geeft vaak zyn oordeel werk.

*Vreugde
 der bely-
 deren van
 den
 hervorm-
 den gods-
 dienst bin-
 nen Du-
 blin.*

Nu juichen in Dublin de ware kruisbelyders,
 Getrokken uit den klaauw der beulen, en bestryders
 Van 't ongedwongen hert. de burger, eer gevluicht
 In wildernissen en spelonken, daar de zucht,
 Ten boezem uitgegalmt door d'onderdrukte volken,
 Het gansche land vervulde, en steigerde aan de wolken,

Ver-

Verlaat zyn ballingschap en keert vervrolykt weêr.
De zuster groet den broêr. de huisvrouw kust haar heer,
De bruid den bruidegom. de kerker word ontfloten,
En slaakt het volk, wel eer ten moordhole ingestoten
Door Jakobs kerkgespuis. elk nadert met ontfag
Den koning, en begroet op dien gewenschten dag
Den Ryksverlosser, voor zyn voeten neêrgeboogen.
De traanen biggelen langs 't aangezigt, ten oogen
Door blyfchap uitgeperft. men ziet de maagden gaan
Met kranssen in de vuift, en glimmende eikeblaân,
Zo kunstig opgefiert met goude en zilvre zoomen.
Men plukt de lauren af, ontkleed de groene boomen,
En vlecht hun kruinsieraad om WILHEM HENRIKS hoofd.
Men paart de schelle snaar, die zyne daaden looft,
Aan 't vleiende muziek der hooffsche maagdekeelen.
Dublin, zo versch onteert door bloedige toneelen,
Waar op Gewetensdwang het moordgordyn ontsloot,
Verbeelt, (hoe keert de tyd!) in 't midden van den nood,
Een schouplaats van de vreugd. de vaders, d'oude mannen,
Gedrukt door 't slaafsgeweld van jonge kerktirannen,
Onteert, beschimpt, gehoont in hoogen ouderdom,
Genaaken, hangende aan hun krukken, styf en krom,
Den zetel van den Vorst, hun Heiland en Verlangen:
De blyfchap slecht de vore en rimpels op de wangen:
't Geplooid vel staat glad en jeugdig door de vreugd.
Elk juicht den Veldheer toe: elk roemt zyn heldendeugd.

De

De voedsters vliegen met haar kindren langs de wegen:
 't Onnoosle spruitje lacht, en schatert, door den zegen
 In 't ingewand geraakt. de borsten, eer door schroom
 En doodschrik uitgedroogt, maar nu van verschen room
 Gezwollen, laaven 't hert der teedre zuigelingen.
 Men ziet de schaaren naar de tempeldeuren dringen,
 Wel eer met grendelen gesloten door 't geweld:
 Zy volgen zy aan zy de schreden van den Held,
 Die 't Heiligdom ontsluit. de verschherboude altaaren,
 Verbryzelt door den haat der kerkgeweldenaaren,
 Vertreden met den voet, verlichten 't hooge koor
 Met heilig offervuur. de koning zelf gaat voor,
 En knielt eerbiedig in den tempel voor Gods oogen;
 Terwyl de Kruistolk dankt, en 't Opperste Vermogen
 Den God, die wondren doet door koning WILHEMS staal,
 Met hooge toonen looft. zo galmt de tempelzaal
 Door lofgezangen en godvruchtige gebeden.

De wakkre Vorst begeeft: na 't end der plegtigheden,
 Zich weêr te velde, en grypt de heirbyl in zyn hand,
 Om 't volk te leiden daar de nood hem roept. men plant
 D'ontrolde standers voor de muuren der rebellen:

Wexfort, En Wexfort, opgepropt met Iersche munitgezellen,
 Verwacht den aanval niet van WILHEMS krygsbanier,
 Maar zet de poorten op voor Brit of Batavier.

't Getal van 't leger groeit door toegevlouide schaaren.

Waterfort, Men trekt naar Waterfort, dat, grenzende aan de baaren,
 Den

Den gryzen Zeemonarch, gewiegt door 't zwalpend zout,
 Hoort ronken op zyn koets; of Thetis weelde aanschout,
 Wanneerze, omsingelt van haar blanke waterreien,
 En blonde dochtren, die de schulpkaros geleien,
 Door Peleus arm gestreelt, zich bakert in de zon.
 Men sticht de batery. men plant het grof kanon,
 De koopre keelen op den top der aarde tranffen,
 Om 't ingezwolgen loot te braaken op de schanffen.
 De torenwachter van de stad aanschout in zee
 Een t'zaamgevoegt getal van zeilen naar de ree
 Laveeren, en ontdekt zyn Opperhoofd die zaaken :
 Die vleit zich zelf met hoop dat Vrankryks schepen naaken,
 Om hulp te bieden aan Vorst Jakob in den nood:
 Hy wacht zyn bystant van deeze ingebeeldde vloot;
 Maar schrikt, wanneer hy ziet de wapens van Britanje
 Op zyde wimpelen afwaaijen van 't kampanje:
 Dat voorval toomt zyn moed: zyn opzet word gestuit:
 Hy geeft de vesten op, en trekt verslagen uit.
 De Britten streeven in de muuren met hun vaanen,
 Verwelkomt door 't gezang der juichende onderdaanen.
 't Naburig Dunkannon, dat ook de koningsvlag,
 Door Shovel aangevoert, voor 't strandgebergte zag,
 Legt straks de wapens neêr, en zet de poorten open.
 Men pleegt geen kryggeweld, geen legerknaap mag stroo-
 Op lyfstraffe en de dood is d'overlast verboôn. (pen.
 Zo hecht de dappre Prins de steden aan zyn kroon.

*en Du-
 kannon
 gewonnen.*

De Vorst, verheven door een reeks van krygsgelukken
 En zegepraalen, die zyn tegenstanders drukken,
 De hoop verteeren van zyn trotse weêrparty,
 Die tegens reden slaaft voor Jakobs heerschappy:
 Hy, die, ten top van eer gestegen door zyn daaden,
 't Schuimbekkende gedrogt, met ketenen belaauden,
 En, bloedende op den rug, gemuilband sleept ten toon,
 Op 't spoor van Herkules, die monsters temde, een zoon
 Des grooten Dondergods, als eer d'aaloutheid droomde:
 Hy, die voor donderbus, voor speer noch sabel schroomde,
 Maar zelf de dood trotseerde in 't brandende oorlogesperk,
 (Dat tuig de jongste slag) blyft onvermoeid in 't werk.

Daar ryft een ruime stad in Ierland uit haar muuren,
 Door sterkte en kracht vermaart ver boven haar gebuuren,

*Limerik,
 vermaard
 voor de
 sterkste
 vesting
 van
 gansch
 Ierland,*

Door vestingboukunst en natuur tot tegenweer

Naar oorlogseisch gesticht: een sterkte, die wel eer

Het heir van Olivier, den rykstiran, braveerde,

En lang de bloedbanier des vorstenmoorders keerde,

Den waaren erfgenaam van 't Iersche ryk getrou;

Maar nu verandert in een bloedig moordgebou,

Waar in 's lands Hydra heerscht, tot schrik der kerkgezinden:

Daar 't wangedrogt, beluft op moorden en verslinden,

De malste spieren knaagt van 't uitverkoren volk,

En slypt de punten van den ouden Konings dolk.

*word door
 den Ko-
 ning ge-
 dreigt,*

't Is tyd, zo spreekt de Vorst, die Twistharpy te toomen;

En binnen Limerik haar woeden voor te koomen,

Met

Met uitgetogen zwaard te grypen by de keel,
En 't bloed te plengen op 't moorddadige toneel,
Eer ze alles wonde en dood' met fcherpgewette klauwen.
Op, op, myn Helden, laat uw krygsmoed niet verflaauwen;
Ontdekt den nachtspelonk van 't woedende gedrogt.
Hier zwygt de Prins, en maakt zich vaardig tot den togt.
't Geloof verfiert zyn vaan, de Vryheid zyn standaarden,
Door zinnebeelden, die zyn oogmerk naakt verklaarden,
Op 't purper afgebeeld. het leger trekt door 't land,
Langs klaverbeemden, langs gebergte of waterkant,
En naakt den Schannon, die zyn groenbewaffe zoomen,
En vruchtbre weien fchuurt met kristallyne froomen;
Hier had de twiftgenoot zyn tenten opgerecht,
Om 't koninklyk gevolg te fluiten door 't gevecht;
Maar fiddert, als zyn oog den glans van 't ftaal ziet blinken:
De moed, door vrees geraakt, begint in 't hert te zinken:
Hy geeft, op 't naaken van den voortogt, vuur; maar spilt
De vlammen van 't metaal. de kogel vliegt in 't wilt.
't Gezigt, benevelt door verbaaftheit, mist in 't mikken.
De nacht bekleed de lucht, terwyl de muiters fchrikken,
En voert de duifternis op vaale wieken aan:
Zy laaten op de plaats hun legerhutten ftaan,
En vlieden, door den nacht begunftigt, langs de wegen.
Zo ras Latonaas zoon, ter dagkoets opgeftegen,
De zonneroffen mende uit Nereus ruimen fchoot,
Ontfing de Vorft de maâr dat Jakobs leger vlood.

Hy ziet den bodem leëg, 't beschanste veld verlaaten,
 De tenten onbewoont van ruiters of soldaaten.
 De Heirvoogd wil geen tyd verliezen; hy bedekt
 Den stroom met bruggen, daar zyn krygsmagt overtrekt,
 Om 't opgevloekt geweld in Lymerek te dwingen;
 En 't muitgenootschap in zyn schuilplaats naauw t'omringen.
 Men werpt de schanffen op. men wroet in 't ingewand
 Der aarde, ontsluit den grond, en spit aan allen kant,
 Om 't krygsvolk in 't gezigt der vesting te begraven.
 Men ziet door 't gansche heir de metgezellen slaaven.
 Elk bied zyn vriend de hand, en staat den makker by.
 De stukken gaapen op de kruin der batery.

't Is alles vaardig om den vyand aan te vallen:

*De Stad-
voogd
en bele-
gerden
besluiten
het uiter-
ste te
waagen.*

Maar hy, gemoedigt door de sterkte van zyn wallen,
 Van voorraad, krygsbehoefte, en mannen wel voorzien,
 Bezwykt niet, maar besluit om tegenstant te biën;
 Ja, schoon hem 't noodlot dreigt met duizend oorlogsrampen,
 Zelf tot den lesten man voor Stuarts zaak te kampen:
 Dat zweert hy by 't altaar van Rome. elk stemt den eedt,
 En maakt zich tot zyn dienst, op 't hoog bevel, gereedt.
 Maar WILHEMS leger volgt den toon der stormtrompetten.
 Hier loft men het geweer. daar laad men de musketten.
 Gins barst de veldkortou, en dondert slag op slag
 Op kerk of torentans. het bliksemt nacht en dag.
 Men dryft de muiters uit rondeelen of reduiten,
 Die weër aan d'andre zy den fellen aanval stuiten,

En

En slaan 't bestrydend heir van schans of bolwerk af.
 De groote WILHEM zwaait vol moed den legerstaf
 In 't midden van den brand, en waagt te stout zyn leven,
 Daar zo veel mannen voor zyne oogen deerlyk sneeven,
 En smooren in hun bloet. zo word de stad bestreên.
 Maar 't wankelbaar geluk, den dappren Held voorheen
 Zo gunstig, draait zich om, en dient de stad met regen,
 Met waterbuien, die, neêrstormende op de wegen,
 Al 't omgelegen land verdrinken door den vloed.
 De mannen zwemmen in de loopgraaf, daar de voet
 Den vasten grond verliest, door 't opgezwollen water.
 Op d'eene stortvraag volgt straks d'andre met geklater.
 Een zwarte sluijer dekt de zon en 't bruine zwerk.
 De natte westwind voert den regen op zyn vlerk,
 En zet, op Iris last, de hemelsluizen open,
 Die, door de zee gestopt met water, overloopen,
 En bruiſſchen nacht en dag. de luchtstroom plast op 't veld,
 Spoelt wapens, legertuig en tenten door 't geweld
 Der watergangen langs den akker. d'oorlogsrossen,
 Bevracht met stormgevaart, met hout, en takkebossen,
 Om voor de wal den vloed te dempen, waaden door
 De regenplassen, en vergeeten 't rechte spoor.
 Het water breekt de kracht van 't vuur, en bluscht de vonken.
 't Salpeter zwelgt het nat. de heirschans legt verdrongen.
 De krygsman krimpt van koude, en beeft met natte leên.
 Het vochtig element dringt door de rusting heên.

*De zwaare en lang-
 duurige
 regen veroorzaakt
 den belegeraar
 groot na-
 deel.*

Het wapen druipt aan 't lyf. de vederboffen hangen
 Verflenst, gelyk een bloem, die gifren, op 't ontfangen
 Der zonneftraalen, al haar verwen, door 't penfcel
 Van vrou Natuur gemaalt, zag blinken op haar steel;
 Maar heden, door een bui getroffen, heur fieraaden
 Verdrinkt op 't vochtig land, en treurt met losse bladen.
 De blanke borftplaat roeft aan 't lichhaam door den damp.
 De Vorft, beftreden van dien droeven oorlogsramp,
 Ruft, afgemat door zorg voor d'algemeene zaaken,
 Door draven heene en weêr langs 't heir, vermoeit van 't
 Op 't legerpaviljoen geharnast in zyn tent. (waaken,
 De Vryheid, die den Held voor haar befchermer kent,
 Genaakt de bedfponde en de vorftelyke leden:
 Zy had haar ouden rok, van boven tot beneden
 Gefcheurt, gefchonden, en door Jakobs tiranny
 Met burgerbloed beklad, verwiffelt voor de zy
 Die blyder verwen draagt: een helm met witte veëren
 (Want rood, dat bloed gelykt, zou 't vreedzaam hoofd ontee-
 Verfiert de blanke kruin: zy fluit in d'eene hand ren)
 Een lans, waar op de Hoed, haar wapen, staat geplant:
 De flinke vuift omvat een bondel van plakkaaten,
 Voorrechten, eer, tot ruft der vreedzaame onderzaaten;
 Door d'oude Koningen zo heilig ingeftelt:
 Zy buigt haar kniën voor den koninklyken Held,
 En fpreekt: doorluchte Prins, myn heil, myn welbehagen,
 Voorftander van myn recht, hoe moft ik onlangs klaagen,
 Wan-

*De Vorft
 door oor-
 logsbezig-
 heden af-
 gemat
 ruft in zyn
 tent,*

*daar de
 Vryheid
 hem in den
 droom
 verfchynt,*

*haar
 dank-
 baarheid*

Wanneer ik, door 't Geweld, myn vyand, aangevat,
 Bestreên en overheert, in yz're banden zat.
 't Geloof, myn zielsvriendin, lag aan myn zy gebonden,
 En treurde om 't zelve lot. wy wierden bei geschonden,
 Mishandelt en verkracht: maar God verdroot die zaak;
 Hy nam door uwe vuist, grootmagtig Koning, wraak:
 Gy landde om mynent wil gewapent uit de baaren;
 Gy hebt den dwingeland bevochten met uw schaaren,
 En zelf uw zegepraal getekent met uw bloed:
 Uw vyand nam de vlucht: gy volgde met uw' stoet,
 En bandde 't landgedrogt gekluistert uit de steden:
 Zo hebtge in 't Iersch gewest voor myn belang gestreden:
 Gy sloot myn boeijen los: noch blyft gy onvermoeit
 In heldenarbeid: uw vlyt, uw yver groeit
 Van dag tot dag, en waakt voor myn vertreede rechten:
 Nu wilt ge in Lymerik de Moordharpy bevechten:
 Uw tenten ryzen uit haar schanssen voor de vest:
 Gy houd myn vyandin gekerkert in haar nest,
 Om wraak te neemen van d'elenden, die my drukken.
 Maar, Prins, deze aanslag zal u heden niet gelukken,
 Verschoon u zelf, en 't volk, dat op uw wenken draaft:
 Gy hebt op dezen tyd genoeg voor my geslaaft:
 Ik smaake alreê de vrucht van uw manhafte daaden:
 Breek op, verlaat den muur, 't vertoeven zal u schaaden:
 De wolkstroom breekt uw kracht, en sterkt het muiltgespan:
 Noch eens verplant uw tent, en voer de standers van

*over 't
 herstellen
 van hare
 oude
 voorrech-
 ten, door
 koning
 Jakob ge-
 schonden,
 betuigt,*

*en hem
 raad het
 beleg voor
 Lyme-
 rik op te
 breeken,*

D'om-

D'omringde wallen af: maar laat den moed niet daalen:
 Een kleine krygsramp kan uw glori niet bepaalen:
 Dit vrugteloos beleg verdooft haar luister niet:
 Gy zult na korten tyd dit gansche ryksgebied,
 En Lymerik, hoe sterk, verbinden aan uw wetten:
 't Rechtvaardige geweer zal 't landgedrogt verpletten,
 En ik den oorlogsgloed gedooft zien door uw hand,
 Eer Ceres weder maait haar korenoogst van 't land.
 Dit heeft een Godheid my van boven ingegeven;
 Haar adem bliezme in 't oor. ai wil niet wederstreven:
 Gy stelde u steeds gerust in Gods voorzienigheid;
 Die wil dat gy terstont van dezen oever scheid,
 En naar Britanje zeilt: de landzaat wacht den koning:
 Het ryk, door u herstelt, verheerlykt door uw kroning,
 Schreeuwt om uw wederkomst: de rust, de burgerstaat,
 En 's lands gemeene best verwachten u, om 't quaad,
 Dat noch in arbeid gaat, eer 't vruchten teelt, te smooren.
 Gehoorzaam, groote Vorst, vertrek, en leen uwe ooren
 Aan 't goddelyk besluit, dat voor uw welvaart waakt;
 Verheug de Koningin, die naar uw byzyn haakt.
 Vaar wel: ik ga: bescherm myn rechten als voorhenen.

*en weder
 naar En-
 geland te
 keeren.*

*De Ko-
 ning, on-
 wakende,
 meent de
 Vryheid te
 omhelzen,
 maar be-
 klaagt
 zich over*

De vroome Prins ontwaakt. waar zyt gy daar verdwenen?
 Zo spreekt hy; keer weerom, ô schoone, ontvluchtme niet,
 Ik minne u als my zelf, ô Vryheid, gy gebied
 Myn herte; ik zal voor u myn bloed en leven waagen,
 Ja sneeven voor uw zaak; gy zult my steeds behaagen.

Twce

Twee zusters houden my verbonden aan haar min:
De Vryheid en 't Geloof staan eeuwig in myn zin.

*haare
verdwyn-
ninge.*

Hy treed naar buiten door de wacht der lyftrouwanten,
Die 't legerpaviljoen omringt aan alle kanten.

*Hy be-
geeft zich
in 't leger.*

Zyn oorlogsklepper wacht gezadelt voor de tent,
En briescht op 's konings komst: hy stygt te paarde, en rent
Van 't eene regiment naar 't ander langs de velden,
Bevochtigt door den vloed der wolken, daar de Helden
Het water kneden met hun voeten in de schans.

De plassen storten neêr, en vloeijen van den trans
Der bateryen, die de veldkortouwen draagen.
Myn legerhoofden, roept de Vorst, de regenvlaagen
Bestryden ons beleg, en vechten voor de stad.

*en belast
den afstogt
te blaas-
zen, en de
stad te
verlaaten.*

De lucht, gezwollen door de druppels, giet haar nat
Met volle kruiken uit: wy moeten 't opzet staaken:
De loop van 't water stuit den voortgang van myn zaaken.
Elk voer' zyn troepen af in orde en net gestelt.

Men sla de bruggen, eer de Schannon hooger zwelt.
Men sleep de stukken van het bolwerk naar beneden.

Men span de rossen voor 't kanon, of laatze treden
Met legertenten op den sterken rug gelaân.

Men voer' de wagens aan. hy spreekt en 't is gedaan.
Zo trekt men van de stad met losse krygsstandaarden.

De schipbrug torst den last der hygende oorlogspaarden,
Die Schannons waterboord betreden met hun vracht,
En baant de wegen voor de koninklyke magt.

Men slaat de hutten neêr op drooge en vaste gronden.
 Men plant de vaanen, van de stengen los gewonden,
 Al waaijende in de vuift, voor yders legerstraat.
 Zo ras het gansche heir op 't veld in orde staat,

*De krygs-
raad ver-
gaderd:*

Laat Koning WILHEM, om zyn oogmerk te verklaren,
 Zyn legerhoofden en den hoogen raad vergaâren.

De mannen treden in de veldtent zy aan zy.

*Aan-
spraak
van den
Vorst aan
den zel-
ven:*

Zit neder, zegt de Vorst, in 't ronde, en hoort naar my,

O metgezellen, die my gaaft doorluchte blyken

Van vroomheid op de togt. de staat der Britsche ryken,

Myn plicht, myn troonberoep vereifchen dat ik weêr

Naar Londen zeile, en van den Ierschen bodem keer';

Ik blyve u dankbaar voor uw hulp en braave daaden:

Gy hebt myn aanslag steets, als schrandere oorlogsraaden,

Met oordeel in den nood gediend, de zaak met kracht

Van armen uitgevoert, en 't krygsbevel volbracht.

Nu zoude ik yder in 't byzonder, kon 't gefchieden,

Den heirstaf fchenken, om een leger te gebieden;

Maar dat ontbreekt myn magt. ik moet op dezen dag,

Eer ik de kust verlaat, het opperste gezag

Aan een van allen (laat myn keur u niet mishaaغن,

En niemand belge zich, elk neem geduld) opdraagen.

*Hy ver-
kieft den
Baron
Godart
van Reede
tot Opper-
bevelheb-*

Gy brave Ginkel, die het vaderlyke bloed,

Den overouden stam van Reede door uw moed

Verheerlykt, en dien naam u waardig maakt, tree nader.

Gansch Neêrland is verplicht aan uw beroemden Vader,

Britanje aan uwe deugd. gy hebt my dienst gedaan,
 Myn rechten op de grens van Schotland voorgestaan,
 En Edenburg verplicht te knielen voor myn wetten.
 Ik heb u menigmaal, op 't klinken der trompetten,
 Zien vliegen in de vlam: ik kenne uw oorlogsstyl:
 Ontfang dan uit myn hand, tot loon, de legerbyl.
 Bevecht het landgedrogt naar eisch. gebruik uw oordeel.
 Neem zachte middelen, kan 't wezen, tot uw voordeel,
 En breng den muiteling door reden tot verdrag:
 Maar zó geen goedheid geld, moet aanstonds slag op slag
 Het vinnig landkrakkeel op dezen grond beslechten.
 Besluit de wallen van myn vyand met uw knechten:
 Ik laate een ryk getal van mannen tot uw dienst.
 Neem krygslift by de hand, en val op 't onvoorzienst,
 Eer 't iemand word gewaar, in steden of kasteelen
 Den twistgenoot op 't lyf; gy moet zyn magt verdeelen,
 Den hulp troep stuiten, waar gy kunt, in 't open veld:
 Sny hem de wegen af. keer toevoer, graan, en geld,
 Of 't geen den moed van 't volk kan sterken, uit de wallen.
 Bezet uw posten wel. draag zorg voor overvallen.
 Bewaar de steden, die myn sabel won. geef acht
 Op alles, en bezet den muur met dubbele wacht.
 Bezorg 't geen dienstig is om tegenstand te bieden.
 Vul magazynen op met kost voor d'oorlogslieden,
 Met voêr voor 't legerros. ontdek van tyd tot tyd
 Uw vyands krygsgeheim. betaal, beloon den vlyt

*ber van
 zynetroc-
 pen in zyn
 afwezen,
 en houd
 hem zyn
 oorlogs-
 plichten
 voor.*

Der heirverspiederer door ryke en milde gaaven ;
 Zy zullen op uw last met groter yver draaven :
 Voor alles handel zacht de burgers in de steên,
 Den akkerman op 't veld. laat Roomsch noch Onroomsch reên
 Noch oorzaak vinden om van overlast te klaagen,
 Maar yder naar zyn lust en eigen welbehagen
 Den Godsdienst pleegen : dwing 't gemoed der menschen niet.
 Hou 't legervolk in toom, op dat'er niets geschied
 Het geen den landzaat drukt ; gy moet hem steeds verschoonen.
 Pleeg straf naar krygsgebruik , maar laat verdiensten loonen.
 Zo word het quaad gesmoort , zo queekt men deugden aan.
 Volg , volg myn oorlogsles. 'k laat alles op u staan.

*Reede
 neemt, on-
 der betui-
 ginge van
 dank-
 baarheid,
 het hooge
 krygsge-
 zeg aan.*

De dankbre Ginkel buigt zich voor den Vorst ter aarde :
 Dewyl ik uit uw hand den legerstaf aanvaarde ,
 Zo zegt hy , en uw gunst myn plicht zo hoog waardeert ,
 Grootmagtig Koning , zal myn arm 't geen gy begeert ,
 En van myn degen eischt , steeds zoeken na te komen.
 'k Zal trachten , naar uw les , de landplaag in te toomen ,
 En 't monster op den hals te treden met den voet.
 Ik zal myn dankbaarheid betuigen door myn bloed ,
 Dat ik u schuldig ben : dat bloed , door u verheven ,
 Door u met heldendeugd gekoestert , doet my leeven ,
 Maar tot uw dienst ; en 't zal nooit grooter eere , ô Held ,
 Genieten , als wanneer 't om uwe zaak langs 't veld
 Met ruime plassen stroomt : dan zal ik zegepraalen ,
 En , stervende in myn plicht , uw gunsten eerst betaalen :

Maar

Maar zo my 't krygsloot spaart, en ik verwinnaar keer',
Gy draagt de zege wech, u komt alleen al d'eer.

Elk wenscht den Held geluk, en zweert voor WILHEMS De Koning ver- trekt naar de zee kust.
Op Ginkels krygsbevel, met allen vlyt te waaken. (zaaken: trekt naar de zee kust.)
De krygsraad scheid van een. de Koning ryd naar 't strand.

De vloot legt zeilrede, en de voorwind rekt en spant

De doeken aan de steng. de legerlieden draaven,

Met krygsbuit in den arm geladen, naar de haven.

Men leid de paarden naar den oever by den toom.

Men sleept den wapenroof, den vyand aan den stroom

Der Boyne ontweldigt, naar de Britsche zeekaasteelen.

De dochters van de zee, die Nereus ooren streelen,

De Nymfen steeken 't hoofd verheugd ter golven uit,

En schatren over 't zout met aangenaam geluit,

Zo ras de Koning naakt op zynen zegewagen.

Dit 's geen Sirenezang, bedekt met valsche laagen,

Waar voor Laërtes zoon met wasch zyne ooren sloot,

Om 't doodelyk gevaar te myden van zyn vloot;

Maar zuiver feestmuziek, dat WILHEMS heldendaaden

Verheerlykt door de stem der juichende Najaden.

Men plant de vaanen, kloek verover't voor de vuist,

De witte Lelien, van purper bloed begruist,

Door zwaveldamp besmet, op 't hooge scheepskampanje,

En zeilt in zege naar den oever van Britanje.

Wat stof't d'aaloudheid op haar Jazon, die, tot spyt

Van Kolchis, 't Gulden Vlies, Gradivus toegewyd,

Den wachter van den boom, en sterke bosgedrogten
 In 't heilig offerwoudt ontweldigde op zyn togten,
 En sleepte Frixus gift van Fafis naar Atheen!

Gy roemt dit werk zo hoog, ô dichters: neen, ô neen,
 Ik stem niet in dien lof, noch pryze Jazons degen:

Myn Held heeft grooter eer op dezen togt verkregen:

Hy zocht geen ryksjuweel 't ontvoeren over zee;

Maar landde, en bragt zyn fchat, de Gulde Vryheid, mee,

En breidels, om geweld en zieldwang in te toomen:

Deze aanslag is gelukt; nu keert hy door de stroomen

Verwinnaar naar den troon; terwyl het volk, verblyd,

Den Ryksbehouder looft, van 't slaafsche juk bevryd:

Zo zal eerlang al 't land, na Jakobs nederlaagen,

In voorspoed bloeijen, en van zyn verlossing waagen.

*en steekt
 in zee.*

De grijze Windvoogd dient den Koning op de zee,

En draagt de zeilen op zijn vlerken aan de ree.

De stranden grimmelen van duizend onderdaanen.

*Vreugde
 in Engeland
 over
 zyne we-
 derkomst:*

Elk groet den Troonmonarch, en uit zyn vreugd door traanen.

Elk schreeuwt: doorluchte Vorst, zyt welkoom aan uw kust;

Uw zorg, die nimmer slaapt, verwekt ons vrede en rust.

Gy gaat voor ons ten stryd, en keert verwinnaar weder,

Wy vallen uit ontsag voor uwe voeten neder.

Gy dwingt de Lelivaan, en Jakobs muitgespuis.

De bergen galmen na, en kaatsen 't feestgedruis

Elkandren vrolyk toe. de gansche Ryksstad, Londen.

Juicht als de Vorst genaakt; en tienmaal duizend monden

Gaan

Gaan zwanger van zyn lof. de blyfchap vliegt op ftraat,
 En dartelt by 't gewoel in dien gewenſchten ſtaat.
 Geen huys beſluit de vreugd. de vuurtonelen branden,
 Ontſteken door den gloed der blakende ingewanden
 Van 't zegevierend volk. de Britſche Koningin,
 Die goddelyke vrouw, die zelf als Prieſterin,
 Het offervuur ontſteekt op Jesus dankaltaaren,
 Treed uit haar hoſpaleis, beſtuuw't van maagdeſchaaren,
 Den Koning in 't gemoed. de tabbert, ryk beſtrooit
 Met helder diamant, bezaait met paerlen, plooit
 Om 't levendig albaſt, en dekt de blanke leden,
 't Bezielde marmer, net van boven tot beneden
 Op 't kunſtigſt door natuur gevormt. de borſt, half naakt,
 Ontdekt twee heuveltjes, ſneeuw wit en ganſch volmaakt,
 Die, door de kracht der liefde en haare vreugd bewogen,
 Steeds zwoegen op en neêr. de lonken van haare oogen
 Verdoven 't eêl geſteent', dat uit haar vlechten ſtraalt.
 Geen Juno, die wel eer, ten wolktroon afgedaalt,
 Langs groene velden vloog (als d'oude Dichters loogen)
 Met paauweveëren, die, bezaait met Argus oogen,
 Haar voerden op 't banket naaſt Thetis bruidegom:
 Noch Pallas, die de kruin van Pelion beklom,
 En trok ter feeſt, daar haar de trouwerwanten noodden,
 Vertoonden zich zo ſchoon voor 't oog der Oppergoden.
 Het prachtig troonſieraad, de rykſkroon, ryk van glans,
 Beſchynt haar kruin. zy draagt in d'eene vuift een krans,

*De Koningin ont-
 fangt den
 Koning.*

*Haar
 ſchoon-
 heid en
 prachtig
 feeſtge-
 waad be-
 ſchreeven.*

*Zy ont-
 wapent
 den Held,*

Door

*en kroont
hem met
een laure-
kroon.*

Door hoofſche Jufferen gevlochten van laurieren ,
Om 't zegepralend hoofd van heur gemaal te ſieren.
Ze ontgeſpt de borſtplaat van zyn ſchoudren met haar hand.
Zy licht den blanken helm van 't vorſtlyk hoofd, en plant

*De ko-
ninklyke
perſo-
naadjen
begeven
zich naar
het hof-
banket.*

De groene zegekroon op WILHEM HENRIKS haaren.
Zy leid hem naar de zaal, geſtreelt door ſchelle ſnaaren
En klinkend feeftmuziek; daar 't prachtig hofbanket
In goude vaten op de tafels word gezet.

Zy vlyd zich aan zyn zy. terwyl de Ridders eeten,
Verzoekt de Koningin zyn krygsbedryf te weeten,
En d'overwinning zelf te hooren uit zyn mond.

De Vorſt voldoed haar eifch, en voed haar minnewond
In d'aadren door zyn tong. haar boezem klopt van binnen:
Het hert, door 't oor geſtreelt, gevoelt de kracht van 't minnen.
Zo zag men Dido door Eneas krygsverhaal
Van liefde blaaken in Karthagoos ruyme zaal.

De ſchoone gemaal in valt onvermoeit in 't vraagen,
En Koning WILHEM, om haare ooren te behaagen,
Ontvout haar alles 't geen zyn fabel heeft verricht.

't Genoegen van haar hert verklaart zich door 't gezicht.
Heb ik in 't Ierſch gewelt, zo ſpreekt de Vorſt, geſtreden;

*Gefprek
tuffchen
ze zelve.*

Gy hebt dit ryk verplicht aan uwe dapperheden:
Gy hebt de Franſche vloot, ô moedige Amazoon,
Van deze kuſt gekeert: gy hebt de Britſche kroon
De ruſt van kerk en ſtaat, 't gemeene beſte, en 't voordeel
Der burgery beſchermt door uw beleid en oordeel.

Gy

Gy hebt meer eer als ik, ô Krygsheldin, bestreên:
 Uw oorlogswakkerheid, de vrouwen ongemeen,
 (Want mannen zyn alleen tot krygsbedryf geboren)
 Zal elks geloof eerlang verrukken onder 't hooren.
 U voegt den staf van 't ryk te zwaaijen op den troon,
 De legerbyl in 't veld: uw staat- en krygsgeboên,
 Vol wysheid, gaan 't verstand der vrouwen ver te boven.
 Ik moet uw dienften, met onze onderdanen, looven.
 Verdenk my niet dat ik u streel met vleierey;
 Ik spreek van uwe deugd, ô schoone, naar waardy.

Toen 't nootlot my vergunde, ô Held, met u te leeven,
 En teikende ons verbond, in 's hemels raad beschreven,
 Zegt Koningin Mary, hebt gy myn ziel gevoed
 Met wetenschappen, en het vrouwelyk gemoed
 Uw staatles ingedrukt: gy toonde my door woorden,
 Door redeneeringen, die steeds myn hert bekoorden,
 Den styl der heerschappye, en hoe men 't volk regeert:
 Ik heb van u, myn Prins, al 't geen ik weet, geleert.
 Zo spreekt men aan den disch. men vult de nektarschaalen,
 Die, schuimende van wyn, met goude boorden praalen.
 Men drinkt den voorspoed van het koninklyk geslacht.
 Het seeftgenootschap scheid in 't midden van den nacht.

De blyde morgenstond, bezaait met purpre roozen,
 Begint, na 't zinken van 't gesternte, om hoog te bloozen,
 En straalen op 't paleis te schieten van zyn trans.
 De voerman van den dag, verschynt met schooner glans

Hoogmoedig op zyn kar, om 't zegefeest te vierē.
 Men hangt den wapenbuit, de vaanen en banieren,
 Den vyand in den stryd ontweldigt, aan den wand
 Van Londens wapenzaal. de Leli houd geen stand:
 De Britsche Roos verdooft den luister van haar bladen.
 De Koning WILHEM zit, bestuuw't van hoofsche Raaden,
 Gemeente en Edelliën, verheerlykt met de kroon,
 Den staf en 't ryksgewaad, verheven op zyn troon.
 Hoort toe, gy Heeren, die my helpt den rykslast schraagen,
 'k Heb zaaken van gewigt u heden voor te draagen;
 Zo zegt hy. (yder zwygt en luistert naar zyn woord.)
 Hoe zeer uw rust, uw heil, uw vryheid my bekoort,
 Is elk genoeg bekend. 'k heb, Heeren, maar met schroomen,
 Alleen op uw verzoek, den ichepter aangenomen:
 En zocht my van dien last, doch vruchteloos, t'ontflaan.
 Ik heb uw rechten naar vermogen voorgestaan,
 En 't binnenlands krakkeel in 't Britsche ryk bevredigt;
 Den Godsdienst, door 't geweld mishandelt en beledigt,
 Ten tempel uitgejaagt, op 't hooge altaar herstelt.
 Ik zeilde om uwe zaak naar Ierland, trok te veld,
 En sloeg den vyand aan de Boyne met myn vaanen.
 Ik heb veel vestingen, besproeit van burgertraanen,
 Uw kerkgenooten, vrygevochten door myn staal.
 Nu keere ik uit den stryd te rugge in zegepraal.
 Gy ziet wy weder, maar met krygstroepen belaađen.
 God sterkte, om uwent wil myn arm: van al myn daaden

Komt

*Aan-
 spraak
 van den
 Koning
 aan het
 Parle-
 ment.*

Komt hem de zege toe; zyn gunst verdient deze eer.
Maar schoon ik op den troon, als overwinnaar, keer,
Wy zyn daarom 't gevaar, ô Ridders, niet te boven:
De nood vereischt noch meer, zo gy my wilt geloven.
Wy stryden met een Vorst, befaamt door oorlogsmagt:
D'ervarentheid gebied dat ik dien vyand acht.
De koning Lodewyk is groot en vol vermogen:
Gy hoort, hoe Duitschland, voor zyn voeten neêrgebogen,
Zyn zegestanders af ziet waaijen van de kruin
Der overheerde wal, en klaagt op 't smookend puin:
Hoe Karels erfgebied, door zo veel oorlogsplaagen
Geslingert, staat ten doel van krygsgeweld of laagen;
Maar bied kloekmoedig door de wapens tegenstand:
Die ruime landstreek grenst dicht aan myn vaderland;
Daar trekt myn Legerhoofd de Fransche benden tegen,
En dient den Landvoogd met zyn oorlogskunde en degen,
Om 't aangevoerde volk van Neêrlands grond te slaan.
Wy hebben, maar met leet, den uitslag klaar verstaan
Van 't jongst gevecht, waar in de bloem der mannen sneefde:
Daar 't nydig krygsgeluk myn wapenen weêrstreefde,
En d'ongelyke magt den vyand sterkte in 't veld;
Schoon Waldeks hoofdgezag, (gelyk 't gerucht ons meld)
Gestyt door dapperheid, de veldpost kloek verweerde;
En Kazimier, myn neef, 't geweld van Vrankryk keerde;
En zo veel helden, lang verheerlykt door hun vlyt,
Zich quecten voor den Staat, als leeuwen, in den stryd.

Dit droevig voorval maakt gansch Nederland verlegen.
Nu voegt aen yder in 't byzonder t'overweegen,
Wat dienften dat hy heeft genooten van dien Staat:
Die heeft zich zelf ontbloot van krygsvolk, om uw quaad,
Uw onheil, uw bederf, en flaverny te weeren:
Ik landde met die magt in 't ryk op uw begeeren.
De Nederlander heeft uw rechten met zyn bloed
Bezegelt, en uw kerk behouden door zyn moed.
Nu zucht in hoogen nood de Staat om oorlogslieden.
Gy moet den Batavier, ô Britten, byftant bieden,
Die 't alles waagde voor uw troon- en kerkbelang:
Want Vrankryks Koning zweert, door Neêrlands ondergang,
Door fhennis, door geweld, en bloeddorft (ons gebleeken
Voor weinig jaaren) zich van uw bedryf te wreeken.
Dat dodelyk besluit, dat opzet moeten wy
Kloekmoedig ftuiten, en de ruft der burgery,
De zekerheid van 't ryk op 't heil der zeven Staaten
Stantvastig bouwen, en ons dienen van foldaaten.
Wy hebben oorlogsvolk van nooden in den nood:
Te land voor 't leger, en te water voor de vloot.
Wy moeten ons voorzien van fchepen, om de ftanden
Van d'een tot d'andre kuft te veiligen voor 't landen:
Want Vrankryks watermagt groeit aan van dag tot dag.
Wy moeten Lodewyk het hooge zeegezag
Betwiften, en uw recht befchermen op de baaren.
Ik kan u, Heeren, met een vry gemoed verklaaren;

Dat

Dat my uw voordeel meer behaagt als 't ryksgebied.
De naam van Koning, noch de kroon bekoortme niet;
Indien ik in dien staat, hoe heerlyk, hoe verheven,
Geen klaare blyken van myn zucht voor 't ryk kan geeven.
Ik zoek my zelve niet, maar uw belang alleen.
Al 't geen ik heden eisch, dat eisch ik voor 't gemeen.
Om dan met grooter ernst het oorlog voort te zetten,
Al d'ondernemingen van Vrankryk te beletten,
En onzen onderdaan te hoeden voor 't geweld;
Is 't nodig, dat gy zoekt naar middelen om geld
Te lichten, en voldoet de schult der legerknaapen:
Want geld in oorlogsnood is 't allersterkste wapen:
Dat moedigt den soldaat, dat wet zyn krysgeweer,
Dat geeft zyne armen kracht. denkt, Heeren, dat uw eer,
De glori van myn ryk dit eischt van uw gedachten:
Uw overweging moet den staat van 't land betrachten.
't Gevaar, de nood vereischt een spoedig raadbesluit,
D'uitvoering boven al, op dat men 't onheil stuit'.
Veel Prinssen hebben zich in ons belang gewikkelt,
Door liefde tot uw Vorst en zucht voor 't ryk geprikkelt:
Elk houd zich tot uw dienst, ô Britsche Raad, bereid,
En wacht den spoed van 't werk uit uwe wakkerheid.
Laat dan de toefant van onze algemeene zaaken,
ô Ridders, ô Gemeente, uwe ingewanden raaken:
Maakt dat my niets ontbreeke. elk geeve in overvloed:
Dient my naar eisch met geld: ik diene u met myn bloed.

Maar om myn raadgefprek, ô Heeren, te besluiten,
 Moet ik u noch in 't kort myn ongenoegen uiten.
 De leste zeeflag, dien ik hoorde met verdriet,
 En myn gebootschap wierde in 't veld, behaagt me niet.
 Veel hebben daar zo laf hun' oorlogsplicht vergeeten;
 Ik moet door uwe hulp d'omftandigheden weten.
 Ik zal niet rusten, maar gebruiken al myn macht,
 (De zaak is van gevolg) om die men houd verdacht
 Te raaken in 't gemoed. zo word de fchult veroordeelt,
 Het krygsverzuim geftraft, tot yders lesse en voorbeeld.
 Indien men 't quaad niet ftuit, noch voorkomt in 't begin,
 Zo loopt het fpoedig voort, groeit aan en kankert in.
 Hier is de glori van den landzaat aan gelegen.
 Men moet met rypen raad de zaaken overweegen.
 De vierfchaar fchreeuwt om recht, ziet vriend noch vyand aan,
 Maar vonnist naar den eifch. gy hebt myn zin verftaan:
 Ik zwyge, en laat de zaak uw yver aanbevolen.
 Die heden recht befluit, hoeft morgen niet te doolen.
 De kostelyke tyd, verwaarlooft, keert nooit weêr.
 Waakt op, befchermt uw heil, uw voordeel, en uw eer.

*De Ryks-
 raad be-
 looft den
 Koning in
 alles, 't
 geen hy
 eifcht ten
 dienft van
 't ryk, be-
 hulpsaam
 te zyn.*

Na dat de Vorst aldus zyn aanspraak had befloten,
 Wierd hy in 't raadvertrek begroet van alle Grooten.
 De Britfche Ridderfchap, de bloem der burgery
 Betuigt haar dankbaarheid: elk roemt zyn heerschappy,
 Zyn zucht en yver voor de rust der onderzaaten.
 Elk geeft zyn stem om 't heil te fterken met foldaaten,

En

En volk in overvloed te brengen op de been :
 Om geld te lichten voor den oorlogsman, en 't geen
 De nood vereischt in deez' gevarelyke tyden,
 Om met een grooter vloot den vyand te bestryden.
 Al 't geen de Koning wil keurt hier de Ryksraad goed.
 Men dankt hem boven al voor 't waagen van zyn bloed,
 Voor d'overwinning, met zyn lyfgevaar verkreegen.
 Elk looft zyn dapperheid, zyn gunst en 's hemels zegen.
 Hoe neemt uw voorspoed aan, gelukkig Albion!
 Hoe keert uw ramp in vreugd! hoe zal d'Oranje Zon
 Met stralen van geluk uw Britsche Roos beschynen,
 De nacht des oorlogs voor dat vredelicht verdwynen,
 En 't kerkgeloof, besnoeit door Jakobs vloekverbond,
 Zyn wortels meer en meer verspreiden in uw grond!
 Hoe zal de welvaart van uwe onderdaanen bloeijen,
 De rykdom, door dien gloed gekoestert, weelig groeijen!
 Maar gy, ô muiters, die noch dolende en verblind,
 Uw eige vryheid haat, en Stuarts dwang bemint,
 'k Wensch dat die heldre glans, ô afgedwaalde schaaren,
 De mist van dwaasheid in uw zinnen op mag klaaren:
 Gy tracht vergeefs den Vorst te stooten van den troon,
 En Jakob in zyn plaats te sieren met de kroon:
 Het zy uw haatlust werkt door heimelyke listen,
 Of vrientschaps valschen schyn, gy zult uw tyd verquisten,
 Uw kosten spillen, want de waarheid, snel ter been,
 Vervolgt en achterhaalt de logen in 't gemeen.

*En be-
 dankt
 hem voor
 de zege
 in Ierland
 door zyne
 wapenen
 bevocht-
 ten.*

De schrandre Ryksraad waakt voor 't koninklyk vermogen,
 Voor WILHEMS troongezag met meer dan Argus oogen:
 Het zy uw boosheid staat door openbaar geweld,
 Ten dienst van Jakobszaak, naar 't kroonrecht van den Held;
 Gy slaaft, gy woelt vergeefs als krachtelooze wormen.
 Een rot van reuzen tracht den hemel te bestormen,
 De magt der Oppergoôn te dwingen: Tifon, trots
 Op honderd hoofden, bouwt en stapelt rots op rots,
 Maar moet, zo ras Jupyn de bliksemtoorts laat blinken,
 Met al zyn muiters in den afgrond nederzinken,
 En onder 't stormgevaart versmooren door den slag.
 Zo stort hy in een poel van rampen, die 't gezag
 Der hooge mogentheid vermeetel durft braveeren.
 Maar laat ons tot de zaak van 't ryk, ô Klio, keeren,
 En zien met welk een vlyt de Britsche landzaat draaft,
 En voor 't belang der kerke en 't recht der volken slaaft:
 Wy zullen, maar met vreugde, elks bezigheid aanschouwen.
 Men sticht'er plaatsfen om de kielen op te bouwen,
 Scheepstimmerwerven, naar den eifch van 't werk verdeelt.
 De wakkre werkman, dien zyn arbeid nooit verveelt,
 Hakt met de byl in 't hout, en klooft de Noordsche boomen,
 Om met een waterheir te zwemmen door de stroomen,
 En 't zeevolk in den buik te sluiten op de reis.
 De houte vesting ryft, gelyk een hofpaleis,
 Of hooggebout kasteel, of steenrots uit de baaren.
 Het woelt aan allen kant van hygende arbeidschaaren,

*bezighe-
den binnen
Londen,*

*in 't stich-
ten van
scheeps-
timmer-
werven,
bouwen
van sche-
pen,*

Men

Men houwt , men bonft , men klopt op yzer of metaal.
 Een ander schildert vlag en wimpel , om , tot praal
 Op mast en fteng geplant , te waaijen van de fchepen.
 Men ziet'er die naar boord de zeekortouwen fleepen ,
 Om 't holle ftroomgevaart , de fchuilplaats van de dood ,
 Te vullen met hun vracht. daar voert men kruit en loot ,
 Kardoezen , kogels , fchroot , gevulde handgranaaten ,
 Piftoolen , muskettons op wagens langs de ftraaten.
 Men leegt de wapenzaal , en 't magazyn van 't land.
 Men ryd met ankertou , met kabels , lopend want ,
 Genaaide zeilen naar de werf der zeekafteelen.
 De werftrou dreunt langs 't land , om 't oor van 't volk te ftree- en werven
 Het hert te moedigen , om vry en ongepreft , (len, ^{der fol-} daaten.
 Door eigen luft gewekt , voor 't algemeene beft ,
 Ten dienft van 't vaderland , te trekken op de vlooten.
 Een ander wil te land zyn oorlogsroem vergrooten ,
 En tekent op de rol des hopmans , welgemoed
 En onbefchroomt , zyn naam. zo groeit de waterftoet ,
 En landmagt dag op dag door 't klinken van de fchyven.
 De koning WILHEM ziet de wakkre krygsbedryven ,
 Den yver van zyn volk , de voorzorg van den Raat ,
 De drift der burgery , en arbeid vroeg en laat
 Om door zyn kroongezag de zaaken voort te zetten :
 Dat geeft den handel klem , dat kan de geeften wetten ,
 De krachten van den arm verdubben onder 't werk :
 De luft en yver maakt zelfs krachteloozen fterk.

En styft de zenuwen der flaavende arbeidsmannen.
 Hoe veel verscheelt de staat der woedende tirannen
 Van vroomme Vorsten, die, zachtzinnig in 't gebied,
 Den burger en zyn rust beminnen! het verdriet
 Den onderdaanen nooit op hun bevel te draaven;
 Men zietze uit zuivre liefde, uit zucht, uit vriendschap slaaven
 Voor 't heil des Konings, dat elk hoog waardeert en schat:
 Maar hy, die 't purpre kleed met burgerbloed beklad,
 Het recht der volken schend, en, tegens alle wetten,
 Den voet tracht op den nek der burgery te zetten,
 Word zonder lust gedient, maar slechts uit vreeze en schrik:
 Men siddert onder 't juk en beeft elk oogenblik;
 Men arbeid, maar met angst, beducht voor dood of keten;
 Daar d'ander zingt en queelt, geruft, en nooit bezeten
 Van schromende achterdocht. ô groot verschil! maar gy,
 Die dwaas uw zetel bouwt op snode tyranny,
 Uw zuil zal storten, door dien grondslag nooit bestendig:
 Maar heerschappy, op deugd gegrondvest, staat onendig.
 Juich dan, ô Engeland, gelukkig door een Vorst,
 Die steeds uw heil betracht, en liefkoost in zyn borst!
 Volherd in uwen plicht, verlostte landgenooten:
 Zo blyve uw heiltoneel voor ewig opgeslooten:
 Zo werde uw rykstroon nooit bedreigt met ondergang:
 Dat wenscht myn Zangheldin, die met haar heldenzang
 Uw Koning volgt op 't spoor, en maalt zyne oorlogsdaaden,
 Zyn krygskunde, en beleid in 't heerschen, op haar bladen:
 Die

Die met vermaak uw vlyt en bezigheid aanschout,
Uw deugden looft, waar op de Koning zich betrouwt.

Nu ziet men dagelyks gezanten binnen Londen
Verschynen, naar den Teems door Vorsten afgezonden,

Die WILHEM op den troon begroeten met ontzag:

Elk offert aan zyn dienst al 't geen zyn staat vermag.

De Deensche kroon vooral belooft hem hulp te bieden,

Zyn magt te sterken door getal van oorlogslieden,

Indien 't de nood vereischt: zo word aan allen kant

Zyn ryksrecht voorgestaan, de rust van Engeland

Verdedigt, om Europe in deez' verwerde tyden

Voor 't smertende oorlogsjuk van Vrankryk te bevryden.

Maar bovenal de Staat van 't gansche Nederland

Betuigt hier, door den mond van zynen Afgezant,

De vreugd der Hoofden en de zucht der onderdaanen.

Die Staat, gellingert door een buy van krygsorkaanen,

Gedreigt door 't Fransche zwaard, dat, blinkende uit de sctie,

Den band van vriendschap en de burgerlyke vree

Aan stukken snyd en kerft, doch tegens recht en reden,

Neemt toevlucht tot den Vorst in zo veel zwarigheden,

En smeekt zyn bystant in dien hoogen nood: dat raakt

De koninklyke ziel, die reeds van yver blaakt

Om 't vaderlyk gewest te dienen met zyn leven: .

Hy, door verdienste als Hoofd van 't Britsche ryk verheven,

Slaaft wel voor 't voordeel van den landzaat in 't gebiedt,

Maar 't heil van Nederland vergeet zyn vriendschap niet.

*Gezanten
van de
Duitsche
hoven,*

*en de
Deensche
kroonbin-
nen Lon-
den.*

*Neder-
land ver-
zoekt door
zinen af-
gezant
bystandt
van den
Koning.*

Hy hoort hoe d'oorlogstoorts, door Vrankryks haat ontsto-
 De dorpen legt in d'afsch: hoe Karels velden rooken, (ken,
 En 't Spaansche Nederland de vonken van dien gloed
 Moet lesschen door een stroom van 't burgerlyke bloed:
 Hoe Wreetheid, uit haar hol of kerker losgebroken,
 De staale kluijsters breekt van duizend naare spookten,
 En sleeptze van beneên gewapent voor den dag:
 Dat onheil deert zyn hert: hy hoort van ver 't geklag,
 De naare zuchten der mishandelde onderzaaten:
 Hy vreeft voor 't vaderland en Neêrlands zeven Staaten,
 Nabuuren van 't gewest, daar 't monster, helsch van aart,
 Zyn moordbazuinen steekt, en vrou noch kinders spaart,
 Maar zwaait den dolk aan 't hoofd der onderaardsche benden.
 Die dodelyke maâr, vol rampen en elenden,

*De Koning
 besluit
 naar Ne-
 derland
 over te
 gaan, en
 maakt
 zyn oog-
 merk aan
 't Parle-
 ment be-
 keit, dat
 het zelve
 toestaat,
 en beloof
 in zyn af-
 wezen de
 Koningin
 in alles
 behulp-
 zaam te
 zyn.*

Beweegt den Britschen Vorst, in zulk een hoogen nood,
 Naar d'overzeesche kust te zeilen met zyn vloot,
 Om 't volk met raad en daad kloekmoedig by te springen,
 En 't opgevloekt geweld, eêr 't zegepraalt, te dwingen.
 Hy treed in 't raadpaleis, en maakt aan 't Parlement,
 Den hoogen Raad van 't ryk zyn overtogt bekend.
 Elk keurt zyn oogmerk goed, en zweert by Gods altaaren,
 Zyn kroonrecht voor den roof des vyands te bewaaren;
 De schoone Koningin te dienen met beleid
 In 't wigtig ryksgebiedt, terwyl de Koning scheid;
 Maar boven al 't verraad, dat Jakobs vrienden stichten,
 T'ontdekken, en 't bedrog zyn masker af te lichten.

Elk

Elk steld zyn goed en bloed voor WILHEMS zaak te pand.
De rykseed word gestaaf, bezegelt hand aan hand.

De Koning maakt terwyl zich vaardig met zyn Grooten,
Met al zyn Edelliën, zyn hoofsche togtgenooten,
Pilaaren, die, al t'zaam tot staatlast opgegroeit,
Den rykstroon schraagen schoon het onweer raast en loeit;
De bloem der Ridderfchap, der Hertogen en Graaven,
Verheerlykt door hun moed en ongemeene gaaven;
Zelf Ormonds Hertog maakt zich tot den togt gereet,
Met Nortfolk, die voor 't recht op 't hooge raadhof zweet,
Met Dorzet, Devonshire, en duizend eedle Heeren;

*De Engel-
sche,*

En hy, wiens kerkgezag de Londenaaren eeren,
De Biffchop, volgt den Vorft; met Bentink, door zyn deugd
De gunft des Konings waard; en Ouwerkerk, de vreugd
En luifter van zyn ftam, uit Nassaufch bloed gefproten.
Elk munt op 't prachtigft uit. de jonge Britfche loten,
Beroemde telgen van den vaderlyken ftam,
Wier deugd, als dierbaar goud, geloutert door de vlam
Des oorlogs, heerlyk fchynt, en flikkert uit hunne oogen,
Verzoeken, voor den voet des Konings neêrgebogen,
Zyn gunft, om neffens hem te zeilen van de kuft:
Elk pronkt in 't hofgewaad, op 't fierlykft uitgeruft.
Elk groet zyn minnares, en plukt voor 't lef de roozen
Van haar albaste wang: de hoofsche juffers bloozen,
Of 't aangezigt verbleekt op 't fcheiden van den vriend,
Die wel haar fchoonheid eert, maar ook zyn Koning dient.

*en Neder-
duitfche
Grooten
maaken
zich tot
den over-
togt ge-
reedt.*

Zo streelt de Vorst zyn lief, de roem der Koninginnen,
Het voorwerp, al de lust van zyn verliefde zinnen.

*Afscheid-
rede van
de Koningin.*

Maria kust haar Heer, en zegt: vaar wel myn Prins,
Myn lief, myn Troongenoot, trek hene, ik zoek geensins,
Nu gy naar Neêrland zeilt, uw opzet om te stooten:
Ik min dien vroomen Staat en al zyn landgenooten;
Hun vrientschap staat noch versich geschreven in myn hert:
Hun rust bekoort myn ziel: hun onrust baart my smert.
Verdedig burgerrecht en vryheid door uw standers,
Bescherm den tempel en uw trouwe vaderlanders,
En 't zuivre kruisaltaar, door Jesus bloed gewijdt:
Verydel 't oogmerk van den vyand, die, door spyt
Gezwollen, 't heiligdom des Heilands durft belaagen;
Ja keer in zulk een staat op uwen zegewagen
Naar Londens hospaleis; dan zal ik, wel gemoed,
Vervrolykt door uw komste, omsingelt met een stoet
Van hoofsche jufferen, met fluiten en schalmeien,
En streelend feestmuziek, u naar den troon geleien.
Wy zullen onderwyl door zuchten, door gebeên
En heilig koorgezang, met neêrgeboge leên
Voor 't brandende offervuur in Godgewyde kerken,
Den voorspoed van uw togt steeds zoeken uit te werken.
Zo spreekt de Ryksvorstin. de Koning drukt haar mond,
Terwyl een zuivre vlam zyne ingewanden wond,
En blaakt de groote ziel: hy wil, maar kan niet scheiden.
De mannen werken om den toefstel te bereiden.

*Al het
nodige*

De

De ſchepen zeilen door den Teemsſtroom met hun vracht.

Al 't geen de reis vereiſcht word naar de kuſt gebracht,

De rykſvloot toegevoert met volgelade floepen.

Vorſt WILHEM ryd naar zee: de Britſche burgers roepen,

En ſchreeuwen overluit: Vaar wel, ô wettig Heer,

Vecht voor den nagebuur, en keer verwinnaar weêr.

De huizen loopen leeg; daar kinders, mans en vrouwen,

Begeerig om 't vertrek des Konings aan te ſchouwen,

De grimmelende ſtraat betreden in 't gewoel.

Zelf d'oude gryzaart kruipt op krukken van zyn ſtoel,

En voegt zich by 't gedrang met loome en manke ſchreden.

Veel' volgen zelfs naar ſtrand, om hun genegentheden

Te toonen aan den Vorſt. daar vliegt de bootsgezel.

Hier toont matroos zyn vlyt, en klimt gezwind en ſnel

Langs touwen in de maſt, om 't zeildoek vaſt te binden.

De Britſche Koning naakt den oever met zyn vrinden,

En prachtig hofgezin. de rykſvloot ſteekt in zee.

De Windvoogd blaſt in 't zeil, en 't oog verliest de ree.

't Was winter als de Vorſt den togt had voorgenomen:

Dan buldert Eolus, en geeffelt Nereus ſtroomen

Met onweerbuijen, dat de zeegolf ſchuimt en bruiſt,

En ſchokt de waterveſt, daarze op de baaren kruift.

De norſſe gryzaart bonſt de bergſpelonken open,

Er ſlaakt de muiters, die de zeekafteelen floopen,

Wanneer zyn gramſchap raaft. de holle waterrots,

Geflingert, ryft of daalt door 't felle zeegeklots.

*tot dereis
word
naar de
vloot ge-
zonden.*

*De Ko-
ning ſteekt
in zee.*

*Winter-
ſtorm op
zee.*

Dan

Dan stort de Noordewind, door 't zinken van zyn veder,
 Met ysselyk geloey, op 't zwalpend pekcl neder:
 Hy roert het water om, en jaagt de zee, verwoed,
 Op strand of steenklip aan. die zwaare tegenspoed
 Bestryd den Britschen Vorst, in 't zeilen op de baaren,
 Gelyk Anchises zoon, gezolt door zeegevaaren.

*D'Opper-
 koning
 ziet van
 boven,*

Maar d'Opperkoning, die voor WILHEMS leven waakt,
 Gezeten op zyn troon, die van sassieren blaakt,
 En dierbaar diamant, vol schitterende glanssen,
 Van d'englewacht bestuwt, ziet neder uit de transsen
 Van 't heilig hofpaleis, terwyl de wind zo fel

*en belast
 Michael
 den Vorst
 tegens het
 zeegeuweld
 te bescher-
 men.*

Den vroomen Held bestormt: hy spreekt tot Michaël,
 Zyn bode, en opperhoofd der hemelsche stassieren.
 Gy moet van stonden aan op vlugge pennen zwieren,
 En zweeven door de lucht, myn Michaël, vlieg heen,
 Schiet straks uw vlerken aan, daal vaardig naar beneên:
 Myn zoon, myn lieveling zwerft op d'ontroerde plassen,
 Bescherm den Koning, eer de stormen hem verrassen;
 Eer 't opgezwollen zout hem en zyn waterstoet,
 De bloem van 't ryk verslindt, en dompele in den vloed.
 Gy zult hem door myn magt een trouwe leidsman strekken,
 En met een hemelwacht van Cherubynen dekken,²¹
 Ja voeren op uw wick den Held naar Nederland,
 Den Staat, daar 't heilig vuur op myne altaaren brand,
 Waar voor zyn vroomheid slaaft: gy hebt hem steeds voor de-
 Uw gunst, ô Michaël, door myn gezag beweezen, (zen,
 Voor

Voor waterstorm, voor vuur, voor loot, en oorlogszwaard,
 Of 't geen zyn leven dreigde, op 't hoog bevel, bewaart.
 Ik wil door zynen arm myn tempelkooren stichten:
 Zyn yver strekt een zuil, waar voor 't geweld zal zwichten
 Van hem, die redeloos myne uitverkore Bruid
 Schoffeert, en na dien hoon in staale banden fluit:
 Die 't heiligdom verwoest door kerkgeweldenaaren,
 En vrolyk danst op d'afsch van myn verbrandde altaaren.
 Gy moet myn gunstgenoot geleiden naar de ree.
 Maar als gy d'oevers naakt van Neêrland, zal de zee,
 Geslingert door 't gedruis der felle Noordsche buijen,
 De schots van 't blinkende ys als hooge bergen kruijen:
 Ik wil voor al myn vriend behouden in dien nood,
 Als hy door nevels dryft, en waggelt in zyn boot.
 Zo spreekt de Majesteit, die 't al beheerscht, hier boven.
 De Kooren juichen voor den oppertroon, en looven
 De goddelyke gunst. Gods hoftrouwant streeft voort,
 Op 't steeken der bazuin, uit 's hemels ruime poort,
 Met duizend Engelen, getrouwe en dienstbre zielen.
 Een heilig licht beschynt de koninklyke kielen,
 Zo ras d' hemelwacht, die voor den Koning waakt,
 D'ontroerde golven, daar de ryksvloot dwaalt, genaakt.
 Vorst Michaël bestrafte de winden, streelt de stroomen,
 In 't bruizen, met zyn staf, om 't woeden in te toomen,
 't Geweld te breeken, en den onverschrokken Held,
 Wiens moed geen water schroomt, noch vuur in 't oorlogsveld,

*Michaël
 daalt naar
 beneden,*

*en bestrafte
 de winden.*

Te voeren naar de kust, op 't goddelyk behagen.

De matroozen krygen den oever in 't gezigt. De Koning gaat over in een boot, en slapt eindelijk, na lang sukkelèn door mist en yschotsen, aan land:

Zo krygt de zeegezel, geschokt door wintervlaagen,

Den strandberg in 't gezigt, maar word door 't ys gestuit,

Dat aan den oever dryft. de braave Vorst besluit

Van boord te stappen, en, in 't midden der gevaaren,

Door kracht van riemen 't ys te breken op de baaren.

De trousten volgen in de boot. een dikke damp,

Een nevel dekt de lucht, en baart weêr ramp op ramp,

Terwyl de zeeman roeit. men ziet de zonnestraalen,

Ontluistert door de mist, bedroeft in 't pekeldalen.

De druppels druipen van God Febus pruik in zee.

De bruine nacht verschynt, maar voert geen sterren meê,

Noch hemellichten, die den vaalen nachtrok sieren.

Zo doolt het Licht der kerke aan 't strand der Batavieren

In 't duister door den vloed: maar 't hemelheir geleid

Na zo veel zwarigheên, door Gods voorzienigheid,

De boot door ys en mist behouden aan de stranden;

Daar WILHEM HENRIK en zyn rampgenooten landen.

Hij waamt zyn koude en natte leden in een boerenhut,

Hier staat een boumans hut, een arm en slecht gebou,

Daar treed de Koning in, doornat en styf van kou.

De huiswaerd sprokkelt hout en spaanders by de wegen,

En legt zyn dragt aan 't vuur, tot WILHEM'S dienst genegen.

Hier draagt geen gulde stoel het lichhaam van den Vorst;

Maar slechts een oude bank, vergaan en vuil bemorst,

Vernoegt den Troonmonarch in 't droogen van zyn leden.

Men ziet geen wandtapyt, noch hoofsche kostlykheden,

Maar

Maar kouter, schup en spa. hier word geen hofbanket,
 Maar boere mondkoft, op den manken difich gezet
 In houte nappen, door den ouderdom verſleten.
 Zo zag men God Merkuur met Jupiter gezeten,
 Al ſpyzende, onder 't dak van Baucis, door haar man
 Met riet en ſtro gedekt: die geeft al wat zy kan,
 Schaft moes voor Goden in gebrokene aarde vaten,
 In ſteene ſchotelen, en 't ſmaakt hun boven maaten.
 De Koning WILHEM dankt den landman als hy ſcheid:
 De blyde tyding van zyn overkomtſt verſpreid
 Zich ſtraks door 't ganſche land, en brengt aan alle kanten
 Den burger op de been. de troep der lyftrouwanten,
 Voor afgezonden, rent den Troonvoogd in 't gemoet.

*en begeeft
 zich, door
 zyn lyf-
 wachtben-
 den ont-
 moet,
 naar den
 Haag.*

Geleerde Zuſters, die myn heldenveder voed
 Met ſtroomen uit de bron van Helikon; Godinnen,
 Die door uw zangen ſtreelt God Febus oor en zinnen,
 Begunſtigt hier myn toon, op dat ik recht verhaal
 't Gejuich der burgerye, en Hollands zegepraal.

Eynde van het zefde Boek.

V E R K L A R I N G

Van de PRINT voor 't VII BOEK.

*H*ier praat de Zegeboog, tot Koning WILHEMS eer,

*In 's Gravenhaag gesticht: de dappre Vorst, gedreven
Door oorlogslust, wil zich te paard naar 't heir begeeven:*

*Hy zwaait, geperst tot wraak, 't gevreesde krygsgeveer.
Voorzichtigheid bestiert den toom, terwyl haare oogen
In 't spiegel staaren op der Ouden heldendaân.*

*De Maagd, zo ryk met geld en oorlogstuig belaân,
Verbeeld hier Nederland, zyn mildheid en vermogen.*

*Een Vrou van Staat, bekleed met zeven Pylen, bied
Den Vorst zyn stormhoed aan. Alcides velt gedrogten,
En baant de wegen voor de koninklyke togten,*

*Terwyl de Rover, met zyn wolfsvel, duikt en vlied.
Een Dwingeland bestryd, naar 't voorbeeld der barbaaren,
Een * eedle Vrouw: (hy draagt een pook en beurs met geld)
Terwyl haar † schoonste Maagd geschaakt word van 't Geweld,
Rooft hy haar Stedekroon, en scheert heur Korenaaren.*

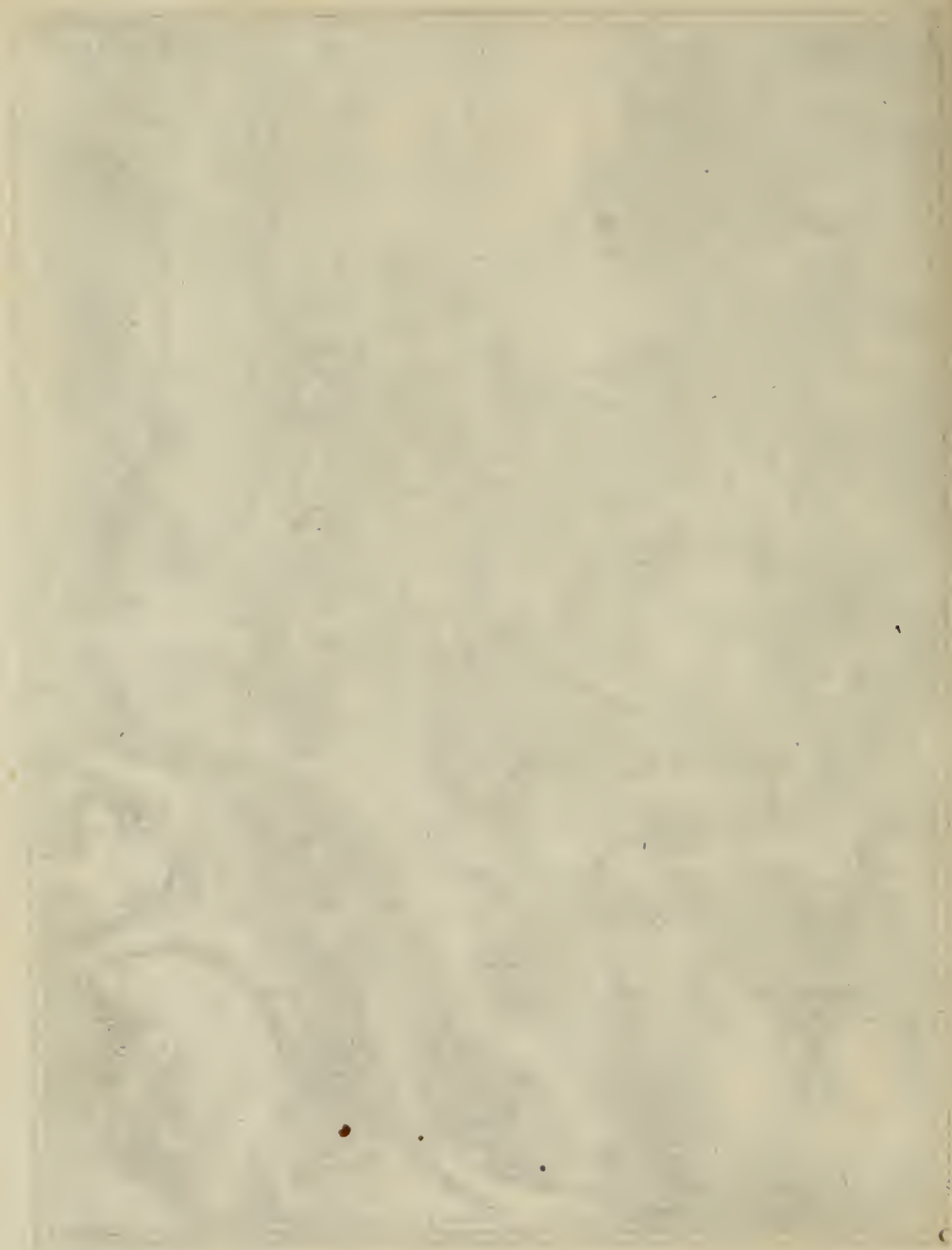
*De Reuzen werken in de smis van God Vulkaan:
Bellone moedigt hen in 't sineeden van haar wagen.
God Eolus bestraft om hoog de Wintervlaagen,*

*En sleept den Hoofdstorm by zyn gryze pruik gevaân.
De zee bedaart. men ziet de Watergoden queelen,
En WILHEMS zeetriomf op 't gladde pekel speelen.*

* De Spaansche Nederlanden. † Bergen.

W. G. & Co. Lith. & Engr. 15, Abchurch Lane, London, E.C. 4.

WILHEM DE III.

Z E V E N D E B O E K .

E Vorst genaakt den Haag, versiert met *Inhaling*
zegeboogen. *van Ko-*

De Maagd van Nederland (een juffer *ning*
schoon van oogen, *WILHEM*
in den
Haag.

En welgemaakt van leën, wiens aange-
naam gelaat

Den Koning lang beviel) verschynt in 't feestgewaad,
Verzelschapt met een sloop van knechten, en staffieren,
Een hofgevolg bekleed met schilden en banieren,
Waar op de wapens van den Keizerlyken Stam
Der Vorsten, uit wier bloed de Prins zyn oorspronk nam,
Op 't heerlykst pronken, met hun staat- en krygsbedryven,
Die 's lands kronyken ons in overvloed beschryven.
Men ziet twee WILHEMS, elk naar 't leven, in heur vaan.
Men leeft wat Frederik, wat Maurits heeft gedaan,
En d'overwinningen van yder in 't byzonder.
Maar boven al den Held, die, als een oorlogswonder,
Zyn strydbre Vaders volgt, vergeet de Tuinmaagd niet.
Zy draagt de vruchten van zyn groeizaam krygsgebied

In haaren standerd om, voor 't oog der onderzaaten.
Zo staptze in 't feestgewoel hoogmoedig langs de straaten.
De staatrok sleept van 't lyf. d'Oranje bloesem hult.
Haar blonde vlechten; en de tabberd, ryk vergult
Aan alle zoomen, pronkt met applen van Oranje,
Naar 't leven geborduurt. de Koning van Britanje
Omhelst de schoone Maagd, en licht haar van den grond,
Terwylze nederknielt. hy kust den blanken mond.
Zyt welkom zegtze, ô Held, myn lief, myn welbehagen,
Ik groete u, brave Prins, op uwen zegewagen.
Gy nadert in triomf, als Heiland van Euroop,
Behouder van den Staat, door zulk een vasten knoop
Verbonden aan dit land: gy ruimt uw heerschappyen,
Drie ryken, om de ziel van Neêrlands burgeryen
Te streelen door uw komste. ô tyd, ô dag, ô uur
Zyt driemaal wellekoom! uw byzyn stookt een vuur
Van ongeveinsde vreugde in 't herte, en streelt onze aders.
Hoe zuchtte uw vaderland! hoe treurden d'oude Vaders,
Wanneer gy, door den nood van Albion geprest,
Van dezen oever zeilde, om voor 't gemeene best,
De vryheid en 't geloof uw leven op te zetten,
En 't al te waagen voor de burgerlyke wetten!
Gy hebt voor 't recht van 't volk gestreên, gewoelt, geslooft:
Nu keert gy weêr, myn Prins, maar met de kroon op 't hoofd:
Nooit moet de bitse nyd uw troongebied bestryden,
Noch 't weifelende lot uw hoogen staat benyden:

Maar

Maar voorfpoed en geluk groeije aan van dag tot dag;
 En blyve aan u gepaart in 't koninklyk gezag:
 Zo moet uw vyand voor uw wapenklanken beeven,
 En gy in ewigheid Europe wetten geeven:
 Dat wenfcht uw vorftenwieg, den Hage, en 't gansche land,
 Wel eer in 't krygsgevaar verdedigt door uw hand.
 Zo spreekt de Maagd: terwyl de landgenooten praalen
 In flafikleeden, om den Koning in te haalen.
 De Haagfche burgery, in ryen net gefchaart,
 Besluit de zegekoets: 's lands Adel draaft te paard,
 Met diamant gefiert, en goude wapenrokken,
 Met veders op den hoed. men trekt de tempelklokken;
 Die brommen in 't gewoel, en juichen uit haar trans
 Den Stedehouder toe. de Vryheid drilt haar lans,
 Verheven op haar kar: zy fleepst de Moordharpyen,
 De Wreetheid, het Geweld en alle Razernyen
 Gekluifert aan haar as. de Godsdienst volgt de vreugd
 In 't zedig kerkgewaad, verzelfchapt van de Deugd,
 Van Vroomheid, Eendragt, Liefde, en al haar speelgenooten,
 In 't hemelhof geteelt, Gods uitverkore loten.
 De Vaders leggen nu den laft der ftatazorg neêr,
 En ryden door den drom, daar 't blinkende geweer
 De zon in d'oogen fchynt. den Haag verheft haar kruinen.
 De trommen klinken met fchalmeien en bazuinen.
 De zwangere kortou barft los met flag op flag,
 En groet den Koning op dien zegenryken dag.

Men

Men ziet de daken van ontelbre menschen krielen,
De wegen zwart van volk, van oude en jonge zielen.
De praal van Nederland, de Haagsche jufferschap,
Door minnaars voortgeleid, stygt vrolyk langs den trap,
Om 't zegefeest te zien, op hooge galleryen;
Voorheen' tot elks gerief gebout aan beide zyen
Der grimmelende straat; en yder groet beleeft
Den Heiland van Euroop, die met zyn wagen streeft
Naar 't opgepronkt paleis, gevolgt van burgerschaaren,
Door zegepoorten en uitmuntende eerpilaaren.
De jonge maagden treên, versiert met laureblaân,
En heffen, elk om stryd, een vrolyk feestlied aan,
Tot WILHEM HENRIKS roem, die op zyn heldentogten
De scherpe klauwen brak der woedende gedrochten;
Die 't ryk bevredigde, 't geweld ten lande uitjoeg,
En Jakobs leger aan den stroom der Boyne sloeg.
De Rykdom, door den Vorst gehandhaaft in de steden
Van Neêrland, volgt den stoet met opgetooide leden:
De tabbert blinkt van goud, de vlecht van diamant.
De Scheepsvaart ment haar koets, aan allen kant beplant
Met vlaggen, wimpelen, met ankers, scheepskortouwen,
En 't geen de zeetogt eischt: zy vestigt haar betrouwen
Op WILHEMS zeebanier, en eert hem, als een God,
Wiens arm den drytand zwaait, hem toegedeelt door 't lot.
De Leeuw van Holland viert den Krygsvoogd, die voordezen
Zyn klauwen heeft gewet, en 't bloed, verkoelt door vreezen,

Op

Op nieuw ontvonkte in al zyne aadren door den gloed
 Van zyne dapperheid, en vorstelyken moed:
 Dat moedig Dier geleid met opgereze maanen
 Den grooten zegesleep, en voegt zich by de vaanen
 Der oorlogsmannen, die, geplaatst voor 't hofgebou,
 Afwaaijen van de borst. daar bralt de wapenschou.
 Hier geeft de burger vuur, en groet uit koopre kaaken,
 Bezwangert van de vreugd, den Veldheer, in 't genaaken.
 In 't kort den Haag verstrekt een heerlyk schoutoneel.
 't Gespan van Febus speelt in 't brandende gareel,
 En huppelt vrolyk voor den schitterenden wagen:
 Hy ziet de pracht, en schynt zyn dagreis te vertragen,
 Door Neêrlands vreugd verrukt; tot endelyk de glans
 Van 't albestralend licht stort neder van den trans,
 En spoelt de wielen van de dagkoets in de stroomen.
 Men ziet in 't zwarte kleet den nacht te voorschyn komen:
 Noch wykt de blyfchap niet, maar tart de duifternis.
 Men steekt het vuurwerk aan. een ander spreid den disch.
 Men banketeert. men schenkt den wyn in goude schaalen;
 Daar 's Konings Edelliên-zyne oorlogdaân verhaalen.
 De tafel danst van vreugd. het fierlyk hofapyt
 Krygt ooren door 't verhaal. al 't beeltwerk staat verblyt,
 En schynt te juichen door de wondren aan te hooren.
 Geen nachtruft vleit het hert. geen slaap kan 't oog bekooren.
 Men zegeviert, tot dat de purpre dageraat
 De morgenpaarden wekt, en voor hunne assen slaat.

Zo word het prachtig feest op 't herelykft besloten,
 En WILHEM in 't paleis onthaalt met al zyn Grooten.
 Elk treed ter hofzaale uit naar 't ledekant, beluft
 Op slaapen, en verfrifcht zyn leden door de rust.
 De middagzon befchynt de vorftelyke daken,
 Terwyl de hoveling en 't burgervolk ontwaaken.

*D'Opper-
 hoofden
 van 't land
 begroeten
 den Ko-
 ning.*

De Goden van den Staat verfchynen in 't paleis,
 En elk verwellekoomt den Koning van zyn reis.
 Elk looft zyn vriendschap, die hem voerde aan deze ftranden,
 Zyn zorg, en yver voor de rust der Nederlanden,
 Zyn zucht voor 't heiligdom, en 't recht der burgery,
 Gedreigt met fchennis en uitheemsche tiranny.

*Aan-
 spraak
 van den
 zelven.*

Schoon 't nootlot, zegt de Vorft, beroemde Burgerheeren,
 My kroonde in 't Britfche ryk; ik kan u heilig zweeren,
 Dat my geen eigebaat noch ftaatzucht dwong de kroon
 t'Aanvaarden, maar alleen myn yver om den troon
 Te dienen met myn bloed in d'algemeene elenden;
 Den godsdienst voor te ftaan, en met myn Britfche benden
 Ons bondgenootfchap, en uw landen, door den haat
 Van Lodewyk bedreigt, in dien verwerden ftaat
 Myn hulp te bieden, en uw legers met myn vaanen
 Te fterken in den nood, tot heil der onderdaanen.
 'k Heb van myn kindfchheid af myn vaderland bemint:
 Maar toen gy my de magt van 't wigtig krygsbewint,
 En 't ftedehouderfchap, ô Heeren, hebt gefchonken,
 Zaagt gy van dag tot dag myn oorlogsgloed ontvonken,

Myn

Myn yver groeijen , om op 't vaderlyke spoor
 Uw vryheid en het recht der landgenooten door
 Myn wapenen den muil der Moordharpy t'ontrukken :
 Gy hebt myn poging door Gods bystant zien gelukken :
 Dat zelve vuur , die liefde ontsteekt myn ingewand.
 Ik heersche , als Koning , maar ten dienst van 't vaderland.
 Indien myn arbeid kan Europes rust verwerven ;
 Dan zal ik welvernoegt voor Jesus altaar sterven.
 De Vaders staan verstomt. elk hoort het vorstlyk woord ,
 Dat yders boezem streelt , en 't hert door 't oor bekoort.
 Men raadpleegt in 't vertrek. men overweegt met oordeel
 De zaaken van den Staat , en 't algemeene voordeel.
 Men spreekt van 't leger , van den bondgenoot en vriend ,
 Die om zyn eige zaak 't belang van Neêrland dient.
 Want yder word door 't staal van Vrankryk aangegrepen.
 Men overweegt de magt der vloote en oorlogschepen ;
 Kiest Hoofden voor den togt , Zeehelden , vol beleid ,
 Neptunus zoonen , lang vermaard door dapperheid.
 Men zweet in 't raatgestoelte. elk overlegt met reden
 Zyn woorden , eer hy spreekt. de nood eischt bezigheden.
 't Gevaar staat voor de deur. de felle krygstorm loeit ,
 En dreigt den hulk van 't land. het Fransche leger groeit.
 De magt van Lodewyk , in roofluft uitgelaaten ,
 Belaagt aan allen kant de rust der zeven Staaten.
 Dat opzet tracht de Vorst te weeren door vernuft ,
 En heldenarbeid. zyn geeft , die nimmer suft ,

*Raadple-
gingen en
bezighe-
den in den
Hage.*

Blyft onvermoeid in 't werk. hier gaat geen dag verloren.
 Hier word geen uur verzuimt. men woelt om 't quaad te smoo-
 En 't onheil, eer 't genaakt, te stuiten in zyn vlucht. (ren,
 Veel Prinssen van Euroop, verwittigt door 't gerucht,
 Dat Koning WILHEM stak van d'overs op de baaren,
 Om met zyn watermagt naar Nederland te vaaren,
 Verschynen hier ten hove, op 't heerlykst uitgeruft,
 Met hofftoet en gevolg van knechten: yder kust
 De handen van den Vorst, en zweert zyn magt te styven.
 Men ziet 'er Beyeren, vermaard door krygsbedryven;
 Met Brandenburg, wiens lof de Faam alom verbreid;
 En Gastanaga, die voor 't recht van Karel pleit
 In 't Spaantsche Nederland; en meer doorluchte mannen,
 Die met de Britsche kroon en Holland t'zamenspannen.
 Ja gansch Europe vloeit in 's Gravenhaag by een,
 Door Afgezanten, die de zaal van 't hof betreên.
 ô Vorstelyke wieg, ô Tempe ryk van weelde,
 Daar vrou Natuur, met kunst gepaart, haar schatten teelde,
 Haar rykdom zaaide, beur uw kruinen aan de lucht!
 Braveer, ô 's Gravenhaag, stof ewig op de vrucht,
 In uwen schoot gequeekt! hier wierd een Prins geboren,
 Maar nu door deugden en verdiensten uitverkoren
 Tot Koning, om den staf te zwaaijen voor 't altaar
 Van d'Oppermajesteit, en Gods geliefde schar,
 Door zielsgeweld geprangt, verdreven en verbannen,
 Uit have en erf geschopt door 't woeden der tyrannen,

*De Keur-
 vorsten
 van Beye-
 ren, en
 Branden-
 burg, de
 Marquis
 de Gasta-
 naga, en
 verschei-
 de Afge-
 zanten
 verschy-
 nen in den
 Haage.*

Te troosten in haar leet; den hoon en 't ongelyk
 Te wreken, en haar ziel te streelen in zyn ryk.
 Noch eens, ô lustprieel, 's lands Eden, hoog van waarde,
 Verhef uw toppen aan den hemel, styg van d'aarde
 Veel hooger dan de zon; 't Eurooptche Godendom
 Verschynt van allen kant in uwe kreitsen, om
 De wysheid van uw Vorst, uw zoon, en ingeboren,
 (Een eer die nimmer zal versterven) aan te hooren!

Nu bloeit de Dichtkunst door de Nederlandsche steên.

De komst des Konings noopt der Dichtren bezigheên.

Men ziet Apollo zelf van Pindus heuvel daalen,

Verheven op een wolk, bekleed met hemelstraalen:

De harp rust in zyn arm: de lauwerkroon versiert

De goddelyke pruik, die om zyn schoudren zwiert,

Bewogen door de lucht: de rei der Zanggodessen,

Die 't heilig speeltuig roert naar vader Febus lessen,

Gelaaft, gevoedstert met Parnassus lekkerny,

Zit neder voor den troon der wolken aan zyn zy.

Ontwaakt myn zoonen, zegt de Zanggod, hoort myn reden.

Ik sloeg myne oogen van den Zangberg naar beneden,

Op Hollands vreugdetoon. ik hoorde, bly van geest,

't Gejuich der burgren, en 't gedruis van 't zegefeest;

Toen Koning WILHEM, op zyn stafskoets gestegen,

Wierd plegtig ingehaalt langs d'opgepronkte wegen.

Op, op, ô Dichters, laat uw kunstig dichtpenfcel

Nu maalen voor den Vorst een levend tafereel:

*De komst
 des Konings
 geest den
 Dichteren
 stof.
 Apollo
 daalt ne-
 der in een
 wolk,*

*en beweelt
 zyn zoonen
 de daaden
 van
 WILHEM
 den zden
 te beschry-
 ven.*

Verbreid de wondren van zyn arm, beschryft de kroning;
 Verewigt door uw pen de deugden van den Koning,
 Die, waar zyn fabel blinkt, in 't ftryden zegepraalt.
 Heeft Griekenland den lof der helden afgemaalt,
 Vrouw Thetis zoon gevolgt, en Hektors oorlogstogten
 Beschreven; en die voor of tegens Troje vochten,
 Die 't ryk bestreden, of verdedigden, wel eer
 Zoo hoog verheven door de dichtschacht van Homeer!
 Heeft Maro, door myn gunst van heilig vuur aan 't blaaken,
 't Geslacht van Dardan, uit den brand van Priaams daken,
 Gezolt door Junoos wrok en 't woeden van de zee,
 In heldendicht gevoert aan Vorst Latinus ree;
 En daar Eneas moed, zyn ftryd, en oorlogsdaaden,
 Tot Turnus stortte in 't bloed, verheerlykt op zyn bladen!
 Deeze eeuw verſchaft een Held, ô Neêrland, voor uw dicht,
 Voor wien Anchizes zoon, Achil en Hektor zwicht:
 Die Agamemnon trotſt, het Hoofd der Griekſche vlooten,
 Met al zyn heldenſtoet en koninklyke loten.
 Men roem' geen Jazons moed, die Kolchis gulde vacht
 Naar 't oud Teſſalien in 't zeefchip Argo bragt:
 Noch Ajax die den gloed uitbluſchte met zyn handen,
 Als Hektors toorts de vloot in brand ſtak aan de ſtranden:
 Noch Held Alcides, die 't geweld der monſters breekt:
 Noch Pirrus die de dood van zynen vader wreekt
 Op Priaam, door zyn vuift voor 't hoog altaar verſlagen:
 Al d'eer der helden, daar myn zoonen van gewaagen

Word

Word door de lofbazuin van dezen uitgedooft.
 Wel aan dan, telgen van Parnaffus, zingt, en looft
 Zyn daaden door uw zang; ik zal uw geesten sterken
 Met stroomen uit myn bron, en op uw zinnen werken.
 Maar gy, Onwetenheid, die, dolende en verblind,
 U zelve liefkoost, uw gebrek en dwaasheid mint,
 Verlieft, verslingert op de smetten van uw wezen;
 Uw onvolmaaktheid heeft my lang gewalgt voordezen:
 'k Verbiede u dan dit werk 't ontluiften door uw wys
 En stamelenden toon, en nimmer naar den prys
 Of d'eer te dingen der uitmuntende Poeëten:
 Maar is u reeds de straf van Marsias vergeeten,
 Den Sater, dien ik vilde in Frigie, om den hoon,
 Myn zangkunde aangedaan; en wilt gy naar de kroon,
 ô Aterlingen, van myne echte zoonen steeken?
 Ik zal my, als voorheen, ook van uw hoogmoed wreeken.
 Dat zweere ik by de bron, die 't oor der Goden vleit,
 En by 't gevleugelt paard, dat op myn heuvel weid.
 Hier zwygt Latonaas zoon. de negen Zusters queelen,
 En zingen voor den troon van Febus onder 't speelen.
 Kaliopé, gewoon den heldentoon te slaan,
 Gaat voor, en steekt den lust der Zanggodinnen aan:
 Zy roemen te gelyk Vorst WILHEM op haar snaaren,
 Terwylze in 't midden van de vreugd ten hemel vaaren.
 De wolk verdwynt, en voert den rei naar Helikon.
 De Dichters drinken uit de zuivre Paardebron,

*De Zang-
 god ver-
 dwynt, en
 de Dich-
 ters slaan*

Door

*de hand
aan 't
werk.*

Door Febus miltheid voor zyn waarde gunstgenooten,
Om WILHEMS krygsbedryf te zingen, opgeslooten.
Zo weid de dichtkunst ruim in zulk een ruimen stof.

*De geleer-
de rede-
naars
spreeken
in't open-
baar de
Koninklyke
overwin-
ningen uit.*

Een ander volgt den toon van Cicero (wiens lof
Onendig leeven zal in schrandere gedachten,
Zo lang men wysheid in de waereld hoog zal achten)
En steekt de lofbazuin in onrym voor elks oor ;
Dan dreunt de marmre zuil in 't hooge tempelkoor.
Hier kan myn Zangheldin haar yver niet bedwingen ,
Om uw geleertheit in 't voorbygaan op te zingen ,
Doorluchte Grevius ; ô zon van ons Atheen !
ô Luister van deze eeuw ! de Stichtsche Domkerk schein
Te leeven , als uw mond met hoogverheve toonen
Uitbromde WILHEMS roem in 't oor van Pallas zoonen.
Men zag den tempeltrans verryzen uit zyn puin ,
En steigren naar de lucht met zyn gesloopte kruin.
Zo wierd door 't gansche land de krygstrompet gestoken ,
En 't heldenwerk in rym of onrym uitgesproken :

*Miltheid
des Ko-
nings.*

Daar d'Edelmoedigheid des Konings zich vertoont ,
Als zy den arbeid met een vorstlyk pand beloont.
Hoe dikmaal zal ik , van verwondring opgetogen ,
Uw beeltenis , ô Vorst , aanschouwen met myne oogen ,
U en uw Koningin , wel diep in goud geprent ,
Maar dieper in myn hert ; daar word uw gunst erkent
Met alle dankbaarheid ; daar word uw deugd verheven :
Gy schenkt u zelf aan ons . wat kunt gy grooter geeven ?

Maar

Maar rek uw toonen niet te lang, myn Zangheldin;
 De zucht voor Febus en zyn kunst verrukt uw zin:
 Keer weder, om den vlyt des Konings aan te fchouwen;
 Die Karels grenzen, zyn kasteelen, en gebouwen,
 Voor tegenstant gesticht, bezet met oorlogsvolk;
 Daar Vrankryks Legerhoofd, gewapent met zyn dolk,
 Verwoeft, verdelgt en moord de Spaansche Nederlanders.
 Daar Bergen in dien nood, omringt van Lelifanders,
 De vlam ziet blaaken voor den muur, en vecht vol moed
 Op 't neêrgeforte puin der daken, door dien gloed
 Geblikfemt, en gefloopt door felle donderslagen.
 Verhoog uw heldentoon, myn Klio, volg den wagen,
 De krakende affen van Gradivus, die, verwoed,
 Zyn rossen dryft op 't spoor, bespat met heldenbloed:
 Gy moet een lange ry van oorlogspлаген tellen,
 Verwoefing, en geweld op uwe snaaren stellen:
 Want gansch Euroope staat in 't harnas. yder grypt
 De wapens aan Vulkaan, aan 't werken, smeed en flypt
 In winkelholen, daar de schoorsteenvlammen rooken.
 Deknechten beuken 't staal op 't aanbeeld, onder 't smooken,
 En jaagen 't klamme zweet uit spieren en gewricht.
 Hier houd de Wreetheid met heur Bloedraad hof. hier sticht
 De Dood haar zetel, en belaagt de stervelingen.
 De muur van 't smidshol pronkt met dolken, spieffen, klingen,
 Met bylen, fyn van staal, en 't geen de moord bedacht
 Veel jaaren, tot bederf van 't menschelyk geslacht.

De Dichter vermaant zyn Zangheldin den Koning naar de Spaansche Nederlanden te volgen.

Bezigheid van Vulkaan in 't smeeden van wapenen.

*Bellone
begeeft
zich by
Vulkaan,*

De woedende Belloon bezoekt de nachtspelonken
Van Mulciber, en stapt, op 't stuiven van de vonken,
En 't klinken van 't metaal, recht op zyn woning aan:
Zy ziet de reuzen naakt voor 't gloeiend aanbeeld staan,
En zwoegen in de vlam. ik heb uw hulp van noden,
Vulkaan, zo spreektze, die wel eer voor 't Hoofd der Goden,
Den grooten Jupiter, den bliksem hebt gesmeed;
Den drytand voor Neptuin, wiens arm de golven meet,
En peilt de diepte van den Oceaan. de tyden
Van ooreloogen en afgryffelyke ftryden
Zyn nu geboren. 't volk is tegens een gekant.

*en preft
hem tot
smeden
van wa-
penen:*

'k Eifch moordgereetschap, staal en wapens van uw hand.
Ik wil in Vlaanderen myn oorlogszetel ftichten:
Daar ik weler door dwang met Vader Mars most zwichten,
En ruimen voor de Vreê den bodem, tot myn smert.
Ik heb dien hoon gekropt veel jaaren in myn hert.
Nu barft myn wraakzucht uit, en werkt op d'ingewanden
Van Koning Lodewyk: ik zie zyn krygsvuur branden:
Hy loert op Karels erf, en Neêrlands Staatgebied.
My is bewust al 't geen in 's Konings raad gefchied:
Gy hebt alreê met my zyn woeden aangekeeken,
En hoorde by Fleury de bloedbazuinen steeken:
Nu houd hy 't hoofdfieraad van 't Henegoufch gewest
Beslooten, en verdeelt zyn vaanen voor de veft:
Hy voert zyn gansche magt voor Bergen, om de wallen,
Die Prins de Berghes trou verdedigt, aan te vallen;

*Zy voor-
zegt de
verove-*

En zal den sterken muur verovren , eer de zon
 Haar paarden twintigmaal ververfcht in Nereus bron.
 Door deze zege zal zyn hoogmoed hooger stygen,
 En werken om Euroop in zyn geweld te krygen:
 Dat zal de Koning, die den Britfchen fchepter zwaait,
 (Een as waar op 't belang van gansch Europe draait)
 Nooit dulden, maar, aan 't hoofd der trouwe krygsverwanten,
 Zich tegens 't opzet van den Franschen Troonvoogd kanten.
 Dan zal men 't edel bloed van menig dapper held,
 Gelyk een ruime zee, zien vloeijen over 't veld.
 Ik zie met vreugde alreê den storm vol oorlogsvlaagen
 Verfchynen, bloeddorst, moord, en vreeffelyke plaagen.
 De fabels breeken in de sterke vuift door 't slaan,
 De buffen barften door den gloed. werk, werk, Vulkaan,
 Schaf oorlogstuig, en laat Bellone niet verlegen.
 Ik ben, ô Krygsvoogdes, zegt Mulciber, genegen
 Om u ten dienst te staan, en reeds, op 't hoog gebod
 Van Mavors, dien ik volge, in Neêrland met myn rot
 Van reuzen aangeland. ik heb voor uw foldaaten
 Myn fchoorsteen hier geflicht, en Lemnos kuft verlaaten.
 Myn dienaars hygen door den arbeid nacht en dag.
 Gy ziet hier wapentuig van veelerhande slag,
 Al vaardig om aan 't volk in 't ftryden uit te deelen:
 Zo kunt gy, naar uw zin, Bellone, uw krygsrol fpeelen.
 En gy, myn knechten, slaaft voor 't oog der Krygsodes,
 Verdubbelt slag op slag in 't fmeden, volgt myn les;

*ring van
Bergen,*

*Vulkaan
beloofte
byftant
aan Bel-
lone,*

*en bied
haar wa-
pens aan.*

Elk moet zich voor 't belang van God Gradivus quytten.
 Zo spreekt hy; en men ziet de zwarte gevels splyten,
 De muuren waggelen door 't klinken op 't metaal.
 De vonken vliegen door de smis, gebeukt uit staal
 Of yzer, door de vuist der grove winkelknaapen;
 En d'ongevormde stof herschept zich straks in 't wapen.
 De winkel staat in brand. geen Etna gloeit zo fel,
 Noch Plutoos jammerkolk, de vuurpoel van de hel.
 Myn Zangnimf tree te rug, verlaat de naare helen,
 Maar vryf uw leden niet aan roet of doove koolen,
 En zwarte wanden van Vulkaan, den wapensmit:
 De dikke damp heeft reeds uw ingewand verhit,
 Uw gorgel uitgedroogt. helaas! waar wil dit heene?
 Haar stem bezwykt. Apol, ai, schenk haar Hipokrene;
 Of anders blyft haar keel tot zingen onbequaam.
 't Gaat wel, myn smeeken is den Vader aangenaam;
 Hy hoort myn bede, en laaft myn Zangheldin van boven.
 Ik zal in ewigheid uw gunst, ô Febus, looven,
 En, door uw hoevenat gesterkt, myn heldentoon
 Voltrekken, naar uw wil en hemelsche geboôn.

*Het Ora-
 kel van
 Bellone
 word ver-
 vult,*

Men zag 't orakel, dat Belloon had uitgesproken,
 Door d'uitkomst waar gemaakt, en Bergen, door 't bestooken,
 En fel bestormen van den grooten Lodewyk,
 Zich vlyen onder 't juk van 't Fransche koninkryk.
 De Berghes had zyn plicht, als Stadvoogd, waargenomen,
 De posten kloek verweert, en 't Fransche bloed by stroomen,
 Door

Door fellen tegenfant , vergooten op den grond
Van Henegouwen, daar 't beftrydend leger ftond.
Zyn oogmerk was voor 't recht van Karel 't al te waagen.
Als dit de burger zag, begon hy laf te klaagen,
Door paapen opgehitst: wy zien, helaas! de ftad,
Zo gy den Koning tergt, met burgerbloed beklad.
De vlammen weiden in de tempelen, en daken
Van onze woningen. de heiligdommen blaaken,
En fmooren onder 't puin. wy hooren uur op uur
Het donderend gekraak der bomben in den muur.
De vrouwen weenen, en de zuigelingen kermen.
Geef op de ftad, indien gy 't leven wilt befchermen
Der weereloozen, die, gedrukt door hoogen nood,
Vast beeven in 't gevaar, en fchrikken voor de dood.
Maar Prins de Berghes zocht hun moed in 't lyf te fpreken:
De nood, waar van gy rept, is ons noch niet gebleeken,
ô Burgers, zyt getrooft, houd moed; ik zal met luft
Myn bloed opoffren voor uw algemeene ruft.
Indienge u overgeeft, ai zegt, wat zult gy winnen?
Wilt gy uw dochters, en uw vrouwen, als flavinnen,
Uw zoons, als flaaven, zien geketent wechgerukt,
En volgen langs de ftraat, al weenende en bedrukt,
Den zegewagen van uw vyand? wiltge u zelve
Door moordersklauwen zien in grafspelonken delven,
Of, opgefloten in den kerker, fteeds, vol rou,
't Verlies betreuren van uw kindren en uw vrou?

Wat my belangt, ik zal de stad niet overgeeven,
 Maar in de wapenen voor uwe vryheid sneeven.
 Wy hebben voorraad, en noch volk in overvloed.
 Ook wachte ik bystant van Vorst WILHEMS legerstoet:
 Die groote Koning zal eerlang de vest ontfetten,
 Om 't dreigende geweld van Vrankryk te beletten.
 Staakt dan uw klagt, en geeft myn redenen geloof.
 Zo sprak de Stadvoogd; maar de burgers bleeven doof.

*en Bergen
 door laf-
 hertigheid
 der burge-
 ry van de
 Franschen
 veroveret.*

Al 't geen men stelde in 't werk, of voorgaf, mogt niet baaten:
 Zy dreigden met geweld den vyand in te laten,
 De poort t'ontsluiten, (want hun magt en tal was groot)
 Indien men langer toefde, en Vrankryk weêrstand bood.
 Zo wierd de sterke vest van Bergen onbezonnen
 Door burgerlyke vrees gegeven, niet gewonnen.

Dat voorval trof den Held, die op zyn krygsros zat
 Voor 't leger, om 't beleg te dryven van de stad.

*Koning
 WILHEM
 legt zyn
 heirweder
 in de om-
 gelege ste-
 den en
 dorpen.*

Hy laat zyn oorlogslieën weêr in de steden trekken,
 Of legtze op 't platte land in d'omgelege vlekken,
 Om straks gereed te zyn op 't eerste krygsgelchrei.
 De landen droegen noch geen graanen, noch de wei
 Geen gras voor 't legerpaard. de tyd was niet geschapen,
 Om onder 't paviljoen in 't open veld te slaapen.
 Men houd de vesten in. maar Vrankryks Legerhoofd
 Bestryd den dorpeling; zyn heirstoet brand, en rooft,
 Verwoest, schoffert, en schend de teedre maagdeschaaren,
 Verschoont geen heiligdom, geen klooster, noch altaaren.

Zo

Zo ras de zomerzon van 't hoofdpunt schynt, en streelt De legers
trekken te
velde.
 De beemden met haar glans, wiens kracht de kruiden teelt,
 Prest elk zyn heir te velde, en legt de regementen
 Van ruiter en soldaat in d'opgespanne tenten.
 De Brandenburger, Brit, en Spanjaard voegt zich by
 De Nederlandsche magt, door WILHEMS krygsvoogdy
 Verheerlykt. Luxemburg gebied de Fransche vaanen;
 Wel dapper, maar tot ramp van Karels onderdaanen,
 En plaag van 't Vlaamsche volk door 't nootlot voortgebragt.
 Elk draagt zich in 't bewint omzigtig, en betracht
 Zyn voordeel, in de plaats voor 't leger af te steeken.
 Elk snyd zyn weêrparty den aantogt af door beeken,
 Door kreupelbossen, en versterkt zich aan dien kant
 Van 't veld, daar 's vyands heir de krygsstandaarden plant.
 Men zend de ruiters af om 't graan van 't land te haalen
 Voor ros en legerman in d'omgelege dalen :
 Zy vlieden op 't bevel; terwyl een ander trekt
 Te velde, en met zyn volk de heirbezorgers dekt.
 Zo boet de legerknecht zyn honger met de vruchten
 Des akkers, lacht en queelt, daar d'arme bouliên zuchten.
 Men zet van tyd tot tyd de buitenwachten uit,
 Op dat men overval, geweld, of laagen stuit.
 Men dient zich, om den staat des vyands te bespieden,
 Van strydbre mannen, trouwe en onverfaagde lieden,
 Wier oorlogsdapperheid, ten dienste van haaren Heer,
 't Vergangklyk leven wyd aan d'ewigdurende eer.

De magten leggen by elkander neêrgeflagen,
 En grimmen tegens een. de vruchtbre zomerdagen
 Verloopen. yder vlamt op voordeel. 't krygsbeleid
 Houd steeds een waakend oog, en wacht gelegentheid,
 Om, van de kans gediënt, de vyandyke benden
 Met klingen in de vuist te storten op de lenden.
 De Bondgenoot trekt op; en Luxemburg belaft
 Zyn volk den achtertogt te volgen. yder past
 Op 't hoog bevel. een mist bekleed de zonneglanffen,
 En dekt de legervaan der naderende Franffen.
 Het huis des Konings valt met fabels in de hand,
 Op 't oorlogsteken, aan. de Bondgenood houd stand.
 Elk arbeid om de kroon der zege te verwerven,
 Of in de wapenen voor 't vaderland te sterven.
 Men keert den aanval van den Franschen Adel af;
 Die 't leven heiligt aan den koninklyken staf,
 En d'eer van Lodewyk. de Duitsche mannen vechten,
 Als leeuwen. yder voert zyne aanbetroutde knechten
 In 't midden van den brand. het naare moordgerucht,
 De schorre wapenklank, het veldgeschrei, de zucht,
 De jongste doodkreet der zieltoogende Oorlogshelden
 Verspreid zich door de lucht van d'omgelege velden. [woed]
 Ganfch Leuse (dit 's de naam der plaats daar 't krygsvolk
 Verteert door 't zwavelvuur, of spoelt door 't stroomend bloed
 Van zynen wortel af. de Legerhoofden roepen,
 En kittelen den moed der aangevoerde troepen

*Veldslag
 by Leufe.*

Door

Door 't klinken van hun stem: valt aan, dat gaat u voor,
 ô Strydgenooten, volgt op 't heerlyk heldenspoor.
 De krygskans, in 't begin de Fransche magt genegen,
 Valt in den aanval 't heir der bondgenooten tegen:
 Men ziet'er veel gewond, gevangen, of gedood:
 Maar elk grypt nieuwen moed, en wreekt door stoot op stoot,
 Door sabelflagen, en door 't slingren der granaaten,
 Het uitgestorte bloed der snevende soldaaten.
 Een ander held geeft vuur, en bliksemt door de vlam
 Den trotsen vyand, die zyn makker 't leven nam.
 De ruyterbende vliegt met uitgetrokke zwaarden
 Recht op den voetknecht aan, en breekt door magt van paarden
 Zyn krygsgeleden, en slagorde; of keert vol schroom,
 Door sterken tegenstant, te rugge, en zwenkt den toom.
 De klepper plast in 't bloed. de bondgenooten leggen
 Een deel van 't legervolk in dichtgegroeide heggen,
 Waar uit men op den drom der Fransche mannen schiet.
 Zo vecht men tot de zon, die 't bloedig treurspel ziet,
 En voor het woeden schrikt, al treurende en verflagen,
 In 't westen neêrzinkt met haar dikbesmookten wagen.
 Men houd van wederzyds het veld in. niemand strykt,
 Begunstigt door het lot, de zege wech, noch wykt
 Voor d'overwinners met verstrooide veldbanieren:
 Maar Mars versiert het graf der helden met laurieren,
 Die strede voor 't gemeen, en sneefden in den stryd:
 Hun naamen blyven aan d'onsterflykheid gewyd.

*Het ge-
 vecht eindigt met
 den dag.*

*De legers
trekken
uit het
veld naar
de winter-
posten.*

De gryze winter dwingt de legers op te breeken,
 Het veld te ruimen. elk geleid, op 't legerteken,
 Op 't dreunen van de trom, op 't steeken der trompet,
 Zyn aanbevole magt ten velde uit, en bezet,
 Naar 't uitgegeven woord, de bygelege steden.
 Hier rust de krygsgezel zyn afgematte leden,
 Door togt op togt verzwakt: maar WILHEM HENRIK waakt
 Voor Neêrland, voor zyn ryk, ja gansch Euroop, geblaakt,
 Geschonden en verwoeft door Mavors bliksemstraalen.
 De Vaders van den Staat verschynten in de zaalen
 Van 't Haagfche hofpaleis, en volgen paar aan paar,
 Gedagvaard door den nood, den Stedehouder naar
 't Geheime raadvertrek, om alles t'overweegen.
 Zo stryd de Vorst voor 't volk, in 't vechterperk met den degen,
 Met oordeel in den raad: steeds vind zyn yver stof.

*Een bode,
uit Ier-
land ge-
zonden,
verschynt
in den
Hage,*

Terwyl men zweet voor 't land, verschynt een bode in 't
 Hy was van d'Iersche kust naar Nederland gezonden, (hof:
 Om d'overwinning aan den Koning te verkonden.
 En had, als Hoofd in 't heir van Reede, voor zyn Heer
 Gestreden als 't betaamde, en steets gedient met eer.
 Grootmagtigste Monarch, ik brenge u blyde maaren,
 Zo spreckt hy; sta my toe om alles t'openbaaren.
 Dat ik in Ierland zelf gezien heb of gehoord.
 De Koning geeft verlos: en d'afgezant vaart voort:

*en ver-
haalt de
zege door
de wape-*

Na dat uw Majesteit, door 't kroonbelang gedreeven,
 Zich uit ons leger naar den rykstroon had begeeven,

Wierd

Wierd Kork en Kingsale veroverd in 't begin.
 Men dreef den muiter uit, en nam de vesten in.
 Men zag aan allen kant de woedende rebellen
 In 't sfermutseeren dooruw helden nedervellen;
 En 't schuim der rovers en bandieten, die de zy
 Der Ieren koozen, en uw opperheerschappy
 Betwistten, om genâ van Jakobs gunst t'ontfangen,
 Verstrooijen door uw magt, vernielen, of gevangen,
 Met ketenen belaân, wechsleepen over 't veld.
 Men eischt de sloten op, wint Bahan met geweld,
 En Rea buigt voor 't zwaard: ja 't strydig eiland Allen,
 't Oproerig Fullimore, en Killoks vesten vallen,
 Met Raghram, in uw hand. de Landvoogd Tyrkonel
 Was onderwyl geland uit Vrankryk, door 't bevel
 Van Koning Lodewyk, met rykgelade kielen
 Gezonden naar de kust, en zesmaal duizend zielen,
 De bloem van 't Fransche volk, tot stryden uitgezocht:
 Ook bragt hy leeftogt, geld, en kleden, opgekocht,
 En reeds vervaardigt voor de naakte huurelingen,
 En krygsgereetschap, om uw legermagt te dwingen;
 Dat gaf den muiteling, uw vyands aanhangk, moed.
 Elk zwoer voor Jakobs zaak, vergat den tegenspoed,
 En vleide zich met hoop van zege in d'oorlogszaaken.
 Men zag hun krygsluft door een tweede voordeel blaaken:
 St. Ruth verscheen, als Hoofd van 't leger, aan de kust,
 Met mannen, naar den eisch ten oorloge uitgeruft.

*nen van
 den
 Koning
 onder 't
 beleid
 van den
 Heer van
 Ginkel,
 bevocht-
 ten.*

Nu zou men al uw magt van d'iersche grenzen jaagen,
 En hem, die 't ryk verliet, door onze nederlaagen
 Weêr voeren op den troon; dat zweert de ryksrebel,
 Door Vrankryks Legervoogd gemoedigt, die zo fel
 Uw kroonrecht wederstond, en Stuart bleef genegen:
 Maar Ginkel, door uw gunst verheven om den degen
 Te zwaaijen voor uw zaak, en 't opperste gezag
 Te voeren over 't heir, belette dag op dag
 Den aanslag, uitgedacht door 't Hoofd der muitgezinden:
 Hy stak den yver aan van uw getrouwe vrienden,
 Of won de zinnen van den Ierschen twistgenoot
 Door vriendelyk onthaal: hy strafte 't quaad, en sloot
 Zyn gunstige ooren nooit voor burgerlyke klagten:
 Die groote deugd verhief den held in elks gedachten.
 De zomer opende den veldtogt. Ginkel trekt
 Zyn krygsgezellen uyt de steden, en bedekt
 De landen met zyn Britsche en Nederduitsche vaanen:
 Hy preft de landliên om den weg voor 't heir te baanen,
 En wend zyn leger naar de wal van Ballymoor.
 Het stormgevaarte word op 't gladgewerkte spoor
 Door paarden nagesleept. de krygsgeleden branden
 Van lust om d'Ieren in hun schuilplaats aan te randen,
 En door de wapenen te dwingen tot hun pligt,
 Tot reden en bescheid. wy planten in 't gezigt
 Van 't wederspanning graauw uw standers, en bereiden
 Ons spoedig om uw volk tot stormen aan te leiden.

*Ballymo-
 re beie-
 gert,*

Men

Men dondert op den muur. uw Veldheer eifcht de vest:
 Dat slaat de vyand af; doch word in 't end geprest
 Om 't opgesteld verdrag te vordren, maar te spade:
 Hy geeft zich over op genade of ongenade;
 Ja smeekt, gebogen voor held Reedes legerbyl,
 Om 't leven. Wirtenberg versterkt ons onderwyl
 Met Deensche troepen, brave en uitgeleze mannen,
 Gemoedigt om 't geweld ter landgrenze uit te bannen.
 Daar ryft een vesting, (als de Koning weet) genaamt
 Athlone, een ruime stad, door sterkte in 't ryk befaamt,
 Uit Shannons watervloed met haar verheve wallen:
 Hier zoekt men onvoorziens den Ier op 't lyf te vallen.
 Heer Godard dagvaart al de Raaden in zyn tent,
 En maakt zyn aanflag, en zyn krygsgeheim bekend
 Aan d'Opperhoofden van zyn aanbevole benden,
 Ervaare mannen, die den grond des oorlogs kenden.
 Men overweegt de zaak met oordeel. yder hoort
 Den held en geeft zyn stem na 't uitgesproken woord.
 Wy smeeken voor den togt den hemel eerst om zegen,
 En trekken spoedig naar Athlone langs de wegen.
 Elk volgt zyn veldbanier, gewekt door 't krygsgefchal.
 De Shannon stuit ons heir in 't naaken van de wal.
 Hier houd ons leger stant. men hoort uw Veldheer spreeken
 Aldus aan 't hoofd van 't volk: uw trou is ons gebleeken,
 ô Ruiterbenden en soldaaten, die voorheen'
 Zo dapper voor de zaak des Konings hebt gestreên:

*en op ge-
 nade of
 ongenade
 overge-
 geeven.*

*Ginkel
 trekt met
 zyn leger
 naar Ath-
 lone;*

*hy moe-
 digt zyn
 volk,*

De vloed der Boyne kan getuigen van uw daaden :
 Wy zaagen u vol vuur door waterplassen waaden,
 Ja vlieden door den stroom, gezwollen van uw bloed,
 Op Jakobs benden aan in 't midden van den gloed :
 Die proef van dapperheid, ô strydbre togtgenooten,
 Zal uw beroemden naam van eeuw tot eeuw vergrooten ;
 Indien die zelfde drift van heldenmoed, gequeekt
 Van d'eedle glorizucht, uw ingewand ontsteekt,
 En nooit verslaauwt, maar groeit in 't heetste der gevaaren,
 Die 't oorlog met zich sleept. hy, die zyn lyf wil spaaren,
 Verwarelooft zyn eer, en leeft in zulk een staat
 Onwaardig, steeds veracht, van groot en klein gehaat :
 Maar diegeen sterven schroomt in 't stryden, word verheven.
 Hoe snel verdwynt de vreugd van 't menschelyke leven,
 Een speeltuig van de dood, vergankelyk en broos !
 Maar d'eer, die 't marmre graf verduurt, leeft eindeloos.
 ô Metgezellen, laat myn reden u bewegen,
 En streeft, gelyk wel eer, den Ier door 't water tegen.
 Daar legt Athlone voor uwe oogen. hier besproeit
 De kristallyne beek, die langs de wallen vloeit,
 Met hare waterkruik de velden aan uw voeten.
 Op, op, myn zoonen, vat de wapens aan, wy moeten
 Den hoogen wapenburg beklimmen, zwenmt door 't nat ;
 Bestryd de schanssen van 't kasteel, bestormt de stad,
 In Koning WILHEMS naam: hy zal uw dienst vergelden,
 De Faam van zee tot zee uw krygsbedryven melden ;

Zo moedigt Reede 't heir. Kolnel en Hopman voert
 Zyn troepen aan. men steekt de veldbazuin. men roert
 De stormtrom: op dien toon begeeft zich 't volk te water.
 De bergen galmen door 't geluid en veldgeschater.
 Daar geeft de vyand vuur van bolwerk of rondcel,
 En weert zich dapper uit de torens van 't kasteel.
 Wy stygen uit den stroom, en vliegen, onder 't pressen
 Van 't krygsvolk, dat ons volgt, naar d'opgeschote bressen:
 Hier werpt de granadier zyn handgranaat, en wond
 Den stadbezetting, of vult den open grond
 Der wal, gemuurbrest door 't kanon, met doode lyken.
 Wy dringen door, terwyl de muitelingen wyken,
 En planten op de vest uw koninklyke vaan.
 Het Iersche leger ziet onze overwinning aan,
 Ja moet, aan d'andre zy gelegen, voor zyne oogen
 Der vrienden nederlage, en uw triomf gedoogen.
 Na deze zege vaart held Reede, ô Koning, voort.
 En zoekt, door 't gunstig lot der oorlogskans bekoort,
 St. Ruth, uw vyand, op: hy lag, van veldmoerassen
 Omsingelt, en versterkt door ruime waterplassen,
 Beschans, bebolwerkt, op zyn heirpost, in 't gezigt
 Van Aghrim, net geschaart. een aanslag van gewigt
 Staat u te waagen, zegt Heer Ginkel, laat ons vechten,
 En 't schadelyk krakkeel op dezen dag beslechten;
 Of sneuvelt, helden, voor den Koning, dien gy dient.
 De ruiter baant terwyl den doortogt voor zyn vriend,

*en wint
de stad.*

Den

Den voetgezel, en draaft met losgelaten teugel
 Langs waterpaden naar des vyands rechte vleugel.
 De Fransche Veldheer zit aan 't hoofd van 't heir te paard,
 En moedigt den soldaat door 't zwaaijen van zyn zwaard:
 Een oorlogsteken, om den krygsluft op te wekken.
 Wy streeven zy aan zy door enge en diepe plekken,
 Doorweekt van 't water, met de gansche legermagt,
 Den Ier in d'oogen, die vol moed den aanval wacht,
 Of optrekt, door St. Ruth tot stryden aangedreven.
 Het bloedige gevecht, daar zo veel mannen sneeven,
 Begint aan allen kant. men loft het kryggeweer.
 Men woed met vuurbus, zwaard, met handgranaat, of speer.
 De veldkortou verstrooit slagorden en geleden.
 Twee uren hong de kans in twifel; en wy streeden
 Met weinig voordeel van weêrzyde: uw vyand bleef
 Hartnekkig, hield zyn post gesloten, keerde en dreef
 Ons reis op reis te rugge. als vastgegroeide rotsen,
 Die 't yffelyk geweld der onweerwinden trotsen,
 En stuiten 't woeden van den woesten Oceaan;
 Zo stond de twistgenoot in 't vechterk, onder 't slaan.
 Elk queet zich dapper in 't bestryden of verweeren.
 Maar 't kryggeluk begon ter goeder uur te keeren,
 En vleide ons in den stryd met een voorspoedig lot.
 St. Ruth, de Heirvoogd sneefde; een kogel trof zyn strot,
 En slingerde den kop ter aarde van zyn leden:
 De mond, door bloedig stof besprenkelt, gaapt beneden,

En

*Veld-
slag by
Agbrim.*

*St. Ruth
sneeuvelt.*

Ja fchynt uw Majesteit te vloeken op den grond,
 En noch te stemmen in uw haters muitverbond.
 Wy prikkelen terwyl den moed der metgezellen,
 En breeken de geleên der wykende rebellen.
 Uw ruiterbende legt den voetsoldaat in 't zant,
 Of jaagt den vyand na, die, vluchtende over 't land,
 De neêrlaag teikent met zyn bloed uit d'ope wonden.
 Veel worden neêrgevelt in 't vlieden, veel gebonden
 In zege nagesleept. men rooft den ryken fchat,
 Al 't goud en zilver, dat St. Ruth in 't heir bezat.
 Men voert de tenten, en veroverde standaarden,
 Trompet en keteltrom, en afgedwonge paarden,
 Na d'overwinning, wech. zo diende ons 't krygsgeluk,
 En kroonde uw Veldheer, Vorst, na zulk een meesterstuk.
 De vyand, door dien slag gedoodverft, en vol vrezèn,
 Verlaat veel vestingen en sloten, die voordezen
 Hem sterkten om ons volk te stuiten op den togt,
 En vlucht naar Limmerik of Galloway, verknocht
 Aan 't vloekgenootfchap van uw snoden tegenftander.
 Wy rukken in der yl de troepen by elkander,
 Om binnen Galloway den Ier op 't onvoorzienft
 T'omringen, en door 't zwaard te dwingen tot uw dienst.
 Men maakt na korten ftryd zich meester van de vesten.
 De muiter geeft de ftad, naar 't krygsverdrag' ten beften.
 Nu moest men 't gansche ryk door Limmerik alleen
 (Een vesting wel voorzien van krygsnootzaaklykheên;

*Hier Ier-
fche leger
neemt de
vlucht.*

*Galloway
veroverft.*

*Limmerik,
een sterke*

vesting, Door sterkte van natuur en boukunst boven maaten
 Verheven, opgevult met ruiters en soldaaten,
 Veel duizend in getal) verplichten om uw wet
 En koninklyk gebod te vieren. Reede zet
 Zyn zinnen schrap, om 't werk, zo wigtig, uit te voeren,
 Ten trots van hun die 't land door staatkrakkeel ontroeren:
 Hy leid den legerstoet langs 't gladgebaande pad,
 Op 't klinken der trompet, kloekmoedig naar de stad:
 Hy slaat de voorwacht der bezetting door zyn degen,
 Beklimt den heuveltop, in 't oog der wal gelegen,
 En ziet de plaats van verre en haar gelegenheid:
 Hy deelt zyne orders uit. 't geschied eer 't is gezeid,
 Al 't geen uw held gebied. want eendragt houd de zinnen
 Van 't volk, belust op eere, op sterven of verwinnen,
 Zo vast aan een verknocht; daar d'Ier in tegendeel
 Zyn oorlogsvoordeel zelf verwaarlooft door krakkeel:
 Gelyk wy uit den mond der overloopren hooren.
 De maar van tweespalt klinkt den Veldheer blyde in d'ooren;
 Die zoekt hier uit gewin te trekken op zyn tyd.
word be- De muur word eindelyk omsingelt, en door vlyt
legers, Der Wapenhoofden naauw besloten door hun knechten.
 De troep der Ieren ruïnt de sterkten zonder vechten,
 En landkasteelen, dicht om Limmerik gesticht.
 Veel Hopliên, door den eedt aan Jakobs dienst verplicht,
 Verlaaten hun banier, om trou aan u te zweeren,
 Als wettig Hoofd van 't ryk, door 't goddelyk begeren,

Ver-

Verheven tot hun Vorst. wy werpen voor den muur
 De bateryen op, en sloopen door ons vuur
 Den brug die d'eene zy der vesting voegde aan d'ander,
 En bei de deelen gaf gemeenschap met elkander.
 De lichte schepen, door den Zeevoogd uit de vloot
 Gezonden, om ons heir te dienen in den nood,
 Verstrooijen door 't kanon de ruitery der Ieren,
 Gelegen aan den zoom der naaste veldrivieren.
 Uw held zend dagelyks partyen om den staat
 Der vyandyke magt, en hoe 't in 't leger gaat
 T'ontdekken, of den Ier in 't veld op 't lyf te vallen.
 Wy schieten uur op uur de bommen in de wallen,
 En stichten grooten brand in kerk, in wapenhuis,
 En burgerwooningen, tot schrik van 't muitgespuis.
 De kogel wroet in 't hert van 't bolwerk, slecht de schanffen,
 En opent voor den storm een weg door aarde tranffen
 Of steene muuren, van 't verwerend heir bemant.
 Dussone (die was 't Hoofd) bied moedig tegenstant:
 Hy wil zyn leste bloed voor Jakobs zaaken plengen,
 (Gelyk hy voorgeeft) en geen overgaaf gehengen:
 Hy vleit zich met ontset, en keert, gelyk een held,
 Die d'eer veel hooger acht als 't leven, ons geweld
 In 't stormen, met granaat, met kogel, piek en steenen:
 Maar Ginkel legt hem 't vuur wat nader aan de scheenen,
 Verdubbelt reis op reis den aanval, voert de magt
 Der storrembenden aan langs d'opgevulde gracht,

*en einde-
lyk, na
voorgaen-
de krygs
verdrag
overge-
geeven.*

En dwingt den Stedevoogd, Duffone, om 't vredeteken,

Den witten standerd uit de vesting op te steeken.

Men zent de gyzelaars van beide zyden uit.

Zo word het krygsverdrag getekent, en men sluit

Den vredehandel naar heer Godards welbehagen,

Om u de heerschappy van Ierland op te draagen.

Geluk, ô Koning, met uw zege en krygsfortuin:

De goude kroon versiere uw vorstelyke kruin

Veel jaaren achter een, tot heil der onderzaaten:

Bezit in ruste en vreugde uw koninklyke staaten:

Verbryzel met uw staf de Inoode tyranny,

't Geweld van kerke en staat: zo moet uw ryksvoogdy

Den vyandyken haat in eeuwigheid verduuren,

En 't recht verdedigen van uwe nagebuuren.

Met dezen wensch besluit de bode 't krygsverhaal.

De blyde zegegalm verspreid zich door de zaal.

Elk wenscht den Vorst geluk, en looft de dapperheden

Der Legerhoofden, die zo braaf in Ierland streden,

En, onder 't krygsgezag van Reede, door hun moed

De magt ontzenuwden van Jakobs oorlogsstoet.

Maar Koning WILHEM, door zyn krygstriomf bewogen,

Betuigt zyn dankbaarheid aan 't Opperste Vermogen,

Aan Gods voorzienigheid: hy steekt de vlammen aan

Op 't heilig dankaltaar; daar Neêrlands onderdaan

Den lofzang uitgalmt, en, met neêrgeboge leden,

Den hoogsten Troonmonarch verheerlykt door gebeden.

*De ge-
zant ein-
digt met
een we-
genwensch
zyn ver-
haal.*

*Vreugde
in den
Hage,*

*en dank-
pleginge
van den
Koning.*

Ja looft den hemel vry om zulk een zegepraal,
 O burgers, want die vocht door WILHEM HENRIKS staal
 Op 't eiland, van uw kust gefcheiden door de stroomen,
 Om 't dreigende geweld des vyands in te toomen,
 Die 't recht der volken en uw heiligdom belaagt.
 En gy, ô Ierland, eer getaifert en geplaagt
 Door oorlogsrampen, en door dwinglandy beledigt,
 Maar door de wapens van uw Koning nu bevredigt,
 Pluk lang de vruchten van dat heilzaam heldenwerk:
 Zo bloeije uw burgerstaat en vrygevochte kerk
 Een eindelooze reeks van vruchtbre vredejaaren.
 ô Winden, luistert naer de toonen van myn snaaren,
 En voert myn zegengalm en heilwensch over zee
 Op snelle vleugelen van hier naar d'Iersche reê:
 Ja bootschapt aan die kust de vreugd der Nederlanden:
 Vliegt met den blyden toon der juichende ingewanden
 Naar 't verschverloste ryk; op dat de kerkgenoot
 Zyns broeders blyfchap hoore: ik volge u met de vloot,
 Die WILHEM HENRIK wacht, om Albion te groeten.
 Hoe zal myn Zangheldin in 't ryk haar zanglust boeten
 In 't midden van 't gejuich der Britsche burgery!
 Zo stap ik naar de zee, en blyf den Koning by.

De fchepen danffen voor den oever op de plassen.
 De zeetrompetter klooft de golven met zyne affen,
 En ment den wagen van den gryzen Watergod:
 Hy steekt den horen door Neptunus zeegebod;

WILHEM
 vloot legt
 zeilrede;

en Triton
 belast

*de Zee-
nimfen
de zelve
te gelei-
den.*

En preft den waterftoet naar boven door zyn toonen ,
 De dochters van de zee , die 't ftroompaleis bewoonen.
 Hoort , Nimfen , zegt hy , God Neptunus , dien gy eert
 Als vorft en vader , die den Occaan regeert
 Als Opperkoning , zond my herwaarts met zyn wagen ,
 Om u zyn wetten en bevelen voor te draagen.
 Ga Triton , fpak hy , roep myn hofgevolg by een.
 De Britfche Koning keert , verrykt met krygstropeen ,
 Naar 't Albionfche ryk , gelei hem door de ftroomen.
 Belaft aan Eolus de winden in te toomen ,
 Te fluiten in de rots ; ja zeg dien Vorft , dat my
 * De waterschepter en het recht der zeevoogdy
 By loting viel te beurt ; indien hy weer door vlaagen
 Myn waterhof ontruft , 'k zal over onrecht klaagen ,
 Of toonen , als voor heen , myn magt , toen Junoos haat
 Hem opruide , en de vloot van Troje op bank of plaat
 Verftrooide , en fmoorde in 't zout door opgepreste winden.
 Ik dwong dien bulderaar de muiters vast te binden ,
 Ja brak de ftormvlucht van die felle waterplaag ,
 En voerde den Trojaan , Eneas , naar Karthaag ,
 En 't nieuw gebout paleis in Didoos opene armen :
 Zo wil myn gunft den Vorft der Britten ook befchermen ,
 En tegens 't zeegeweld befchutten door myn magt ;
 Tot hy den oever naakt , daar hem Maria wacht.
 De Koning heeft wel eer gefukkelt op de baaren ,
 Geworftelt met den wind , en duizend zeegevaaren ;

* Vergil, in 't eerste boek van Eneas.

My deert zyn ongeval: een Vorst, zo vroom van aardt,
 Maakt door zyn deugden zich de gunst der Goden waardt.
 Vlieg hene, ô Triton, laat uw trou en yver blyken.
 Zo sprak de Troonmonarch der kristallyne ryken:
 En ik begaf my met zyn zeegeſpan naar 't ſtrand,
 Daar WILHEM HENRIK met de ryksvloot ſteekt van land.
 ô, Nimfen, helpt my, naar Neptunus welbehagen,
 De koninklyke kiel door zee op d'armen draagen.
 En gy, ontroerders van den ruimen Oceaan,
 Gy, die voorheen den Held naar 't leven hebt geſtaan,
 Daar zo veel ſchepen van zyn vloot in 't pekellonken,
 ô Winterſtormen, vlucht in rotſen en ſpelonken,
 Vertrekt terſtont van hier op 't koninklyk bevel.
 Hier zwygt god Triton. en de winden vlieden ſnel
 Naar 't ryk van Eolus in afgelege hoeken.
 Maar d'ooftewind alleen blaafte gunſtig in de doeken.
 De zon beſchynt de vloot met aangenaamen gloed,
 En zaait heur ſtraalen op den gladgekemden vloed.
 Zo zeilt de Koning naar den oever; daar de volken
 Van 't krytgebergte zyn roem verheffen aan de wolken.
 Daar 't ganſche koninkryk met Londen vloeit by een,
 En groet met handgeklap den Heiland van 't gemeen.
 De Ryksvoogd ſtapt aan ſtrand. en Triton, bly van zinnen
 Om 't landen van den Held, ſpreekt tot de zeegodinnen:
 Wy hebben op 't bevel de koningsvlag verzelt.
 Nu zal ik melden wat Neptunus heeft geſpelt,

*Landinge
 van den
 Vorst.*

*Triton
 vervolgt
 zyn rede*

En

*en ver-
haalt aan
zyn ge-
zelschap
ker orakel
van Nep-
tunus, be-
helzende
de bloedi-
ge neder-
laag der
Fransche
en de zee-
trionf der
Engel-
sche en
Holland-
sche vloot-
ten.*

En openbaarde, eer my zyn Godheid zond naar boven:

Hy zat verheven op zyn zetel, die de hoven

Van 't Watergodendom verheerlykt door zyn pracht:

Hy wenkte driemaal met zyn zeevork. elk gaf acht,

Zweeg stille, en hoorde scherp op 't goddelyke teken.

En hy begon aldus van zynen troon te spreken:

Hoe gansch Europe, door den Oorlogsgod ontrufft,

In 't bloedig harnas woed, is elk van u bewuft.

Het staatbelang ontsteekt een vuur van haat en toren

In 't hert der Koningen. wy zien de vlam. wy hooren

't Gedruis der wapenen. het dodelyk gezucht,

't Geschrei der stervenden verspreid zich door de lucht.

Myn golven slurpten 't bloed der afgestrede schaaren,

Vernielt, gerabraakt en gebliksemt op de baaren

Door zeekortouwen voor de kust van Engeland.

De zwavelbliksem stak myn zeepaleis in brand.

Nu houd de winteryd de vlooten in de haven

Gegyzelt: maar zo ras het zonnepaard zal draaven

Naar 't hoofdpunt, en den grond verwarmen door zyn straal,

Zult gy de vlammen van 't vernielende metaal

Op nieuw zien blaaken, en de magt der Batavieren

En koningsvlooten met ontroude bloedbanieren

Laveeren op myn rug, en klampen, heet op moord,

Verbittert door den haat, elkanderen aan boord.

Hoe yslyk zal de galm der koopre keelen loeijen,

Het inkarnaate bloed door 't witte zeeschuim vloeijen,

En

En nederplaffen in myn grondelooze bron,
 Of spatten van beneên in d'oogen van de zon!
 Tourville zal de vloot van Lodewyk gebieden,
 Omfingelt met een wacht van duizend edellieden,
 En Ruffel 't Britsche volk aanvoeren in den slag,
 Zo trou vereenigt met de Nederlandsche vlag.
 Die dubble zeemagt zal voor Koning WILHEMS rechten,
 Voor rust van Albion, en Hollands vryheid vechten,
 Ja zegepraalen van de Franfche watervaan.

* De Koninklyke Zon zal treurende ondergaan,
 En zinken in de zee met haar vergulde ftraalen,
 Om nooit weêr op te gaan na zulk een fchandig daalen,
 En fleepen ook te grond den luifter van haar Heer.
 Heel anders daalt de zon, de ziel der waereld, neêr:
 Zy dooft haar Fakkelt in myn diepe waterkolken,
 Om weêr met fchooner glans in 't oog der aardfche volken
 Om hoog te fchynen, en met herelyker pracht
 De lucht te kleden, na 't verdwynen van den nacht.
 Men zal een lange ry van Vrankryks oorlogskielen,
 Met al haar watervracht en kryggeweer, en zielen,
 Haar Zon zien volgen, en, ontfteeken door den gloed
 Van zwavel, 't felle vuur afspoelen in myn vloed.
 Schrikt, Ninfen! als gy ziet een heir van drenkelingen,
 Door kogel, handgranaat, door enterbylen, klingen,
 Of splinters neêrgevelt, gebonft van 't zeekafteel,
 Op 't pekelt worftlen met de dood. dit moordtoneel,

Dit treurspel zal eerlang uw ingewand ontzetten.
Ik hoor den wapentoon en 't steeken der trompetten.
De fabels glinstren in myne oogen. 't grof metaal
Trest reeds myne ooren, en ontruft myn waterzaal.
Daar blaakt de Batavier de koninklyke schepen,
Of arbeid om den buit in zege wech te sleepen,
En 's vyands stroomgevaart, door 't nypen van den nood
Tot overgaaf geprest, te voeren naar de vloot.
Hier volgt de Britsche magt de Fransche vluchtgenooten,
En houdze tusschen rots en steenklip naauw beslooten.
Een ander onderhaalt den vyand, en doorboort
Met schoot op schoot de kiel, tot ze in de golven smoort.
God Febus zal, vermoeit van 't woeden aan te schouwen,
Tot tweemaal 't mistig kleed voor 't glansryk aanzigt houwen.
Maar als de wolk verdwynt, die 't godlyk oog beklad,
Dan word de waterstryd met grooter ernst hervat.
'k Zie wrakken, masten, en omvergeschote stengen,
Noch rookende van 't vuur, myn waterhoven zengen,
En sissen in den stroom, en schip by schip vergaan.
Zo zal men woeden op den ruimen Oceaan.
Hoe zal vorst Lodewyk dit zeeverlies beklagen!
Hoe zal zyn onderzaat, door deze nederlaagen
Getroffen, vol misbaar verschynen aan de ree,
Wanneer myn Stroomherout de tyding blaast uit zee!
Hoe zal de Koning, die zyn rykstroon heeft verlaaten,
En schuilt in Vrankryks hof, ontbloot van eere en staaten,
De

De schâ betreuren van zyn trouwen hulpgenoot,
 En sussen in 't verlies, van alle hoop ontbloot,
 Na zulk een tegenspoed, om ooit ten troon te treden.
 Maar gy, ô zuilen van myn zeepaleis, die heden
 Voor dezen zetel staat, beroemde Watergoôn,
 Myn Godheid wil, dat gy op 't heerlykst stelt ten toon,
 Na 't einde van den slag, voor 't oog der waterschaaren,
 Op 't bygelegen strand, twee marmere pilaaren,
 Tot Koning WILHEMS eer: op dat de vremdeling,
 Die myne golven klooft, steeds met verwondering
 De daaden leeze, door zyn krygsbeleid bedreven,
 Met goude lettren op de zegezuil geschreven.
 Dan zullen de tropeen, voor Herkules gesticht,
 Van afgunst barsten. maar gy, Nimsen, toont uw plicht,
 O Stroomgodeffen, en vrou Thetis kamenieren,
 Gy moet met zeegewas de heldenlyken sieren,
 En droogen 't purpre bloed van hunne wonden af,
 Die 't leven laten voor Vorst WILHEMS waterstaf.
 Zo klonk 't orakel van Neptunus door de zaalen
 Van 't prachtig zeepaleis. dit most ik u verhaalen,
 O zusters: laat ons, na 't verrichten der geboôn,
 Den Vader groeten, en ons buigen voor zyn troon:
 Want Koning WILHEM landde op 't goddelyk begeeren,
 Voorspoedig aan de kust der Britten. laat ons keeren.
 Hier zwygt God Triton: en de gansche waterstoet
 Verdwynt uit elks gezigt, en dompelt in den vloed.

*Triton
 staakt
 zyn rede,
 en de Zee-
 godinnen
 verdwy-
 nen.*

*Vreugde
binnen
Londen
over des
Konings
weder-
komst.*

De Vorst genaakt terwyl de hoofdstad, daar de menschen,
Vervrolykt door zyn komst, de straat met zegenwenschen
Vervuilen: daar 't gejuich en vrolyk handgeklap
Tot aan de wolken ryft. gemeente en ridderschap
Verschynen elk om stryd. het grimmelt op de daken
Van Britsche burgeren. de vreugdevuuren blaaken.
Men plant de toortsen voor de glazen, daar de gloed
De minnevonken toont van 't burgerlyk gemoed,
En strekt een zinnebeeld van vriendschap, trou en liefde.

*De Koningin
verwelkomt
haar Ge-
maal.*

Voor al de Koningin, wiens borst de Mingod grieve,
Omhelst haar Echtgenoot in 't hof: die schoone bruid
Trekt weêr zyn wapenrok en oorlogsrusting uit.

De Ryksraad nadert om den Voogd van 't ryk te groeten.
Elk werpt zich neêr, en kust de koninklyke voeten.
Elk roemt zyn heldenwerk, en zege, in 't Iersch gewest
Verkregen, daar geweld, en doodelyke pest
Van oproer en krakkeel most zwichten voor zyn degen.

*De Vorst
beveelt
den Ryks-
raad de
algemeen-
ne zaaken
van Euro-
pe te
overwee-
gen.*

De Vorst gebied den Raad de zaaken t'overweegen,
En 't algemeen bederf, dat in dien oorlogstyd
d'Europeische landen dreigt, door wakkerheid, door vlyt,
Door onderstant van geld, en magt van volk te keeren
Zyn aanspraak raakt het hert der mannen, en zy zweeren,
In 't geen de Koning eifcht, Euroop ten dienst te staan,
En bieden hem hun hulp, hun goed en leven aan;
Om alles voor 't geloof, de rust, en d'oude wetten,
Door zynen arm, naast God, behouden, op te zetten.

De

De Koning was niet lang gekeert in Londen, of
 De stad en 't gansche ryk ontfangt gewenschte stof
 Tot juichen, want de dag, de schoonste van de dagen,
 Die hem ter waereld bragt, wierd op God Febus wagen
 Door 't aardryk omgevoert. elk groet den morgenglans,
 En Tithons echtgenoot, terwylze aan 's hemels trans
 Uit Nereus schoot verschynt met ongemeene stralen,
 Gehult met gloeiende robynen en koraalen,
 En roozen in de pruik gevlochten tot sieraad.
 Die dag, voor 't Britsche ryk en Neêrlands vryen Staat
 Zo heilzaam, word geviert van alle Londenaren.
 't Was op dien zelve dag, dat schelmen en barbaaren,
 Door 't helsche nachtgespuis gemoedigt, werkten om
 De koninklyke stad, paleis en heiligdom
 Te smooren in den gloed van buskruit: maer Gods oogen
 Ontdekten 't snood verraad, tot Londens hulp bewogen.
 De straf, die vaak op wraak van gruwel stukken loert,
 Verraschte 't vloekgespan, eer 't werk wierde uitgevoerd.
 Die dag word jarelyks door 't Britsche ryk, en Londen
 Op 't herelykst geviert: daar zo veel duizend monden,
 Bezwangert van 't gejuich, in dien gewenschten staat,
 Gods goedheid looven voor het stuiten van 't verraad.
 Gy zaagt ook op dien dag, ô Londen, in uw muuren
 De bruiloftstoortssen en God Hymens offervuuren
 Ontsteeken, toen den Vorst, uw dierbaar Troonjuweel,
 De schoone Ryksprinfes, Maria, viel ten deel.

*De ge-
boorten-
dag des
Konings,*

*en d'ont-
dekking
van 't
buskruit-
verraad*

*binnen
Londen
geviert,*

*WILHEMS
geboorten-
dag is ook
zjn trou-
dag.*

Geboorte- en huwlyksdag, in 's hemels raad beschoren,
 De rust van 't Britsche ryk wierd met uw vrucht geboren;
 De Godsdienst, die door dwang der kerktirannen stond
 Gekluistert, losgemaakt door zulk een trouverbond.
 Verheerlykt jaar op jaar met alle plegtigheden
 Den dag, die WILHEM teelde, en siert uw blanke leden,
 Beroemde maagden van 't gezegende Albion!
 Juicht, Britsche burgers, juicht! ik zie de morgenzon
 Uw hooge zegepoort beschynen van de kimmen,
 En deelen in uw vreugde, ô Londen, onder 't klimmen
 Aan 't hemelsche gewelf! God Febus aangezicht
 Staat blyde, en zaait een gloed van stralen, ryk van licht.
 De marmre boog vertoont de vrygevochte steden
 Van Ierland, eer verdrukt, mishandelt en bestreden
 Door 't Roomsche kerkgeweld; wanneer Gewetensdwang
 In 't ryk den sceptor voerde, en zwoer den ondergang
 Van Jesus waare kerk, en haare altaargenooten.
 Men ziet aan d'andre zy de Nederlandsche vlooten,
 Gelaân met oorlogstuig, en legervolk bemant,
 Door 't pekkel bruizen, daar de Vorst in Torbay land.
 Het beeld des Konings, door de kunst gewrocht naar 't leven,
 Versiert de zegezuil van Londen, hoog verheven
 Aan 't hoofdpunt; daar de glans dier groote Majesteit
 In 't heerlyk wezen blinkt, en zich alom verspreid.
 D'Oranje wimpel waait van boven, en de stander
 Van 't Britsche ryk, gepaart, vereenigt met elkander.

*Eerpoorten voor
 den Koning bin-
 nen Lon-
 den opge-
 recht.*

Zy

Zy vlechten zich in een op 't speelen van den wind.
 Een Herkules, wiens beeld den Vorst gelykt, verflind
 De ryksgedrogten en verwoede Moordharpyen,
 Uitvoerders van geweld, en Jakobs tirannyen.
 God spaar den Koning, en de schoone Koningin.
 Zo roepen op de straat de burgers, eens van zin.
 Een anderfchenkt den vocht van Liber, onder 't ichreeuwen:
 Leef, WILHEM HENRIK leef, een lange ry van eeuwen.
 Leef lang, Maria, met uw Echt- en Troon-genoot:
 Verduur uw vyanden, Vorstin, braveer de dood.
 Zo word met wensch op wensch het jaarfeest van den koning Het jaar-
feest ein-
digt in
den nacht.
 Besloten. yder keert weêr vrolyk naar zyn woning,
 Gelicht door 't vreugdevuur, in 't midden van den nacht,
 Daar hem zyn bedgenoot met opene armen wacht.

Einde van het Zevende Boek.

V E R K L A R I N G

Van de PRINT voor 't VIII BOEK.

*Een koningsmoorder, of die toeleide om den Vorst
Te dooden, word op 't rad, door hetschen gloed ontsteeken,
Gedraait. Gerechtigheid wil zulk een gruwel wreeken.*

Een gier doorpikt de long en lever in zyn borst.

Een Moordharpje slaat haar klaauwen in zyn leden.

*De Ryksraad treurt by 't graf van WILHEMS Gemaalin,
En zwaait de lyktoorts voor die groote Koningin.*

*Een Arend voert haar ziel naar boven van beneden,
Om by 't Godinnendom te plaatsen in de lucht.*

De Koning wandelt met de Vrede langs de wegen.

*Hy toont haar Namen op de steenrots met zyn degen;
Een vesting door natuur en boukunst hoog berucht.*

*Wy moeten eerst die stad voor Karel weder winnen,
Zo zegt hy, eer ik u door 't aardryk voer ten toon.*

Een Engel kroont den Vorst met eene zegekroon.

De Godsdienst en 't Gerecht geleiden, bly van zinnen,

*De Vrede op haren togt, daar zy in 't witte kleed,
Gevolgt van Bachus, die den doffen geest kan streelen,
En Ceres, mild in graan en vruchten uit te deelen,*

Met WILHEM hand aan hand voor Janus tempel treden.

*De krygsknecht vlucht van 't veld met slepende banieren:
Daar Moesel, Maas, en Rhyn, en Sambre zegerieren.*

WIL.

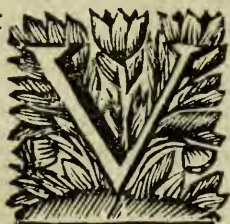
B. de Slooghe, J. V. D. et M. Bruc. R. Com inv: del: fecit.

WILHEM DE III.

ACHTSTE BOEK.

't

Ernielend kryggeweld, dat woed in alle
landen

Van 't uitgeteerde Euroop, daar d'oor-
logsfakkels branden,

Vergunt den Vorst geen rust, maar wekt
van tyd tot tyd

Zyn heldenarbeid. hy wapent zich ten stryd.

Hy moet al weêr door zee met opgespanne doeken

Laveeren, om de magt van Vrankryk op te zoeken

In Karels Nederland, den krygsstoel van Belloon,

Daar hem zyn leger wacht. pas treed hy op den troon,

Of word gedwongen om naar 't heir der Bondgenooten

Te keeren met zyn Britsche en Nederduitsche Grooten,

Doorluchte mannen, die, van Mavors opgevoed,

Steets blyken gaven van hun oorlogskunde en moed.

Hoe menigmaal zal ik door Nereus watervelden

U volgen, en uw vloot, ô voorbeeld aller Helden,

Geleiden van de kust der Britten naar het strand

Der Batavieren, uw geboorte- en vaderland?

*De Ko-
ning steekt
weder
over uit
Engeland,*

Myn Zangheldin, gewekt door fchorre krygsbazuinen,
 Begeeft zich weder 't fcheep, daar 't krytgebergt zyn kruinen
 Tot aan de wolken beurt, en fteekt van d'oevers af
 Met WILHEMS zeebanier, en volgt zyn legerftaf.
 Men licht een groot getal van mannen, die voor dezen
 In 't Ierfche koninkryk hun oorlogsplicht beweezen,
 En zendze naar de kuft van Vlaandren, om de magt
 Van 't Bondgenootfchap, daar de Vorft zyn hulp van wacht,
 Te fterken, en 't geweld der Franfche roofgedrogten,
 Dat gansch Europe ontruft, te keeren op hun togten:
 Want Karels erfland word gedreigt aan allen kant,
 De dorpeling verwoeft, en fchuur en hut verbrand.
 De Koning Lodewyk, door oorlogsluft gedreven,
 Had zich in 't leger met zyn hofgezin begeeven,
 En Namen, lang vermaard door fterkte, wechgerooft.
 De Britfche Troonmonarch, en Neêrlands Legerhoofd
 Neemt affcheid van den Staat, daar duizend onderdaanen
 Hem voorspoed wenfchen, en begeeft zich by zyn vaanen.
 De dappre Beyervorft, tot Landvoogd aangefteft,
 Bercid zich, als 't gerucht de komft des Konings meld,
 Om hem naar waarde met zyn hofstoet op te wachten.
 Zy treên in krygsgefprek, en fcherpen hun gedachten,
 Om 't heir van Lodewyk een voordeel af te zien,
 En Luxemburg in 't veld kloekmoedig 't hoofd te biên.
 De legers trekken door de landen hene en weder,
 En flaan de tenten voor elkanders oogen neder.

*en begeeft
 zich naar
 zyn leger.*

Het

Het Bondgenootschap vlamt op stryden. 't oorlogsvuur
 Ontvonkt den legerknecht, en groeit van uur tot uur
 In 't edelmoedig hert van ruitren en soldaaten.
 Elk wil op 't bed van eer zyn dierbaar leven laten,
 Of zegepraalen van den vyand in den slag.
 Zo word de moed van 't volk door WILHEMS krygsgezag
 Ontsteeken, en 't getal der strydbre hulpgenooten
 Vermeerdert dagelyks in 't leger, om dien grooten
 En onverfaagden Held, die voor Europe waakt,
 Te dienen in den nood, terwyl de tyd genaakt
 Om 't heir van Lodewyk, zo groot en vol vermogen,
 Met uitgetogen zwaard te trekken onder d'oogen.
 De Britsche Veldheer spreekt zyn metgezellen aan:
 't Is tyd, ô mannen, om den vyand op te slaan,
 En over het verlies van Namen ons te wreken.
 Hoe Luxemburg 't gevecht steeds weigerde, is gebleeken.
 Nu moeten wy zyn heir verrassen, en, in spyt
 Van zyn voorzigtigheid, hem dwingen tot den sryd.
 Grypt moed myn helden, die, bekranst met laurebladen,
 In 's vyands bloed geverft, door uw manhafte daaden
 Uw naam onsterfelyk maakt, en streeft hoe langs hoe meer
 Door oorlogsdeugd ten top der ewigdurende eer.
 Ik zag u menigmaal uw dierbaar leven waagen,
 De dood braveeren, en op 's vyands nederlaagen
 In 't bloedig veldgevecht of zwaar beleg der steên
 Uw zege stichten en vermaarde krygstroepen.

*Hymne-
 digt zyns
 bendes.*

Bewaart de glori door uw wapenen verkregen.
 Zo blinke in ewigheid de luister van uw degen
 Hier boven aan 't gesternt. zo roem' van eeuw tot eeuw
 De nazaat uw bedryf. valt aan op 't veldgelchreeuw,
 Op 't oorlogsteken, dat myn krygsgezag zal geeven,
 En dient my als voorhene, ô helden, met uw leven.
 Ik zal uw trouwen dienst erkennen, en uw moed
 Beloonen naar waardy in voor- of tegenspoed.
 't Is my genoeg, als elk zyn pligten zal betrachten:
 Want van Gods gunst staat ons de zege alleen te wachten.
 Zo spreekt de Koning voor zyn heir op 't oorlogspaard.
 Daar elk hem bystant zweert, en zwaait het glimmend zwaard
 Tot driemaal achter een. de magt der Batavieren
 Treed naar den vyand toe met vliegende banieren,
 Met wapentassen, ryk gevult met kruit en loot.
 De Brittenlander, Spaansche en Duitsche bondgenoot
 Bezet de posten, door den Veldheer aangewezen,
 En yvert om zyn pligt te toonen als voordezen.
 Daar valt de krygsknecht aan, en loft aan allen kant
 De donderbussen, dat de lucht en 't vechterperk brand,
 Dat aarde en hemel dreunt. de Fransche benden leggen,
 Bebolwerkt van een berg, begroeit met dichte heggen,
 En kreupelbossen, tot haar heirpost uitgezocht,
 Om WILHEMS krygsgevolg te stuiten op den togt;
 En, van een schans gediend, bezet met bateryen,
 Den fellen aanval af te keeren onder 't stryden.

*Gevecht
 by Steen-
 kerken.*

Een

Een diepe veldmoeras omringt de linke zy
Van Vrankryks heir, en zet den vyand voordeel by.
Doch 't werk, hoe zwaar in 't oog, valt licht om uit te voeren,
Als een stantvaste wil zich nimmer laat ontroeren
Door laffe vrees, maar vaart met lust in arbeid voort.
Dan treft de schutter, door zyn glorizucht bekoort,
Het voorgestelde wit. zo streeft men, nooit verlegen,
Noch voor gevaar beducht, langs ongebaande wegen
Ten top van eere, en blyft onsterfelyk door 't bestaan.
Zo tast de Britsche Vorst zyn tegenstanders aan,
En wint den heuvel, dien de Franssen kloek beschermen,
Na dapper vechten, door beleid en kracht der armen.
De mannen storten van den bergtop naar beneên,
Door kogels, fabels en granaaten afgestreên,
Ontsielt of zwaar gewond. het laauwe bloed der helden
Druipt neder van de kruin des heuvels op de velden.
De Bondgenoot houd lang zyn aangewonne post
Door moedig stryden in, schoon 't werk veel mannen kost,
En maakt zich meester van kortouwen en mortieren,
Op Vrankryks legerplaats geplant. de Batavieren
Beschermen lang den buit, (terwyl de strydgenoot
Hun moedig bystant bied) en schieten schoot op schoot
Op d'aangedronge magt en vyandlyke benden,
Die zich op d'orders van den Veldheer derwaarts wenden,
Om 't noodig oorlogstuig, door moed en dapperheid
Verover't, hun geweld t'ontrukken. yder pleit

In 't harnas voor zyn Heer, voor 't recht en d'eer der landen.
 Zo vliegt elks glori, daar de zwavelvuuren branden,
 In 't midden van de vlam ten hemel. 't grof kanon
 Verheft der helden deugd veel hooger dan de zon,
 En galmt hun daaden uit met donderende toonen,
 Dat dal en heuvel kraakt. zo ftryden Mavors zoonen.
 Zo staat de Bondgenoot in 't smookend vechterk pal.
 Maar 't heir van Lodewyk, veel grooter in getal,
 Verpooft van tyd tot tyd zyne afgefloofde knechten,
 En fterkt elk ogenblik zyn vaanen, onder 't vechten,
 Met verfcbe mannen, met kanon en krygsgevaart.
 't Schynt of hier 't aartryk, weêr bevrucht, foldaaten baart;
 Als Kolchis grond, wel eer bezaait met drakeranden,
 (Gelyk d'aaloudheid dicht) door koning Jazons handen.
 Niet anders groeit op 't veld de magt van Lodewyk
 Van alle kanten aan. de Vorft van 't Britfche ryk
 Beveelt zyn krygsgevolg in orde en met geleden
 Te rug te trekken, en den fellen ftryd op heden
 Te ftaaken. yder voert, op 't koninklyk gebod,
 Zyn legerknechten af, en wenfcht een beter lot:
 Dewyl de krygskans gunt de zege aan geen van beiden.
 Zo eindigt het gevecht, en bei de legers fcheiden.
 Maar 't vechterk legt bezaait met lyken, in den flag
 Van wederzyde ontfielt. ô dodelyke dag
 Voor veelen, die hun bloed vergooten, en hun leven
 Op 't yfelyk krygstoneel, daar zo veel mannen bleeven,

*Einde van
den ftryd.*

Ver-

Verruilden voor de dood! ô gruwelyk gezigt,
 Gy toont ons klaar wat haat en vyantschap verricht!
 God Febus zelf (wien zou dit schoufpiel niet verveelen?)
 Besterft, en spoelt zyn as en smookende gareelen
 In Nerëus plaffen af. de Vader staat verzet,
 En dryft de rossen van zyn zonnekoets te wedt
 Veel vroeger als voorheen. de Boschgodinnen klaagen,
 En treuren op de doôn, door droefheid neêrgeflagen:
 Zy mengen 't heldenbloed met traanen op den grond,
 En kussen een voor een den bleekbesturven mond.

De Koning WILHEM kiest een heirpost voor zyn mannen,
 En geeft bevel óm straks de tenten op te spannen.
 Hier dankt de legerknaap den hemel, die den Vorst
 Beschermd, en 't doodlyk loot afkeerde van zyn borst:
 Want zyne dapperheid ontzag geen krygsgevaaren
 In 't midden van 't gedrang der vyandyke schaaren.
 Hy waagde in 't veldgevecht zyn leven onverfaagt:
 Dat leven, zelf door God verdedigt, word belaagt
 Van schelmen, omgekocht door Vrankryks goude schyven,
 Verraders, die hun loon voor snoode moordbedryven
 Verwachten van den Vorst, die 't Leliryk gebied.
 Hoe zal myn Zangheldin het geen in 't heir geschied
 Verhaalen zonder schrik? ik zie de zonneglanffen
 Verbleeken aan 't gewelf en hun verheve tranffen.
 De waereld siddert op haar as. de hemel beeft.
 En 't reedlyk schefiel, dat die gruwelen beleeft,

*Verrandelyk
 toeleg op
 het leven
 van den
 Koning.*

Staat

Staat doots. de tong verstyft, en weigert om te spreken.
 Hoe kan een menschenhert zo snood een opzet queeken,
 En baaren, van de hel bezwangert, zulk een vrucht,
 't Bederf van gansch Euroop, daar Goden mensch om zucht?

*Grand-
val, aan-
leider van
't schelm-
stuk,* Grandval, een edelman, maar van de deugd verbastert,
 In Vrankryk voortgeteelt, met schelmen, waard gelastert,
 In 't vloekverbond getreên, besluit Vorst WILHEMS dood,
 En maakt zich schuldig aan een gruwelstuk, zo groot
 Als ooit wierde uitgedacht. men had een jaar te voren
 Alrede 't moorduur in den veldtocht uitverkoren;
 Maar 't werk wierd door 't vertrek des Konings toen gestoort.
 Dien aanslag zal men nu hervatten. 't loon bekoort
 Den meester; die zich vleit met rykdom, hooge staaten,
 En titelen van eer. maar neen, de Grooten haaten
 d' Uitvoerders van 't verraad, schoon 't schelmstuk word be-
 En of de zaak gelukt, het loon, dat u verblind, (mint.
 Verwoede monsters, zal niet volgen. uw verwachting
 Zal u bedriegen, en vervloeking en verachting
 De prys verstrekken van uw gruwelyk verraad:
 Ja wroeging, die de ziel met geesselroeden slaat,
 't Gewisse brandmerkt, en met scherpgewette tanden,
 Tot wraak van 't lasterstuk, steeds knaagt aan d'ingewanden,
 U beulen nacht en dag. dan zult gy grooter smert,
 Onlydelyker pyn gevoelen in uw hert,
 Als eer Prometheus, om 't ontrooven van de vonken
 Der zonne op Kaukasus met ketenen geklonken,

Moft

Most dulden, daar hy wierd door Jovis adelaar
 In d'ope borst gepikt. maar gy, ô moordenaar,
 Vervloekte koningsbeul, gy staat naar WILHEMS leven,
 Door zucht voor Lodewyk en Jakob aangedreven,
 En schrikt niet voor de straf, die volgen zal. de tyd
 Is reeds bestemt: wanneer de Vorst langs 't leger ryd,
 Of zich op weg begeeft om Vrankryks magt t'ontdekken,
 Dan zal men 't edel bloed vergieten; en voltrekken,
 In een bedekten weg gelegen, 't gruwelstuk,
 Door moordroers, op zyn borst geloft; en, zo 't geluk
 't Vertrek begunstigt, naar de Fransche tenten vluchten
 Te post in zegepraal, en deelen de geruchten
 Van Koning WILHEMS dood aan 't gansche leger uit,
 Ja roemen in dien moord. dit's 't oogwit. dit's 't besluit.
 Maar God, die lang den Held beschermde in lyfgevaaren,
 Bevryd hem voor 't geweld der woedende barbaaren.
 Het opzet word ontdekt; Grandval gevangen voor
 Den rechterstoel gesleept: hy geeft den Raad gehoor,
 Die naar de waarheid vorscht, en openbaart met schanden
 De voorgenome zaak, zelf buiten pyn en banden.
 Hy word ter dood gedoemt, en sneuvelt op 't schavot
 Door handen van den beul. dit is der schelmen lot.
 Verraders, spiegelt u, en laat zyn straf u leeren,
 Nooit naar der Vorsten bloed te dorsten, noch te zweeren,
 Op hoop van loon, 't bederf van 't koninklyk geslacht.
 Tirannen worden zelfs met oneere omgebracht.

gevangen,

*en met de
dood ge-
straf.*

Het heir van Vrankryk zoekt terwyl door donderklooten,
Charleroy Door bomben, voortgestuwt van buskruit, en geschooten
gebom- Uit yzre buiken der mortieren; door geweld
bardeert, Van zwaare stukken en kortouwen, op het veld
 Voor Charleroy geplant, die vesting te bespringen,
 En onder 't rookend puin met haar bezettingen
 Te smooren door dien gloed. twee werven word de zon
 Gewekt door 't dreunen van 't verslindende kanon,
 En door den dikken damp van zwavel, onder 't klimmen
 Uit Nereus pekelfron, verduistert aan de kimmen.
 Twee dagen word de stad beschoten, en geblaakt
 Door bliksems van 't metaal: maar Vrankryks Heirvoogd staakt
en weder Zyn opzet, en geeft last om aanstonds, onder 't roeren
verlaaten. Der trommen, 't leger van de wallen af te voeren:
 Want Koning WILHEM houd een waakend oog in 't zeil:
 Hy slaat zyn handel gade, en slaapt voor Neêrlands heil.
De legers Het herfftsaizoen, gevolgt van ongestuime vlaagen,
trekken En regenbuijen, die de legerknaapen plaagen,
uit het En dwingen 't open veld te ruimen, naakt in 't end.
veld. De legers trekken af. elk voert zyn regiment
 Naar d'aangeweze stad: daar rusten d'oorlogslieden
 Zo lang tot eindelyk de noordsche stormen vlieden,
De somer En aangenamer lucht de beemden voedsel geeft.
opent den Dan preft de Britsche Vorst zyn heir te velde, en streeft
veldtogt: Den Franschen vyand met zyn Bondgenooten tegen.
 Zyn krygsbeleid verkiest een heirpost, wel gelegen,

En

En veilig voor zyn volk. zo doet de Veldheer van
 Den Lelikoning ook. hier draaft de legerman,
 En slaat de tenten op. daar zweeten d'akkerlieden,
 Die 't heir beschanffen en begraaven, door 't gebied
 Der hopliên aangezet tot werken. yder wroet
 Met schuppen in den grond, en dekt den oorlogsstoet.
 Elk woelt. elk toont zyn vlyt, en volgt de krygsgeboden.
 De manke Mulciber brengt wapens om te dooden,
 En deelt zyn moordgeweer aan beï de magten uit.
 Hy word verwelkomt in de tenten door 't geluit
 Der legertrommen, en de toonen der trompetten.
 God Mavors, die wel eer, gevangen in zyn netten
 Met Venus op de koets, een schoufel voor de Goôn
 Verstrekte in 't hemelhof, denkt niet meer aan dien hoon;
 Maar eert hem, als een vriend, en looft zyn bezigheden
 In 't slypen van het staal en oorlogstuig te smeden.
 Zy treden zy aan zy, als broeders, over 't land,
 Daar elk zyn vaanen voor hun woedende oogen plant.
 Bellone stapt'er by. de rode pluimen hangen
 Van heuren blanken helm. de haarlok krielt van slangen.
 Het lichhaam, grof van leeft, versiert het krygsgewaad.
 Zy laat een bloedvlak op den bodem, daarze gaat.

*daar Vul-
kaan,*

Mars,

*en Bellone
zich ver-
toonen.*

De Fransche Luxenburg in oorlogskunst ervaren,
 Had, om 't veroverd land voor brandschat te bewaaren,
 Het open veld beschanst, omgraaven en bemant,
 Reduiten opgerecht, en, 't geen de tegenstant

*De linien
der Frans-
sen*

Vereifchte , door zyn vlyt bevordert naar behoren.

*worden
door den
Hertog
van Wir-
tenberg*

De Wirtenberger , door den Koning uitverkoren

Om die befchanffingen te dwingen , trekt vol moed

Te velde , en naakt de poft van Vrankryk met zyn floot.

De mannen zwemmen door de gracht , en overvallen

Den vyand , daar hy zich verweert in d'aarde wallen ,

Of uit zyn fterkten vecht ; doch vruchteloos : de kans

*overwel-
digt ,*

Begunftigt Wirtenberg , en d'opgeworpe fchans

Moet buigen voor 't geweld met haar bezettingen.

Het Fransche leger deift . men volgt met bloote klingen

De vluchtgenooten na . veel sneeven door 't geweer ,

Of ftorten , zwaar gewond , op 't purper vechterk neêr.

*en de lan-
den onder
brand-
fchattin-
gengezet.*

Deze overwinning zet de ganfche landftreek open ;

En yder moet voor geld zyn erf en vryheid koopen ,

En fchattingen aan 't heir betaalen , naar waardy

Van 't goed , dat hy bezit : doch zonder tyranny.

Men geeft de reden plaats in 't fchatten en waardeeren.

Maar laat ons weêr naar 't heir der Bondgenooten keeren ,

Daar Neêrlands Wapenhoofd met zyn gepaarde magt

Den Franschen Maarschalk en zyn ryksbanieren wacht :

*Opiogt
van
Luxen-
burg ,*

Want Luxemburg trekt op met al zyn legerknechten ,

Om koning WILHEM met zyn helden te bevechten ,

En aan te grypen op de poften , daar hy leit.

Dien aanslag neemt hy voor . 't gefchied , als 't is gezeit ,

En door den Legerraad in 's Hertogs tent beflooten.

ô Zanggodinnen , die , als Febus speelgenooten ,

Den

Den godgewyden berg, Parnassus, door den toon
 Van uwe gorgels streelt, daar yder naar de kroon
 Der eedle zangkunst dingt, begunstigt my, ziet neder;
 Ik heb uw bystant weêr van noden stuurt myn veder:
 Op dat ik dezen stryd, daar elk, door d'eer bekoort,
 Geen loot noch sabel schroomt, mag zingen als 't behoort.

De Britsche Veldheer, diende tyding word gedraagen,
 Dat Luxemburg genaakt, om 't leger te belaagen,
 Stelt al zijn troepen in slagorde, en wacht aan 't hoofd
 Van 't Bondgenootschap, dat zyn heirbyl trou belooft,
 De Fransche benden af. de Legerhoofden ryden
 Door 't heir, en moedigen hun knechten om te stryden.
 Elk staat gelyk een rots. daar naakt de lelivaan.
 Men steekt van wederzy de veldkortouwen aan,
 En groet elkander met een stem uit koopre kaaken.
 De Vlaamsche bodem beeft. de korenakkers blaaken.
 De graanhalm druipt van bloed. vrou Ceres priester vlucht.
 't Gespan van Febus raakt aan 't hollen in de lucht.
 De voerman waggelt op den wagen onder 't mennen.
 Merkuur daalt neder uit den hemel op zyn pennen,
 Zo dra God Jupiter 't gedruis van 't klinkend staal
 Gewaar word, en 't kanon hoort dondren in zyn zaal.
 De bode keert, en meld aan 't Hoofd der hemelschaaren,
 Hoe fel de legers woên. de Boschnimf rukt d'altaaren
 Van Faunus uit den brand, en aarzelt voor 't geweld.
 De groote WILHEM draaft langs 't leger over 't veld,

*dien de
 Koning
 van En-
 geland
 afwacht.*

*Veldslag
 van Lan-
 den.*

Daar duizend kogels en geflingerde granaaten
 Door 't vechterperk snorren. daar zyn ruiters en soldaaten
 Den aanval stuiten van den vyand in den stryd.
 Elk toont zyn kracht en moed, daar zich de Veldheer quyt,
 Gelyk een Oorlogsgod, en voorgaat zonder schrikken.
 Men loft aan allen kant de vuurroers, onder 't mikken,
 Wanneer de hopman schreeuwt: geeft vuur. hier dreunt de
 Gins klinkt de krygsbazuin: terwyl de legerdrom, (trom.
 Gemoedigt door dien toon, slagorden en geleden
 Der tegenstandren breekt. de paardevoeten treden
 Op manneschinkels, op den buik en 't ingewand,
 En delven arm en been en bekkeneel in 't zand.
 De koppen rollen langs den grond, door yzre klooten
 Geslingert van den romp, vermorzelt en doorschooten.
 De Dood, geborsten van haar keten, voert een ry
 Van moordtrouwanten aan, de Woede en Razerny,
 De Wreetheid en 't Geweld. de bloedbanieren waaijen.
 Men hoort den legerhaan moord, roof en onraad kraaijen.
 De bruine zwaveldamp benevelt elks gezigt.
 Het omgewroete stof verdooft het zonnlicht,
 En scheidt een naaren nacht. de veldrivieren groeijen,
 En zwellen van het bloed. al d'oorlogstormen loeijen.
 Een deel van 't voetvolk word geplaatst in struik, in heg,
 En kreupelbossen, om te schieten op den weg,
 Waar langs de vyand trekt, en naakt om door te dringen.
 Veel stryden dapper in 't verweeren. veel bespringen

De postbeschermers, dat hun bloed en arbeid kost.
De moede krygsknecht word door verschen afgeloft,
En elk moet op zyn beurt door vuur en kogel streeven.
De brave Beyervorst, door heldendeugd verheven,
Een ridder, welgemaakt van lichhaam, wiens gelaat
Naar Mavors wezen zweemt, munt uit in 't kryggewaad
Aan 't hoofd van Karels heir, op 't brieschend ros gestegen.
De rechte vleugel word verdedigt door zyn degen,
De Fransche ruiterbende in 't naadren afgekeert,
En d'aanval reis op reis gestuit. hy triomfeert,
En houd zyn legerplaats voor Luxemburg geslooten.
En gy, ô Prinssen, die de magt der Bondgenooten,
Hanover, Brandenburg hier aanvoert, uw beleid
Versterkt den Britschen Vorst: uw moed en dapperheid
Staat Vrankryks leger dier: uw roem zal nimmer daalen,
Maar ewig ryzen met de dagtoorts en heur stralen.
En gy, ô Neêrlands volk, beroemde Batavier,
Myn Zangnimf zal u nooit verzwigen op 't papier;
Dat, door uw oorlogsgloed ontsteeken, raakt aan 't branden!
Gy, die hier 't leven laat, gy blyft in d'ingewanden
Van uwen landgenoot begraven; en de tyd
Verewigt uwe deugd, in weêrwil van den nyd!
Athlone, en Suylesteyn, en Portlant, d'eer der braaven,
Obdam, en Sgravemoer (die eer zyn heldengaaven
In 't wederspannig ryk, door Stuarts dwang ontroert,
Op 't heerlykft heeft getoont, van Ginkel aangevoert:

Dat

Dat tuige ons Ierland, en zyn vrygevochte wallen)
 Staan pal en onverfaagd, daar duizend helden vallen.
 Daar Zolms zyn been verliest, waar door hy 't leven liet.
 De Vriefche Kazimier, die 't ftrydend volk gebied,
 Als Maarfchalk van den Staat, verliefd op krygslaurieren,
 Besproeit de lelien van Lodewyks banieren
 Met purper heldenbloed, vergooten door zyn zwaard.
 Die Prins, een bloedverwant des Konings, hem zo waard,
 Dringt dieper in de ziel van WILHEM door zyn daaden.
 Zyn oorlogsklepper draaft langs ongebaande paden,
 Met lyken opgehoopt, en drukt in 't bloedig stof
 De tekens van zyn draf. de vyand zal uw lof,
 O Vorstelyke Telg van Nassau, zelf verheffen,
 En ewig melden hoe uw fabelslagen treffen.
 Prins Nassau Saarburks arm, op ftryden afgerecht,
 Door sterkte alom vermaard, doet wondren in 't gevecht,
 En drukt het lemmer, dat gebeente en ribben kraaken,
 In 't hert der Fransfen, die zyn legerpoft genaaken.
 Nojel, en Birkenfelt, en Weede, die den Staat
 Steets dienden in den nood, en waakten vroeg en laat
 Voor 't heil van 't vrye volk, staan moedig voor hun benden,
 In 't midden van 't gevaar en d'oorelogs elenden.
 De koning WILHEM ziet de krygsbedryven aan,
 En moedigt overal zyn leger onder 't slaan.
 Zyn byzyn kan den moed der bloden zelf ontsteken.
 Zy ftryden onvermoeid, die eerst in 't ftryden weeken,

En aarzelden door vreeze of doodschrik aangevat.
O deugd! ô dapperheid! die al den aardfchen fchat
Door uwen glans verdooft, gy troft de goude kroonen!
Een laffe Vorst onteert zyn koninklyke troonen;
Die, als een vrouw, gedoft met purper hofsatyn,
By dartle maagden zich verlustigt in den wyn,
En 't ryk verwarelooft door ongebonde lusten:
Maar zy, die op den grond in 't glimmend harnas rusten,
Door ftryd op ftryd vermoeit; en vliegen voor 't altaar,
Den Kruisgod toegewyd, door 't uiterfte gevaar:
Die voor de rust van 't volk, de vryheid en de wetten,
Bezgelt door hun bloed, den voet in 't vechterk zetten,
Verdien en eer op eer, en worden hier beneên
Geviert, verheerlykt, en, als Goden, aangebeên.
Die lof komt WILHEM toe. dat tuigt zyn ganfche leven;
En zo veel wondren, door zyn ftrydbre vuift bedreven,
Verkonden overal de glori van zyn naam,
Door 't ront gedragen op de vlerken van de Faam.
Dat meld ons Landen, daar zyn felle blikfemfchichten
Door 't harnas booren: daar de ftoutfte mannen zwichten
Voor 't woeden van zyn kling: daar grooter oorlogsmagt,
En d'eer van Vrankryks Huis, verheerlykt door 't geflacht
Der Lelikoningen, voor zyn geweld moet buigen.
En gy, ô Jakobs zoon, ô Berwyk, zult getuigen,
Dat u de braaffte Prins ontwapende in den ftryd,
En met zyne armen greep. maar hoe! gy zwelt van fpyt,

Daar gy den fabel werpt voor zyne voeten neder.
 Bedaar, en ſchroom geen leet; de Vorſt bemint u teder,
 Schoon gy zyn leven haat, en toelegt op zyn dood.
 Zyn vrientſchap kan die drift verſchoonen, daar ze ſproot
 Uit kinderlyke min, door kracht van 't bloed bewogen.
 Verban uw vyantſchap, en zie met andere oogen
 Den aangehuwden zoon, den vriend, en bloedverwant
 Van uwen vader aan: hy bied u zelf de hand,
 En zal u in zyn heir, gelyk een Prins, onthaalen.

De zonnekar verdwynt met haar vergulde ſtraalen.

*De ſtryd
 eindigt.*

De vaale nacht klimt op. elk voert zyn troepen af,
 Op d'orders, en 't bevel dat hem de Veldheer gaf.

*God Mars
 daalt ne-
 der,*

De Krygsgod, in de lucht gezetelt op zyne aſſen,
 Ziet met een vrolyk oog de leden in de plaſſen
 Van 't uitgeſtorte bloed verdrinken op den grond;
 Terwyl de ziel verhuift, en vliegt uit d'ope wond.

*en ſpreekt
 tot Bellone.*

't Gaat wel: (dus ſpreekt hy tot Bellone, in 't nederdaalen)
 Zo word onze oorlogſtroon geſticht. wy zegepraalen
 Van ganſch Europe, daar de Vrede, onteert, verdrukt,
 Geboeit, mishandelt, voor myn zegewagen bukt;
 En volgt ſchoorvoetende myn bloedige gareelen
 Langs 't blakend veld, geſchokt door felle landkrakkeelen.
 Myn moordklank word alleen in Vlaandren niet gehoort:
 O neen! die dondert vaſt van 't een aan 't ander oord.
 Indien ik naar den Rhyn myne oogen ſlaa: ze aanschouwen
 Verwoeſting, moord en roof; en ſteden en gebouwen

Af.

Afweiden door de vlam, met asche en puin bedekt:
 Daar Vrankryks Erfgenaam met zyn standaarden trekt,
 Dien Prins van Baden, 't Hoofd der Duitsche krygsverwanten,
 Met zyne volken wacht, en stuit aan alle kanten
 Den aantogt van dien Vorst, den zoon van Lodewyk,
 Die voor zyn vader stryd, en d'eer van 't Fransche ryk.
 Gins trekt de Savojaard langs d' Alpen met zyn benden,
 En valt in Pignerol den vyand op de lenden.
 Hy bliksemt nacht en dag de vest: maar Katinat
 Trekt voor zyn Koning op, en red de veege stad.
 't Bestormend leger wykt met bomben en mortieren.
 De Turksche Maan, geleid van Bassaas en Vizieren,
 Bestookt den Adelaar. in 't kort, myn gezellin,
 Bellone, elk ooreloogt, elk woed, en volgt myn zin.
 O vrolyk schoutoneel! ô langgewenschte tyden!
 Zo spreekt Gradivus tot de Krygsgodes na 't. stryden.

De Veldheer Luxemburg herstelt zyn leger, dat
 Veel schade door verlies van volk geleden had;
 Waar van 'er veel verstrooit omdwaalden langs de wegen;
 En trekt voor Charleroy: een vesting, dicht gelegen
 Aan 't Henegousch gewest; verheerlykt door den naam
 Van Spanjes Troonmonarch: een wapenburg, bequaam
 Om tegenstant te biên. men houd de stad beslooten,
 Omsingelt en berent; om toevoer, hulpgenooten,
 En 't geen verwering eischt, te stuiten voor den muur.
 't Kanon, ontsteeken door den lontstok, braakt zyn vuur

*Charleroy
 door den
 Hertog
 van Lu-
 xenburg
 belegerd,*

Met schroot en kogels uit, en dondert op de wallen.
Men ziet de gevels door 't geweld der bomben vallen,
En storten op den hals van burger of soldaat.
Het bloed spoelt van de wal, en golft langs markt en straat,
Gelyk een ruime zee. de torenspitsen beeven.
De ganfche vesting, op haar heuveltop verheven,
Bezwykt en waggelt door de flagen van 't metaal.
De bleeke weduw treurt op 't lyk van heur gemaal;
Terwyl de zuigeling de vaderlyke leden,
Door 't loot gerabraakt, en van boven tot beneden
Met bloedig stof beklad, in d'armen streelt, en kust.
De Spaansche Stedevoogd, op oorlogseer beluft,
Bezigtigt over al de posten op de schanffen.
Hy slaat de stormen af, en valt op 't heir der Franffen
Door d'opgeslote poort met srydbre mannen uit.
Veel blyven in 't gevecht. veel keeren met den buit,
Noch rookende van 't bloed des vyands, op hun posten.
De versche wacht bezet de plaats der afgelosten;
En elk trekt beurt om beurt, daar hem zyn hopman preft,
Op bolwerk of reduit, en quyt zich voor de vest,
Gelyk een dapper held, uit schanffen en rondeelen,
En halvemaanen, daar de stormkortouwen speelen.
't Belegerend geweld vermeerdert dag op dag.
Men waagt 'er storm op storm, en wint door slag op slag
De buiteposten en bezette ravelynen.
Men slecht het horenwerk door 't springen van de mynen.

De Fransche Veldheer eischt de vesting op, en zweert,
 Indien hy van de stad in 't stormen triomfeert,
 En vechtende de wal verovert, alle zielen,
 Zo oude als jonge, door zyn sabel te vernielen.
 De Stadvoogd, geen ontzet verwachtende in dien staat,
 Pleegt met de Hoofden der bezettingen raad.
 Zy stemmen een voor een, om grooter quaad te weeren,
 De stad in Vrankryks hand te geeven, op 't begeeren.
 Men slaat de vredetrom. men plant de witte vlag,
 En vordert met geschrift een eerlyk krygsverdrag:
 Dat tekent Luxenburg. men geeft de wal ten besten,
 En trekt met vliegende banieren uit de vesten,
 Op 't roeren van de trom, en 't steeken der trompet:
 Daar Vrankryks magt de stad, met bloed gekocht, bezet.

*en gewon-
nen.*

De veldtogt eindigt, en de Legerhoofden leiden
 Hun troepen uit het veld. de Bondgenooten scheiden;
 En koning WILHEM zeilt naar d' Albionsche kust:
 Daar 't lichhaam, afgemat door oorlogsarbeid, rust:
 Geliefkoost en gestreelt van d'eer der Koninginnen,
 De schoone gemaal, Maria, trou in 't minnen.
 O gadelooze liefde! ô kuische minnebrand!
 O onverbreekbre trou! bezegelt hand aan hand
 Voor 't heilig echtaltaar, door Hymens toorts ontsteken,
 Hoe zal de waereld steeds van uw volmaaktheid spreken!
 O bruiloftsledekant! geen Venus, noch haar zoon
 Versierde uw zwaanendons met bloemen, versch en schoon

*De Ko-
ning ver-
trekt naar
Engeland,*

*liefde tus-
schen Wil-
hem en
Maria.*

Uit Cyprus hof geplukt; gefikt uit groene zoden
 In 't oude Idalie door dartle Minnegoden:
 O neen! de Godsdienst heeft u heerlyk opgespreid.
 De waare Deugd alleen, die 't hert der vroomen vleit,
 Verstreckt uw nachtsieraad, en schittert met heur straaLEN
 Door 't huwelyks vertrek en d'opgepronkte zaalen
 Van 't vorstelyk paleis. hier rust de Koning met
 Het voorwerp van zyn min. hier stoort geen krygstrompet
 Deze aangenaame rust. zo dra de morgenglanssen
 Den nacht verdryven, en het licht aan d'oostertranssen
 Ontsteeken door hun gloed; dan wekt Mariaas mond
 Met lofgezangen, die den blyden morgenstond
 Begroeten, en de gunst van God, den Schepper, looven,
 Den Koning uit den slaap. ô pronkjuweel der hoven!
 O herberg van de Deugd! door 't vorstelyke Paar
 Zo vriendelyk onthaalt! ô tempel! daar 't altaar
 Van Jesus ewig blaakt door heilige offervuuren,
 Gy rust onwankelbaar, tot vreugd van uw gebuuren,
 Op zulke zuilen, als uw Vorst en Koningin;
 Door Gods voorzienigheid, ô landgenooten, in
 Den allerhoogsten nood gezonden aan uw stranden,
 Tot berging van 't geloof, uw recht en dierbre panden.
 Dit hof, wel eer begroeit met dorenen, die pyn
 Door 't steeken van hun punt verwekten; door 't venyn
 Der hoofsche slangen gansch vergiftigt en bedürven,
 Waar door de Britsche Roos, verslenst en bleek besturven,

*Gelukkige
 staat van
 Engeland
 door de
 regen-
 woordige
 regering.*

Aan

Aan 't quynen floeg, verbeeld (hoe vrolyk keert de tyd!)
 Een Tempe, een lustpaleis, de Blyfchap toegewyd.
 Mariaas goetheid ftreelt de ziel der eedle vrouwen
 En hoofliche Jufferen, die haar gezelfchap houwen,
 Verzekert van haar gunft door 't vriendelyk onthaal.
 Haar liefelyk gefprek, haar ongeveinsde taal,
 Haar redeneringen, vol fchrandere gedachten,
 En vredeleffen, die de ruft van 't ryk betrachten,
 Verluftigen 't gemoed van yder, die haar hoort.
 De Raad, de Ridderfchap, de Burgery, bekoort
 Door haar volmaaktheid, eert haar deugden boven maaten.
 Elk toont haar in 't bewint der koninklyke ftaaten
 Gehoorzaamheid, gelyk een vreedzaam onderdaan,
 Uit liefde en niet uit dwang. elk ziet haar vroomheid aan,
 En woekert van die deugd. haar voorbeeld flicht de zinnen
 Der landgenooten, die Gods kerkbevel beminnen.
 Gerechtigheid verftrekt haar fpeelgenoot in 't hof,
 En wandelt aan haar zy. indien'er iemand ftof
 Tot klaagen vind, zy helpt den lyder in zyn quaalen.
 Haar miltheid fchept vermaak in d'armen wel t'onthaalen.
 Voor al de vluchteling, die om den godsdienft lyd,
 Van erf en huis en goed berooft, door haat en nyd
 Der kerktirannen uit zyn vaderland verdreven,
 Daar veel, om 't waar geloof gemartelt, deerlyk sneeven,
 Word door de Koningin gekoestert en gevoed,
 Geliefkooft en vertrooft in al dien tegentpoed.

*Byzondere
 deugden
 der Ko-
 ningin.*

Haar

Haar hert en schatkist staan voor d'onderdrukten open.
 Zy hoopen niet vergeefs, die op haar bystant hoopen.
 Geen hovaardy beheerscht die schoone in 't ryksgebied:
 Een hertstogt, dien haar ziel, zo needrig, haat en vlied.
 Geen wulpsheid, overdaad, noch ongebonde zeden,
 Onkuisheid, dronkenschap, die 't schefsel van de reden
 Verbastert, worden in haar hofpaleis geleên.
 Zo pronkt die groote ziel met zo veel waardigheên
 In 't schoonste lichhaam, dat natuur op 't aartryk teelde.
 Die deugd, die vroomheid, die 't gemoed van WILHEM strelde
 Voor zo veel jaaren, voed zyn liefde meer en meer.
 Hy mint zyn gemalin : en zy bemint hem weêr.
 Zy wandlen hand aan hand voor 't oog der hovelingen,
 En eedle maagden, die Mariaas wysheid zingen,
 En WILHEMS dapperheid verheffen door haar toon :
 Twee zuilen van het ryk : twee paerlen aan de kroon.
 Een ander stelt den lof van 't huwlyk op heur snaaren,
 En zingt : hoe d'offervlam van WILHEMS echtaltaaren
 Den nacht van onheil in 't beledigd Albion
 Verteerde door haar glans, gelyk een heldre zon.
 Dan volgt, hoe 't vorstlyk Paar den gulden staf aanvaarde,
 De troonjuweelen en de rykskroon, hoog van waarde,
 Door 't smeeken van den Raad en Londens burgery.
 Zo zingt de maagdeschaar, als WILHEM zy aan zy
 Met zyn Maria tred. zo juicht men langs de straaten,
 Daar 't volk, by een gevloet, van blyfchap uitgelaaten,

*Eerzangen
 der hoof-
 sche Juffe-
 ren.*

Blyfchap,

Al knielende om de koets, met een genegen zin
Den Ryksbeschermer groet met zyne Koningin.

Wanneer de Vorst, vermoeit van staat- en oorlogszaaken,
Wier bezigheden 't heil van gansch Europe raaken,
Zich naar 't paleis begeeft, na 't scheiden van den Raad,
Dan stapt de schoone vrou met een verliest gelaat
Hem vrolyk in 't gemoet, en leid hem naar de zaalen,
Daar zilvre vaten, en vergulde nektarschaalen
Den koninklyken disch stoffeeren. daar 't banket,
Dat oog en tong bekoort, word sierlyk opgezet.
Men spreekt van 't ryksbelang, en 't nut der onderdaanen,
Van Vrankrykskerkgeweld, daar 't volk verdrinkt in traanen.
Men pryft de lydzaamheid van Gods vervolgte schaar.
Men handelt aan den disch van 't oorlog, dat zo zwaar
D'Euroopsche volken drukt. zo word de tyd gesleten
Met redeneringen vol wysheid, onder 't eeten.

Wanneer de Koning zich vervaardigt tot de jagt,
(Een oefening van outs by Vorsten hoog geacht;
Die voor een wyl verpooft hun hoofsche bezigheden)
Dan trekt de Ryksvorstin den jagttrok aan zyn leden,
En wenscht hem met een kus veel voorspoed in het woudt.
O teedre bruielofts-min! geen schat, noch dierbaar goudt,
Dat Midas keur beviel, kan by uw vruchten haalen!
Ik zie de Minnegoôn van boven nederdaalen,
En vliegen om de kruin van 't koninklyk gebou.
God Hymen zwaait zyn toorts ter eere van de trou,

en eerbiedigheid der burgerij.

Maria bewijst vrient-schap aan den Koning in 't komen uit den raad.

en ryden naar de jagt.

Gezetelt op een wolk, voor 't oog der Londenaaren.
 De zon, vervrolykt door 't gejuich der Hemelschaaren,
 Beschynt de koningsstad met herelyker licht
 Dan ooit, van dag tot dag, en schittert in 't gezigt
 Van 't omgelegen land met ongemeene glansfen.
 De bossen ichateren. al d'eikeboomen dansfen,
 En gaan ten reije, als eer op Orfeus snaarespel.
 De Nimfen dartlen op de golven, door 't bevel
 Van Godt Neptunus uit zyn hof geprest naar boven,
 Om WILHEMS heerschappy door 't zeegezang te looven,
 En 't ryk, gezegent door Mariaas troongezag,
 Te groeten reis op reis in 't klimmen van den dag.
 De baaren luisteren. de winden krygen ooren,
 En zwygen om dien toon eerbiedig aan te hooren.
 Zo waagt het al van vreugde in dien gewenschten staat.
 Zo bloeit de voorspoed van den Britschen onderzaat
 Van jaar tot jaar. maar, ach! hoe keeren d'aardsche zaaken!
 O lot! den sterveling beschoren, waard te laaken,
 Hoe snel verdraait gy 't rad van 't wankelbaar geluk!
 De Blyfchap vlucht, zo dra de Tegenspoed en Druk
 Het waereltsche toneel beklimmen, en verschynen
 In 't zwarte treurgewaad na 't oopenen der gordynen.
 Een voorspook, dat veel ramps betekent, waart door 't hof.
 De nachtuil kryt op 't dak. de zwarte ravens, grof
 Van keelen, knarssen op de koninklyke transsen.
 Een uitgeteerd geraamt, gehult met dorre kransfen

*Wisselval-
 ligheid
 der wae-
 reldsche
 zaaken.*

*Voorte-
 kens van
 rampen
 in 't hof.*

Van dodelyk cypres, vliegt met een naar geluit
In 't midden van den nacht de zaalen in en uit,
En stoort den zoeten slaap van WILHEMS hoftrouwanten.
De huwlyksfakkel, die 't paleis aan alle kanten
Met heldre vlammen licht, brand flaaau. de hofwacht ziet
De sterren aan de lucht verbleeken, door 't verdriet,
Dat koning WILHEM en zyn ryken dreigt, bewoogen.
Latonaas dochter houd een sluyer voor haare oogen,
En weigert aan de lucht haar aanzigt in den nacht.
De blonde Auroor verwerpt haar tabberd, ryk van pracht;
De roozen uit haar pruik, en bloozende sieraaden,
En klimt bedrukt uit zee, bedekt met rougewaaden.
Een dikke en zwarte wolk hangt over Engeland,
En spreit haar duisternis van 't een aan 't ander strand.
De rykstroom waggelt, en de marmre zuilen beeven.
Zo stort een donderbuy, door stormen voortgedreven;
Een zee van water neêr op 't schoonste van den dag;
Terwyl de donder locit, en 't woudt door slag op slag
Van zyn sieraad berooft, en sloopst de veldgebouwen.
Dan treurt de dorpeling en bouwman, door 't aanschouwen
Van zo veel rampen, in dien fellen luchtorkaan:
Hy ziet zyn akkervrucht door bliksemvuur vergaan,
Ofzwellen in den stroom, door 't onweêr neêrgeflagen.
Zo schielyk baart de tyd in voorspoed druk en plaagen.
O Zangheldin! wie leert uw pen dit ongeval,
Dat gansch Europe, maar Britanje boven al

Zal treffen, naar den eisch beschryven op haar bladen?
 O Nimf, Melpomené, die steeds van rou beladen,
 Het klaaglied uitgalmt op den top van Helikon,
 En stort uw traanen in de kristallyne bron,
 Terwylge uw snaaren roert voor vader Febus ooren,
 En vier paar zustren, die uw treurgezangen hooren,
 Daal neder van den berg, en voeg u aan myn zy:
 Bedek uw luit met floers: kom, klaag en ween met my.
 Nu is de stoffe en tyd geboren voor uw zangen.
 Maar hoe! gy laat uw hoofd, bedroefde zuster, hangen,
 Terwyl uw stem bezwykt, en in haar gorgel smoort.
 Verstomt uw tong, Godin? noch vaart myn zangster voort.

De Britsche Koningin (maar ach! hoe beeft myn veder!)
 Die goddelyke vrou stort op het krankbed neder.
 Een heete koorts bekruipt haar teder ingewand.
 Het quaad groeit uur op uur, en neemt vast d'overhand
 In 't lichhaam, en braveert den arts en d'artsenyen.
 De heeldrank, die tot haar genezing most gedynen,
 Bestryd de quaalen, maar vergeefs. de dood, verhit
 Op moorden, vliegt verwoed van 't een in 't ander lit.
 De roozen van haar wang verbleeken door de pynen.
 Het blanke vleesch verteert aan 't lichhaam onder 't quynen.
 Het bloed, door koorts op koorts ontsteken, zied in 't lyf,
 Verdwaalt, en houd geen streek in 't vloeijen, of word styf
 In d'aderen. 't gezigt staat naar; en 't gansche wezen,
 Wel eer zo levendig, zo schoon en uitgelezen,

*Maria
 word door
 een zwaa-
 re krankte
 overvaal-
 den.*

Zo vriendelyk , zo bly , en minzaam voor elk een ,
 Waar in de Majesteit met al haar straalen schein ,
 Verliest zyn eersten glans , door smert op smert ontluifert .
 Zo legt die groote vrou , door doodsgeweld gekluifert ,
 Bevochten en gevelt op 't naare ledekant ,
 Waar voor de Dood alree haar zegestander plant .
 Hoe klaagt de koningsstad ! hoe schreien d'eedle vrouwen ,
 En hoofsche mannen , die dit routoneel aanschouwen !
 Zy staan verslagen voor de bedsponde . yder scheurt
 De vlecht en 't blanke vel . de gansche kamer treurt .
 De traanen vloeijen langs de vloeren uit elks oog .
 De Koning boven al , geraakt van mededogen
 Om 't leet der Koningin , ziet met een doodsch gelaat
 Zyn waarde bedvriendin in dien bedroefden staat .
 Hy valt haar om den hals . hy kust de bleeke kaaken ,
 En barst in klagten uit : ach ! moet ik u genaaken
 Op 't krankbed , daar gy word bestreden van de Dood ,
 Doorluchte Koningin , myn troon- en echtgenoot !
 Zal 't nootlot , ons voorheen zo gunstig , nu gehengen
 Dat ik myn lauren moet met lykcypressen mengen ?
 Ter quader uur heeft my het oorlogslot gespaart
 In 't laatste veldgevecht voor Vrankryks loot of zwaard .
 Zal ik de doodbus van myn lief ten tempel leiden ,
 Daar Karels Edelliën ons huwlyksfeest bereidden ,
 En stookten 't echtaltaar , naar onzer Vadren wet ?
 Daar ons de Britsche kroon wierde op het hoofd gezet ,

*Algemeene
verslagen-
gentheid.*

*Klagte des
Konings.*

Daar ik haar op den troon in 't ryksgewaad zag praalen,
 Zal daar die schoone voor myne oogen nederdaalen,
 En zinken in het graf? ai keer dit ongeval,
 Ai stuit dien zwaaren slag, Beheerscher van 't Heelal.
 Of is haar dooduur in uw hemelraad beschoren?
 Gy had haar tot myn bruid in 't leven uitverkooren.
 Vergun my dat ik haar in 't sterven ook verzel,
 Dan vaare ik vrolyk heene, en zeg den troon, vaar wel.
 Zo klaagt de droeve Vorst, en zygt, gelyk een ceder,
 Getroffen van den storm in 't woudt, ter aarde neder.
 Maria ziet haar Heer met stervende oogen aan.
 Myn hert is meer met u, als met my zelf, belaân,
 Zo spreektze, ô Koning, nu gy wenscht met my te sneeven.
 O neen! gy moet voor 't rijk en voor Gods kindren leeven.
 De waereld heeft uw hulp van noden. Jesus kerk
 Ziet naar uw bystant om, en geeft uw sabel werk.
 De vyand woed, en sloop de tempels en altaaren.
 De straaten slurpen 't bloed van duizend martelaaren,
 Mishandelt om 't geloof. hou moed, en leef myn Held,
 Om Neêrland en uw ryk te hoeden voor 't geweld,
 En gansch Europe door uw wapens te beschermen.
 Hoe zou de zuigeling door al de waereld kermen,
 En schreien aan de borst in zyne onnozelheid,
 Wanneer uw lykafsch in de doodbus wierd geleit!
 Hoe zou de Godsdienst, door uw vuist gehandhaaft, treuren!
 Hoe zou uw dood den band der Bondgenooten scheuren,
 En

*De Koningin
 moedigt
 hem.*

En 't Christenryk, met u, door landkrakkeel vergaan!
Leef dan; om kerk, en recht, en wetten voor te staan.
Die vruchten van onze echt beveele ik in uw handen:
En sterf geruft, myn lief, nu gy die waarde panden
In uw bescherming houd. beween myne uitvaart niet.
De dood volmaakt myn vreugde, en eindigt myn verdriet.
Ik zal om hooger goed myn vorstelyke staaten,
De schatten van deze aarde, al ydelheid, verlaaten.
De rykstroon walgtme, met zyn schynsieraad en pracht.
Dit hof, daar ik wel eer myn jeugd heb doorgebracht,
Daar my, als Koningin, 't gebied wierd opgedraagen,
Toen vader 't ryk verliet, kan my niet meer behaagen.
Een herelyker hof, dat vloed noch vuur verteert,
Daar Jesus lieveling na 't sterven triomfeert,
Daar d'Englen juichen, voor Gods zetel neêrgebogen,
En zingen 't heilig lied, vertoont zich voor myne oogen.
Ik zie de poorten van Gods wooning opengaan.
Myn waarde Bruidegom, wat stort gy traan op traan?
Verheug u in myn lot. ik laat de waereld vaaren
Voor 't hemelsch Kanaän. niets kan myn hert bezwaaren
In 't scheiden, als alleen dat ik u derven moet.
Ik heb een zuivre min in myne borst gevoed,
Uw beeld geliefkooft, sint ons 't nootlot t'zamen paarde.
Gy waart myn welluft, al myn hoop en vreugde op aarde.
Maar grooter Bruidegom verheerlykt nu myn lot,
En rukt my van u af. het is de Zoon van God,

Die

Die naar myn huuwlyk staat. hy roept. wie zou niet hooren?
 Hy reikt my d'armen toe. vaarwel myn uitverkoren.
 De Godheid hoede uw ziel voor 's vyands moordgeweer.
 Zyt vrolyk, waarde Prins. helaas! ik kan niet meer.

*Overgroo-
te droef-
heid van
WILHEM.*

Dekoning WILHEM (ach! wiensboezem zou niet breeken,
 Die zulk een afscheid ziet?) bereid zich om te spreken;
 Maar telkens smoort de rou de klagten in zyn keel.
 Ten leste vaart hy voort: myn allerwaardste deel,
 Van God my toegevoegt, ô Koningin der vrouwen,
 Hoe wilt gy dat myn hert zyn zuchten in zal houwen,
 Daar ik uw lyden zie? gy worstelt met de dood,
 En vergt my blyfchap af in 't uiterst van dien nood.
 De quaalen woeden in uw jeugdige ingewanden.
 De koorts verteert uw bloed, en al uwe aders branden.
 De doodquaal eet uw vleesch, en knabbelt aan uw hert.
 En zou myn droevig oog niet weenen om uw smert?
 Die schoone leden, die zo lang myn ziel bekoorden
 Hier valt de Koningin den Koning in zyn woorden,
 Maar met een slauwe stem: myn waarde bedgenoot;
 Bedaar, en staak uw klagt. 't is waar, myn leet is groot.
 Maar word myn lichhaam hier gemartelt en bestreden:
 Myn Heiland Jesus heeft noch meer voor my geleden
 Op Golgotha, in 't oog van gansch Jerufalem:
 Toen d'afgevalle schaar met een verwoede stem,
 Men kruis', men kruis' hem, riep. hy droeg dat kruisgeduldig
 Voor Adam, aan die moord, met al zyn kindren schuldig.

*Mariaas
leste rede.*

Ik heb dien Heiland zelf verraaden. myne fout
 En zonden hebben hem genagelt aan het hout.
 Zyn lyden moedigt my dat kruisfpoor na te treden.
 Neem dan gedult met my, en voeg u naar de reden,
 Myn lief, en heb ik u in 't leven ooit misdaan,
 Vergeef het my. en gy, (zy ziet den Biffchop aan)
 Eerwaarde Vader, die, als Kerkgezant, den drempel
 Van 't heiligdom betreed, en leert in Londens tempel
 Gods vrêverbonden naar ons kerkgebruik en wet,
 Versterk myn ziel voor 't lef met Chriflus kruisbanket.
 Schenk my den beker, om den brand van 't hert te laaven,
 Dat naar Gods heilbron dorft. ô zegenryke gaaven!
 O tekens van gena! gy stelt myn ziel geruft.
 O kruiskelk! die de vlam van Vaders gramfchap bluft,
 Ik groete u met een kus. ô wyn! die bloed betekent,
 En Gods vergoten bloed, onze erfichult toegerekent,
 Hoe word myn ingewand vervrolykt door uw kracht!
 O brood! uw voetsel houd ons fterfelyk geflacht
 In 't leven, nu verbeeld gy Gods verbroke leden,
 En fpyft de ziel met hoop, om, na veel zwarigheden
 En aardfche rampen, als myn Kruisheld heeft gedaan,
 Langs naauwe paden naar den hemeltroon te gaan.
 Gy, die myndood aanschouwt, leert naar myn voorbeeld fter-
 De vorft der helle tracht uw zielen te bederven, (ven.
 En ftreelt uw zinnen door 't genot van 't aardfche goed,
 Maar geeft hem geen gehoor. behoud een rein gemoed

*Zy neemt
 het H.
 Avond-
 maal,*

In't lichhaam, door Gods hand gevormt. gebruikt uw leden
 Tot zyner eer. blyft steeds in wederwaardigheden
 Geduldig, en verheft uw herten niet te hoog
 In voorspoed, die wel eerden sterveling bedroog.
 Doet niemand ongelyk, ô rechters, laat uw oordeel
 De reden volgen, vry van gunst of eigen voordeel:
 Op dat gy, als de dag van Gods gerecht genaakt,
 En elk door 't klinken van de luchttrumpet ontwaakt,
 Daar d'Opperrechter op zyn wolktroon zit verheven,
 En rekening begeert van 't geen gy hebt bedreven,
 Met een geruft gemoed moogt stygen uit uw graf,
 En stappen voor zyn stoel. schrikt rechters voor de straf.
 Vooral bemint uw Vorst. erkent, ô Britsche Heeren,
 Zyn daaden, die uw recht en burgerheil verweeren.
 Volherd in uwen plicht, en blyft den Held getrou.
 Wanneer hy traanen stort, vertroost hem in den rou.
 Ik ken zyn hert. hy zal myn dood noch lang betreuren.
 Kom nu, myn Heiland, kom, ontsluit uw hemeldeuren.
 Hy komt. ik voel dat my de levenskracht begeeft.
 Vaarwel, beminde Prins. leef lang ik heb geleeft.
en sterft. Zo sterft de Koningin. Gods troonwacht daalt van boven,
 En voert haar ziel door 't zwerk naar Koning Jesus hoven
 In 't midden van de vreugd: terwyl de rou beneên
 Met schreiende oogen staat by d'uitgeteerde leên.
 De hofstoet treurt voor 't bed. de Britsche juffers klaagen.
De Koning valt De Koning, door 't geweld der droefheid neêrgeflagen,
Hangt

Hangt roereeloos aan 't lyk. die dappere Oorlogsheld,
Onwinbaar in den ftryd, legt nu ter neêrgevelt.

in onmagt.

Zyn moed en krachten, lang beproeft in 't ooreloogen,
Zyn met Mariaas geeft, door liefdes magt, vervloogen.

De hovelingen, die den rou des Konings zien,

Zyn bezig om zyn leên in 't zwymen hulp te biên.

Men zet hem neder op een purpren stoel, ter zyden

De koets, waar op Mevrouw den doodfnik gaf zyn lyden

Baart vreeze in yders herte. elk is voor hem beducht.

Men trooft. men spreekt hemaan. hy antwoord met een zucht.

Een dubbeld voorwerp wekt den rou der Britiche Grooten.

Hier heeft de dood alreê Mariaas oog geslooten.

Daar dreigt het zelve lot den Koning, dien dat leet

Zo diep de borst doorgriefft. ô nootlot, al te wreet!

O Ryk! ô Albion! hoe gaat uw heilzon onder!

Dat elk treft in 't gemeen, dat raakt u in 't byzonder.

De gansche waereld trekt met u het roukleed aan.

De lucht bedaut uw veld met traanen. d'Occaan

Beschreit uw ongeval, en Nereus dochters weenen.

Die heldre Flonkerster, ô Londen, is verdweenen

Die uw hervormde kerk bestraalde met haar licht.

De Vorst bekomt, en ziet met een verbaast gezigt

hy bekomt,

Zyn rampgenooten aan, terwylze traanen storten.

Ach! klaagt hy, most de dood den draad uws levens korten, *en stort*

O koninklyke telg! ô luifter van uw stam!

zijn klag-
ten.

En eenig voorwerp van myn kuifche minnevlam!

Beroemde Kruisheldin, hoe zullen onze altaaren
 Uw dood betreuren, met Gods uitverkore schaaren!
 Gy hebt voor 't heiligdom gewoelt, gewaakt, geslooft,
 In 't opgaan van uw jeugd, en met de kroon op 't hoofd.
 Gy hebt in 't ryksgebied den kerkdienst waargenomen,
 En yder voorgegaan, ô spiegel aller vroomen!
 Betreur, ô burgery! de dood van uw Vorstin:
 Beklaag myn leet. ik mis myn grootste zielsvriendin.
 Maria leeft niet meer, de wellust van myn dagen:
 Gods lyfwacht voert haar ziel, op Jesus zegewagen,
 Bepurpert met zyn bloed, naar 't heilig vaderland,
 Terwyl ik hier om laag beweën myn waardste pand.
 O Teems! die voor 't gezigt van Londens onderzaaten,
 De steene boorden schuurt van myn beboude straaten,
 En, ruitchende langs 't veld, met klare golven vliet,
 Tot daarge in 't ruime zout uw waterkruiken giet,
 Gy zaagt die Morgenzon verryzen aan uw zoomen:
 Stof ewig op dat lot, braveer alle andre stroomen:
 Maar leg een korten tyd, ô Teems! uw hoogmoed neêr:
 Dat licht, waar op gy roemt, verdwynt, en schynt niet meer
 Op d'aarde, maar om hoog in Gods gewyde zaalen.
 O zalige Vorstin! bekleed met hemelstraalen,
 O ziel! die nu by God en d'Englen gaat ten rei,
 Gy juicht en zegeviert, terwyl ik zuchte en schrei.
 O Londen! daar wel cer myn bruiloftsfakkel brandde:
 O Londen! voor wiens heil myn vloot in Torbay landde:
O Lon.

O Londen! daar myn lief het eerste levenslicht
 Aanschoude, stort een zee van traanen, toon uw plicht
 Aan 't lyk der Koningin. en gy, myn troonsieraaden
 Verwiffelt al uw pracht voor zwarte treurgewaaden,
 O zetel, zwaar van goud! ô koninklyke staf!
 O fchitterende kroon! legt al uw luister af.
 Britanje fmoore in rou met al zyne onderdaanen.
 En gy, ô Ierland! vrygevochten door myn vaanen,
 Verdedigt door myn zwaard voor 't woeden van 't geweld;
 Uw Harpsnaar, die wel eer myn daaden loofde in 't veld,
 Speel' nu een andren toon, en klaag' met rou behangen.

Elk hoort den Koning aan met traanen op de wangen.
 Men leid hem uit de zaal. hy ftruikeft onder 't gaan.
 Men fchiet, na zyn vertrek, Mevrouw het doodkleed aan,
 En tooit naar 't ryksgebruik met alle plegtigheden
 (O dodelyke plicht!) de verfchontzielde leden.
 De tyding van haar dood verspreid zich door de ftad.
 De vroomme burgery, van droefheid aangevat,
 Vliegt zinneloos langs ftraat met opgehevene armen.
 De maagden fcheuren 't haar. de bleeke voedfters kermen:
 Terwyl haar zuigend wicht in zyne onnozelheid
 Het ryksverlies befef, daar zelf natuur om fchreit.
 's Lands Adel, door de dood der Koningin bewogen,
 Valt ftraks aan 't jammeren met roodbekretene oogen.
 Gods Priesters fhrikken op die dodelyke maar,
 En fhreeuwen overluit: de kruiskerk loopt gevaar,

*De Hove-
 lingen lei-
 den den
 Koning
 uit de
 zaal.*

*Algemeene
 rou binnen
 Londen.*

Nu zulk een Hoofdzuil valt. wie kan den rou verhaalen?
 De ramp ontroert elks brein, en alle zinnen dwaalen.
 Bedrukte Zingheldin, breek, breek uw treuistof af:
 Verhoog uw laagen toon, Maria daalt in 't graf.
 Westmunsters tempel houd haar kout gebeent' beslooten.
 Zy rust. verlaat den zerk, myn Klio, volg den grooten
 Verwinnaar, die vol rou naar 't krytgebergte streeft,
 En door den Oceaan zich weêr naar 't heir begeeft:
 Want Mars ontsluit alreè zyn bloedige toneelen,
 En nood de Vorsten om hunne oorlogsrol te speelen.

Namen

In 't Spaanſche Neêrland beurt een wapenburg zyn kruin
 Om hoog, gegrontvest op een rots van blaauw arduin.
 Beneden legt een stad, onwinbaar door haar muuren,
 Bebolwerkt, en geficht om stormen te verduuren,
 't Vermaarde Namen, door zyn ſterkte alom bekend.

*wel eer
 door de
 Franſſen
 gewonnen,
 en ver-
 ſterkt.*

De Franſche Koning had wel eer die plaats berent,
 Belegert, en door magt in zyn geweld gekregen.
 Die veſting, voor zyn heir zo dienſtig en gelegen
 In aantogt of vertrek, wierd hoog geacht aan 't hof
 En in zyn raadvertrek. hy ſpaarde geld noch ſtof,
 Noch kunſt, noch arbeid, om, tot voorspoed zyner zaaken,
 De stad onwinbaar voor den Bontgenoot te maaken.
 Hier zwol zyn hovaardy veel hooger dan voorheen:
 Dat tuigde 't * poortſchrift, zo verwaant gewrocht in ſteen.
 Een talryk leger, en veel Edelliën en Grooten,
 En Ridders, uit het Huis van Vrankryk voortgeſprooten,

* *Reddi non vinci poteſt.*

Be-

Bezetten Namens wal en 't hooge rotsgevaart.

Boufiers, een Maarschalk, door zyn dapperheid vermaard,

Verwittigt dat de Vorst der Britten, met zyn mannen

In aantogt, voor den muur zyn tenten zoekt te spannen,

Werpt zich behendig, van zes duizend oorlogslîen

Verzelschapt, in de stad, om tegenstant te biên.

Die groote Krygsheld zweert het alles op te zetten,

Om d'ondernemingen van WILHEM te beletten;

En moedig tot de dood zyn benden voor te gaan,

Om 't naakend leger van de vesten af te slaan.

Hy deelt de posten uit, beveelt aan elk te waaken,

En paait de dienften met belofte en groote zaaken,

Die menigmaal in wind verdwynen met het woord.

Hy zend zyn troepen af naar bolwerk, wal en poort.

Men ziet'er die de deur van 't wapenhuis ontsluiten,

En haalen kruit en lont en schroot en kogels buiten.

Een ander sleept zyn vracht naar wal of batery.

Elk arbeid onvermoeit. de nood zet krachten by.

De stad en vesting krielt van woelende oorlogsknaapen,

Door hopliên aangeport, en door gekruinde paapen

Gemoedigt in den dienst: want zelf de Geestlykheid

Begunstigt het gebied der Fransche Majesteit.

De voorzorg van Boufiers, in oorlogsstoffe ervaren,

Zyn wakkerheid, zyn moed en krygsbeleid, veel jaaren

Geoeffent in den dienst van Vrankryk, geeven stof

Aan al de waereld om te spreken tot zyn lof.

*Boufiers
werpt
zich, op 't
naderen
der Bont-
genooten,
in de stad,*

*en ver-
waardigt
alles tot
tegenweer.*

De

*De Koning van
Engeland
zendt zyn
troepen af
om de
vesting te
beleggen.*

De groote WILHEM zendt zyn voortogt naar de wallen,
 Het heir van Brandenburg door 't lot te beurt gevallen:
 Een volk, dat Heide, als Hoofd, te veld voerde uit zyn land.
 Athlone nadert met zyn ruiterschaare, en plant
 De Leeuwstanders in 't gezigt der Lelivaanen,
 Die in de stad, tot spyt van Karels onderdaanen,
 Van kerk- en torentrens afwaaijen, en zo trots
 Het hoofdpunt van 't kasteel versieren op de rots.
 De Beyervorst, bereid voor Spanjes kroon te vechten,
 Genaakt de Sambre, en trekt met al zyn legerknechten
 Den veldstroom over recht voor Namen, daar 't getal
 Van 't volk elk ogenblik vermeerdert, en 't geschal
 Van 't vrolyk krygsmuziek den vyand klinkt in d'ooren.
 De Batavier, van ouds tot krygsbedryf geboren,
 Geloutert door de vlam des oorlogs, voert zyn magt
 Van voetsoldaaten aan naar d'opgezwolle gracht,
 Die 't buitenwerk beschermt, en schanffen en reduiten
 En halve maanen, die den eersten aanval stuiten,
 Versterkt, wanneer men stormt. elk wenscht in 't Fransche bloed
 (Een bloéd, door moord en roof gemest) zyn heldenmoed
 Te koelen voor de stad. de Britsche Legerhoofden,
 Die met gestaafden eedt hun Koning trou beloofden
 Op 't Albionsche strand, (dat tuigen God Neptuin,
 En 't witte krytgeberg met zyn verheve kruin)
 Geleiden naar 't beleg hunne uytgekeurde benden:
 Die torffen 't zwaar geweer kloekmoedig op de lenden,

Met

Met rykslievrien, als hun landaart voegt, gedoft,
 En stappen in 't gelit, als leeuwen, op hun post.
 Men hoortze reis op reis, lang leef de Koning, roepen.

De Vorst beveelt terwyl Prins Vaudemont zyn troepen,
 Om 't heir van Villeroy, zo talryk, gâ te slaan.
 Hy neemt den legerftaf in WILHEMS afzyn aan,
 En zweert de Fransche magt, in Vlaanderen gelegen,
 Ruim honderdduizend sterk, te fluiten met den degen,
 En tegens oorlogslift in 't wigtig hoofdgezag,
 Daar 't eer en leven geld, te waaken nacht en dag.

*De Koning
 beveelt
 zyn leger
 aan den
 Prins van
 Vaude-
 mont,*

De groote WILHEM met zyn stoet der lyftrouwanten
 Vertrekt te post, en naakt de stad, aan alle kanten
 Omsingelt van zyn volk. hy rent te paarde in 't rond,
 Bezigtigt overal de werken, en den grond,
 Met wallen opgehoogt, om 't ftrydend volk te dekken.
 Men zweet, men arbeid om de loopgraaf te voltrekken.
 Men fticht de batery, daar 't zwangere kanon
 Een gloed van zwavel braakt in d'oogen van de zon.
 De boeren hygen op hun spaden onder 't graaven.

*en begeeft
 zich naar
 het beleg.*

Men queekt den yver aan door heene en weêr te draaven,
 En elk te moedigen. men woekert van den tyd.
 Men maakt een end van 't werk, en reikhalft naar den ftryd.
 De Hopliên treden met hun mannen naar de veften,
 En geeven 't dierbaar bloed voor 't vaderland ten beften.
 Zy keeren vrolyk weêr, of sineeven aan de wond.
 Die giftren 't licht aanschoude, en in de wapens ftond,

*Bezigheid
 der bele-
 geraaven.*

*Dapper-
 heid in 't
 bevechten
 der stad.*

Legt heden op den grond met toegeslootene oogen,
En uitgerekte leên. de geest, door 't loot vervloogen,
Verlaat zyn vleeschlyk deel, het sterflot toegewyd.
De stormtrom wekt den moed der helden en hun vlyt.
Men vliegt de schanssen op, maar dompelt in de grachten,
Met spieffen van den top gestooten door de wachten,
Die toren of reduit bewaaken in 't beleg.
Een ander vecht om laag, en graaft in d'aarde een weg,
Om, schuilende in de klay, te schieten op de muuren.
D'een wil alleen 't geweld door tegenstant verduuren,
Verweert zyn legerpost kloekmoedig door zyn hand;
En die den aanval doet, vecht om 't bezette land,
Rondeel of halve maan, den vyand af te dwingen:
Maar vliegt in rook en vlam, terwyl de mynen springen,
Gezengt, geblaakt, gekneust, gerabraakt naar de lucht;
En stort, van stof begruift, na zulk een hooge vlucht,
Onkenbaar op den grond. de magazynen blaaken,
Wanneer de vuurbomb stort van boven op de daken,
En boort door zolders en gebinten met gedruis.
Het zwavelvuur verteert in 't kruit- of wapenhuis
Al 't krygsgereetschap, spys en nootdruft der soldaaten.
De kogels hagelen van boven op de straaten.
Het vrouwelyk geslacht, onweerbaar in den nood,
Verbergt zich onder d'aarde, angstvallig voor de dood,
In kelder of spelonk, en vecht met brakke traanen.
De naare jammerkreet der kermende onderdaanen,

Word door den dondertoon van 't grof metaal gesmoort.
 Zy schreeuwen, door de vreze ontroert, maar niemand hoort.
 De dappre Vorst, bestuwt van trouwe lyfstaffieren,
 Woont zelf de stormen by, daar duizend kogels gieren,
 En snorren om zyn kruin. hy wyft de muurbresfe aan:
 Terwyl de stormeling door d'opgeschote baan
 Met fabels in de vuist de vesten tracht te winnen;
 Maar Vrankryks Stedevoogd geeft dapper vuur van binnen, *Tegenstant*
 Staat pal, gelyk een rots, en keert het stormgeweld *der bele-*
 Kloekmoedig reis op reis. de diepe muurgracht zwelt *gerden.*
 Van 't uitgegoten bloed, en spoelt de purpre plassen
 Van 't bleeke lichhaam, dat, tot krygsramp opgewassen,
 Zich wentelt in het bloed, en smoort de ziel in 't nat.
 Een ander keert te rug, na 't stormen op de stad,
 Door 't lot begunstigt, van de muuren naar zyn tenten.
 Geen nederlaag kan schrik in groote zielen prenten.
 De Dapperheid, in 't hart geherbergt, en gevoed
 Door eedle driften, vreesft geen dood, hoe fel ze woed,
 Hoe naar ze spookt in 't veld met kogels en granaaten:
 De Glorizucht bemint haar dochter boven maaten!
 Zy prikkelt haar met loon, met titelen van eer,
 Verhoogingen van staat, en wet haar krygsgeweer.
 Geen tegenspoed noch ramp in 't ftryden stompt haar degen.
 Zy grypt vaak newen moed, steeds vaardig, nooit verlegen
 Om middelen van wraak, en treft in 't end haar wit.
 Hy, die most deizen, stelt zyn volk weêr in 't gelit.

De Dap-
perheid als
een dochter
van de
Eerzucht
beschre-
ven.

Hervat met grooten ernst den storm, en wint de posten,
Die door den tegenstant hem bloed en arbeid kosten.

*Villeroy
tracht
Vaude-
mont te
overwal-
len; ...*

Terwyl het oorlogsvuur voor Namens wallen blaakt,
Daar 't zwangere metaal zyn donderklooten braakt,
Die hof en kerkgebou en torentranssen schenden,
Dreigt Hertog Villeroy met zyne Fransche benden
Den Prins van Vaudemont. hy zoekt hem onverwacht
Te vallen op den hals, en met zyn gansche magt,
Eer hy zyn vaanen in slagorde stel', t'omringen;
Om na dien zegepraal den landsaat by te springen,
Die in den muur zyn hulp met ongeduld verbeid:
Maar Vaudemont verkloekt den dreiger door beleid.
Hy pakt zyn oorlogstuig en al zyn legertenten,
En trekt behendig met geschaarde regimenten
Voor Vrankryks oogen af. 't getal was ongelyk,
Drie mannen tegens een, ten dienst van Lodewyk,
Bragt Villeroy te velde. ô roem van Karels hoven!
Doorluchte Vaudemont! men zal uw aftogt looven:
Een aftogt, die zelf d'eer van 't stryden overtreft.

*doch
vruchte-
loos.*

De Koning WILHEM hoort dit voorval, en verheft
Zyn Veldheers krygsbedryf. hy vreesst geweld noch listen,
Nu d'aanslag is mislukt. hy wil geen tyd verquisten,
Maar zet van uur tot uur door vlyt de zaaken voort.
Men sloopt het buitenwerk van sint Niklaüs poort
Door donderslagen der mortieren. halve maanen,
Rondeelen, ravelyns, bezet met Fransche vaanen,

*Vervolg
van 't
beleg.*

Reduiten, bastions verdrinken, door de kracht
Der bomben neêrgeploft, in 't midden van de gracht.
Men heeft van outs gedicht, dat Hektors toorssen brandden
De koninklyke vloot der Grieken aan de stranden
Van 't magtig Ilium: hier gaat de zaak verkeert.
Boufiers benyd den buit zyn vyand, en verteert
Door vlammen op de Maas zyn Konings legerschepen.
De voorstad Jambe, steeds door wapens aangegreepen,
Smoort onder 't rookend puin, door 't eigen vuur gesloopt.
De braave Stadvoogd, die 't ontfet verwacht, en hoopt
Op 't heir van Villeroy, verduurt de Bondgenooten;
Maar word van dag tot dag in enger kring beslooten,
En ziet door storm op storm de posten afgesneên,
De werken voor den muur, de schanssen groot en klein,
Veroverd door 't geweld van WILHEMS legerknaapen;
Die zelf de Vorst gebied in 't glimmend oorlogswapen.
Hier vliegt de Batavier, verhit op oorlogslof,
In 't midden van den brand, en schryft met bloed in 't stof
Zyn heldendaaden, door geen eewen uit te veegen.
Het veld zal spreekken, schoon de tongen ewig zweegen.
Daar blyft het Britsche volk hartnekkig, en hervat
Den aanval reis op reis. de kogel baant het pad,
En slecht de wallen voor den troep der stormelingen.
Gins ziet men Brandenburg naar d'ope bressen dringen.
De bruine Spanjaard vecht voor Koning Karels eer.
Het Beyersch leger woed voor d'oogen van zyn Heer.

Hoe zal myn Zangheldin, uw daân, ô helden looven,
 Uw wondren gaan de faam der ouden ver te boven.
 Uw vyands tegenweer verheft uw' oorlogsroem.
 Bouflers, en graaf Guifcar, en Megringi, de bloem
 Der Fransche mannen, en veel duizend ftrydbre helden
 Zyn ooggetuigen van uw werken, nooit te melden
 Door dichterstongen, fchoon't myn Zangnimf zich verftout.
 Ik maale u op 't papier, een ander drukke in goud
 (Uw deugd verdient deze eer) de trekken van uw wezen,
 Den blikfem van uw oog, dien uw beftryders vreezen.
 En gy, ô Britfche Vorft! men prente in diamant
 De vruchten van uw brein, de krachten van uw hand.
 Gy baant den weg, waar langs uw Legerhoofden draaven,
 Naar bolwerk, fchans, of poort, bezet met Fransche braaven.
 Hier voert prins Holfteyn Pleun uw krygsbevelen uit,
 En volgt, terwyl uw kling den fellen uitval ftuit,
 Als eerfte Maarfchalk van den Staat: hy ziet uw daaden,
 En vliegt op 't bloedig fpoor, langs omgewroete paden,
 Gebroken door 't kanon, den vyand in 't gezicht;
 Die, aangegreepen in zyn fterkte, beeft en zwicht,
 En ruimt de poft, hem door den Stadvoogd aanbevolen.
 Hier ziet men Koehorn, die wel eer in Mavors fchoolen
 De veftingboukunft met haar aanhang heeft geleert,
 (Een krygsgeheim, waar door men aantast of verweert)
 Zyn zinnen fcherpen, om door kracht van aarde werken
 De ftad te dwingen en 't beftrydend heir te fterken.

Door-

Doorluchte Kolonels en Hopliën, gy verstrekt
 Alle oorlogsblikfems daar gy met uw vaanen trekt:
 Schoon u myn Zangeres verzwylt op haar papieren,
 Men zal met uwen naam ons landkronyk versieren.

De Maarschalk Villeroy, die d'opgerechte vaan
 Der Bondgenooten van de steenrots zoekt te slaan,
 Of WILHEMS zegepraal door oorlogslift te stuiten,
 Vervloekt het nydig lot, na 't vruchteloos besluiten
 Der zaaken, die zyn hoop bedriegen, als de tyd
 Door ondervinding leert. hy raakt. hy zwelt van spyt,
 En wil zyn leet op 't bloed der weereeloozen wreken,
 En Brussel, Brabands hof, door zwavelgloed ontsteeken.
 Hy had voor dezen togt (gelyk 't gerucht ons meld,
 Ik onderzoek niet meer) Dixmuyden door zyn geld
 Vermeestert, en de stad met goud kanon beschooten.
 Het goud ontgrendelt poort en venster, breekt de sloten,
 En maakt de wachters blind, wanneer Jupyn, beluft
 Op snoepen, Danaé, gekerkert, streelt en kust.
 De Fransche Legervoogd trekt raazende en verbolgen
 Met zyn standaarden op. de vlammeftichters volgen
 Met wagens, opgevult met kogel, bomb, karkas,
 En brandgereetschap, dat de steden smoort in d'asch.
 Zo randen wolven, door den boschleeuw afgebeeten,
 Een heir van schaapen aan, door drift van wraak bezeten:
 Ze ontvluchten sterker klaauw, maar koelen hunnen moed,
 Het vuur van vyandschap in 't weereelooze bloed.

*Villeroy
 geen kans
 ziende om
 Namente
 ontzetten,*

trekt op,

Het

*en bom-
bardeert
Brussel.*

Het leger naakt de stad. men plant de brandbanieren,
 En bliksemt Karels erf door bomben en mortieren,
 En kogels, die de vlam ontsteeken door hun gloed.
 De bleeke burger treurt, terwyl de vyand woed.
 Men schokt kasteel en hof door donders der kortouwen.
 Men spaart geen kloostertrans, kapel, noch kerkgebouwen,
 Mary, Sint Jan, Niklaas, of Magdaleen gewyd.
 De werkman ziet zyn huis, zyn rykdom, voor den vlyt
 Des arbeids en om zweet gekocht, door 't vuur verslinden,
 En smeekt om herberg voor zyn huisgezin by vrinden,
 Die 't woedende element verschoonde by geval.
 De winkels staan in brand ruim duizend in getal.
 De stoffen t'zaamgevoegt van goude en zilvre draaden,
 Door kunstenaars gewrocht tot feest- en praalgewaaden
 Ten dienst der hovaardy, verdwynen in de lucht,
 Terwyl de koopman om zyn winkelschade zucht,
 En weent op 't smookend puin van zyn vernielde daken.
 Zo zag men Sinons toorts paleis en tempel blaaken;
 En Agamemnons heir de huizen overal
 Vernielen door de vlam in Koning Priams wal.

*De Koning
bestormt,
na 't win-
nen der
stad, het
kasteel van
Namen.*

De Bondgenoot vaart voort met stormen op de schanffen
 Van 't rotskasteel, en breekt den tegenstant der Franffen
 Door d'aangevoerde magt. de stad was overmand,
 De poort ontgrendelt door Vorst WILHEMS sterke hand:
 Nu word de rots bestreên, en dag op dag beschooten.
 Men blaakt. men wond. men moord. wat word 'erbloed ver-
 gooten

Van

Van legerhoofden, en soldaaten, die vol vuur
 Den hoogverheven trans beklimmen, en den muur
 Bespringen, of de ziel uitbraaken onder 't vechten!
 De dappre Landgraaf naakt uit Hessen met zyn knechten;
 Ruim vyftien duizend sterk, al ftrydbaar volk, vermaard
 Door kracht en dapperheid, gefchapen om het zwaard
 Te voeren, en God Mars te volgen op zyn togten.
 Zy vinden 't werk alreê begonnen dat ze zochten,
 En haalen het verzuim, veroorzaakt door de reis,
 Met ftryden dubbeld in. elk quyt zich naar den eifch
 Der zaaken, en vergroot zyn glori door den degen:
 Zo word de prys door moed en dapperheid verkregen.
 Wie preft myn Zangnimf hier te weiden in zyn lof?
 't Is Keppel, 't pronkjuweel van Koning WILHEMS hof,
 En door zyn deugd zo diep in 't vorftlyk hert gefchreeven.
 Hy ziet den stormeling, ten stormtrans afgedreeven,
 Verftrooit, verbaaft, den ftryd ontvluchten over 't land.
 Hy grypt, op dat gezigt, een flander met zyn hand,
 En plant hem op den grond, en fchreeuwt: houd moed myn
 vrienden.

*Onverge-
 lykelyke
 Helden-
 daad van
 den Heer
 Keppel.*

Staat mannen, die weleer zo trou den Koning dienden;
 Herroept uw ouden plicht, ai, nadert deze vaan.
 Ik biede u, keert weêrom, myn hulp en leven aan.
 Hervat met my den storm. wy zullen zegepraalen,
 Of ftervende onze fchuld den Legervoogd betaalen.
 Zy heffen, op dat woord, de wapens van den grond,
 En vliegen naar de plaats daar 't oorlogsteken ftond.

En spreken: legt ons Hoofd Rivéra doodgeschooten,
 Wy volgen uw banier, als trouwe hulpgenooten.
 Gebied ons in zyn plaats: wy trekken daarge ons leid,
 En schrikken voor geen dood, tot WILHEMS dienst bereid.
 Held Keppel stelt zyn volk in ryen en geleden,
 En moedigt door zyn stem de mannen, daar ze treden
 Gewapent naar de vest. gelyk een boschleeuw,
 Geplondert van haar buit, met een vergramden zin,
 En oogen, die in 't hoofd als heete koolen branden,
 Den rover najaagt, vind, en aangrypt met haar tanden
 En scherpen klaauw, tot wraak van 't leet en ongelyk:
 Zo geeft heer Keppel met zyn benden blyk op blyk
 Van onverschrokken moed, en wrekt de nederlaagen,
 En 't bloed der helden, in den fellen storm verflaagen.
 Hy wint de sterkte, die 't belegerd volk verweert.
 Hy steekt zyn stander in den grond, en triomfeert.
 O groote gunsteling van zulk een grooten Koning!
 O jonge Mars! ô roem der helden! geen beloning
 Van goud of diamant, noch hoogverheven staat
 (Een gift die herten streelt) voldoet uw heldendaad.
 Leef lang tot WILHEMS vreugde, en eer van uwe maagen,
 Die roem in 't vaderland op uw geboorte draagen.
 De rots word dagelyks met grooter ernst bestreên.
 Men ziet van tyd tot tyd de werken afgesneên,
 En den bezetting de posten uytgedreeven.
 De Maarschalk moet de vest gedwongen overgeeven;

*Het Kasteel
 word door
 de Bondge-
 nooten
 veroverd.*

En Hertog Villeroy, die Vrankryks grootſte magt,
 De bloem van 't volk, alom vergaart, te velde bragt,
 Slechts ooggetuige van Vorſt WILHEMS roem verſtrekken,
 En hoopeloos met al zyn krygsgevolg vertrekken.
 Nu juicht de Bondgenoot. nu ſiddert Lodewyk.

De Rotsverwinnaar zeilt in zege naar zyn ryk:
 Terwyl de Watergoôn, opborlende uit de baaren,
 De lauren vlechten om zyn koninklyke haaren.
 Hy land, en trekt te poſt naar Londen met zyn ſtoet,
 Daar 't volk op markt en ſtraat den Zegepraler groet.
 Hier waakt hy als voorheen voor 't recht der onderzaaten.
 Hier ſlaaft hy in 't bewint der vorſtelyke ſtaaten
 Voor Gods verkore kerk, zyn allerwaardſte pand. (hand!
 Maar, ach! hoe klopt myn hert van ſchrik! hoe beeft myn
 Wat droevig voorwerp dwingt myn Zangeres tot klaagen!
 O gruwelyk beſluit! ô nooitgehoorde laagen!
 Die groote Vorſt, die roem, dat voorbeeld van zyn tyd;
 Die Neſtor in den raad, Alcides in den ſtryd,
 En zo veel helden als d'aaloutheid heeft beſchreeven,
 Beſchaamt en overtreft door zyn doorluchtig leven,
 Die zuil van Jeſus kerk, Europes toeverlaat,
 Dat wonder, word gedreigt door laagen en verraad.

Beneden gaapt een poel, verſmoort in diepe kolken,
 Daar Plutoos yzre ſtaf een heir van helſche volken,
 Verdoemde zielen, dwingt: een ryk, daar nooit de nacht
 Voor 't helder daglicht ruimt: daar Charons bleeke vracht

*Koning
 WILHEM
 vertrekt
 naar zyn
 ryk.*

*Verraad
 tegens het
 leven van
 den Ko-
 ning*

*in de hel
 geſmeed.*

De zwarte poort bestormt, geprest door geesselagen :
 Daar Jammer en Elend, verzwakt door eeuwig knaagen,
 Met waggelende schreên in dien vervloekten staat
 Den helfchen Vorst, als wacht, geleiden waar hy gaat;
 Of, als hy slempt op 't feest, daar duizend naare reien
 Zyn oor verlustigen door schor gekerm en schreien,
 Den zwarten nektarkelk toereiken aan den disch,
 Waar op zyn wiltbraadt rookt: die Prins der duisternis,
 Verheven op zyn stoel, bestuwt van vloekgedrogten,
 Die lang den ondergang der vroomme zielen zochten,
 Wenkt driemaal met zyn staf. elk zwygt, en hoort zyn reên :
 Getrouwe knechten, die ons aanbid hier beneên,
 En viert de monarchy, door 't lot ons opgedraagen;
 De Deugd, een hertstogt, die my nimmer kon behaagen,
 Wiens aanhang door myn magt en listen wierd bestormt,
 Zo dra de waerelt uit den bajert was gevormt,
 Zag na dien tyd het vuur steeds van myn gramfchap branden,
 Wanneer ze vluchtte voor gekroonde dwingelanden,
 Myn vrienden, tot myn dienst door vleiery bekoort.
 Ik heb heur vaak vervolgt van 't een aan 't ander oord,
 En haar gevolgen in den sterveling bestreden.
 Nu voertze, tot myn spyt, met al heur waardigheden
 De kroon in 't hert van hem, die 't ryk van Engeland
 Beheerscht. hy streelt haar met zyn zinnen en verstand.
 Hy heeft het Kerkgeweld, myn gunsteling, verdreven,
 En Vryheid, die ik haat, weêr in zyn plaats verheven.

Hy stut Gods tempel, daar hy wankelt, met zyn hand.
Zo snood een werk eischt wraak. de Koning moet van kant.
't Is meer als eens mislukt. men zal de zaak hervatten,
En ik met vreugde 't bloed zien uit zyne aadren spatten.
Myn lyfwacht, vlieg terstont naar boven met een ry
Gedrogten, zoonen van myn wreedste Moordharpy.
Verbreek hun banden. maak hen wakker, daarze, dronken
Van bloed te zwelgen, in myn zwarte kerkers ronken.
Ga sleep hen voor den dag. myn trouwe Stokebrand,
Myn hofraad, dien ik min, gy zult, als hoofdgezant,
Myn Razernyen op de reis naar d'aard geleiden.
Britanje, een eiland, door den Oceaen gescheiden
Van andre stranden, moet gy zoeken op den togt:
Daar heb ik vrienden, die, door schyven omgekocht,
Of door een eige drift van vyantschap bewoogen,
In 't heimelyk den Vorst belaagen. uit hunne oogen
Zult gyze kennen, en in 't veinzende gelaat
Gemaakte vrientschap, die den dodelyken haat
Verbergt, bespeuren. let met aandacht op hun wezen:
Gy zult'er 't moordgeheim, in 't hert gedrukt, uit leezen.
Blaas dan dat vuur, daar 't smeult van binnen, wakker aan.
Beloof hun rykdom, staat en ampten na 't bestaan
Van 't heerlyk opzet, dat myn jammerkolk zal roemen,
Schoon het myn vyanden, Gods hemelgeesten, doemen.
Voor al verblind hen door beloften van de zaak
Geheim te houden, en hun lichhaam voor de wraak

Te hoeden : maar als 't werk volbragt is naar myn wenschen ,
 Dan groei ik in de straf , en lach om 't leet der menschen .
 Zo spreekt de helsche Vorst : terwyl zyn lyfwacht keert
 Met monsters , in de kunst van moorden uitgeleert .
 Zy stygen uit den poel met toortsen in hun handen ,
 Die , aan den helschen gloed ontsteken , yslyk branden .
 De leidsman baant den weg , en voert hen naar de stad ,
 Wel eer door Olivier met Karels bloed beklad ,
 Nu zwanger van verraad en koningsmoordenaaren ,
 Die 't leven van hun Heer belaagen , als barbaaren ,
 Om Stuart weêr in 't ryk te kroonen door zyn dood .
 De troonverlater wacht , vast zeilreede op zyn vloot ,
 Den uitslag van 't verraad met al zyn kerktirannen
 En gunstelingen , die met schelmen t'zamen spannen ,
 Door Plutoos nachtgespuis tot woeden aangezet .
 Het moorduur is bestemt , de dolk alrê gewet .
 De helsche Stokebrand , het hoofd der vloekgezanten ,
 Werkt op 't verbastert hert der Britsche moordverwanten ,
 En blaast de vlammen aan in 't smeulende gemoed ,
 Niet uit te blusschen als door Koning WILHEMS bloed .
 Maar een van 't eedtgespan , door naberou gedreeven ,
 Ontdekt de zaak ten dienst van 't vorstelyke leven ,
 En brengt het moordgeheim omzigtig aan den dag .
 De Hofraad schrikt . zo word die dodelyke slag
 Zelf door Gods hand gestuit , en gansch Euroop behouden .
 Men tast de huizen aan van jongen en van ouden ,

*Het
 schelmstuk
 word ont-
 dekt ,*

Van burgers, edelliën, en die men houd verdacht.
 Men sleet de schelmen wech, gekluifert door de wacht,
 Gevleugelt arm aan arm, en sluit de kerkers open.
 Men sticht de galgen om de monsters op te knoopen,
 Die in de vierschaar 't stuk bekennen voor den Raad.
 Men vierendeelt de leën, ten spiegel van het quaad,
 En zetze op staak of rad, met touwen vastgebonden,
 In duurzaam teer gekookt, ten toon voor 't oog van Londen.

*en de aan-
 leiders
 gestraft.*

Terwyl die donkre wolk de lucht van Albion
 Bedekte, brak allenks de heldre vredezon
 Met gulde stralen door. de krygstroon, hoogverheven
 In alle landen van Euroop, begon te beeven;
 De zuilen waggelden. de Vrede daalde neêr
 In 't witte feestgewaad, en greep de scherpe speer
 Uit vrou Bellones vuist, en brak God Mavors degen.
 Zy reisde door Euroop; en strooide langs de wegen
 Vêrgulde palmen en olyven, waarze trad.
 Zy zag de velden aan, met heldenbloed beklad,
 En weende op dat gezigt. de lonken van haare oogen,
 De trekken van 't gelaat, zo vriendelyk, bewoogen
 Het hert der Koningen en Duitsche Vorsten om
 De vredevlammen op 't altaar in 't heiligdom
 t'Ontsteeken, en Belloon met al haar moordtrouwanten
 Te kluisteren in haar hol. de plaats der afgezanten
 Word eindlyk naar den zin van yder uytgekeurt:
 En u, ô Ryfwyk! valt dat heerlyk lot te beurt.

*d' Alge-
 meene
 Vrede
 word te
 Ryswyk*

Hier

besloten. Hier word die groote zaak met yver voortgedreeven:
 Het heilzaam vreêverbond getroffen en beschreeven
 Op 't huis te Nieuwburg, daar 't muziek van 't pluimgediert,
 Dien zegenryken dag op groene telgen viert.

Besluit. Grootmagtigste Monarch! ô Zuil van Gods altaaren!
 O Vryburg van uw volk! die met uw lyfgevaaren
 Op zo veel togten voor de vryheid hebt gestreên,
 Het Christenryk beschermt, en 't recht van 't Algemeên:
 O wonder van uw eeuw, tot heil van 't volk geboren!
 De Vorsten komen, om uw wysheid aan te hooren,
 Uit vreemde landen u begroeten in uw hof:
 Der Russen Kaizer zelf, gekittelt door uw lof,
 Bezoekt uw Majesteit: ô WILHEM, groot van daaden!
 Men vlechte olyven om uw groene laurebladen:
 Gy schenkt de Vrede aan ons, legt Mavors aan den band,
 En sluit de tempelpoort van Janus met uw hand.

Einde van het Tweede Deel.

